BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXIX
C
40
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

DE MIRACVLIS VIVORVM,

SEV

DE VARIA NATVRA, VARIIS SINGVLARITATIBVS,

proprietatibus, affectionibus, mirandiſque virtutibus, facultatibus & ſignis hominum viuorum,

Liber nouus & ſingularis,

AVCTORE

HENRICO KORNMANNO ex Kirchaina Chattorum.

M.DC. XIV.

Francofurti typis viduæ Matthiæ Beckeri, impenſis Iacobi Fiſcheri.

Heroi

STRENVO, NOBILISSIMO IOHANNI SCHWERTzelln in Willingshauſen, Dominó & Patrono ſuo colendo,

S.

QVAM mirabilis DEVS in operibus ſuis, pluſquam certum, pluſquam manifeſtum eſt. In ſuperno Firmamento duo luminaria magna, Sol & Luna, quodlibet ſuo præeſt, tot ſydera, tot ſtellæ, tot plane-

Google

ta, tot ſigna cœleſtia, cuilibet officium ſuum: In cœlis gradus diuerſi. Sũt Seraphin, ſunt Cherubin, ſunt Throni, ſunt Dominationes, ſunt poteſtates, ſunt virtutes, ſũt Principatus, ſunt Archangeli, ſunt Angeli, indeſinenter laudibus creatorẽ ſuum agnoſcunt. Illud non modo in Macrocoſmo, ſed & in Microcoſmo, in quo variæ, ſingulares & mirandæ virtutes, facultates & dona inueniuntur, ordinantur à Deo conſtitutũ. Quæ omnia intimius cõſiderans ſtupui mirandam, & ineffabilem poteſtatem Omnipotẽtis Dei, qua omnia pro ſua clementia & voluntate dirigit, & gubernat. Quando igitur ante hac ſingulariter Miracula, quæ fiunt in Mortuis, notaui, merito

& vide-

& viuorũ Miracula vulganda
duxi, vt cerneret & conſideraret
homo varietates, varias ſingula
ritates, facultates, ſigna, miran-
daſque virtutes humani generis.
Sũmo itaq; ſtudio & opera qua
potui viuorũ Miracula collegi
& adnotaui, quæ V. Str. vtpote
ſingulari Nobilitatis ſplendore
virtutumq; radiis coruſcanti, ſa
cro & offero, & patiatur quæſo V.
S. vt hi mei quantulicunq; ſunt,
labores veſtro firmiſsimo patroci
nio ſecurè in hõum cõſpectũ prodi
re queant litterã T. in frõte geren
tes, credo, & firmiter illud fieri nõ
poteſt, quin aliquo ſplendore eo-
rum caligo perfundatur.

Viue diu Fœlix & Vale.

Neapoli ad D. Archang. Michaelis. M D C XII.

Henricus Kornmannus ex Kirchai-
na Chattorum.

Index Capitulorum & Exemplorum huius operis.

DE Microcoſmo & eius characteribus.
De ſeptem miſeriis hominum in hac vita.
De modo naſcentis infantis.
De primo planctu naſcentium.
Vbi creatus fuerit Adamus & de nomine eius.
De Euah.
De ortu Gigantum.

EXEMPLA

De Nephilim & Enakin.
De OG rege Baſan.
De Arba.
De Pop. Rephaim.
De Goliatho.
De Isbi in Nob. Saph. Githæo.
De viro monſtroſæ magnitudinis.
De Saulo.
De Ægæo Briaræo.
De Coco Iapeto Typhoeo.
De Polyphemo.
De Bronte, Sterope & Pyragmone.
De Turno.
De Pallante.

De

De Lycurgo.
De Magno Chriſtophoro.
De Rolando.
De Thyrſi & de Gigante Haymone.
De Gigante Andromedo.
De Gigante in Creta.
De Gigante in Bohemia.
De Gigante Boiogero.
De Gigantibus in Britannia.
De Oreſte.
De muliere immenſæ longitudinis.
De Puſione & Secundilla.
De puella immenſæ longitudinis.
De muliere Thrace.
De Gigantibus Indiæ.
De Æthiopibus Syrbotis.
De Gigantibus Armeniæ.
De Gigante Artheno ab Helſyngia.
De Gigante Boreali.
De Gigantibus in vrbe Paquin.
De Gigante Antonio Syro.
De oſſibus Gigantum Puteolis.
De dente molari Gigantis.
De Antæi oſſibus.
De Oriſtidum oſſibus.
De Gigante in Drepano Siciliæ.
De Gigante Inſulæ Fortunatæ.
De Gigante Narbonenſi.

De Gigante Angliæ.
De Incolis Auſtrealis Inſulæ.
De Gigante apud Magnum Cham.
De infante pare quadrimo.
De multis aliis.
Quare noſtra ſecula non ferant eiuſmodi corpora.
De Pygmæis.
De admirando quodam puſillo.
De Hermaphroditis.
Qu. Cui Hermaphroditus comparandus.
De Mutatis in ſexu.
De Phætuſa Pythæi vxore.
De Namiſia Georgippi vxore.
De Caſſino.
De viro Spoletano.
De Areſcuſa.
De Lucio Coſſorio.
De Martha Paccheca.
De Franciſca & Carola Neapol.
De puella alia Neapol.
De Muliercula Caietana.
De Æmylia.
De Adoleſcentula ſub Alexandro VI. P.M.
De infantibus Galeatis.
De Imp. Diadumeno.

De

Google

De Ferdinando Dauile.
De infantibus nutritis ab animalibus.
De Ioue Dictęo infante ab apib. nutrito.
De Romulo & Remo à Lupa nutritis.
De Cyro nutrito à cane.
De Hierone.
De Semiramide.
De Habi.
De Fulberto Epiſcopo.
De Ægyſtho à capra nutrito.
De Ægydio à cerua lactato.
De Codrato.
De puero Haſſiæ nutrito à Lupo.
De S. Laurentio.
De Lamyſſo inuento.
De Lycaſtho & Parrhaſio.
De Camilla Volſcorum regina.
De Rege Chambaiæ.
De Capillis & eorum variis coloribus, flauo, nigro, rubro, candido.
De mulieribus pulcros crines habenti-
De Canicie. (bus à dæmonib. adamatis.
De Capite.
De hominibus capite carentibus.
De hominibus habentib. canina capita.
De prole anſerino capite.
De gente ſine occipite.
De ſtella ſuper caput Nonni.

Digitized by Google

De Oculis.
De Monoculis.
De Argo centum oculos habente,
De Alexandro M.
De Auguſto Cæſ.
De Moſe radios eiaculante ex facie,
De Iohanne II. Moſcorum Duce.
De quodam Hiſpano.
De Longe videntibus.
De noctu videntibus.
De Iuliano.
De Tyberio Cæſ.
De Natis cœcis.
De S. Ottilia.
De Nicaſio de Werda.
De Cœco per 40. annos, & iterum vidente.
De oculis erutis & reſtitutis.
De gente oculos habente in pectore.
De oculis cum binis pupillis, & de oculis in quibus effigies equi.
De Auribus, auditu & Surdis.
De Naſo.
De gente viuente ſolo odore.
De Ore.
De gente carente ore.
De Riſu.
De Zoroaſtre.

De

De M. Craſſo Catone Cenſorio.
De Ieſu Chriſto nunquam ridente.
De iis, qui riſu necati ſunt.
De Dentibus.
De Dentatis.
De habentibus continuum os dētium.
De filio Regis Pruſiæ Bythinorum.
De Pyrrho Epirotarum rege.
De Sicinio.
De filia Mithridatis regis.
De Senibus quibus dentes renati.
De Zancle Samothraceno.
De Michaele de Romagnano.
De Carolo 4. Rom. Imp.
De Barba.
De Gente barba carente.
De mulieribus barbatis.
De Antonia Helena Virgine barbata.
De voce & loquela.
De Crœſi filio.
De Ægle Samio Athleta.
De diuiſione linguarum.
De varietate linguarum.
De muta gente.
De muliere in mari pariente mutum.
De Zacharia muto facto.
De vxore obſtupeſcente.
De Athi filio regis Crœſi muto.

De

De martyribus loquentib. ſine linguis.
De infantibus locutis.
De nondum natis locutis.
De infante locuto.
De Romano martyre abſciſſa lingua loquente.
De igneis Apoſtolorum linguis, & varia eorum locutione.
De Secundo Philoſopho Silentiario.
De Voracibus.
De Geta Imp.
De Philoxeno Ericio.
De Apitio.
De Maximino.
De Clodio Albino.
De Gulielmo Aquitaniæ Duce & Pictauorum Comite.
De quodam Anonymo.
De muliere Syriaca.
De Comedone quodam apud Imp. Aurel.
De Theagene Thaſio.
De Milone Crotoniata.
De Aſtydama Mileſio.
De Chlambe Lydorum rege.
De Papyrio Curſore & de Galba Imp. & P. Octauio.
De bibacitate.

De

De Tyberio Claudio.
De Bonoſo Imp.
De Cicerone M.T. filio.
De L. Piſone.
De Syracuſano quodam.
De Dionyſio minore.
De Alexandro M.
De non bibentibus.
De Iulio Viatore Rom. Equite.
De homine, qui nullo vnquam tempo-
De ieiunantibus, (re biberit.
De Moſe.
De Elia.
De Ieſu Chriſto.
De Catharina Senenſi.
De Euſebio Hiſpano.
De D. Ioanne Baptiſta.
De Fr. Nicolao de Saxo.
De puella de Camertio.
De Apollonia Virgine Heluetica.
De Alpaide muliere.
De puella ieiunante per 4. annos.
De Anachoreta.
De Simeone Cilice.
De Codrato Martyre.
De duobus Gregoriis.
De muliere quadam Colonienſi.
De Monacho quodam in Thebaide.

De

De Petro Pontico Monacho.
De Abrahamo Cyrrhorum Epiſcopo.
De viro Colonienſi abalienato.
De homine ſolo aere viuente.
De puella in villa Eikel Germaniæ.
De S. Chriſtiana.
De Gutturóſis.
De Rhætis Pop. Heluetiæ.
De brachiis.
De Studióſo Thrace.
De manibus.
De Dario Artaxerxe Longimano.
De hominibus vna manu & vno pede.
De Gente manibus carente.
De Damaſceno truncam manum recu-
perante.
De manibus igneis Nonni.
De fœmina non ambidextra.
De Digitis.
De ſedigitis Curiatii filiabus.
De natis coniunctis digitis.
De Dactylis Idæis.
De infante denós digitos ſingulis mani-
bus habente.
De octo digitis.
De pectore & pectoroſis.
De Dorſo & Gibboſis.
De Ventre.

De

De Spadonib. Natura, facto, fato.
De Franciſco Philelpho.
De Bartholomæo Colleoneo.
De menſtruo ſanguine.
Q. Cur nouis nuptis Mena appareat.
Q. Cur camiſia primo menſtruatæ ſiſtat incendium.
De Iudæis laborantibus menſtruo.
De Geminis.
De Eſau & Iacob fratribus.
De Parez & Parah fratribus.
De duobus natis ſimul.
De duobus natis ſimul, ægrotantibus ſimul & conualeſcentibus ſimul.
De ſimilibus forma.
De Menacchinis Geminis.
De Seruiliis Geminis.
De Arteone & rege Antiocho.
De Cn. Pompeio & Vibio.
De duobus pueris altero de Trans Alpina Gallia, altero ex Aſia.
De Geminis Germanis.
De Gemellis Mechlinienſibus.
De Amelico & Amico.
De Geminis Medardo Epiſcopo Nouodunenſi & Gildado Epiſcopo Rothomagenſi.
De Geminis fratrib. Lupo & Apro.
De

De innumeris partubus.
De Fauſta muliere Romana.
De Horatiis & Curiatiis.
De quinque partu vno editis.
De quinque vno partu editis.
De quinque vno partu editis.
De ſeptem vno partu editis.
De nouem filiis vno partu editis.
De viginti duobus vno partu editis.
De triginta ſex infantibus, vno partu editis.
De centum & quinquaginta infantibus vno partu editis.
De 364. infantibus vno partu editis.
De parentibus multos liberos habentibus.
De duodecim Patriarchis.
De duodecim fratribus martyribus.
De duodecim filiis Marcelli Centurionis.
De duodecim filiis Tancredi.
De duodecim fratribus Noruegis.
De populari fœcunditate.
De Artaxerxe 115. filios habente.
De Comite Babone 32. filios habente.
De rege Gilolo.
De Andrea Tiraquello Gallo.
De muliere matrimoniata ad 20. viros.
De

De muliere nono anno grauida.
De mulieribus ſemel tantum parientibus.
De puero Florentino in agro bicorpore nato.
De monſtro quod natum eſt in Comitatu Florentinorum, cuius effigies ſculpta eſt in Hoſpitali ad ſcalas.
Aſſertio de partu ſeptimeſtri.
De pedibus.
De hominibus vno pede.
De hominibus Hippopodibus.
De Mare.
De Varis & Valgis.
De Maximino Imp.
De Simeone in Columna.
De S. Lucia Virgine.
De Genubus.
De Cruribus.
De Curſoribus.
De Lixitis Africæ hominibus.
De Troglodytis & Indis Marianis.
De Haraldo Hybernico Nobili.
De Dauide.
De Lada.
De Polymneſtore Mileſio puero.
De Philippide.
De Philonide.

De Tabellariis in Mexico.
De Maria Ægyptiaca.
De Virgine Aurelia.
De Cute.
De Ludouico rege Hungariæ.
De Ioanne Friderico Duce Saxoniæ.
De Gente villoſa.
De Anthropophagis.
De Chelenophagis.
De ominibus naſcentium variis.
De S. Dominico.
De S. Brigida Domina Suetiæ.
De Virgilio Marone.
De Diadumeno Imp.
De Alexandro Seuero.
De Albino.
De Aureliano.
De Elia Propheta.
De Eliſæo.
De Galeacio Maria Vicecomite Mediol.
De filio Iohannis de Lignano.
De Clodoueo rege Francorum Chriſtiano I. & eius baptiſmo.
De Iohanna puella d' Orleans.
De Natiuitatis & mortis eodem die anniuerſario.
De Franciſco Bandino Florentino.
De Carolo V. Imp.

De

De Gregorio XI. P.M.
De Natis cum certo ſigno.
De familia Lepidorum.
De familia Seleuci.
De familia Daci.
De familia Pythonis.
De familia Colleonorum.
De Georgio Caſtriota Scanderbeego.
De Gente Anglica quadam caudata.
De Non natis.
De C. Iulio Cæſare.
De Gorgia Epirota.
De Edouardo rege Angliæ.
De Burchardo ingenito.
De Natis ſine Patre.
De Melchiſedech.
De I. Chriſto Saluatore.
De Merlino vate Angliæ.
De Hunnorum ortu.
De Incubis & Succubis.
De Venere.
De alio Succubo.
De ſacerdotis filia ab incubo infeſtata.
De Nefeſogliis apud Turcas.
De Polycrito incubo.
De Succuba Hermelina.
De Pineto.

De Succubo Conſtantienſi.
De Succubo Colonienſi.
De Incubo Braſiliano.
De Incubo Marſico.
De Pegaſianis & Seianitis Indiæ Pop.
De Menippo.
De Monacho Apelle.
De ſuccubo è mari extracto.
De Incubo Marriano.
De Apollonia Tyanæo.
De Meluſina.
De Nobili Petro de Stauffenberg.
De Natis ex animalibus.
De Nato ex Vrſo.
De Nato ex Vacca.
De Vrinatoribus.
De Ichthyophagis natandi peritis.
De Iulio Cæſ. natandi peritiſſ.
De Siuardo natandi peritia inſigni.
De Nicolao Colapiſce.
De Colano.
De mulieribus ad Nilum natantibus.
De Mauro quodam.
De Noctambulonibus.
De Ambulone nocturno.
De Noctambulone Piſano.
De Noctambulone puella Senenſi.

Q. An noctambulo in delictis excuſetur.
Q. Quid de hominibus ante & poſt mortem ambulantibus.
De Lycanthropis.
De Nebucadnezare.
Q. An Nebucadnezar ſubſtantialiter in beſtiam transformatus ſit?
De Amatis ab animalibus.
De Virgine amata à ſerpente.
De Aquila virginem adamante.
De Androdo ſeruato à Leone.
De Elia Antonio & Paulo cibatis à coruis.
De Daniele tuto à Leonibus.
De Arione Cytharœdo ſeruato à Delphino.
De Sandrocotto ſeruato à Leone.
De Sanctificatis in vtero.
De Samſone.
De Propheta Ieremia.
De S. Ioanne Baptiſta.
De B. Maria Virgine.
De Ioſia.
De hereditariis quorundam virtutibus, & facultatibus.
De Iehoſua.
De Regibus Hiſpaniarum.

De Regibus Galliarum.
De Pyrrho rege Epirotarum.
De Veſpaſiano Imp.
De Iuliano Saba.
De Matre Neronis.
De Plotio odorato.
De Elia.
De Eliſæo.
De hominibus faſcinantibus natis.
De faſcinantibus per viſum.
De faſcinantibus laude.
De Salutatoribus Hiſpaniæ.
De Ophiogenibus hominib. & Pſyllis.
De Miraculis ingeniorum.
De memoria C. Iulii Cæſaris.
De Adriano Imp.
De Valente Eliæ Ciuitatis Diacono.
De Iohanne Palæſtino.
De Simplicio amico D. Auguſtini.
De memoria Themiſtocl s.
De Cyri regis memoria.
De Cyneæ memoria.
De Dauide rege.
De Salomone rege.
De Mithridate.
De Hieronymo Maggio.
De Corſico quodam.
De puero Sueſſionenſi.

De

De Franciſco Cardulo.
De Iacobo Critonio Scoto.
De Dionyſio Poillet Burgundo.
De Baldo Iuriſconſulto.
De Barbatia Iuriſconſulto.
De diuinantibus.
De Sibyllis.
De Sibylla Perſica.
De Sibylla Delphica.
De Sibylla Chimica.
De Sibylla Erythræa.
De Sibylla Samia.
De Sibylla Cumana.
De Sibylla Helleſpontiaca.
De Sibylla Phrygia.
De Sibylla Tyburtina.
De Sibylla Europæa.
De Sibylla Agrippa.
De Eloquentia.
De Pericle.
De Piſiſtrato.
De Valerio.
De Longæuitate.
De maſculis longioris vitæ.
De Adamo Protoplaſte.
De Mathuſalemo.
De Ioanne de Temporibus.
De Dauide Epiſcopo Sen.

De Dandona.
De Argantonio Gaditano.
De Æthiopibus & Indis.
De Epimenide Gnoſio.
De Q. Fabio.
De rege Numidiæ Maſiniſſa.
De Hierone rege Siciliæ.
De Gorgia Leontino Philoſopho.
De Rege Latinorum.
De quibuſdam Ep.perorum.
De Liuia Rutilii, de Terentia Ciceronis & Clodia filia Auli.
De M. Valerio Coruino.
De mira pulcritudine.
De filiabus hominum.
De Rebecca.
De filiabus Iobi.
De heroina Iudith.
De Regina Eſther.
De Regina Vaſthi.
De Abiſag Sunamitide virgine pulcerrima accubanti Dauidi.
De Abſalome.
De Saulo.
De Helena ex Græcia.
De mira fortitudine.
De Nembroth.
De Chaleb.

De Samſone.
De Karolo M. Imp.
De Heluetico quodam.
De Georgio Caſtrioto Scanderbeego.
De viris fortibus in Suetia & Gotia.
De Tritano Gladiatore.
De homine Aſiatico.
De Rodamante Mantuano.
De Ruſticello & Fuſio Saluio.
De Athanato.
De Milone Crotoniata.
De Goliatho.
De Paulo Boemo.
De Erico Daniæ rege quarto.
De Vberto de Cruce Mediolanenſi.
De M. Septimio Imp.
De Tyberio Claudio Auguſto Impp.
De Arturo rege Britonum.
De Georgio Fronſpergio Caroli V. Duce.
De forti muliere Bohemica.
De longitudine quorundam hominum.
De Cyno Iuriſconſ.
De Salamine.
De mira agilitate quorundam.
De Funambulis.
De hiſtrione.

De Miris Architectis.
De Archita Tarentino.
De Miris ſculptoribus.
De Dipeno & Scylli Cretenſibus.
De Phidia.
De Lyſippo.
De ſigno legitimationis liberorũ apud Germanos & Gallos.
De probatione adulterii fœminarum in veteri teſtamento.
De Tuccia Veſtali.
De Claudia Veſtali.
De ſigno probationis Innocentiæ per ferrum candens.
De ſigno probationis Innocentiæ per aquam frigidam.
De ſigno probationis Virginitatis apud Hæbræos.
De variis hominum coloribus.
De hominibus Melancholicis.
De hominibus phlegmaticis.
De hominibus Cholericis.
De hominibus ſanguineis.
De Caino Timoroſo.
De hominibus inuictis & illæſis.
De Abrahamo.
De tribus pueris, Sadrach, Meſach & Abednego in ardenti fornace.

De

De Iona Propheta.
De Daniele inter Leones.
De D. Petro ambulante in mari.
De Veſtibus S. Bartholom.
De Veſtibus Iſraelitarum per 40. annos in deſerto.
De Veſtibus Abrahami confeſſoris.
De S. Conrado.
De S. Cæcilia.
De S. Ioanne in oleo feruenti.
De Petro Cardinale ignem permeante.
De Poppone illæſo ab igne.
De puero illæſo ab igne.
De puero Heleno.
De Maria Ægyptiaca ſicco pede ſuper Iordanem ambulante.
De Pantalemone.
De muliere ſepties icta.
De Britii linteo igne illæſo.
De B. Chriſtina.
De Matthiæ regis Vngariæ fratre.
De homine fulminato.
De Delo Inſula.
De non morboſis per vitam.
De Azone Iuriſc.
De dormientibus.
De ſeptem dormientibus.
De Scholare Lubecenſi.

De

De Mida rege Phrygiæ.
De Platone.
De Seruio Tullio.
De choreizantibus per annum.
De Translatione hominum.
De Abacuc Propheta.
De B. Ambroſio.
De Ioanne Teutonico.
De S. Auguſtino.
De S. Cyriaco inuiſibili.
De pueris Hameleenſibus ingreſſis in montem.
De Somniantibus.
De Galeno.
De Calphurnia vxore I. Cæſaris.
De Cornelio Ruffo.
De Conſtantino Magno.
De Guilielmo Duce Bauariæ.
De Ioſepho, pincerna & piſtore Pharaonis, Pharaone, Nebucadnezare, Ioſepho, Iuda Machabæo & aliis.
De Ectaticis.
De Ioanne Duns Scoto.

INDEX

INDEX AVCTORVM quorum hiſtoriæ & nomina in hoc opere laudantur.

A.

ADo Treuerenſis.
Ælianus.
Alexander ICtus.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Aphrodiſenſis.
Albertus Magnus.
Albericus Gentilis.
Albertus Krantzius.
Aluarus Nugnez.
Aloyſius Cadamuſtius.
D. Ambroſius.
Alphenus Archiepiſcopus Salernitanus.
Amatus Luſitanus.
Ambroſius Paræus.
Amphylochius.
S. Antoninus Florentinus.
Andreas Tiraquellus.
Ancharanus.
Antonius Auguſtinus Epiſcopus Ilerdenſis.
Antonius Nebriſſenſis.
Antonius Panhormita.
Andreas Alciatus.

Anto-

Antonius Pigaſetta.
Annæus Seneca.
Andreas Eborenſis.
Annales Hollandiæ.
Annales Saliſburg.
Andreas Riccius.
Ariſtoteles.
Arnaldus de villa noua.
Archidiaconus.
Appion Polyhiſtor.
Appendix Schaffnaburg.
D. Auguſtinus.
A. Gellius.
Auctor annalium de initiis Regnorum.
Artemidorus.

B.

Bartolus.
Barbatia.
Bartholomæus Anglicus.
Bartholomæus Chaſſanæus.
Balthaſar Gomezius de Ameſcua.
Baptiſta Fulgoſius.
Bernhardus à Breidenbach.
Blaſius Milanoſius.
Biblia.
Bonfinius.

Boe-

Boerius.
Bugatus.

C.

Calliphanes.
Cambdenus.
Cæſar Colonienſis.
Cælius Rhodiginus.
Caius ICtus.
Camillus Gilinius.
Carolus Tapia.
Chryſoſtomus.
Chronicon Hiſpaniæ.
Chronicon à nato Chriſto vſque ad annum 1542.
Chriſtophorus VVilhelmus Putſchius ab Hacking.
Caſparus Goltvvurm.
Caſſianus.
Caſſiodorus.
Caſparus Hedio.
Catullus.
Claudianus.
Conradus de mure Tigurinus.
Coſmus Magellianus.
Cotta.

D.

Dantes Aligerius.

Dama-

Damaſtes
Dionyſius Gothofredus.
Digeſta.
Diodorus Siculus.
Dionyſius Carthuſienſis.
Diodorus.
Didacus Oſorius.
Didacus Couarruuias.
Dion. Nic.
Didymus.
Donatus.
Dorotheus Epiſcopus Tyri.

E.

Euſtathius.
Euſebius.
Euagrius.
Euthymus.
Eraſmus Roterodamus.
Eraſmus Marbachius.

F.

Franciſcus Aluarez.
Franciſcus Patritius.
Franciſcus Petrarcha.
Franciſcus Picus.
Franciſcus Valleſius.
Franciſcus Victoria.

G. Ge-

G.

Gabinius Romanus.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius Groitſchius.
Gregorius Rolbagius.
Guilielmus Bened.
Guilielmus Nang.
Guilielmus Adolphus Scribonius.
Guilielmus Parrhyſienſis.

H.

Hanno Carthaginenſis.
Harduicus à Daſſel.
Hartmannus Schedel.
Heſiodus.
S. Hieronymus.
Hector Boethius.
Henricus Panthaleon.
Hieronymus Mercurialis.
Hieronymus Maggius.
Hippocrates.
Homerus.
Horatius Flaccus.
Herodotus.

I.

Ianus Vitalis.
Iaſon.

):():():(*Iato-*

Iacobus Ruffus.
Iacobus Angliæ & Scotiæ rex.
Iamblichus.
Ioannes Hieroſolymitanus Patriarcha.
Ioannes Apoſtolicæ ſedis Legatus apud Tartaros.
Ioannes Cuſpinianus.
Ioannes à Vitoduro.
Ioannes Stumpfius.
Ioannes Iouianus Pontanus.
Ioannes Bocatius.
Ioannes Ludouicus de La Cerda.
Ioannes Gallenſis.
Ioannes Laurentius Ananias.
Ioannes Auentinus.
Ioannes Tinnulus.
Ioannes Bened.
Ioannes Niderus.
Ioannes de Plano.
Ioannes Scleidanus.
Ioannes Magnus.
Ioannes Trithemius.
Ioannes Bodinus.
Ioannes Spondanus.
Ioannes à Turrecremata.
Ioannes Leo.
Innocentius P.M.
Ioſephus.

Iſido-

Iſidorus.
Ioachimus Camerarius.
Ius ciuile.
Ioannes Engelbertus Nopſe.
Iuſtinus.
Iuſtinus Martyr.
Ius Canonicum.
Iulius Clarus.
Innocentius Cybus Ghiſus Fr.

L.

Lactantius.
Langus.
Laurentius Surius.
Lampridius.
Laurentius Ioubertus.
Lentulus.
Leonhardus Vairus.
Leander.
Lucianus.
Luitprandus Ticinenſis.
Lucius Mutianus.
Leuinus Lemnius.
Lippomanes.
Ludouicus Barthema.
Ludouicus Cœlius Rhodiginus.
Lucas de Penna.
Lucanus.

Ludouicus Viues.

M.

Marcus Antonius Muretus.
Martialis.
Marianus Senenſis.
Martinus Laudenſis.
Marullus.
Matthæus de Afflictis.
Marcus Polus.
Macrobius.
M.T.Cicero.
Marcellus Donatus.
Marſilius Ficinus.
Malachias.
Maximilianus Tranſyluanus.
Matthias Michouski.
Mater hiſtoriarum.
Melchior Nugnez.
Mercurius Triſmegiſtus.
Metaphraſtes.
Michael Scotus.
Michael Papa.
Moſes.
Mutianus.
M.Ancerrus Iulianus.

N.Na-

N.

Natalis Comes.
Nauclerus.
Nathan Chytræus.
Nicolaus Abbas Panormitanus.
Nicolaus Remigius.
Nicephorus.
NeuiZanus.
Nonnius.

O.

Odofredus.
Odericus.
Odoardus Barboia.
Olaus Magnus.
Ortellius.
Ouidius.

P.

Paulus Iuriſconſultus.
Paulus Iouius.
Petrus Boyeauſteu Launaus.
Paulus Diaconus.
Paulus Cypræus.
Petrus Aponenſis.
Petrus Thyræus.
Petrus Bembus.

Papirius Maſſonus.
Petrus Binsfeldius.
Petrus Hiſpalenſis.
Petrus Damianus.
Petrus Lentulus.
Petrus Martyr.
Picus Mirandula.
Philoſtratus.
Philippus Theophraſtus Paracelſus.
Phauorinus.
Philippus Bergomas.
Plutarchus.
Plautus.
Plinius.
Pomponius Lætus.
Pomponius Mela.
Procopius.

Q.

Quintilianus.

R.

Raphael Volaterranus.
Ramuſius.
Robertus Ment.

S.

Sabellicus.

Saxo

Saxo Grammaticus.
Seruius.
Sebaſtianus Munſterus.
Seuerinus Pinæus.
Sibylla Trygandriana Auctoris.
Sigebertus Gemblacenſis.
Simon Maiolus.
Sophronius.
Soranus Epheſius.
Solinus.
Socinus Iunior.
Sozomenus.
Strabo.
Statius.
Scholiaſtes Tertulliani.
Suidas.

T.

Tertullianus.
Theodorus Gaza.
Theodoretus.
Thelanicus.
Textor Rauiſius.
Theobaldus Epiſcopus.
Titus Liuius.
S. Thomas.
Thomas Cantipratanus.
Tranquillus Suetonius.

Varro.

Digitized by Google

V.

Varro.
Valerius Maximus.
Vitæ patrum.
Vita Catharinæ Senenſis.
Victor Vticenſis.
Vuenceslaus Hageccius.
Virgilius Maro.
Vincentius.
Vopiſcus.
Vlpianus ICtus.
Vrſinus.

X.

Xiphilinus.

Z.

Zonaras.

IMPRIMEBATVR
Francofurti.

DE

DE MIRACVLIS VIVORVM.

CAPVT

De Microcoſmo & eius characteribus.

INſtituti mei eſt deſcribere miracula mirabilia, ſingularia munera & dona, facultates qualitateſque hominum, quibus tum à beſtiis, quibus tum inuicē inter ſeſe diſcrepant. Placuit igitur à protoplaſto operis noſtri principium conſtituere. Quum omnipotens Deus in principio ex nihilo creaſſet cœlum ac terram ac omnia, quæ in eis ſunt, quinque diebus, ſexto die accepit maſſam terræ atque hominem formauit. Huic etiam vitæ ſpiritum ſecundum imaginem inflauit. Id autem eo conſilio fecit, vt homo omnibus aliis creaturis dominus præeſſet, atque diuinorum operum præco cum omni poſteritate Deum perpetuis laudibus celebraret. Nam is in ſuo ipſius corpore omnes mundi partes cœleſtes & elementares continebat, quæ ipſum ratione & mente præditum operum Dei mirabilium, adeoque ſui officij admo-

nerent, vt etiam recte Microcoſmus dicatur. Quamobrem ab animis Christiana religione imbutis opinio illa penitus remouenda eſt, qua bruta ob nonnullas corporis dotes homine meliora eſſe exiſtimantur.

Nam poſt Mercurium Triſmegiſtum D. Auguſtinus libro decimo de ciuitate Dei cap. duodecimo, hominem naturæ miraculum appellat. Et Plinius, hominis, inquit, cauſa cuncta videtur genuiſſe natura. Et Ariſtoteles eum omnium finem vocat, & in pſalmo gloria & honore coronaſti eum, & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum, omnia ſubieciſti ſub pedibus eius. Ac demum idem qui ſupra Philoſophus nobiliſſimum & altiſſimum animal hominem eſſe ait, quippe cui Deus eam animam dedit, qua per rationem atque intelligentiam omnibus animantibus eſſet præſtantior: non enim vt animalia rationis expertia in terrā prona videmus, ita factus eſt homo, ſed erecta in cœlum corporis forma admonet, eum non huic mundo corruptioni obnoxio, ſed cœleſti patriæ ac gloriæ eſſe deſtinatum. Creauit enim Deus hominem ad imaginem ſuam. Nam ſicut imago Dei mundus eſt, ſic imago mundi homo eſt. Hinc putant quidam dictum eſſe, quod homo non ſimpliciter imago Dei creatus eſt, ſed ad imaginem, quaſi imaginis imago: iccirco microcoſmus dictus eſt, hoc eſt minor mundus. Hinc & homo habet ſignum quo præ cæteris animantibus diligitur, cuius idea in diuinis numerationib. vocatur Hæſed

חסד

חסד quod clementiam ſignificat & dextram & ſceptrumDei, quod ſignum primus Protoplaſtes in omni integritate & plenitudine procul dubio poſſedit, quando placida manſuetudine attracta & feruore ſubiecta venerunt ad eum cuncta animantia veluti ad dominum vt eis nomina imponeret. Habet quoque characterem terrificum & ſignaculum Dei, quo quæcunque illi ſubijciuntur, ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ſeruus ſiue animal ſit, alioquin enim nec puer regeret armenta & elephantes, neque rex perterreret pop. nec iudex reos. Hic character hominibus à diuina idea impreſſus eſt, quam Hebræorum Cabaliſtæ pahad פחד vocant, & ſiniſtram & gladium Dei. Verum poſt præuaricationis peccatum à dignitate illa decidit cum omnibus poſteris ſuis, neque tamen omnino character ille in nobis extinctus eſt, ſed quanto magis quis grauatur peccato, tantò magis à diuinis iſtis characteribus longius abeſt minuſque recipit. Et vnde benignitatem & reuerentiam recipere deberet, ipſe in aliorum cadit ſeruitutem atque timorem cum animalium tum hominum & dæmonum. Quod ſentiens Cain timebat inquiens ad Deum: Omnis qui inueniet me, occidet me, beſtias quippe & dæmones timebat, non tam homines qui pauciſſimi erant. Antiquitus autem multi homines, qui in innocentia viuebant, optimam vitam agentes adhuc illa fruebantur obedientia & poteſtate, ſicut Samſon Dauid & Daniel in leones, Heliſæus in vrſos,

Paulus in viperam. Et multi Anachoretæ habitabant in deſertis in cauernis & ſpeluncis ferarum, non timentes nec vllum nocumentum accipientes, ſicut enim per peccatum obtenebratur diuinus ille character, ſic expurgato & expiato, rurſus ille magis magiſque illuceſcit.

CAPVT

De ſeptem miſeriis hominum in hac vita.

PRima miſeria hominis eſt nuditas & priuatio. Quia naſcitur ſine veſtitu, non ſic animalia alia Secunda miſeria eſt imbecillitas & impugnatio, quia non habet arma naturalia ad defendendum ſe, ſicut cætera animalia. Tertia eſt flebilitas & deſolatio, quia mox natus nihil ſcit, niſi flere, & non ridet ante 40. diem & primo dormiendo, vt dicit Auguſtinus in confeſſione poſt principium. Quarta eſt ſeruitus & ſubiugatio, in cuius ſignum mox natus ligatur in manibus & pedibus, non ſic cætera animalia. Quinta eſt pronitas & recuruatio, quia mox dum incipit ſe mouere de loco vadit pronus more quadrupedis quaſi reportando. Sexta eſt infirmitas & infectio, quia nullum animal ita morbidum ſicut homo, plures morbi quam remedia. Septima eſt prauitas & tranſgreſſio, quia nullum ita inclinatum ad vitia ſicut homo. Vnde dicit Plinius quod inter cætera animalia vni tantum, ſcilicet, homini eſt ambitio, vni auaritia, vni immenſa cupido viuendi, vni ſuperſtitio, vni cauſæ ſepul-

turæ.

turæ. Nulli vita fragilior, nulli omnium rerum cupido maior, nulli pauor confuſior, nulli rabies acrior. Ex primo igitur patre iſtæ miſeriæ contrahuntur, igitur vt huius patris & miſeriæ memoria habeatur, tota Eccleſia in cineribus humiliatur. Ex iſto patet, quod ſunt ſtulti, ſicut ſunt multi, qui ex iſto patre ſumunt materiam gloriandi. Gloriari enim de generis nobilitate eſt idem quod gloriari de putredinis fœditate, eſt hic tractatus Magiſtri Ioannis Gallenſis in fin. de ſex ætatibus hominis.

CAPVT

De modo naſcentis infantis.

DE exitu infantis ita dicitur, quod vterque exit foras per os vuluæ, tamen prius cum capite ſi ſit benè ſanus. Sciendum eſt quod maſculus naſcitur ſupinus, & ſi aliqua vice teneatur, in aqua balnei & moriatur, moritur ore inferius, & fœmina naſcitur non ſupina, ſed cum ore inferius, & ſi aliqua vice moriatur in aqua, moritur ore ſupino. Naſcitur enim prius cum capite quilibet, eò quod eſt ſibi quidam introitus ad vitam temporalem, vt videat mundum, & eum cognoſcat miſeriis plenum & ſuum defectum, & quod per ſe nihil poteſt facere, ſed ſi aliter naſcatur vt prius exeat pes vel manus, &c. Vix euadit & potius moritur ſubito quam euadat, & mater eius dolores & mortis pericula patitur. Naſcitur vir cum facie verſus terrã, eo quod prius fuit nocens

quàm cito exiuit de manu Dei. Michael Scotus in Phyſionom,cap.11.

CAPVT

De primo planctu naſcentium.

INnocentius in libello de miſeria hominis dicit ſic: Omnes naſcimur eiulantes vt naturæ miſeriam exprimamus. Maſculus enim recenter natus dicit A fœmina E. dicentes E. vel A. quotquot naſcuntur ab Eua, & iterum ſubiungit ibidem ſic dicens. Quid igitur eſt Eua niſi heu A. vtraque dolentis eſt interiectio doloris exprimés magnitudinem,quaſi dicat hoc eſt generale cũctis hominibus vt maſculus cum naſcitur gemendo proferat A. fœmina vero E. quaſi de primorũ parentum tranſgreſſione lamentantes, qua in hac lachrymarum valle omnes tam maſculi, quã fœminæ exulati ſunt. Io.Ludou.Viuald.de duplici cauſ.veræ contur.c.de fletu Domini Ieſu Chriſti. Vir natus voce clamat O A.fœmina verò O E. quaſi Maſculus dicat ô Adã quare peccaſti,quia pro te patior miſeriam infinitam&fœmina dicat in ſua lamentabili cantu, ô Eua: quare peccaſti nam tuo peccato ſum paſſura miſerabilẽ vitã in hoc mundo. Michael Scotus in Phyſionom.c.11.

CAPVT

Vbi creatus fuerit Adamus & de nomine eius.

ADamus vt dicit Ioſephus extra Paradiſum ſexto die mundi in cãpo Damaſceno de limo ter-

ræ rubræ plaſmatus fuit, à qua nominis appellationem traxit.

Nam Adam hebraicè Terra rubra interpretatur, & exinde quaſi in inſtāti à Deo per aera trāſlatus in Paradiſum. Vnde dicitur Gen. 2. Tulit ergo Deus hominē ſcilicet de loco campi Damaſceni in quo eum formauerat extra paradiſum & tranſtulit eū in Paradiſum voluptatis. Alij tamē dicunt, ꝙ Adam formatus fuit circa mediū terræ habitabilis ꝙ eſſe videtur Hieruſalē, quæ eſt quaſi vmbilicus orbis, tū quia ibi ſecundus Adā ſcilicet Chriſtus naſciturus & moriturus erat, tamē vt tranſeundo de medio orbis terrarū ad extremū orientis vbi erat Paradiſus, videret & attenderet, quanta feciſſet Deus in ſuperficie terræ, & quantum diſtaret gloria Paradiſi regionis, quā præparauit ſpecialiter habitationi hominū à regionib. beſtiarū & ſecundū hāc conſiderationē non debuit homo in inſtanti transferri de loco in quo formatus fuit in Paradiſum, nec ſuperius per aera duci, ſed ſucceſſiuè inferius per terram vt omnia conſpicere poſſet. Ex quibus intelligitur ꝙ Adam primus homo formatus fuit extra Paradiſum, vt intelligeret ex hoc, ꝙ locus ille delitiarū tam egregius non debebatur ſibi ex cōmuni curſu naturę, ſed ex ſpeciali dono diuinę gratię: ſicut & immortalitas, quam homo pro ſtatu innocentiæ dicto modo habuiſſet. Cyprianus aduerſus Iudęos arguit primum hominem à quatuor mūdi cardinibus nomē adeptū eſſe quaſi Ἀνατολὴ, Δύσις, Ἄρκτις, μεσημβρίος. quod ſonat Oriēs, Occidens, Septentrio, Meridies.

CAPVT

De Eua.

CVm Deus marem Adamum ad ſimilitudinem ſuam finxiſſet,tum etiam fœminam configurauit ad ipſius hominis effigiem, vt duo inter ſe permixti ſexus propagare ſobolem poſſent & omnem terram multitudine opplere.Ecce immiſit autem Dominus ſoporem in Adam, vnde ſomnus ille ſiue raptus ſiue ectaſis nec ab angelo fuit,nec à cœlo, nec à cibali fumo aut fatigatione,quæ non erat in ſtatu innocentiæ, ſed fuit immiſſus à Deo,&c.& tulit Dominus vnam de coſtis eius replens carnem pro ea & ędificauit in mulierem, quam Adam videns dixit, hoc nūc os de oſſibus meis, hæç vocabitur Iſſa,quod latine mulier interpretatur, quod de viro ſumpta eſt. Eua ergo in paradiſo, formatur propter dignitatem principii,ex quo corpus eius formabatur,nam ſimiliter & filij nati fuiſſent in paradiſo propter dignitatem parentum,qua ibi iam erant expoſiti: Magiſter tamen hiſtor.dicit quod ideo Eua in paradiſo, facta eſt,vt ex hoc mulier gratior & honorabilior haberetur. Hanc Dominus non fecit de capite ne viro dominaretur, non à pede viri ne contemneretur:ſed de latere, vt amoris vinculum probaretur etiam,vt non loci generis nobilitate,ſed virtute vnuſquiſque ſibi comparet gratiam.

CAP.

CAPVT

De ortu Gigantum.

DE ortu Gigantum varia Poetæ olim fabulati ſunt. Nam ſecundum Heſiodum in Theog: è terra & cœli ſanguine nati dicuntur, de quibus egregie Natalis Comes Mythol.lib.6. c.21. quo beneuolum ac ſtudioſum lectorem remitto. Ea tantum ego quæ ex ſacris & probatis hiſtoricis colligere potui recenſere volo. Videntur aliqui ex patribus ſentire, quod Gigantes qui diluuium præceſſerunt, fuerint nati ex Angelorum & mulierum concubitu. Cui ſententiæ fauent Iuſtinus Martyr in Apologia ad Senat. Rom. & in alia apologia ad Antoninum Pium. Tertullianus in lib. de habitu mulierum. Lactāt lib.2 de origine erroris cap.15. Euſeb. lib.5. de præparat. Euangel. c.4. Philo in lib. de Gigantibus. Ambroſius lib.1. de Noe & Arca cap.4. hi patres & alij videntur ſentire, quod Angeli cum mulieribus peccauerint, & pro his facit illud Gen. 6. Videntes filij Dei filias hominum quod eſſent pulcræ, ſumpſerunt ſibi vxores. Et poſtquam filij Dei veniſſent ad filias hominum, & illæ genuiſſent eis, iſti facti ſunt robuſti à ſeculo viri celebres. R.P. Binsfeld. in tr. de confeſſionibus maleficorum poſt præludia concluſ.5. pag. mihi 216. S. Patres per Angelos non intellexiſſe ſpirituales ſubſtantias, ſed viros illuſtres, Dei cultus ſtudioſos ex ſancta ſtirpe Seth deſcendentes,

qui quoniam vſq; ad illud tempus in cultu vnius Dei perſeuerarunt, à ſcriptura vocati ſunt filij Dei. Editio verò ſeptuaginta interpr. vetuſtior Angelos Dei appellauit, iuſti enim homines in Scriptura Angelorum nomine nuncupantur. Sic de Ioanne ſcriptum eſt. Ecce ego mitto Angelum meum, & ſacerdotes in Malachia Angeli Domini exercituum vocantur; & hanc expoſitionem Auguſtinus amplectitur. Ad eandem expoſitionem accedit Guiliel. Pariſ. in vlt. part. de vniuerſo c.23. Dionyſ. Carthuſ. in cap.6. Gen. & in 2. de 8.q. Caſſian. collat. 8. cap.21. & alij nunc communiter dictam expoſitionem apprehendunt. Auguſtin. lib.15. C. D. cap.23. & Hieron. in quæſt. tradunt Aquilam filios Elohim reddidiſſe filios Deorum, & intellexiſſe Magiſtratus & principum filios iuxta Pſalm.82. Exod.22. Chaldæus iſtos Benei Elohim nuncupat Benei Rabrebaia, id eſt filios Rabinorum ſeu primatũ; vt & Symmachus vertiſſe υἱοὺς δυναστευόντων à Hieronymo perhibetur. Sed veriorem literam textus prout ſonat teneo, cum ſi per filios Dei viri illuſtres & cultus Dei ſtudioſi intelligantur, nihil culpabile perpetratum ſit ab ipſis, quod filias hominum pulcras appetierint, cum id naturæ & amori diuino attribuendum ſit, eum autem textus arguere videatur, rectius duco angelos illos ſpirituales ſubſtantias pulchritudine filiarum hominum allectos fuiſſe, & cum eis concubuiſſe, ex quibus Gigantes procreati fuerint.

Sequuntur iam exempla.

EXEM-

EXEMPLVM

De Nephylim.

REfert Moyſes eodem capite: Fuerũt in diebus illis Nephylim in terra. (Nephylim à cadendo nomen habet, alij interpretantur Gigantes) aſtipulatur ferè Io. Lauren. Ananias in li. de nat. dæmon. lib. 2. p. mihi 48. Cum filij Dei in filias hominum irruerent, quo factum libidinum flammis ſemper creſcẽtibus, vt ferè omnes pauciſſimis exceptis à recto deuiarent tramite timore Dei à terra prorſus exploſo poſthabitoque nefariam tandem dæmonum artibus paſſim Gigantes illi producerentur, quorum vaſtum humanæq; naturæ parũ decentem & inconditam molem tẽpore vniuerſæ carnis reſurrectionis ab his duntaxat auferet, qui diuina gratia ab inferorum vinculis exoluti ſunt. Hi nempe Gigantes qua erant ſuperbia ſibi filiorum Dei nomen aſſumentes, cæteros præ ſe contemtos hominum filios appellauere, tandem vltionem diuinam ſibi & toti mundo accelerarunt, vt omnia diluuio perirent ſubmerſo excepto Noah. Idem lib. 4. pag. mihi 142. Natos dæmonum ex mulieribus recenſet, ſub certa inquit diſpoſitione cœleſtiq; influxu directo aliquos & oriri, & ortam heroũ maiorẽ partẽ eſſe negari non poteſt. Qui q̃uis re ipſa ex ſpiritib. nõ fuerint propagati, fraudes tamẽ ac dolos eorũ plus ſatis ſapuere. Sic natũ perhibent Æneam ex Venere & Anchyſ. Bacchum

ex Ioue

ex Ioue & Semele. Ex Marte Romulum, totque alios antiquorum heroas ſexcentos, in hunc quoque modum ortum Alexandrum tradunt Ammonei Iouis ſacerdotes. Ac Neronem Imp. quem conceptum ex angue aliqui imaginati ſunt, vt Merlinum quoque Britãnorum annales & Iaponii ſuam Xacam, pluresque prætetea qui idololatriæ ac hereſium auctores fuere. Recenſentur autem Gigantes Gen. 14. Rephaim ſiue Gigantes in Aſtaroth Karnaim. Et Num. 13. ibi. Regio illa quam ad explorandam pertranſiuimus regio eſt, quæ deuorat habitatores ſuos, prẹterea vniuerſus populus, quem vidimus, in ea ſunt homines monſtroſẹ magnitudinis, vidimus quoque illic Nephilim poſteros Anack. De Nephilim, fuimuſq;, noſtro quidem iudicio veluti locuſtæ, quin ſic quoque fuimus illorum iudicio. Deut. 2. Emim antea in ea habitarunt populus magnus & multus, tum etiam procerus vt Enakim quos Moabitæ vocant Emim, Gigantes reputati ſunt, quemadmodum Enakim. ibid. Paulo inferius: Terra Rephaim & ipſa reputatur, ſederuntque in ea olim Rephaim, quos Ammonitæ vocant Zammerumim, populus fuit magnus & multus, tum etiam procerum quemadmodum Enakim.

EXEMPLVM
De OG rege Baſan.

DEut. 3. Solus OG rex Baſan remanſerat ex reliquiis Rephaim, & en lectus eius erat le-

lectus ferreus, qui adhuc viſitur, in Rabbath filio rum Ammon, nouem cubitos habet longitudo eius, & quatuor cubitos latitudo eius iuxta cubitum virilem. Ioſ. 12. Et limitem OG regis qui reliquus erat ex Rephaim, & Ioſ. 13. Totum regnum OG in Baſan qui regnauit in Aſtaroth & Edrai quique ſuperfuit ex reliquiis Rephaim.

EXEMPLVM

De Arba.

IOſ. 14. Fuit enim Arba homo magnus inter Anakim.

EXEMPLVM

De Rephaim Pop.

IOſ. 17. Quandoquidem tu malus es populus, aſcende ergo in ſyluam, & para tibi illic in terra Phariſæi atque Rephaim, ibique quandoquidem ferreos currus habent omnes.

EXEMPLVM

De Goliatho.

1. SAmuel 17. Egreſſus autem eſt vir inter duas acies ex Palæſtinorum caſtris Goliath, erat nomen eius de Garh, altitudo eius erat ſex cubitorum, & palmi galea chalybea erat in capite eius, & lorica ſquamata induebatur. Pondus

dus autem loricæ habuit quinq; millia ſiclorum chalybis, ocreas chalybeas habuit in pedibus ſuis. Clypeus chalybeus erat inter ſcapulas eius, contus lanceæ eius, vt iugum texentium, lamina vero lanceæ eius habuit ſexcentos ſiclos ferri. Philo in Bibl. antiq. Dauidem ei moribundo monſtraſſe angelum Domini cernibilem præpoſitum ſuper virtutem aſſiſtentem ſcribit, quo conſpecto, Goliathum dixiſſe. Non ſolus occidiſti me, ſed qui tecum erat, cuius ſpecies nō eſt ſicut ſpecies hominis, demonſtrare quoq; ibidē Philo conatur Dauidem & Goliathum fuiſſe conſobrinos.

EXEMPLVM

De Iubi in Nob. Saph. Githæo.

2. SAm. 21. vbi Iisbi in Nob. qui natus fuit ex Rephaim. Pōdus lāceæ eius habebat trecentos ſiclos chalybis & paulo inferius: Tunc trucidauit Sebbechei Huſathites ipſum Saph, qui erat ex Rephaim. ib. Elhanan filius Iaaræ Orgim Bethlcemites Goliat quendam Githæum trucidauit, cuius haſtæ lignum erat inſtar iugi textorii.

EXEMPLVM

De viro monſtroſæ magnitudinis.

2. SAm. 21. Aliud deinde fuit prælium in Gath, fuit illic vir quidam monſtroſa magnitudine, qui digitos manuum habuit duodecim, & pedum digitos item duodecim, numero

vide-

videlicet viginti quatuor, qui & ipſe natus erat ex Rephaim in Gath.

EXEMPLVM

De Saulo.

1. SAm. 9. Saul Iuuenis erat & pulcher, nec erat inter filios Iſrael illo pulchrior, nam ab humero ſuo & ſupra procerior erat omni populo.

EXEMPLVM

De Ægaone Briaræo.

DE hoc Virgilius lib. 6. Æneid.
—Et centum geminus Briaræus.
& lib. 10.
Ægaon qualis centum cui brachia dicunt,
Centenaſque manus, quinquaginta oribus ignem,
Pectoribuſque arſiſſe Iouis cum fulmina contra
Tot paribus ſtreperet clypeis, tot ſtringeret enſes.

EXEMPLVM

De Coæo, Iapeto, Typhoeo.

DE his Virgilius lib. 1. Georg.
—Tum partu terra nefando
Cœumque Iapetumque creat ſæuumque Typhoea
Et coniuratos cœlum reſcindere fratres
Ter ſunt conati, imponere Pelio Oſſam
Scilicet atque Oſſæ frondoſum inuoluere olympum.

Per fratres Seruius Othum & Ephialtem intelligit, qui fuerunt filii Neptuni & nouem digitis ſingulis creſcebant menſibus, qua freti altitudine cœlum voluerunt euertere, ſed confixi ſunt ſagittis Apollinis & Dianæ.

EXEMPLVM

De Polyphemo Virgil. lib. 3. Æneid.

----Summo cum monte videmus
Ipſum inter pecudes vaſta ſe mole mouentem
Paſtorem Polyphemum & littora nota petentem,
Monſtrum horrendum, informe, ingens cui lumen ademptum,
Trunca manum pinus regit.

EXEMPLVM

De Bronte, Sterope, & Pyragmone.

DE his Virgilius ibidem.
Cernimus aſtantes nequicquam lumine toruo
Ætnæis fratres cœlo capita alta ferentes.
(Concilium horrendum) quales cum vertice celſo
Aeriæ quercus aut coniferæ cypariſſi
Conſtiterant.

EXEMPLVM

De Turno.

DE quo Virgilius lib. 10. Æneid. quod cum concurrerent Pallas & Lauſus, ſoror alma

Iuturna monet ſuccurrere Lauſo Turnum, cuius ingens corpus ſtupet,& ex ſubſeqq. eundem Pallanta nec adeò fuiſſe paruum patet,quando dicit Virgilius:

Hic Turnus ferro præfixum robur acuto
In Pallanta diu librans iacit atque ita fatur:
Aſpice num mage ſit noſtrum penetrabile ferrum:
Dixerat,ac clypeum tot ferri terga, tot æris
Cum pellis toties obeat, circumdata Tauri
Vibranti cuſpis medium transfixerat ictu
Loricæque moras & pectus perforat ingens.
& infra:
—rapiens immania pondera balthei.
de quo & lib.12.

Infelix baltheus ingens.

Et Turni immanitatem & feritatem magis deſcribit Virgilius cum ibi ſimilitudinem à leone capiat. ibi,

—Vtq; leo ſpicula quum vidit ab alta
Haut alia eſt Turni venientis imago.

Seru. quod prius ad currus altitudinem ſpectat leo ad Turni violentiam & feritatem,qui & reliquos omnes cedere iuſſit.Solus ego inquit in Pallanta feror, ſoli mihi Pallas debetur. Pallantem Tauro comparat, vt ex hoc iam præuideri poſſit, cuius dicturus ſit proueniſſe victoriam. lib. 12. tamen circa fin. magnitudinem Turni plenius deſcribit.

Saxum circumſpicit ingens
Saxum antiquum ingens campo qui forte iacebat
Limes agro poſitus, litem vt diſcerneret aruis,
Vix illud lecti bis ſex ceruice ſubirent
Qualia nunc hominum producit corpora tellus.

Vbi expreſſe notat ipſum Gigantem fuiſſe duodecim virorum robore præſtantem.

Exemplum

De Pallante.

TEmpore Henrici 3. Imperatoris Romani Anno Chriſti 1057. referunt hiſtorici vt Vincentius hiſtoriarum lib.25.c.34. Nauclerus ſub Henrico tertio.Bonfin. decade 2. & Langus Chronic.Citiz.Krantzius Metropolis lib.4.cap. 15. Romæ in via laurentina inuentum fuiſſe Gigantis Pallantis corpus, cuius longitudo muros vrbis altitudine æquabat, cuius facies quatuor cum dimidio pedes lata, inuentum quoque vulnus in pectore longum pedes quatuor: Comperta quoque eſt lucerna, adhuc ardens ad caput,quæ nullo aſpergine liquoris, aut flatus poſſet extingui: Quidam tamen ſolertiſſimo ingenio ſtylo ſubitus flammam foramen fecit,moxque introducto aere ignis euanuit.Inſcriptio buſto erat:

Filius Euandri Pallas,quem lancea Turni
Militis occidit, mole ſua iacet hic.

Exem-

EXEMPLVM

De Gigante Lycurgo.

POſt mortem Noa extiterunt potentes Gigantes, qui ſubiugabant homines, & apud fluuium Sauum ſurrexit Gigas Lycurgus,& expulit duos dominos Seiphul & Mopſer, qui fugerunt vltra Danubium in Germaniam ad tertium regem Germanorum Ingeuonem, vt refert Auentinus lib.1. Chronic.

EXEMPLVM

De Magno Chriſtophoro.

PIngitur in pleriſque Eccleſiis ingentis ſtaturæ Chriſtophorus, puerum in humeris portans. Mythologice ſignificat imaginem veri Chriſtiani Doctoris & confeſſoris: Quilibet n. Chriſtianus Chriſtophorus eſſe debet, nempe Chriſtum in hoc vaſto pelago mundi, & veram religionem Chriſtianam forti fide portare & contra omnes fluctus maris conſtanter ad portum deducere, Goldtwurm in faſtis Eccleſiaſticis fol.201.

Chriſtum Chriſtophorus fert: hoc eſt ore fatetur
Chriſtus Chriſtophorum firmat amatque, beat.
Quid tu magne Gigas parui ſub mole puelli
Subcidis, & proni deficiunt humeri?
Et natum & matrem vel debilioribus vlnis
Portat anus nunc te fortior Anna viro.

Exemplvm

De Rolando.

FVit Rolandus Caroli Magni ex Bertha ſorore nepos, cuius plus quam heroica manauit ad poſteros fortitudo, inſignis & ingentis ſtaturæ, id quod innuit magna illa moles Rolandi, quæ in pleriſque liberis vrbibus viſitur. Periit autem ille vir fortiſſimus poſt ingentem ſuorum ſtragem, nec ferro, vt aiunt, ſed ſiti. Fuit idem Rolandus Blauii comes & Angierij ex Milone Anglerio patre natus, & Blauii ſepultus cum gladio ad caput & cornu ad pedes ſuſpenſo. Moles eius eſt Imperatoriæ libertatis monimentum. Stat Magdeburgi in medio foro ſub dio nullis cancellis aut impedimentis incluſus. Et pulcherrimæ ſtatuæ additæ ſunt, hæ ſequentes inſcriptiones, quas propter antiquitatum ſtudioſos adiicere libuit.

Rolandum vix vetuſtate agnitum
Conſules D. Iohannes Schyringus artium
Et V.I.D, &c. Et Do. Haine Altman
S.P.M. Expenſis renouari ac reſtaurari
Curauerunt anno Domini 1539.

Stabat & Halæ apud Saxones Rolād. Imp. Libertatis ſignum in foro, ſed tecto nunc ac cancellis apparet incluſus. Cauſa amiſſæ huius libertatis erat diſcordia ciuium Halenſium. Gregor. Groitſchius in deſcriptione Salæ de Hala & Magdeb. refert Camerarius Franciſcū 1. Regem Gallia-

Galliarum monumentum eius cupiditate cognoſcendi, an vera eſſent, quæ de illo ſpargerentur, aperiri iuſſiſſe, oſſaque eius vna cum arcu putrida, verum panopliam & arma licet ærugine obducta, integra tamen reperta fuiſſe. Hæc regem induiſſe, quæ ita ſuis artubus conuenientia fuerint, vt manifeſto apparuerit regem Franciſcum non multum ſtatura ſuperaſſe. Ap. Matthæum & cæteros Britannicæ hiſtoricæ ſcriptores reperio Guilielmum Lugdunenſis ſecundæ Dominum, quæ Normania hodie eſt inſtructa, iam acie aduerſus Haroldum regem Anglorum ceciniſſe Rolandi carmen, quo militum ſuorum animos ad pugnam accenderet. Dãtes Aligerius inſignis poeta de Rolandi Eburtæo cornu de Francorum cæde multa cecinit, vt teſtatur Papirius Maſſonus Annal. Franc. lib. 2.

EXEMPLVM

De Thyrſi & Gigante Haymone.

IN Comitatu Tyrolenſi prope Oenipontum eſt monaſterium nomine Wiltauium, ordinis olim Benedictini, nunc Præmonſtratenſis, in quo oſtenditur Gigas ingentis & ſtupendæ magnitudinis nomine Haymon. Cuius ſepulchrum pedes quindecim longum, leguntùrque ibidem inter cæteros hi verſus,

Supra octingentos à Christo & ſeptuaginta
Annus & octauus cum moreretur, erat.

Vnde vides grandem tumuli ſub imagine formam
Ex ligno priſci quam poſuere patres
Aſpice ferrato regem dormire cubili
Corpore quod cubitos æquat atroce nouem.

In ipſius hiſtoria legitur ipſum ex tractuRhenano eo acceſſiſſe, & ad eius aduentum alium quendam Gigantem aufugiſſe, qui habitauit in Seeueld, vbi amodo ingens miraculum prope altare in præclaro templo S. Osbaldi videtur. Optimè deſcripſit iſtius Gigantis hiſtoriam Chriſtophorus Guilielmus Putſchius ab Haccring in deſcriptione monaſterij Wilthinenſis Brixienſis Diœceſeos:

Fortè habitabat in his alius truculentior oris
Cyclops qui dictus nomine Thyrſis erat.
Thyrſis erat dictus;Seeueldia rura colebat
Hic vbi prodigium cernitur vſque ſacrum.

EXEMPLVM

De Gigante Andromedo.

REfert Bernhardus à Breidenbach in Itinerario ſuo ad terram ſanctam Iaphæ ingentis magnitudinis catenam videri, qua Gigas Andromedus dictus vinctus tenebatur, cuius coſta quæ adhuc ibi cernitur 41. pedes longitudine habet.

EXEM-

EXEMPLVM

De Gigante in Creta.

SCribit Plinius terrę motu aliquando motum & concuſſum fuiſſe in Creta montem & prodijſſe corpus humanum quadraginta cubitorū. Similiter ſcribit Sabellius ante paucos annos caluariam hominis exhumatam magnitudine dolium ingẽs ſuperantem, prout refert Munſterus in lib. 4. Coſmogr. c. 96. De Inſula Creta.

EXEMPLVM

De Gigante Bohemo.

ANno 785. in vrbe Tetina Bohemiæ incola quidam cellam fodere cepit & inuenit ingens ſupra modum caput, quod duo viri vix complecti potuerant, & penè omnia eius oſſa etiam inuenta fuere. Tibiæ longæ fuerunt viginti ſex pedes. Quæ omnia Tetinam in arcem allata & ſpectaculo ſuſpenſa fuerunt. Teſte Wenceslao Hageccio in Chron. Bohem. de Mnatą duce Bohe. pag. mihi 36.

EXEMPLVM

De Gigante Boiogero.

MEminit Auentin. ſe in puetuſto libro cātionē repiſſe in vetuſta lingua Germanica ſcriptam de Gigante nomine Boiogero. Ipsū poſt diluuiū

ex Scythia & Armenia magna hominum caterua & filio ſuo Iugermanno in Germaniam veniſſe, ad eum locum vbi Oenus Danubio miſcetur, ibique munitionem nomine Bojodurum ædificaſſe, quod idem ſonat ac Boiorum Turrus, quæ vrbs deinde ab Romanis fuſis Bauariis, Batauia dicta fuit, & eundem Boiogerum in Martiana ſylua vbi Bohemia ſita vrbem ædificaſſe, quam Boios manuum appellauit. Mordobous verò Marcomannorum & Sueuorum Rex, qui Boios ex Bohemia fugauit iuxta nomen ſuum Mardoboum nominauit. Slaui verò qui Marcomannos iterum ex Boemia pepulere, dixere Pragam, vt hodie etiamnum vocatur.

Exemplvm

De Gigantibus Britanniæ.

IN Britannia vel Anglia olim quoque Gigantes fuiſſe teſtantur verſus, quos Cambdenus ex antiquo poeta ita refert.

——Titanibus illis
Sed paucis famuloſa domus, quibus vda ferarum
Terga dabant veſtes: Cruor hauſtus, pocula trunci,
Atra lares, dumeta thoros; cœnacula rupes,
Præda cibos: raptus Venerem; ſpectacula cædes,
Imperium vires, animus, furor, impetus arma,
Mortem pugna, ſepulcra rubus: monſtriſque gemebat
Monticula tellus, ſed eorum plurima tractus
Pars erat occidui terror maiorque premebat,
Te furor extremum Zephyri cornubia limen.

Exem-

EXEMPLVM

De Oreſte.

ORestis corpus oraculi iuſſu effoſſum, cubitorum ſeptem fuiſſe hiſtorici tradunt.

EXEMPLVM

De muliere immenſæ longitudinis.

ANno 411. Romę fuit mulier immēſæ longitudinis inſtar Gigāti: breuis ſtaturæ octa parentibus omnibus admiratione, Chron. à nato Chriſto, ad ann. 1542.

EXEMPLVM

De Puſione & Secundilla.

SOlinus admirabilius quiddam narrat cap. 4. licet (inquit) plerique definiant nullum poſſe excedere longitudinem ſeptem pedum, quod intra hunc modum Hercules fuerit: deprehenſum eſt tamen Romanis temporibus ſub Diuo Auguſto Puſionem, & Secundillam denos pedes, & amplius habuiſſe proceritatis, quorum reliquiæ adhuc in conditorio Saluſtianorum videntur. Poſtmodum Diuo Claudio Principe Galbarum nominę ex Arabia aducſtum, nouem pedum, & totidem vnciarum, ſed ante Auguſtum annis mille ferme, non apparuit forma huiuſmodi, ſicut nec poſt Claudium viſa eſt:

Scripta ex antiquitate memorias arceſſunt, vt in fidē veri, quibus receptum eſt, quod bello Cretico, cum elata fluuiali impetu, pluſquam vi amnica inuecta, terras rupiſſent, poſt diſceſſum fluctuum, inter plurima humi diſſidia, humanum cadauer repertum ſit, cubitorum trium atque triginta, cuius inſpectandi cupidine L. Flaccum legatum Metellum etiam ipſum impendio admodum captos miraculo, quod auditu refutarant, oculis potitos.

Exemplvm

De puella immenſa longitudinis.

ISidorus Etymolog. lib. 11. c. 3. fatetur reperiri homines duodecim pedum: Sed liber de natur. rerum admirandam quandam ſcribit mulieris proceritatem his verbis: In occiduis (inquit) partibus reperta eſt puella, quam vndæ fluuiorū gurgites ab Oceano terris adduxerint, ignoratur, in capite vulnerata & mortua, quæ 50. cubitorum longitudinis erat, & inter humeros quatuor latitudinis, & induta clamyde purpurea. Quæ res fidem excedere videtur, attamen illi ſubſcribit Vinc. hiſtor. natur. lib. 31. c. 125.

Exemplvm

De Muliere Thrace.

ANterioribus ſeculis, nempe ſub Iuſtino Thrace mulier quædam ė Cilicia inſtar Gigantis fuit,

fuit, cum proceritate corporis, tum aliorum mẽbrorum proportione; nam ſupra quamuis proceros viros integrum cubitum eminebat, pectore & humeris ſupra modum latis, cum & cætera omnia, vt vox, vt facies, brachiorum & cubitorum firmitas ac magnitudo & digitorum craſſitudo, & reliqua longitudini & latitudini reſponderent. Zonaras in Iuſtino.

EXEMPLVM

De Gigantibus Indiæ.

MEla lib.3.c.4. Tantæ ſcribit proceritatis, apud Indos reperiri homines, & corpore adeo ingenti, vt elephantibus etiam ibi maximis ſicut nos equis facile, atque habiliter vtantur; Cui lib. de natur. rerum ſubſcribit adſtipulante Vincentio natur. Spec. lib.31. c.126.

EXEMPLVM

De Æthiopibus Syrbotis.

SOlinus cap.32. Æthiopes, (inquit) Syrbotæ longi ſunt ad pedes duodecim; Aſathæi captos venationibus Elephantos deuorant; quin etiam c.35. Quidam (ait) Indiæ populi, adeo proceri ſunt, vt Elephantos veluti equos facilima inſultatione tranſiliant. Atque etiam cap. 54. Taprobanæ homines corporum magnitudine alios omnes antecedunt.

EXEM-

EXEMPLVM

De Gigantibus Armeniæ.

SEd & ſeculo hoc noſtro prodidere ij, qui orbem perluſtrarunt, Gigantes viſos: Antionius enim Pigafetta apud Canibales Armeniæ teſtatur viſum à ſe Gigantem, qui ſupra noſtrates homines à cingulo emineret: Quin idem ſcribit ad fretum Megellanicum ſub polo Antartico ſeſe vidiſſe Giganteos populos, quorum ceruix ad brachij dimidium longitudine protenditur.

EXEMPLVM

De Gigante Artheno ab Helſyngia.

OLaus Magnus lib. 5. c. 2. & Saxo Grammaticus hiſtoriæ Danicæ lib. 7. ſcribunt, Harthenum ab Helſyngia in Aquilonari plaga Gigantem fuiſſe, cuius proceritas nouem perficeret cubitos, Danicam enim regionem Gigantibus olim cultam teſtantur ſaxa veterum buſtis & ſpecubus affixa, quæ cum in planis difficile mobilia comperiuntur, qualibet arte inuſitato humano robore ad montium ſublimium vertices ferri oportuit, vt Saxo idem memorat.

EXEMPLVM

De Gigante Boreali.

NOuiſſime Laurentius Surius in Commentario ſub anno Dom. 1511. Gigantem prodi-

digioſæ vaſtitatis extitiſſe narrat his verbis: Maximilianus (inquit) Cæſar, comitia indixit apud Auguſtam, vbi illi oblatus eſt vir quidam prodigioſæ vaſtitatis & craſſitudinis, atque incredibilis ingluuiei, ita vt integrum vitulum crudum vel ouem incoctam vna vice deuoraret: & tamen nec dum famem expletam diceret: ferunt hominem Borealibus Regionibus ortum fuiſſe, vbi ob locorum frigora, ſolent eſſe homines edaciores, quamquam huius edacitas propemodum incredibilis videri poſſet. Hæc ille.

EXEMPLVM

De Gigantibus in vrbe Paquin.

REcentius narrat Melchior Nuguetz Ieſuita literis ſuis, quibus Sinarum res complexus eſt. Tradit enim in regia vrbe Paquin portarum cuſtodes eſſe Giganteæ quindecim pedum. Quin idem Melchior an. Dom. 1555. ſuis literis aliis teſtatus eſt. Sinarum regem quinquentos huiuſmodi Gigantes alere corporis ſui cuſtodes.

EXEMPLVM

De Gigante Antonio Syro.

AVguſtini ſeculum, nempe ſub Theodoſio, in Syria tulit hominem ſupra humanam naturam magnitudine excedentem: In longitudinem enim cubitorum quinque, & vnius palmi excre-

excreuerat, quamuis pedes eius reliquę corporis magnitudini proportione non reſponderent, introrſum enim intorti, & vari erant; illi nomen erat Antonio, vixitque annos viginti quinque: hæc Nicephorus lib.12.c.37.

EXEMPLVM

De Oſsibus Gigantum Puteolis.

PVteolis in Campania viſuntur oſſa ſtupendæ magnitudinis, cum hac inſcriptione, cuius autor perhibetur Pomponius Lætus.

Huc quicunque venis ſtupefactus ad oſſa Gigantum
Diſce cur Hetruſco ſint tumulata ſolo.
Tempore quo dormitis iam victor agebat Iberis
Alcides captum, longa per arua pecus.
Colle Dicæarcho clauaque arcuque Thyphones
Expulit, & ceſsit noxia turba Deo.
Hydruntum petiit pars, & pars altera Thuſcos,
Interiit victus terror vterque loco.
Hinc bona poſteritas immania corpora ſeruat
Et tales mundo teſtificatur auos.

EXEMPLVM

De dente Molari Gigantis.

S. Auguſtinus dicit ſe vidiſſe in littore Vticenſi molarem dentem, adeo magnum, vt diſſecta ad formam & magnitudinem vſitatorum noſtra ætate dentium centuplo maior facilè iudicari

dicari potuerit.lib.15.de ciuit.Dei c.9. addit autem Auguſtinus cauſam, Deum quoſdam interdum homines tam vaſtis corporibus naſci voluiſſe, vt nobis videlicet teſtatum relinqueretur, tam pulchritudinem corporum quam etiam ſtaturæ magnitudinem vireſque carnis non eſſe in bonis præcipuis ponenda, cum ea non minus impiis quam piis ſint communia.

EXEMPLVM

De Antæi Gigantis oſſibus.

SCribit Gabinius Romanus hiſtoricus ſeſe in Mauritania vidiſſe Antæi oſſa longa ſexaginta cubita, vt habet li. 17. Sed Strabo eridet eum, quanquam Gabinius ſibi in teſtem protulerit Sertorium etiam ciuem Romanum. Tametſi Straboni id non arrideat, Plutarchus tamen id affirmat Sartorioque conſentit, vt Fulg. ſus habet lib.1.c.6.

EXEMPLVM

De oſſibus Oriſtidarum.

SOlinus c.13. In Macedonia Oriſtidæ populi (inquit) illic ſi quando accidit, nymbis torrentes excitantur, & aucta aquarum pondera, ruptis obicibus valentius ſe in campos ruunt eluuione, oſſa etiam ferunt nunc detegi, quæ ſunt ad inſtar corporis humani

ſed

ſed modo grandiore, quæ ab enormem magnitudinem monſtroſi exercitus iactant extitiſſe: Idque adiuuatur argumento ſaxorum immanium, quibus oppugnatum cœlum crediderunt.

EXEMPLVM

De Gigante in Drepano Siciliæ.

IN Drepano vrbe Siciliæ Iohannis Bocatij ætate inuentum Gigantis corpus, cuius dentes ſinguli trium librarum compecti ſunt, in tanta ariditate, quam temporis diuturnitas attulerat: eius rei teſtis eſt idoneus & oculatus ipſe Bocatius, vt Fulgoſus tradit lib.1.c.6.

EXEMPLVM

De Gigante Inſulæ Fortunatæ.

SAncto Maclouio Epiſcopo Britanno Inſulæ Fortunatæ Gigantis corpus ſepultum immẽſum ediderunt. Eo etenim ſerendi Euangelii cauſa profectus Maclouius, refoſſo quodam ſepulchro, competit corpus occupans ampliſſimum ſpatium, illi ac comitibus admirandum: Sanctus igitur cadauer iuſſit reſurgere in vitam: paruit ille, multa de rebus arcanique alterius ſeculi diuinis Maclouium edocuit: ac ſuſcepto baptiſmate etiam diu ſuperuixit, vt Vincentius tradit libro 21. cap.97.

EXEM-

EXEMPLVM

De Gigante Narbonenſi.

GAllorum rege Carolo ſeptimo in Montanis Narbonenſis Galliæ iuxta Valentiam, refoſſo ſepulchro Rhodani fluuii aquis, inuentum cadauer, cuius dimenſio triginta pedes impleuit, oculatum ſe eius rei teſtem aſſerit Fulgoſus lib. 1. c. 6.

EXEMPLVM

De Gigante Angliæ.

ANno 1171. in Anglia alluuione fluminis retecta ſunt humati olim hominis oſſa adhuc ordine compoſita, longitudo totius corporis inuenta eſt longa ad pedes 50. Id recolit eius ſeculi ſcriptor Robert. Ment.

EXEMPLVM

De Incolis Auſtralis Inſulæ.

EX Iambulo ſcribit Diodorus in Auſtrali quadam Inſula Iambolum comperiſſe, incolas noſtratibus corporibus quaternis cubitis longiores eſſe: auget admirationem, quod tradit illis oſſa non eſſe duritie ſolida, ſed flexibilia, perinde ac nerui eſſe ſolent: Linguam quoque bifidam illis eſſe ab ipſa faucium radice, adeo, vt ſingulis partibus ſimul eloquantur altera vni,

altera alii. Id ſcribit Diodorus lib. 2. Ramus recolit tom. 1.

EXEMPLVM

De Gigante apud Magnum Cam.

TRadit Odericus poſterior ante fin. ante annos 300. abhinc apud Magnum Cam ſpectaſſe ſe Gigantem proceritatis 20. pedum.

EXEMPLVM

De infante quadrimo pari.

FRuſinone natus eſt infans quadrimo par, quanquam nullam ad Gigantis proceritatem rationem habet: quandoquidem prodigioſum non eſt Gigantes parere infantes noſtris quadrimis infantibus maiores. Sed prodigioſum fuit, quod ab vtero editus quadrimi ætatem peregiſſe videretur, natus à noſtrate menſura. Id tradit Liu. dec. 3. lib. 7.

De multis aliis.

Multi alii fuere Gigantes, quos magnis laudibus decantauit antiquitas, vt Sigenorhus, Goffredus, Dentatus Orlandus, Rugerus, Rodomontes, Sigfridus Corneus, Wolfardus, Idſuhus monachus, item fœminæ Bradamantes & Marfiſa, de quibus videantur hiſtoriæ illorum.

CAP.

CAPVT

Quare noſtra ſecula non ferant eiuſmodi corpora?

MIretur autem quis quare hodiernis temporibus tam robuſti homines non inueniantur. Reſpondet Binsfeldius in de confeſſ. maleficarum lib. cũ nihil afficiatur &c. concluſ. 8. in fin. Quia per intemperantiam & ignorantiã hominum natura eſt valde corrupta & morbis infecta & res naturales præſertim, cum etiã terra deficiat à prima ſua integritate, non ſunt tanti vigoris & virtutis, ſicuti in principio creationis, ſtatim poſt rerum creationem ex diuina diſpoſitione omnia erant maioris perfectionis: Complexio hominum fortior & conſtantior, ac cœli influentia ſalubrior, allegat ad eam materiam Franciſc. Victor. in relict. de arte Magica in ſolut. ad 4. non longè à fin. & Ioſephum Angles in q. de ead. mater. octaua difficult. Accedit hodierni temporis luxuria & laſciuia, quæ naturam haut ſinit perfectum quidpiam gignere, quod & perſpexit ſuo tempore Horat. Od. 3.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nephas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Poſt ignem ætheria domo
Subductum, macies & noua febrium
Terris incubuit cohors.

Semotique prius tarda neceſſitas
Lethi corripuit gradum.

Vnde & Plinius ſecundus Doctiſſimus homo prout allegat eum D. Auguſtinus ſupra d. loco. Quanto magis magiſque præterit ſæculi excurſus, minora corpora naturam ferre teſtatur. Quod etiam Homerum commemorat ſæpe carmine fuiſſe conqueſtum. Non hæc velut Poetica figmenta deridens, ſed ita hiſtoricam fidem tanquam miraculorum naturalium ſcriptor aſſumens.

De Pygmæis.

Scribit Albert. Mag. Pygmæos hominibus figura eſſe ſimiles, longitudine cubitales rectos incedere, & in fine tertij anni incipere generare, in octauo autem mori, cum gruibus in eos ingruentibus certare, nempe quia corrumpũt eorum fruges, equitare equos puſillos & imperfectè loqui. Homerus quoq; initio tertij libri Iliados pygmæos gruibus infeſtati ſignificat, dum comparatione gruum in pygmęos ingruentium Troianorum & Græcorum inceſſus in prælium illuſtrat. Plinius verò lib. 7. hiſtor. natur. c. 2. hæc de Pygmæis ſcripta reliquit. Fama eſt inſidentes arietum caprarumque dorſis armatos ſagittis veris tempore vniuerſo agmine ad mare deſcendere, & oua pulloſque earum alitum conſumere: Ternis eam expeditionem menſibus confici, aliter futuris greſſibus non reſiſti. Caſas eorum luto penniſque & ouorum putaminibus

conſtrui. Iuuenalis Poeta certamen Pygmæorum cum gruibus ita narrat.

Ad ſubitos Thracum volucres nubemque ſonoram
Pygmæus paruus currit bellator in armis
Mox impar hoſti, raptus per aera curuis
Vnguibus à ſæua fertur grue: ſi videres hoc
Gentibus in noſtris riſu quatiore: ſed illis
Quanquam eadem aſſiduè ſpectentur prælia ridet
Nemo, vbi tota cohors pede non eſt altior vno.

Iohannes Tinnulus in Viridario Philoſophico Glottochryſio 2. de Pygmæis ita. Pygmæi dicti ſunt à nomine πυγὼν, id eſt, πύγος quaſi πηγυαίος, quod cubitales ferè ſint & ternos dodrantes non excedant.

Vtrum ſint nec ne multis non videtur eſſe dubitandum, cum & Homerus & Ariſtoteles, & Plinius eorum meminerint. Sed tamen tota noua nauigatio, quæ totum circuiuit orbẽ, nuſquam eos reperit. Vtcumque ſit alii hac de re quid ſentiendum ſit, accuratius viderint, nobis in præſentia ſatis erit inquirere. Vtrum pygmæi reuera homines ſint. Sed ſi prius quid ſit homo breuiter dixerimus. Marſilius Ficinus in argumento in Alcibiadem primum Platonis, Homo inquit eſt anima rationalis mentis particeps corpore vtens. Quod etiam colligitur ex Auerroe 2. lib. poſter. analyt. Commentario 29. vbi vult hominem quatenus homo eſt, non eſſe animal, ſed rationis participem Addunt alij mortale,

quoniam ſecundum Platonicos & dii,id eſt, dæmones rationales ſunt. Dicit Ariſtoteles lib.8. de hiſtoria animal.c.12. Pygmæos eſſe genus quoddam puſillum & ipſos & equos, quod degit in cau rnis, vnde Troglodytæ dicti ſunt. Incolunt autem paludes Ægypto ſuperiores, vnde Nilus profluit, ad quos grues ex Scythicis campis deſcendunt & cum pygmæis pugnant. Hic notare libet errorem Theodori Gazæ,qui in erpretatur pygmæos genus eſſe hominum, quod in Græcis codicibus non legitur, qui ſic habent.

οὐ γάρ ἐστὶ τοῦτο μύθον ἀλλ᾽ ἔστι κατὰ τὴν ἀλήθειαν, γένος μικρὸν μὲν ὥσπερ λέγεται καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι, hoc eſt,

Non enim eſt hoc fabula, ſed êſt ſecundum veritatem genus paruum quidem ſicut dicitur, & ipſi & equi. Gaza verò ſic interpretatur: Non enim id fabula eſt, ſed certè genus tum hominum,tum etiam equorum puſillum vt dicitur eſt. Sed perperam addit hominum. Notare etiam libet errorem Iacobi Philippi Bergomenſis, qui non rectè diſtinguit Troglodytas à Pygmæis quaſi aliud animalium genus. Tinnulus ibid. Videtur nonnullis exiſtimare Ariſtoteles,Pygmæos eſſe homines,cum eoſdem vocet hominum genus (ſed vt paulo ante notatum) mala Theodori Gazæ interpretatio eos in errorem duxit. Magis in rem facit Homeri auctoritas, qui Pygmæos viros appellat,cum dicit Grues viris Pygmæis cædem & mortem afferre, volantes ad Oceani fluxus.

Κλαγγῇ γεπέτονται ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι πυγμαίοισι καὶ κῆρα φέρουσαι.

Huc accedit quod vtcumq; loquuntur, quod hominis videtur eſſe proprium. Armati prӕterea & equitantes ad bella incedunt, & caſas ſibi ædificant, & vtcunq; politice & veluti remp. colentes viuunt. Sed ex aduerſo Albert. Mag. cui aſſentit Auguſtinus Sueſſanus, vult pygmæos non eſſe homines, ſed ſimiarum genus; neque enim vt aiunt ratione duce viuunt, neque iuſtitiam colunt neque reipub. gerendæ idonei ſunt. Quibus accedit, quod omnis religionis ſunt expertes. Deum autem aliqua ratione venerari maximè hominum intereſt.

EXEMPLVM

De Admiranda quodam puſillo.

SIc narrat Niceph. lib. 12, c. 37. in Ægypto natus eſt homo infra incredibilem ſtaturæ breuitatem conſiſtens, ſub Theodoſio, ac talē quoque noſtra ætate vidi ipſe quod monſtro habitū, quem breuis admodum ſtaturæ mulier in lucem edidit: Ægyptius tam breuis fuit, vt perdici ſimilis eſſet, neque ingratum ſpectaculum erat, ſi cū illum globo (hominum ſcilicet) conuerſaretur & ad contentionem excitatus colluderet: Porro ꝙ mirabile dictu eſt, prudentia ei inerat, qualis homini formoſo competit; quippe cui corporis exilitas, ea de re nihil ademiſſet, vox à Muſis non abhorrebat, ſermo mentis generoſitatem ſpectandam exhibebat, non vixit ad annos 25.

CAPVT

De Hermaphroditis.

HErmaphroditi ſunt qui vtroque ſexu naſcuntur. Et huius generis homines quandoque fuerunt in Africa ſeu Barbaria iuxta limites Ægypti vltra Naſemones, qui circa Angelam habitant. Notandum autem eſt, ſecundum Michaelem Scotum in Phyſionom. c.7. quod ſi ſemen ſit multum & intret in omnes ollulas matricis, & ibi debito conſeruetur, ſeptem filij generantur, & ſeptimus eſt Hermaphroditus, ſcilicet qui in medio generatur.

Quæritur cui Hermaphroditus comparandus?

Dubitatum fuit in iure de Hermaphrodito. Sic enim Vlpianus lib. primo ad Sabinum. in l. 10. D. de ſtatu hominum. Quæritur Hermaphroditum cui comparamus? Et magis puto eius ſexus æſtimandum, qui in eo præualet. Hinc Paulus lib.2. ſentent. in l. 15. Hermaphroditus an ad teſtamentum adhiberi poſſit, qualitas ſexus incaleſcentis oſtendit. D. de teſtibus, & idem Vlpianus lib.3. ad Sabinum l. 6. Hermaphroditus planè ſi in eo virilia præualebunt poſthumum hæredem inſtituere poterit. D. de liber. & poſthum. Veteribus non in monſtris fuiſſe id argumento eſt, quod in deliciis plerumque habiti. Plin. Sub Innocentio III. hæreſis orta, quæ affirmabat, ſexus non futuros diuiſos, ſi peccatum Adæ non interueniſſet. Martinus Polonus

in In-

in Innocentio III. Quamobrem Androgyni ſeu Hermaphroditi pro monſtris haberi nolunt, cum tamen præ cæteris longe magis monſtra ſint. Eſſe gentem huiuſmodi nonnulli haud cōtemnendæ authoritatis ſcriptores tradidere. Nam ſupra Naſamones confineſque illis Maclias Androgynos vtriuſque eſſe ſexus, interſe vicibus coeuntes Calliphanes tradidit. Ariſtoteles quoque addit, dexteram manum iis virilem eſſe, læuam muliebrem, ſcribit Plinius 7. lib. c.2. cui etiam accedit Aul. Gellius lib. 9. cap. 4. & Iſidorus lib. 11. c. 3. Et ipſe S. Auguſtinus reperiri huiuſmodi monſtra (perraro tamen) fatetur lib. de ciuitat. Dei 16. c. 8. Verum ne laudem ſibi arroget turpiſſimum hoc hominum genus ab illis Geneſeos verbis, idem Sanctiſſimus Auguſtinus de Geneſi ad literam lib. 3. cap. 22. ſic reſpondet: Nequiſquam arbitraretur ita factum, vt in homine ſingulari vterque ſexus exprimeretur, ſicut interdum naſcuntur, quos Androgynos vocant: ideo pluralem numerum continuo ſubiecit, dicens: fecit eos & benedixit eos.

De mutatis in Sexu.

Contingit interdum fœminas in mares mutari: nunquam vero mares viri in fœminas mutantur repugnante ſcilicet natura, quæ ſemper expetit dignius & indigniori reſiſtit, nec fabuloſum hoc eſt. Eſt enim clariſſima & vera Hippocratis & Galeni ſententia habere etiam mulieres ſuos teſticulos & genitalia æque ac viros, at-

que id non minus etiam quam viros caſtrari poſſe, quemadmodum eas in Lydia caſtrari affirmat Alciatus in L. Spadonum D. de v. ſ. & lib. 4. antiq. Lect. in c. 10. & lib. 20. cap. 14. quamuis in maribus genitalia membra propter caliditatem expellantur, in fœminis verò propter frigiditatem intus retineantur. Plures ita conuerſæ leguntur.

EXEMPLVM

De Phatuſa Pythæi vxore.

HIppocrates ſcribit Phætuſam Pythæi vxorem in marem fuiſſe conuerſam, barbam, hirſutum corpus & vocem aſperam habuiſſe.

EXEMPLVM

De Namyſia Georgippi vxore.

IDemque Namyſiæ Georgippi vxori in Thaſio accidiſſe Plin. libro 7. natur. hiſtor. cap. 4. inquit.

EXEMPLVM

De Caſſino.

LIcinio Craſſo & Caio Caſſio Longino Coſſ. ex virgine puerum effectum Caſſinum appellatum: quod etiam confirmat Gell. lib. 9. Noct. Attic. c. 4.

EXEM-

EXEMPLVM

De Viro Spoletano.

LIuius lib. 4. ſecundi belli Punici Q. Fabio Max.mo & M. Claudio Marcello Coſſ. ait Spoleti virum ex muliere factum fuiſſe.

EXEMPLVM

De Areſcuſa.

LVcius Mutianus prodit Argis vidiſſe Areſcuſam mulierem maſculum Ariſcontem appellatum euaſiſſe, barbam emiſiſſe ac vxorem duxiſſe, & Smyrnæ ſimilem puerum agnouiſſe.

EXEMPLVM

De Lucio Coſſorio.

ET in Aphrica nuptiarum die Lucium Coſſorium ciuem Tiſdridanum ex fœmina in marem fuiſſe conuerſum.

EXEMPLVM

De Martha Pacheca.

AMatus Luſitanus medicus cenſ. 2. curatione 39. ſcribit: In Luſitania in oppido Eſueica Martham Pachecam primorum menſtruorum loco Priapum emiſiſſe & ſic in marem verſam virilem togam ſumpſiſſe, Emanuelem appellatam, qui ad Indos profectus, poſtea diues & clarus in patriam reuerſus, vxorem duxit.

EXEMPLVM

De Franciſca & Carola Neapol.

BAptiſta Fulgoſ. in libr. rer. memor. ſcribit Neapoli regis Ferdinandi tempore Ludouicum Guernum, ciuem Salernitanũ, quinq; habuiſſe filias, quarum primas Franciſcam & Carolam cum ad decimum quintum annum perueniſſent, virilia amiſiſſe, vnde mutato habitu, Franciſcum & Carolum fuiſſe appellatos & pro maribus tractatos.

EXEMPLVM

De puella alia Neapol.

IDem Fulgoſ. dicit, ſub eodem rege puellam prima nocte qua cum viro ſuo concubuit genitalia membra protuliſſe, domumque reuerſam in iudicio dotem ſuam repetiiſſe, & exinde marem fuiſſe habitum. De alijs fœminis in mares conuerſis ſcribit Marcellus Donatus lib. 6. de medica hiſtoria mirabili, vt teſtatur Ioh. Benedictus in tract. de furt. §. animo lucrandi. n. 207. Matthias in memorab. mundi. p. 1. fol. 46. Gregor. Rolbag. in certam. maſcul. fœmin. in acie virili cap. 8.

EXEMPLVM

De muliercula Cajetana.

REcenſet Io. Pontanus de reb. cœleſt. lib. 10. c. 5. ſe vidiſſe & perquam cognitum etiam

ab eruditis viris habere: Caietana muliercula viro piſcatori nupta, cum quo annos complures Veneris res miſcuerat, vt Antonius Panhormita piſcatoris amicus referre adoleſcentibus ſolitus eſt, poſt quartum decimum annum è muliere in virum tranſiit exorto repente in muliebris naturę loco virili pene. Quo facto quod conditionis perpuderet ſuæ, vt qui à viris pariter mulieribuſque rideretur, è ciuili vita ad vitæ genus religioſum tranſiit, vixitque in monaſterio, in quo ipſe eum nouit, vitæ ſuæ reliquum: ſepultuſque eſt Romæ in Mariæ ad Mineruam templo.

EXEMPLVM

De Æmilia.

ALiud exemplum idem refert de Æmilia mutata in virum, & addit. Hos naturę cœleſtiumque agitationum effectus mirari magis poſſumus, quam quomodo fiant, eorum rationem ſingillatim reddere. Seuerinus Pinæus Carnutenſis Pariſiis in chirurgia Magiſter primus, plane non credit ſexus mutationem ſeu filiæ in filium conuerſionem in tract. de Notis Virginitatis, problem. 2. pag. mihi 56. quo beneuolum relego lectorem.

EXEMPLVM

De adoleſcentula ſub Alexandro 6. P. M.

ACcedit quoque is id, quod Alexandro ſexto Pontifici Maximo ſupplicibus libellis fuerat

expo-

expoſitum. Adoleſcentula enim cum ad nuptias tranſiſſet,in virum euaſit; quamobrem abſolutionis & expiationis cauſa ſimul & diſpenſationis Pontificem adiit,& diploma exorauit, vt teſtatur Volateiranus lib. 29. tit. de veſica in fine.

De infantibus Galeatis.

Solent quandoque infantes naſci,vt caput infantis quaſi galeatum appareat,vulgus b lgicum vocat. Nam fœtus maternus in vtero materno tribus membranis inuoluitur;quarum prima dicitur χόριον ſeu ſecundina: a ia ve. ò à farciminis forma ἀλλαντοίδεις,tertia à mo litie ἄμνιος. Hæ duæ poſteriores aliquando cum fœtu erumpunt, ſic vt facies ac caput infantis quaſi galeatum ppareat.

EXEMPLVM

De Imperatore Diadumeno.

Hæc mẽbrana cognomẽ tribuit Imp. Diadumeno, & Cauſidici Romani multa pecunia inuolucrum iſtud emebant, ſe illo ad cauſæ victoriam iuuari multum arbitrantes. Lamprid. in vita Diadumeni. Ex huius tegminis colore rubicundo vel liuido fortunam infantis aniculæ ariolatur. Hęc ἀμνιομάντεια vocitatur,de cuius vanitate legendus Leuinus Lemnius de occult. natur. mirac. lib. 2. c. 8.

EXEM-

EXEMPLVM

De Ferdinando Daualo.

SEd & Iouius nequid ſuperſtitionis omitteret nimis huiuſmodi vanitati pro Epiſcopo deditus in Ferdinandi Dauali natiuitate lib 1.piſcatu huiuſmodi pelle inuolutum ex vtero prodiiſſe conſiderauit.

DE INFANTIBVS NVtritis ab animalibus.

EXEMPLVM

De Ioue Dictæo infante ab apibus nutrito.

SAturnus liberos ſuos quam primum natos deuorare aſſuetus erat. Rhea vxor eius Iouis mater diſſimulabat partum, pariebat Iouem ſine ſcientia Saturni, dabatque Curetibus,qui citra montem Dictæum habitabant, cuſtodiendum, qui quando Saturnus foris pręteribat, tympanis & clangore ſonitum dabant, ne vagientem infantem exaudire quiret, apes perſequebantur ſonitum, nutriebantque Iouem fauo ſuo. Ideo dicitur Iupiter eas adeo ingenioſas reddidiſſe, vt inſtar reipublicæ ordinatæ viuant & regant.

EXEMPLVM

De Romulo & Remo à lupa nutritis.

ROmulus & Remus cōditores Romę & Veſtali Rhea & Marte nati cum iuſſu Amulii expo-

herentur,

nerentur, à lupa enutriti finguntur, ad celandam autoris Rom.generis turpitudinem. In cuius rei memoriam Euander inſtituit ſacra lupercalia in honorem Pauos, in memoriam eius lupæ, quæ Remum & Romulum nutrierat, quorum miniſtri luperci nominabantur. Et adhuc Romæ in Capitolio æneum lupæ viſitur ſimulacrum, ex cuius vberibus pendent Romulus & Remus, de quo Virgilius lib.9. Æneid.

——Geminos huic vbera circum
Ludere pendentes pueros——.

Et Cic. Romulum eum vberibus inhiantem, &c. Eſt & penes me nummus æneus inſculptus lupam & pendentes pueros.

EXEMPLVM

De Cyro nutrito à cane.

AStyages rex Medorum per ſomnum vidit ex naturalibus filiæ, quam vnicam habebat, vitem enatam, cuius palmite omnis Aſia obumbraretur, conſulti Harioli ex eadem filia nepotem ei futurum, cuius magnitudo prænuntietur, regnique ei amiſſionem portendi reſponderunt. Hoc reſponſo exterritus neque claro viro neque ciui filiam, ne paterna maternaque nobilitas nepoti animos extolleret, ſed ex gente obſcura tunc temporis, Perſarum Cambyſi mediocri viro in matrimonium tradidit. Ac ne ſic quidem ſomnij metu diſpoſito grauidam ad ſe filiam arceſſit, vt ſub aui potiſſimum oculis partus necaretur.

caretur. Natus infans datur occidendus Harpago, regis Arcanorum participi. Is veritus ſi ad filiam mortuo rege veniſſet imperium, quia nullum Aſtyages virilis ſexus genuerat, ne illa necati infantis vltionem, quam à patre non potuiſſet, à miniſtro exigeret, paſtori regii pecoris puerum exponendum tradit. Forte & eodem tempore, & ipſi paſtori filius natus erat. Eius igitur vxor audita regii infantis expoſitione ſummis precibus rogat, ſibi afferri oſtendique puerum. Cuius precibus fatigatus paſtor, reuerſus in ſyluam, inuenit iuxta infantem canem fœminam paruulo vbera præbentem, & à feris alitibuſque defendendam. Motus & ipſe miſericordia, qua motam etiam canem viderat, puerum defert ad ſtabula eadem cane anxie proſequente: quem vbi in manum mulier accepit: veluti ad notam puer alluſit, tantuſque in illo vigor & dulcis quidam blandientis infantis riſus apparuit, vt paſtorem vxor vltro rogaret (quo ſuum partum pro illo exponeret) promitteretque ſibi ſiue fortunæ ipſius ſiue ſpei ſuæ puerum nutrire. Atque ita permutata ſorte paruulorum hic pro filio paſtoris educatur, ille pro nepote regis exponitur. Nutrici Spacos poſtea nomen fuit, qui canem Perſæ ſic vocant, puer deinde cum inter paſtores eſſet, Cyri nomen accepit, &c. Plura apud Iuſtinum lib. 3. pag. 5.

EXEMPLUM

De Hierone.

HIeronem Syracuſanum quod ex ancilla editus fuerat in ſyluis expoſitum apes congeſto in os melle aliquandiu aluere: qui mox omnes aſperitates ſuperuadens tantum ingenio & virtute valuit, vt ob multa rei militaris facinora regnum Syracuſis & omnia ornamenta virtutum paulo poſt aſſecutus ſit. Hic eſt enim ille Hiero qui præcipua & conſtanti fide rem Romanam iuuit vnoque tenore amicus pop. Rom. & fidiſſimus cultor perpetuo manſit.

EXEMPLUM

De Semiramide.

TRaditur Semiramis circa Syriæ ſtagnum infans expoſita ab auibus diu alita & educata magno præſagio futuræ felicitatis, quę mox ſublata à paſtoribus poſt varios caſus regia coniux fieri & late imperitare meruit.

EXEMPLUM

De Habi.

HAbis Teneſſiorum rex magnis difficultatibus infans agitatus tandem inter feras à

certua alitus & haud multo poſt laqueo captus poſt ſubactas gentes & domitas ſequientes fortunæ minas experiri deſiit, qui deinde regnum aſſecutus documenta egregii principis dedit ſummoque iuſtitiæ temperamento illis gentibus præfuit.

EXEMPLVM

De Fulberto Epiſcopo.

FVlbertus Epiſcopus Carnutenſis hymnum (chorus nouæ Hieruſalem) fecit & ſolem iuſtitiæ & ſtirps Ieſſæ is à beata virgine lacte eius recreatus eſt in ſua infirmitate. Hartmannus Schedel in Chron. ab init. mundi. in 6. ætat. fol. 210.

EXEMPLVM

De Ægyſtho à capra nutrito.

BEllilario etenim Picenum agrum aduerſus Gottorum impetus tuente, ingens eius regionis terror inuaſerat, fœminæ itaque cum derepente fugam capeſſerent, in loco vbi Vrbiſalia oppidum fuerat, quædam edito partu, eoque pannis vt licuit inuoluto, & in terra relicto, nuſquam deinde comparuit, aliquo vtcunq; caſu ſublata infantem illum in ſolitudine iacentē ac vagientem, capra quædā aduertit cōmiſerata, quæ & ipſa recens fœtū ediderat, accedēs vbera

præbuit exſugenda, diligentique cura ſeruabat, ne canis aut quæuis alia bellua puerum offenderet. Obtigit poſt dies plurimos, vt Picæni ad ſua quiſque redirent. Dum in Vrbiſaliam permiſtæ cum viris fœminæ perueniſſent, inuentus ſuperſtes puer; nec quomodo id eueniſſet, vt ibi infantulus vixiſſet, coniectura vlla quiſpiam aſſequebatur; Alia vbera porrigebat, alia blandiebatur, alia fouebat ſinu: at ille inſuetum muliebre lac reſpuebat. Interim capra adfuit, & balatu fremens hunc circumibat, ægre ſe ferre ſubindicans, mulieres infantulo appropinquaſſe. Vbi id animaduertere mulieres, prorſus abſtinuere à puero, capræ officium tum alendi, tum ſeruandi permittentes: ex eaque die populares puerum illum Ægyſthum appellauere. Hæc Procopius de bello Gottorum lib. 2. qui adijcit Setum miraculi conſpiciendi cauſa adductum fuiſſe ad puerum, capram, quæ ad lapidis iactum abierat, feſtinaſſe, balantemque accurriſſe, pueroque deſuper adſtitiſſe, ne quis illi moleſtus eſſet. Et ſane mira Dei prouidentia, quando ſi parentes infanti ſuſtulerit, nutritios etiam ratione carentes prouideat.

EXEMPLVM

De Ægidio à cerua lactato.

AEgidius Athenienſis, cum in Gallia ad B. Cæſarium Arelatem contendiſſet, ſeceſſiſſetque in eremum, vbi diutius herbarum radicibus victitabat,

ctitabat, ceruа ſtatis ad eum horis veniens vbera porrigens lacte eum pauit; quin inſequentibus quodam die canibus regiis, cum in antrum Ægidij confugiſſet, Galliæ regem impulit ab eo ſummis precibus petere, vt in loco ſpeluncæ monaſterium extrui pateretur, quod effectum eſt. Hęc Calend. Septembris ab vniuerſa Eccleſia commemorantur.

EXEMPLVM

De Codrato.

CODratus Martyr præter conſuetum naturæ vſum educatus eſt: ab ipſis enim incunabulis nutrimentum incertum habuit, quippe qui matrem adhuc infans amiſiſſet, & maternis vberibus caruiſſet; Chriſtus autem illi ſignis minimè obſcuris alimenta ſubminiſtrauit, cum eius iuſſu nubium globus è cœlo infantem amplecteretur, alimentumque ſuppeditaret, vt habet Metaph. 10. Martij, Lipom. Tomo 7.

EXEMPLVM

De puero Haſſiæ nutrito à lupo.

SEd illud omnem fidem excedit, vt puerum lupus domi velut à ſe natum educauerit: triennis puer à lupo in antrum ſuum tractus, non modo illæſus manſit, verùm potius à lupo præda educatus eſt: quadrupes & ipſe incedens ſaltare, currereque ab alio edoctus, dum vixit.;

tandem inuentus ab incolis, magno labore recto corpore incedere valuit: oblatuſque eſt Henrico Haſſiæ proſpectandus, in cuius ditione hoc contigerat: Deinde anno Dom. 1344. alter puer à venatoribus inter feras inuētus, & captus eſt, velut fera viuens, deinde aſſuetus hominum conſuetudini vixiſſe memoratur ad annū octuageſimum. Mirum priorem illum puerum ſæpe conteſtatum gratiorem ſibi fuiſſe conſuetudinem luporum quam hominum. Appendix ad Schafnẹburgenſem.

EXEMPLVM

De S. Laurentio.

LAurentium Archidiaconum, qui Romæ ſub Decio in craticula ferrea exuſtus fuit, nonnulli cuiuſdam Hiſpaniarum Ducis filium fuiſſe dicunt, quem dæmon infantulum è cunis in nemus aſportauerat. Sed B. Sixtus Pontifex cum in eadem prouincia prædicaret, eum ſub quadam arbore Lauro diuinitus inueniens, Laurentium appellauit, & diligenti cura ipſum enutriri & edoceri fecit, quo adulto ipſum etiam ſecum vna cum Vincentio Romam perduxit, Vbi poſtea factus Pontifex conſtituit eum ſuum Archidiaconum. Hartm. Schedel in Chron. ab initio mundi ætat. 6. p. 136.

EXEMPLVM

De Lamiſſo inuento.

LAmiſſus infans in piſcina repertus Longobardo-

bardorũ rex factus fuit, vt refert Barthol. Chaſſanæus in catalogo gloriæ mundi p.1. conſid.65.

EXEMPLVM

De Lycaſto & Parrhaſio.

LYcaſtus & Parrhaſius à Philonomia matre expoſiti & à Tilipho paſtore nutriti Arcadiæ regno tandem præfuerunt, vt refert idem Barthol. Chaſſan. præalleg. loc.

EXEMPLVM

De Camilla Volſcorum regina.

DE Camilla Volſcorum regina legitur quod cunabula ipſius manifeſtum futuræ virtutis lumen promiſerunt. Nam ab ipſa iam tum infantia non molliculis inuoluta eſt pannis, non à blandientibus nutriculis educata, ſed à patre Metabo in medijs ſyluarum latebris ferino lacte paſta eſt. Relictis demum crepundiis paulo prouectior facta, neque tractandis inſueuit lanis, nec fuſos aut penſa manibus accepit, ſed ferinis amicta pellibus fundas cœpit circumagere, complicare arcus, ſagittas torquere, ceruas & capreas laſſare curſu. Cui virtuti adiecit ſtudium virginitatis. Orto demum inter Turnum & Æneam bello, Rutulis adhæſit, fuitque ductrix copiarum, quam eius virtutem Virg. in fin. 7. Æn. ſcite deſcribit:

Hos ſuper aduenit Volſca de gente Camilla
Agmen agens equitum & florentes ære cateruas

Bellatrix,non illa colo calathiſue Minerua
Fœmineas aſſueta manus,ſed prælia virgo
Dura pati curſuque pedum præuertere ventos,
Illa vel intactæ ſegetis per ſumma volaret
Gramina, nec teneras curſu læſiſſet ariſtas
Vel mare per medium fluctu ſuſpenſa tumenti
Ferret iter,celeres nec tingeret æquore plantas.

EXEMPLVM

De rege Chambaiæ.

HVnc ferunt ab infantia veneno enutriri, tantæque eum eſſe lethalis naturæ ipſo halitu vt vel muſcas accedentes interimat ſolo tactu:tacti enim etiam ipſo non animaduertentes moriuntur,vt teſtatur Odoardus Barboſa.Quin conſuetudo veneni adeo in eo inualuit, vt ipſo alatur,quamobrem vix vlla ex vxoribus ſuis quę illi commiſcetur effugit mortem in diem proximam,vt teſtatur Ludouicus Barthema Indicar. rer. lib.1. c.2. quemcunque etiam oderit aut necandum ſtatuerit, ſolo ſputo in eum miſſo eum interimit. Veſtes eius nemo vnquam attingit, nam & ipſæ interficiunt tactu, vt ibid.Barthema annotat.

De capillis & eorum variis coloribus.

Variant maxime homines capillis, quidam enim habent capillos planos & extenſos in colore albos,& ſi ſunt ſubtiles & molles ſignificant hominem naturaliter timidum corde, debilem

viribus,

viribus, pacificum in ſocietatibus vbique conuenientem & manſuetum. Quidam habent capillos groſſos & ericios ac breues, & illi ſignificant hominem naturaliter fortem, ſecurum, audacem, inquietum, vanum, ſæpe fallacem, cupidum pulchrorum & plus ſimplicem quam ſapientem, licet ei fortuna faueat. Quidam habent capillos mixtim criſpos, & illi ſignificant hominem duri ingenij, aut multæ ſimplicitatis ſiue vtrumque. Quidam habent multum ſpiſſos per totum caput, & hi ſignificant hominem luxurioſum & bonæ digeſtionis, vanum, velocis crudelitatis, pigrum in agendis malæ memoriæ, cupidum multorum ac infortunatum. Quidam habent capillos valde blondos, & illi ſignificant hominem conuenientem ad omnia, amantem honorem & vanam gloriam habentem. Quidam habent capillos multos ſuper tempora faciei & ſuper frontem, quibus frons valet iudicari piloſa, & ſignificant hominem, ſimplicem, vanum, luxurioſum, cito credentem alteri, in moribus & loquela ruſticali groſſi ingenii. Quidam habent capillos multum ericios & eleuatos & cæſareum ex ſua formoſitate, & ſignificant hominem valde ſimplicem, audacem, ſuperbum, duræ capacitatis, velocis iræ, mendacem, luxurioſum, malitioſum, in malo præſumptuoſum. Quibuſdam ſunt capilli in angulo frontis valde ericii & omnes eleuati, vel partim ex eis, ſitque frons calua, & ſignificant hominem ſimplicem & partim malitioſum cum ſagacitate modorum.

Quidam habent capillos valdè nigros & ſignificant hominem conuenientem ad omnia plus ad bonum quam ad malum in officio & opere ſtudioſum, ſecretum & benè fortunatum. Quibuſdam ſunt capilli quaſi albi vel glauci, & ſignificant hominem bonæ conditionis & conuenientem ad omnia, timidum, verecundum, debilem, boni ingenii, temeræ capacitatis. Quibuſdam ſunt capilli mediocres in quantitate & colore, & ſignificant hominem conuenientem, & plus tendentem ad bonum quam ad malum, amantem vitam pacificam, munditiam & bonos mores. Quidam habent tempore iuuentutis capillos canos, & ſignificant hominem mouentem ad luxuriam, vanum, mendacem, inſtabilem, loquacem. Quidam habent capillos rubeos, & ſignificant hominem inuidum, venenoſum, fallacem, ſuperbum & maliloquum. Apud Ægyptios pauci homines crine rubri inueniebantur eam ob cauſam: quia reges Oſyridi à Thyphe, qui fuit crine ruber, occiſos ſignificare volentes, rubrum taurum immolabant, imo quod crudelius, ſi quando homo ruber inueniebatur, mactabatur in eius ſepulchro. Diodor. Sicul. lib. 2. c. 4. de Satyris.

De mulieribus pulchros crines habentibus dæmonibus adamatis.

VNum mirum notandum ſingulare ex Guilhelmo Parhiſienſi occaſione illius dicti S.

cti S. Pauli 1. Corinth. 11. Mulier debet velare caput ſuum, idque propter Angelos. Hoc quidam intellexerunt de angelis malis, quorum libidinem opinantur vehementer prouocari ac inflammari pulchritudine capillorum muliebriũ. Et ſic incubi magis infeſti ſunt mulieribus pulchros crines habentibus. Quod contingit Deo iuſte permittente, propter vanitatem, pompam, complacentiamque inanem talium mulierum, aut enim in cultu & tinctura crinium cura nimia intendunt, aut ſua pulchritudine alios in ſuam libidinem inflammare conſueuerunt, aut in eis inſolenter gloriantur. Et forſitan ſic ad terrorem diuinæ bonitatis prouidentia hanc tentationem à malignis Spiritibus eas pati ſinit, vt ab huiuſmodi cultu deſiſtant timentes viros ad ſuam libidinem inflammare, dum ipſos dæmones ad eam inſtigare & prouocare videntur. gloſſ. ordin. ad. caput 18. Leuit. Formicar. Nider. lib. 5. cap. 10. Binsfeld. de confeſſ. malefi. p. 229.

De canitie.

Naſcendi igitur præter naturæ ordinem quædam fuere miracula. Mirum quod à Cteſia didicit Solinus cap. 55. apud Indos quoſdam infantes ſtatim natos canos fieri, rurſumque alteram ibi gentem eſſe, quæ in iuuentute ſit cana, nigreſcat in ſenectute. Plinius aperte eorum nomen aſſeuerat, nẽpe Pandoras eſſe ſcribit

lib. 7.

lib.7.cap.2 Idem & Aul.Gell.lib.9.cap.4. Ex eodem Solino cap.19. conſtat Albanos ideo dictos,quod albo crine naſcantur : à canitie enim habent auſpicium capillorum. Aul. Gell. etiam id commemorat lib.9.c.4. Canities ea ratione iis cauſatur, quod capillo ſunt rariore, & albeſcit,qui colorem humoris,quo capillus nutritur, imitatur,nempe ex phlegmate,vt tradit Macrob. lib.7.cap.9. Si igitur ſenio phlegma natiuum in ſanguinem tranſit, neceſſarium eſt, ſanguineo humore capillum enutriri, & ideo fieri nigrum. Eadem enim ratio, quæ nobis in iuuentute capillos nigros,in ſenectute albos facit, eadem illis infantia albos, ſenio nigros. Non ſemper ab humoribus canities prodire dignoſcitur. Nam quandoquidem etiam miraculo fit, vt Iacobus Niſibenius Epiſcopus aliquando effecit. Deſcendens enim in Perſidem iuxta fontē, puellæ quędam abiecta verecundia detecto capite, contractiſque veſtibus, impudentibus oculis ſanctum virum ſpectabant; quam rem vir Dei ægrè ferens, volenſque diuinam virtutem ad tempus manifeſtam facere,fonti maledixit, & confeſtim aquarum curſus exaruit,maledixit etiam puellis, & impudentem earum iuuentutem immutata canitie puniuit. Nam cum ſtatim res verbum ſubſecuta eſſet, capillorum nigredo in candorem mutata eſt, ita vt puellæ nouis arborum plantis ſimiles euaderent, quas verno tempore autumnalibus foliis languere videmus. Hæc Theodoretus in Philotheo.

Animi

Animi quoque angores canitiem accelerant: nam frigeſcit corpus, phlegmaque augetur, atque ita canities ſuperuenit. Verum tantus etiam animi angor eſſe poteſt, vt breui admodum interuallo canities ſuperuenire poſſit, cuiuſmodi Hiſpali contigiſſe commemorat Didaco O'otio. Is à Catholico Rege in carcerem coniectus adhuc admodum iuuenis, vnica tantum carcerationis nocte præ nimia animi mœſtitia, cogitationibus mentem exagitantibus totus incanuit, velut ſenio confectus. Id tradit Petr. Hiſp. Sylu.p.2.c.7. Quod etiam accidiſſe Romana Republica florente authores tradiderunt. Nam cum Sergius Galba à Nerone ad Hiſpaniæ ſedandos motus miſſus eſſet ac ingreſſus prouinciam ſacrificaret intra ædem publicam, puero è miniſtris acerram tenenti capillus repente toto capite incanuit, ex Suetonio in Nerone & in Galba Vaſ. Chron. Hiſp. anno Domini 70. Præterea cum Vipertus iuuenis in Racemburgenſis Eccleſiæ Epiſcopum fuiſſet electus, Romamque profectus diſpenſationis cauſa ſuper ætate à Pontifice contemptus eſſet, nocte ſequente totus incanuit, quo viſo miraculo Pontifex confirmauit hominem ſimul, & diſpenſauit, addita etiam conſecratione. Krantzius Metrop. lib.9. cap 47.

D E

De Capite.

De hominibus capite carentibus.

MEla lib.1.c.4. ſcribit, Blemios abſque capite eſſe, vultus autem partes omnes illis eſſe in pectore. Solinus idem tradit cap.53. Sunt (inquit) qui ceruicibus carent, & in humeris habent oculos, atque ante hos omnes nonnulli itidem ſcripſere, quos recenſet Aul. Gell. Att. lib. 9. cap. 4. Plinius apertis verbis id aſſerit frequenter: lib. etenim 5. cap. 8. tradit illis capita abeſſe, ore & oculis in pectore affixis: Sed & lib. 7. cap. 2. non longe à Troglodytis, quoſdam ſine ceruice ſcribit, oculos in humeris habentes. Huiuſmodi gentem S. Auguſtinus commemorat de ciuit. Dei lib. 16. cap. 8. adiicitque in maritima platea Carthaginis muſiuo pictam, omnes hominum facies ac formas deprompta sex lib. velut curioſioris hiſtoriæ, ſubiiciens, omnia genera hominum, quæ dicuntur eſſe, credere non ſit neceſſe. Ad hæc credenda nemo nos cogit: attamen Sanctus Auguſtinus, ibi vti credendi neceſſitatẽ non imponit, ita incredibile nõ eſſe videtur aſſerere, quin etiam ad fratres in eremo Serm. 37. ſeſe hos vidiſſe teſtatur his verbis. Ego iam Epiſcopus Hipponenſis eram, & cum quibuſdam ſeruis Chriſti ad Æthiopiam perrexi, vt eis ſanctum Chriſti Euangelium prædicarem, & vidimus ibi multos homines ac mulieres capita non habentes, ſed oculos groſſos fixos in pectore, cæ-

re, cætera membra æqualia nobis habentes, &c. quem Auguſtini locum Fulgoſus citauit ad eandem rem lib. 1. de mirac.

Nam & eodem lib. de ciuit. Dei cap. 8. Subdit hæc verba. Qualis ratio redditur de monſtroſis apud nos hominum partubus, talis de monſtroſis quibuſdam gentibus reddi poteſt. Propterea & Iſidor. lib. 11. cap. 3. Lemnios (iidem ſunt quos Mela Blemios) dicit in pectore & humeris oculos habere, carereque capite. Non eſſe impoſſibile ſuadere poteſt ratio. Sicut enim maris & fœminæ membra omnia conformia ſunt, niſi q. maſculo exporrecta ſunt, mulieri introrſus reſeruata, ita fieri poteſt ex climatis conſtitutione, vt ceruix eminere non concedatur, naturæ tamen inſtrumenta ſuis defungantur officiis, proximiore ceruicis loco.

De hominib. habentib. canina capita.

Sunt homines, qui canino aſſeruntur capite eſſe. Solinū memini de eis tradidiſſe c. 32. Cynamolgos enim ſcribit habere caninos rictus, & promula ora: ſed & c. 53. Megaſthenes (inquit) per diuerſos Indiæ montes eſſe ſcribit nationes capitib. caninis, armatas vnguibus, amictas veſtibus tergorū, ad ſermonē humanū nulla voce, ſed latratibus tantū ſonātes aſperis rictibus. Cui ſuffragatur Marcus Polus, qui Indias illas perluſtrauit: tradit enim libr. 3. cap. 18. In Inſula Angaman, non ſolum capite ipſo, verum & oculis & dentibus caninis eſſe, & anthropophagos; ſed & in Nicouerra Indica vrbe

canino

canino capite homines eſſe, tradit Odericus Poſter.in principio. Apud Tartaros quoque gentem quandam canina eſſe facie traditum eſt. Nã cum Tartaris hoſtilitatem perpetuam gerit, miraque arte ad conflictum in eundem vtitur, ſagittas Tartarorum contemnens: hyeme etenim ſe aquis mergunt, arena ſeſe poſtea inuoluunt, glaciataque per eum modum cute, quaſi ferreo tergore obtecti pugnam ineunt ſecuri, ſagittas glaciem non penetraturas certo ſcientes; irruũt igitur in hoſtes, quos ſolis dentibus & vnguibus dilaniant: Id referunt ordinis prædicatorii quidam Apoſtolicæ Sedis apud Tartaros Legati, de rebus Tartar.lib.1.c.9.Vinc.hiſt lib.31.cap.11. & Iohannes de Plano Minorita, vt tradit Antonius tit.19. cap.8. §.18. Qui præterea recolunt apud eoſdem Tartaros compertam gentem canino quidem ore, ſed reliquo capite bubulo, membra cætera humana quidem, ſed pedes bubulos illis eſſe, loqui neſcire, latrare tantummodo eos noſſe, id ipſi Legati ſcripſere eod.li.1.c.13. apud eundem Vinc.lib.31.cap.15. Adiiciunt præterea iidẽ authores, tametſi viri hanc, quam diximus, caninam faciem referant, mulieribus humanum vere vultum eſſe, vt reliquis in orbe fœminis; ibi igitur talis eſt gens. At apud nos hoc ſcilicet Europæ cœlo huiuſmodi nunquam orta ſunt mõſtra, niſi ſingularia, magis ex prodigio. In Albania etenim muliercula quædam peperiſſe memoratur infantem, qui ante totus erat homo, retro totus erat canis, vtriuſque autem formæ omnia

omnia aderant membra: accidit id anno Domini 1126. Vinc. hiſt. lib. 26. c. 6. Sunt igitur authores non pauci, qui affirment gentem compertam canino capite, verumque id eſſe & ipſe aſſentior. Ita ſe habere etiam teſtatus eſt Plin. lib. 6. c. 30. Scribit enim Cynamolgos caninis capitibus eſſe, quod etiam tradidit lib. 7. c. 2. aſſerens, eſſe caninis capitibus & latrare: Cui accedit Aul. Gelli. Attic. noct. lib. 9. c. 4. id aſſerens, ab antiquiſſimis ſcriptoribus fuiſſe annotatum.

Ælianus hiſt. lib. 6. cap. 10. Ægypti (inquit) Cynocephalos docebant literas, & ſaltationẽ ad tibiarum cantum, tempore quo Ptolomæi Reges regnabant, & mercedem Cynocephali colligebant pro iis, & datam, in marſupium conii-cientes, ferebant. Sed & lib. 10. cap. 26. Idem Ælianus habet: Poſt vaſtam Ægypti ſolitudinem, quam ſeptem diebus tranſiri ferunt, ſecundum viam, quæ ad Æthiopiam pertinet, Cynocephali homines habitantes ex venatu Dorcadum & Bubalorum viuunt, nigro aſpectu, capite & dentibus caninis prædit i ſunt: Vocis quidem expertes ſunt, ſed ſtrident acute, infra barbam mentũ poſſident ſic promiſſum, vt ſerpentium ſimile id eſſe videatur, eorum manus robuſtis vnguibus & acutis armantur, ſimiliterque toto pectore, vt canes hirſuti habentur, atque etiam pedum celeritate valent. lib. quoque eodem c. 31. vt humanos mores mentemque ac rationem Cynocephalis ineſſe demonſtret, ſic ſcribit: Cynocephali eſculenta teſtaceis inuolucris circumueſtita re-

periunt,cuiuſmodi ſunt amygdala, glandes,nuces excernunt, præclare intelligentes intimá quidem eſculenta eſſe, extima vero reiici oportere: Vini item potione veſci non recuſant,atque etiam carnibus, vel elixis, vel aſſis exſaturantur, & his quidem recte vel ſuauiter apparatis magna delectatione afficiuntur: contra ex non accurate elixis valde offenduntur; veſte indui mirifice gaudent, ac ſi eorum catulos etiamnum perparuulos ad mulieris vbera admoueas, tanquam pueruli lac exugunt. Probanda igitur adeo eſt hæc de Cynocephalis ſententia; vt pudeat tot authoribus refragari, quandoquidem iidem etiam in Europam delati ſunt, viſi ſunt in ſummorum regum ædibus. Nam Vinc. Spec. natur.lib.31.c.126.id tradit hic verbis: Ætate(inquit)noſtra delatum eſt Regi Franciæ Ludouico monſtrum, aut homo canino capite, cætera membra corporis habens vt homo, crura quidē humano more nuda,manuſque ac brachia, collum album ac nudum, dorſum vero piloſum,erectus vt homo ſtabat, & vt homo ſedebat, coctis carnibus veſcebatur,vinumque libentiſſime bibebat,& ita decenter ac modeſte ſicut homo, cibum manibus capiebat, & ori ſuo inferebat, genitale membrum habebat vltra quam corporis moles exigebat, puellis ac fœminis libentiſſimè iungebatur,& in ſexu viri ac fœminæ diſcretionem præ ſe ferebat, cumque peccatum erat hoc animal inſtar hominis mitiſſime ac decētiſſime ſe gerebat: At vero furiis agitatū crudeliſſimè cōmouebatur,vt in homines ſæuiebat.

EXEMPLVM

De prole anſerino capite.

EIuſmodi narrat Petrus Damianus Archiepiſcopus Rauennas & Cardinalis, libello de miraculis, in hæc verba: Robertus Gallorum Rex propinquam ſibi copulauit vxorem, ex qua ſuſcepit filium anſerinum, per omnia collum & caput habentem, quos, virum & vxorem, omnes fere Galliarum Epiſcopi communi ſimul excõmunicauere ſententia: Rex igitur his coarctatus anguſtiis ad ſanum conſilium rediens, diuertit inceſtum, initque Legale coniugium.

EXEMPLVM

De Gente ſine occipite.

NVper inuentum eſt in Peruaco noui orbis prouincia quadam, cui nomen Caraqui, homines carere occipiti & ſincipiti, latiſſima faciei: ſtatim enim edito partu, caput eius tabulis pone & ante includunt, adeo vt facies tota complanetur, & dilatetur, ſicut & ipſum quoq; occiput, quin & totum caput latum fiat & exile, vt ſcribit Petr. Hiſpal. in Sylua, pag. 5. cap. 35.

EXEMPLVM

De ſtella ſuper capite Nonni.

SCribit Sophronius in prat. Spir. cap. 104. ꝙ Theodoſius Epiſcopus Capituliadis nocte

è feneſtra in Eccleſiam conſpiciens viderit Nonnum Abbatem procumbentem genibus ſuis, & ſtellam lucidiſſimam ſuper caput eius, vnde diſceret, quantus vir ille Nonnus ſenex eſſet.

De oculis.

Natura de tam præſtantiſſima oculorum actione ſollicita non vnum animali, ſed binos ſingulis largita eſt, vt perfecta cognitio eſſet, & vt vno deficiente, non protinus tanto priuaremur dono.

EXEMPLVM

De Monoculis.

REperiuntur tamen in Indiis homines, vno tantum oculo in fronte inſigniti, vt Coſmographi nobis teſtantur, & notus eſt ſatis Polyphemus iſte apud Virgi. Eos eſſe ſcribunt non contemnendi authores. Aul. Gell. noct. Att. lib. 9. cap. 4. teſtatur, ſe peruetuſtis authoribus didiciſſe, apud Scythas quoſdam eſſe vnum oculum habentes in frontis medio, qui appellantur Arimaſpi; Solinus autem cap. 19. Arimaſpi (inquit) circa Besglithram (non longè à Caſpio Mari) poſiti, vnocula gens eſt. Sed & cap. 32. Æthiopum (inquit) occidentem verſus ſunt Agriophagi, qui ſolas Pantherarum & Leonum carnes edunt, Rege prędiți, cuius in fronte oculus vnus eſt. Quin cap. 53. Legimus (ait) monoculos apud Indos naſci, ſingulis cruribus & ſingulari pernicitate,

citate, qui vbi defendi ſe velint à calore, reſupinati plantarum ſuarum magnitudine inumbrentur. Plin. l. 7. cap. 2. Vnoculos media in fronte & Arimaſpos dicit: ſicut enim abſque vtroque oculo naſci homines contingit, vt Liuius teſtatur dec. 4. lib. 4. aſſerens Arimini ingenuos pueros ſine oculis, ac ſine naſo natos fuiſſe: ac ſicut etiã teſtatur Zonaras in Mauritio, natũm in Thracia puerum ſine oculis, ſine palpebris, ſine manibus & brachiis, cauda piſcina, vſque ad coxendices ſurſum porrecta: nil prohibet naſci poſſe homines vno abſque oculo. Iſidorus itidem habet lib. 11. cap. 3. Cyclopes Indos monoculos aſſeuerans. Verum de Polyphemo, deque eius admirandis, quæ Poetæ tradidere fabuloſa eſſe non eſt ambigendum, teſte ipſo Seruio in libro 3. Æneid. Figmenta enim poetica eſſe aſſerit. Non tamen fabuloſum eſt monoculos eſſe: quandoquidem Fuluio Torquato conſule aduerſus Volſcos, è Mauritania Romam aduectus eſt homo monoculus, in Ægypti vaſtiſſimis eremis interceptus, qui per vrbem circumferebatur ſpectandus miraculi gratia: Contigitque ob eam rem quiddam memorabile. Macrina enim Torquati vxor pudicitiæ eximię mulier, quandiu abſens fuerat vir, nuſquam ſe ſpectandam exhibuit, neque è ianua. Cum igitur monoculus circumferretur, forte ante Macrinæ ædes adductus eſt, tum ancilla miraculum detulit ad Macrinam, eamque ad ſpectandum inuitauit. Illa (tametſi videndi monoculi cupida) mori potius præ animi curio-

ſitate voluit, quam ſe præ ianuis exhibere: vti narrauit M. Aurelius Fauſtinæ vxoris familiaribus colloquiis, quę habentur apud Mundognetum in vita eius lib.2.cap.22. Neque incredibile monoculam gentem reperiri, videtur ſenſiſſe S. Auguſtinus de ciuit. Dec.lib.6.c.8. Sed ad fratres in Eremo ſerm.37. ſeſe gentem huiuſmodi vidiſſe ſuis verbis teſtatur: Ego iam Epiſcopus Hipponenſis eram, & cum quibuſdam ſeruis Chriſti ad Æthiopiam perrexi, vt eis ſanctum Chriſti Euangelium prædicarem, & vidimus in inferioribus Æthiopiæ partibus homines vnum oculum tantum in fronte habentes, &c. Quem locum etiam citat Fulgoſ. lib.1.de mirac. Zonaras quoque in Michaele Ducis filio tradit Conſtantinopoli infantem proditum caprinis pedibus, ſimul etiam monoculum.

EXEMPLVM

De Argo centum oculos habente.

E Contra naturæ plane aduerſans ſuperbit cẽtum ſuis oculis Argus, de quo poetæ. Sed iſti potius naturæ monſtra quam homines dicendi ſunt. Hic Mythologicam nobis rationem ſubminiſtrat, de qua Natalis Comes in Mytholog.

EXEM-

EXEMPLVM

De Alexandro M.

ILlud Alexandro M. aſſcribunt, quod noctu non ſecus atque interdiu videre potuerit. Verum Leonh. Vairus lib. 2. c. 9. de faſcino falſum eſſe arbitratur. Nam mihi quoque inquit ſæpiſſimè accidit, vt nocte in lectulo cubans & toto corpore atque etiam capite linteaminibus cooperto omnibus ſenſibilibus & viſibilibus remotis, colores cæruleos, virides, rubros, albos, nigros, & quoſcunque alios videre viſus ſim, quæ profecto viſio externis ſenſibus adſcribi non poteſt, & propterea hanc viſionem fictam & imaginariam dicerem, vt ex Alexandro in pri. de anima habemus. Illi enim veri colores non ſunt, ſed hęc imaginationis actio eſt, vt in 3. de anima Philoponus, quoque ſentire videtur, cuius rei ratio reddi poteſt. Siquidem imaginatio ſimul in vehementi ſenſibili, acta cum externo ſenſu ſpecies in rei abſentia ſeruat, quæ ſpecies ac ſimulachra efficiunt, vt nos veluti poſtquam in nimium quempiam fulgorem diutius obtutum fiximus, varios quoſdam colores in tenebris videamus, ſicut Ariſtot. in lib. de ſomno & vigilia innuit, &c. hucuſque Vairus. Aſt ego non mirandum duco, naturam in Domitore mundi Monarcha peculiare quidpiam oſtendere voluiſſe, quod reliquis commu-

nem ſeruans modum denegat, vt & hiſtorici tradunt redolentem vltra modum odorem naturam ipſi tradidiſſe Leuin. Lemn. de occult. nat. mirac.

EXEMPLVM
De oculis Auguſti Cæſaris.

AVguſtus Cæſar erat oculis glaucis, vt Plinius ait; vt verò Aurelius ſcribit claris magis ac nitidis quorum acie clariſſimorum ſiderum modō vibrante libenter accipiebat, cedi ab intendentibus tanquã Solis radiis aſpectų ſuo. A cuius facie quidã miles auerteret oculos, interrogaretur ab eo, cur ita faceret? Reſpondit. Quia fulmen oculorum tuorum ferre non poſſum. Plin. lib. 11. c. 36. Meminit eiuſdem rei & Cœlius Rhodiginus li. 15. c. 11. Io. Cuſpin. in Octau. Aug. addo & hoc; Natali ſuo plerunque ægrotabat.

EXEMPLVM
De Moſe radios eiaculante ex facie.

EXod. 34. legitur. Moſes autem neſciebat, quod radios eiacularetur cutis faciei eius ex colloquio diuino. Aharon vero & omnes filii Iſraël viderunt Moſen. Et ecce radios eiaculabatur cutis faciei eius, vt ad eum accedere formidarent. Quumque ceſſaſſent loqui Moſes cum eis, poſuit velamen ſuper faciem ſuam. Rurſum quũ ingrederetur Moſes in conſpectum Domini, vt cum eo loqueretur, auferebat velum donec egre-

egrediebatur. Et egreſſus loquebatur cum filijs Iſrael, quæ iuſſus erat. Videbantque filij Iſrael faciem Moſis, quòd radios eiacularetur, cutis faciei Moſis, tum reduxit Moſes velum ſuper faciem ſuam, donec ingrederetur ad loquendum cum eo.

De Ioanne II. Moſcorum Duce.

Ioannes II. Moſcorum dux, viſa fœmina adeo exhorruit, vt animi deliquio afficeretur. Dico naturam ſingulare quidpiam in hoc Duce oſtendere voluiſſe, vel in contemptum ſexus fœminei, ne adeo ſeſe extolleret, ſed ſuam imperfectionem agnoſceret, vel ipſum potius ducem hocce beneficio diuino, quo omnes aliæ gentes vtuntur fruunturque, ſingulari ex cauſa priuare. Vel naturalis ratio reddi poteſt, ex mala matris tempore conceptionis imaginatione horrorem iſtũ irrepſiſſe, ſicut multi reperiuntur, qui natura abhorrent à cibis quibuſdam &c.

EXEMPLVM

De quodam Hiſpano.

Refert Leonhardus Nairus in lib. 1. de faſcino, ſe ſuis oculis Romæ quendam Hiſpanũ vidiſſe, quem nominare non licet, qui cum truculentis oculis, tetro atque irato vultu, ſeruum ob quid obiurgaſſet, adeo ſeruus ille timore ac terrore perterritus fuit, vt non modo faſcino affectus, ſed rationis vſu priuatus fuerit & melan-

cholico humore, totum eius corpus inuadente. Ita ad inſaniam redactus fuit, vt in domo ſui heri prope Eccleſiam Diui Iacobi, ſibi mortem conſciuerit & laqueo vitam finiuerit.

De longe videntibus.

Hiſtorici tradunt de Strabone quodam ſic à Varrone nuncupato. Hunc ferunt tanta viſus acie fuiſſe, vt centum triginta quinque millia paſſuum procul conſpexerit, vt teſtatur Cicero, & ex eo Plinius lib. 7. cap. 21. Scribit enim eum ſolitum Punico bello à Lylibæo Siciliæ promõtorio, exeunte claſſe Carthaginis portu, etiam numerum nauium dicere. Idem habet & Strabo lib. 6. & Solin. cap. 5. poſt Varronem. Si id ita eſt, quod tot grauiſſimi ſcriptores tradidere, eſt equidem admirandum. Subſcribunt etiam nonnulli recentiores, vt Sabellicus lib. 10. & Eborenſis tit. de humanis ſenſibus, verum vni id contigit. At vt didici, quibus Chriſti gratia affulſit, longius vidiſſe nemo eſt qui dubitet, non ſolum millia paſſuum centum triginta quinque, quod Strabo poterat, verum magis procul, non tam ſenſus acumine, quam mentis. S. etenim Ambroſius è Mediolano vidit quæ Turonis gererētur, interdum nõ quingenta, ſed longe plura millia paſſuum, præter id, quod interpoſitę alpes ſunt illæ vſque ad ſydera eminentes. Seuerus enim Sulpitius de tranſitu B. Martini ſic tradit: Eo tempore B. Ambroſius Mẽdiolanẽſi ciuitati præerat Epiſcopus, dieque Dominica Propheti-

ca le-

ca lectione iam lecta, beatiſſimus hic Antiſtes ſuper altare obdormiuit: quod videntes multi, cum nullus eum excitare præſumeret, tranſactis fere duarum ac trium horarum ſpatiis, excitauerunt eum. Reſpondit autem Ambroſius: Noueritis fratrem meum Martinum ſacerdotem de corpore egreſſum fuiſſe, me autem eius funeri obſequium præbuiſſe. Tunc illi ſtupefacti, pariter & admirantes diem, & tempus notant: qui ſolicite requirentes ipſam diem, tempuſque reperiunt, quo B. confeſſor dixerat ſe eius obſequiis deſeruiſſe. Hæc ex illo oculi, quibus adeo procul vidit, non corporei fuere corruptibiles, ſed incorruptibiles ſpiritus, qui longe ſunt admirabiliores.

EXEMPLVM

De noctu videntibus. De Iuliano.

SCriptum reliquit Sophronius prat. ſpir. c. 51. Ægyptiorum monaſterium quoddam in Cilicia fuiſſe, in quo quidam Iulianus ſeptuaginta annis vixerat, nihil omnino in orbe habens, quam hæc quatuor, librum ſcilicet, vaſculum ligneum, ſagum & cilicium. Toto igitur hoc vitæ auſteriſſimæ tempore nunquam lucernam accēdit, cũ nunq̃ habuerit: noctibus igitur cœlitus cũ illuſtrabat lux tanta, vt clare legére poſſet.

De Tyberio Cæſare.

Tyberio Imperatori omnes Scriptores tribuunt, ꝙ excitatus à ſomno Tyberius oculis breuiſſimo quodã interuallo omnia in cubiculo ꝓſpiceret æque, ac die, vt habent Ethnici auctores,

& noſtri; Zonaras in ipſo atque alii inſuper etiam noſtrates hiſtorici. Plinius ſic habet lib.11.c.37. Ferunt Tyberio Cæſari, nec alii genitorum mortalium, fuiſſe naturam, vt expergefactus nocte, pauliſper haud alio modo, quam luce clara, contueretur omnia, paulatim tenebris ſeſe obducentibus.

DE NATIS COECIS.

EXEMPLVM

De Sancta Ottilia.

OTtilia virgo Burgundica cœca nata fuit, Vbi vero à Sancto Gerhardo baptizata fuit, viſum à Deo recepit.

EXEMPLVM

De Nicaſio de Werda.

NIcaſius de Werda natione Brabantinus, à tertio ætatis ſuæ anno morbillorum acerbitate oculis captus: & omnino cœcus factus: atque ob id elementorum quoque omnium penitus ignarus: velut grande miraculum ſecundum noſtra tempeſtate ſe dydimum Alexandrinum exhibuit: dum in omni doctrina & ſcientia tam diuina quam humana eruditiſſimus apparuit. Nam in Gymnaſio Colonienſi (vbi & mortuus eſt) iura publice docuit: libros vtriuſq; iuris quos nunquam vidit, auditu didicit, tenuit mente, memo-

memoriter recitauit. In vniuerſitate Louanienſi gradum Magiſterij in artibus primus ſuſcepit: poſtea Scholas aliquanto tempore in Mechilinia rexit: Deinde Louanium reuerſus, in ſacra Theologia Licentiatus conſtituitur: & diſpenſatione Apoſtolica per omnes gradus ritè aſcendẽs ſacerdos ordinatur: Miranda prorſus diuinæ dignationis operatio. Cœcus ab infantia qui ſe nunquam memoratur vidiſſe aliquid, presbyter efficitur: prædicat in Eccleſia, audit confeſſiones: publice ad altare miniſtrat: Euangelium coram omnibus (memoria vteris pro libris) recitat: ſolum diuina per ſe in altari non celebrat. Poſtremo in Colonienſi Academia omnium Doctorũ conſenſu iuris canonici Doctor factus eſt: & legum Imperialium cautus interpres. Edidit celeberrimum opus, quod in eadem vniuerſitate Colonienſi pluſquam centum diſcipulis ad pennam excipientibus extraordinarie legit, Super inſtitutis li. 4. Item Louanii edidit ſuper ſententias lib. 4. Quæſtiones varias diſputauit in ſcholis, quæ partim habentur: partim ſubtractæ ſunt. Sermones etiam multos ad populum. Dedit ad me quaſdam non inelegantes epiſtolas plures: in quarum vna ſatis copioſa, omnem hiſtoriam ſuæ fortunæ contexuit: & interrogatus à me ſe prædicta opuſcula feciſſe confeſſus humiliter fuit. Moritur ſub Frederico Imperatore tertio, Anno Domini 1492. Indictione 10. 7. Kalend. Septembris, Coloniæ in Eccleſia Sanctæ Columbæ, & non in maiori Eccleſia ſepultus.

Erra-

Erratum eſt enim de illo in Catalogo ſcriptorum.

E X E M P L V M

De cœco per 40. annos, & iterum vidente.

SCribit Sanctus Gregorius Dialog. lib. 2. cap. 10. Abbas quidam fuit, cui nomen Spes, qui per quadraginta annos cœcus, reſtituto oculorum lumine, prædicationi verbi Dei ſedulam nauabat operam, patientiæ dono mire exornatus. Morientis igitur anima egrediens coram pluribus, columbæ forma in cœlum tetendit, non procul à Nurſia.

De oculis erutis & reſtitutis.

De didymo hoc legitur: Nam cum ad eum acceſſiſſet B. Antonius, doluerat didymus virũ ſanctum corporeis oculis non poſſe conſpicere; Reſpondit Antonius, corporeis oculis carere nõ eſſe dolendum homini habenti oculos internos videntes, & contemplantes, quibus Angeli vident, quales erant didymo oculi ſcientiarum peritiſſimo; corporeos enim oculos etiam muſcas habere: perdidiſſe igitur oculos tam paruum damnum eſt, quam paruum eſt perdere, quæ nobis communia ſunt muſcis, vt habet Caſſiod. trip. lib. 8. cap. 8.

E X E M P L V M

De Gente oculos habente in pectore.

DE humanis oculis mira produntur: nã præter id, quod iã diximus, de iis, quorũ oculi

ſunt

ſunt in pectore, aut humeris: compertum eſt aliquando qui eos retro inuenti ſint habere: id enim habet Plinius lib. 11. c. 52. In Ægypto (inquit) enutritum fuiſſe hominem binis, & in aduerſa capitis parte, oculis, ſed iis non cernentem. Sed id cum ſingulare monſtrum fuerit, non adeo admirandum eſt, vt ſi gens eiuſmodi aliqua reperiretur.

EXEMPLVM

De oculis cum binis pupillis & de oculis in quibus effigies equi.

NOn vacat miraculo id etiam, quod habet Gell. lib. 9. c. 4. Homines eſſe, quibus binæ pupillæ ſint in ſingulis oculis, & maſculorum & fœminarum, interimereque quos diutius ira ti viderint. Eos quoque in Illyriis eſſe: Plinius autem eos eſſe nõ ſolum in Illyriis, verum etiam in Triballis, atque in Scythia, quæ vocatur Bithya, ſed & in Ponto tradidit, habereque in vno die ex oculis equi effigiem. Ita ille lib. 7. cap. 7.

De auribus, Auditu & Surdis.

De auribus quoque hominum mira produntur: Mela enim lib. 3. c. 3. affirmat his verbis: Sat mali ſunt in Inſulis Septentrionalibus, quibus magnæ aures, & ad ambiendum corpus omne patulæ, nudis alioqui prouectæ ſunt. Præterquam quòd fabulis traditur, anctores

etiam,quos ſequi non pigeat, inuenio. Fabuloſum id cenſet Strabo, irridetque Megaſthenem de auribus huiuſmodi ſcribentem. Attamen Mela(vt dictum eſt) ſe habere auctores teſtatur non contemnendos: Et vt ego opinor, non abhorret à vero,ſi ſcriptorum numerus atque authoritas perpendatur, cuiuſmodi Megaſthenes vetuſtiſſimus, cui accedit Solinus cap. 21. Eſſe (ait) Inſulas & Faneſiorum gentem, quorum aures adeo in effuſam magnitudinem dilatentur,vt reliqua viſcerum illis contegant,nec amiculũ aliud ſit,quàm vt membra membranis aurium veſtiant: Quibus & Plinius aſtipulatur lib. 4.cap.13. Circa Pontum (inquit) Inſulæ ſunt Scythicæ, vbi Faneſiorum gens nudo alioqui corpore, tam grandes aures habet, vt tota ipſorum corpora contegant. Sed & lib.7.cap.2.Probat in Indiæ ora non longe à Taprobana eſſe homines,qui ſe totis auribus contegant.Horum teſtimonia omnia peruetuſta ſunt: At non deſunt recentiora: Nam præter id, quod Iſidorus idem affirmat lib. 11.cap.3.Maximilianus Tranſiluanus apud Ramuſ. Tomo 1. tradit in Inſula Gilon,quæ intra Moluchas adnumeratur, gentem eſſe,cuius tam grandes auriculæ ſunt, vt ad humeros propendeant; quin & alia ibi proxima Inſula adeo patentibus auriculis eſſe tradit, vt altera iaceant, altera vniuerſum corpus obtegant, ibidem Maximilianus. Accedit huic eques Pigafetta apud Ramuſ.tom.1. Quibuſdam Inſulis non admodum remotis ab Inſulis Latronum,

tronum, adeo longas hominibus auriculas eſſe tradit, vt brachia tegant. Quinimo idem Pigafetta aſſerit inter Moluchas Inſulam quandam adnumerari, cui nomen Aruchetto: In ea homines, & mulieres cubitales eſſe, ſcilicet adeo expãſis auriculis, vt in altera extenſi iaceant, altera tegantur: alioqui nudi incedunt, detonſi, mira pernicitate valentes.

De naribus.

Naſus longus & aliquantulum ſubtilis ſignificat hominem audacem, curioſum in factis, iracundum, vanum: cito conuertibilem: ad vtrumque debilem & ex facili credentem, cuius naſus fuerit longus & extenſus habens puncta deorſum declinata, ſignificat hominem ſagacem: ſecretum: ſeruitialem: & conuenienter alteri fidelem: probum: in agendis ſupplantaneum: Cuius naſus fuit ſimius, ſignificat hominem impetuoſum: vanum: mendacem: luxurioſum: debilem: inſtabilem: cito alteri credentem & conuertibilem ad vtrumque: Cuius naſus fuerit in medio latus & declinet ad ſummitatem ſui, ſignificat hominem facile mendacem, vanum: luxurioſum: verboſum: & crudelis fortunæ: Cuius naſus fuerit vndique groſſus & bene longus, ſignificat hominem cupidum omnium pulchrorum: in bonis ſimplicem, in malis ſapientem, cõuenienter bene fortunatum: fetuoſum, in eis quæ cupit ſecretum & valde minus ſcientem quam ſe ſcire reputet: cuius naſus fuerit valdè acutus in pũctã, & mé-

& mediocris inter longum & curtum, groſſum & ſubtilem: ſignificat hominem cito iraſcibilem valde ſui ſenſus, facile rixoſum, & dedignoſum, ſagacem, debilem, malitioſum, ſeductorem, minacem & memorem. Cuius naſus fuerit valde rotundus in extremis: & cum paruis naribus ſignificat hominem ſuperbum: groſſi nutrimenti: cito credentem, vanum, largum & fidelem. Cuius naſus fuerit nimis longus & in puncta plus ſubtilis quam groſſus & conuenienter rotundus, ſignificat hominem in loquendo audacem; in agendis probum, facile iniurioſum, fallacem, inuidum, tenacem, in fide ſecretum, cupidum alieni & multis modis latenter malitioſum. Cuius naſus fuerit retortus & curuatus in ſurſum & longus conuenienter habens punctam groſſam, ſignificat hominem audacem, ſuperbum, tenacem, inuidum, cupidum, luxurioſum, mendacem, ſeductorem, vanum, glorioſum, infelicem, rixoſum. Cuius naſus fuerit in medio valde eleuatus, ſignificat hominem ſæpe mendacem, vanum, inſtabilem, luxurioſum, cito credentem, importunum, ingenii boni, & groſſi nutrimenti, & plus ſimplicem quam ſapientem & malitioſum. Cuius naſus fuerit qualitate rubicundus vltra omnem ſpeciem cæterorum, ſignificat hominem auarum, impium, luxurioſum, ſupplantantem bonitatis, groſſi nutrimenti, & ingenii teneræ capacitatis. Cuius naſus fuerit conuenienter groſſus vndique ſuper punctam planus aliquantulum ſignificat hominem ſatis pacificum,

cũm,fidelem, laborioſum, ſecretum & boni intellectus. Cuius naſus fuerit in punctam aliquã tulum piloſus & vndique groſſus conuenienter & in iunctura frontis parum ſubtilis, ſignificat hominem bonæ conditionis in omnibus,& cõuertibilem facile ad vtraque. Cuius naſus fuerit vbique groſſus nares habens latas ſignificãt hominem groſſi ingenii, & plus ſimplicem quã ſapientem,mendacem,fallacem, ſubdoloſum, rixoſum,inuidum, & vanum glorioſum.

EXEMPLVM

De gente viuente ſolo odore.

GAngis accolæ ſolo odore optimarum frugum viuunt,tetro autem odore exanimantur,vt Solinus memorat cap.53. Gãgem (inquit) qui accolunt,nullius ad eſcam opis indigẽt,odore viuunt pomorum ſylueſtriũ; quod ſi deteriorem ſpiritum fortè attraxerint, exanimari eos certum eſt.Ideo longius per gentes eadem illa in præſidio gerunt,vt olfactu alantur, quod & Plinius habet lib.7.cap.2.

De ore.

Os magnum & latum ex clauſura & apertione ſignificat hominem audacem, inuerecundum, facile bellicoſum, mendacem, verboſum,nouigerulum, comeſtorem,groſſi ingenii,tenacem& valde inſipientem.

Os cuius fuerit parua clauſura & apertio: ſignificat hominem pacificum, timidũ, fidelẽ, ſecretum,tenacẽ,largũ, verecundũ, doctrinalẽ & parũ comedẽtem. Cuius os fœtet flatũ,ſignificat

hominem in epate vitioſum, ſæpe mendacem, vanum, laſciuum, fallacem, teneræ capacitatis: groſſi intellectus, ſeductorem, inuidum, cupidũ & conuenienter alteri largum, nouigerulum cito recedentem; plus ſimplicem quam ſapiẽtem. Cuius os redolet flatu, ſignificat hominem conuenientem in dando & retinendo, ſagacem, ſecretum, pulchrum, cito credentem & conuertibilem ad vtraque.

EXEMPLVM

De Gente carente ore.

ET ipſa etiam labia linguaque monſtroſis quibuſdam hominibus monſtroſa ſunt mẽbra: Mela etenim lib.3.cap.4.ſic habet. Extra Ægypti & Macrobiorum deſerta, muti ſunt populi, & quibus pro eloquio, nutus eſt, alii ſine ſono linguæ, alij ſine linguis, aliis labris etiam cohærentibus.

Et huic accedit Solinus cap.32. Æthiopum (inquit) aliquibus concreta ora ſunt, medioque tantum foramine: nonnulla gens linguis caret, inuicem ſermonis vtentes nutibus motibuſque. Adſtipulatur & Plinius lib.6. cap.30. Vbi alios ſcribit eſſe ſine linguis, alios nutu tantum loqui, alios in facie vnico eſſe foramine, alios ſine naribus æquali totius oris planitie. Quin & lib.7. cap.2. ſcribit, Choromandas ſilueſtres eſſe ſine voce, hirtos corpore, & caninis dentibus: Atque Aſtro-

Aſtromoros gentem eſſe ſine ore, hirtos etiam corpore, ſolis odoribus viuere.

De Riſu.

Riſus abundat in ore ſtultorum habentium ſplenem magnum & èconuerſo. Cuius bucca ex facili ridet ſignificat hominem ſimplicem, vanum, inſtabilem, cito credentem. groſſi ingenij & nutrimenti: ſeruitialem & non ſecretum. Cuius bucca raro ridet & breuiter ſignificat hominem ſtabilem: tenacem, ſagacem: clari intellectus: ſecretum: fidelem & laborioſum. Cuius bucca dure mouetur ad ridendum ſignificat hominem ſapientem valde ſui ſenſus: ſagacem, ingenioſum, patientem, tenacem, ſtudioſum ſuæ artis: iracundum, ſupplantaneum. Cuius bucca facile ridet ridendo ſæpe tuſſit vel oſſitat aut torquet caput: ſignificat hominem varium: inuidum: cito credentem: & conuertibilem ad vtrumque. Cuius bucca ridendo torquetur cum deriſione alterius ſignificat hominem arrogantem: falſum, tenacem: iracundum: mendacem & aliquantulum proditorem.

EXEMPLVM

De Zoroaſtre.

ZOroaſtres rex Bactrianorum, eadem hora qua natus eſt, riſiſſe legitur, quod quidem in bonum prætendebat euentum, quia ipſe primus dicitur artes magicas inueniſſe, vt inquit Iuſti-

Iuſtinus abbreuiator Trogi Pompeij in hiſtoria omnium ſeculorum in princ. 1. lib. qui tandem occiſus fuit à Nino primo rege Aſſyriorum, vt ibid. ſcribit Iuſtinus. Verum male. Nam vt tradit Io. Ludou. de la cerda in explicat. Virgil. Ecloga 4. ad verſiculum.

Incipe parue puer riſu cognoſcere matrem.

Ridere pueros ad parentes ſuos habitum veteribus pro bono omine. Catul. in Epithal. Iuliæ & Manlij:

Torquatus, volo, paruulus
Matris è gremio ſuo.
Porrigens teneras manus,
Dulce rideat ad patrem
Se mihi ante labello.

Nemeſian. 3. Ecl. vbi infantiam Bacci canit enutriti à Sileno, ſic ait:

Quin & Silenus paruum veneratus alumnum,
Aut gremio fouet, aut reſupinis ſuſtinet vlnis,
Et vocat ad riſum, digito, motuque quietem,
Allicit, aut tremulis quaſſat crepitacula palmis.

Vult Silenus infantis riſum elicere. Eadem mens videtur Statii 5. Sylu.

Protinus exorto dextrum riſere ſorores
Aonides.

Vbi rident Nymphæ, vt infans rideat. His adnecte verſum Martialis, quem poſtea adducam. Ad hunc riſum, & omen traho verſus Phocę, qui de Virgilio naſcente,

Infan-

Infantem vagiſſe negant, nam fronte ſerena
Conſpexit mundum, cui commoda tanta ferebat.
Ipſe puerperiis adriſit lætior orbis.

Vbi mundus arridet ridenti puero, nam huius riſus videtur deſcribi, per ſerenam frontem, per non vagitum. Qui ex hiſtoria Zoroaſtris apud Plinium lib 7. cap.16. putant, infantibus eſſe aduerſum omen, non bene videntur coniectare. Cum præſertim dicat Hippocrates, vbi loquitur de partu, pueros ridere ſtatim natos. & Plinius in Procemio lib.7. die quadrageſimo, ꝙ accepit ab Ariſtotele lib.7. hiſtoriæ, cap.10. Hoc cum ſciret Virgilius, puerum inuitat, vt rideat, & ita det omen reliquæ vitæ. Certe apud Herodotum lib.5. nulla res alia Cypſelo ſalutem attulit, quam quod προσεγέλασε, arriſit illi, cui traditus erat occidendus, vt enim puerum ridentem vidit, deſtitit à nefario facinore, & eius exemplo alii. Apud Nõnum li.9. natus Bacchus ἐγέλασεν.

EXEMPLVM.

De Marco Craſſo, Catone Cenſorio.

MArcus Craſſus auus Craſſi illius qui apud Parthos occubuit, quod nunquum rideret Agelaſtus vocatus eſt. Semel tantum riſiſſe dicitur, cum vidiſſet aſinum aſperos carduos comedentem, dixiſſeque: Similem habent labra lactucam. Diuus Hieron. Cato Cenſorius inquit in vita ſemel fertur riſiſſe, L. Domit. Bruſſon. lib.5. cap.28.

Exemplvm

De I. Chriſto nunquam ridente.

IN Epiſtola Lentuli ad Senatum Romanum apud Lactantium de Saluatore noſtro Ieſu Chriſto legitur: Quod nunquam viſus eſt ridere, flere autem ſic.

De iis qui riſu mortui ſunt.

Fuere autem qui riſu necati ſunt, aliquot iure commemorandi. Zeuxis enim pictor deformiſſimam ſpectans quandam picturam ſolutus in riſum expirauit. Verrius alter pictor, quod anum quandam deformiſſimam pinxiſſet, eandem mortem in riſum ſolutus obiit, Rhodigino teſte, li.4.cap.18. Nam ob deformitatem rerum ſpectatarum, aut auditarum, vel etiam intellectu perceptarum riſus permouetur. Eſt enim triplex riſus: Primus naturæ, quæ potius hilaritas eſt, is in Sara Abrahæ vxore fuiſſe ſine culpa memoratur: Deinde eſt riſus ſtultitiæ, & eſt omnium ſtultorum cachinnus: tertius eſt malitiæ, qui in Caino fuit paternam deridente turpitudinem. Propterea Palæmon Philoſophus, quum aſinum ad ſatietatem ficubus depaſtum vidiſſet, in tantum riſum ſolutus memoratur ob illam rei nouitatem, ac deformitatem beluinam, vt expirauerit. Præſtat igitur, parum atque hilariter ridere, tum ob incolumitatem, tum ob virtutem.

De dentibus.

Dentes parui & debiles in opere & rari ſignificant hominem debilem, boni ingenii, teneræ capacitatis, manſuetum, legalem, fidelem, ſecretum, timidum, breuis vitæ, & ad vtraque conuenientem. Cuius dentes non ſunt ſibi æquipollentes quantitate & ſitu gingiuarum, ita quod quidam ſunt ſtricti, quidam lati, quidam rari, quidam ſpiſſi, ſignificant hominem, boni ingenii, audacem, dedignoſum, inuidum & facile cõuertibilem ad vtraque. Cuius dentes ſunt valdè longi & quaſi acuti, & aliquantulum rari & fortes in opere ſignificant hominem inuidum, impium, guloſum, audacem, quaſi inuerecundum, mendacem, falſum, infidelem, & ſuſpicioſum. Cuius dentes ſunt tricini vel pruni ſiue ſint curti ſiue longi, ſignificant hominem plus ſtultum quàm ſapientem; groſſi nutrimenti, cito credentem, turbidi intellectus, ſæpe fallacem mendacem, inuidum, cupidum alieni & ſuſpicioſum. Cuius dentes ſunt groſſi & lati ſiue declinent foris ſiue intus, ſiue ſint rari ſiue ſpiſſi ſignificant hominem vanum, laſciuum, groſſi nutrimenti, cito credentem, ſimplicem, fallacem, mẽdacem, & teneræ capacitatis. Cuius dentes ſunt fortes & ſpiſſi ſignificant hominem longæ vitæ, cupidum pulchrorum, duræ capacitatis, groſſi ingenij, magnanimum, multum ſui ſenſus, nouigeulum & cito credentem. Cuius dentes ſunt debiles parui rari & exiles ſignificant hominem debilem, breuis vitæ, ſagacem, capacitatis bonæ,

cito credentem, communiter verecundum, tractabilem, manſuetum & legalem. Cuius dentes ſunt fortes & ſpiſſi, ſignificant hominem longæ vitæ, luxurioſum, benè comedentem, audacem, fortem, diſcretum & ſui ſenſus.

De Dentatis.

Naſcuntur quandoque infantes cum dentib. id olim contigit M. Curio, qui ob id etiam Dentatus nuncupatus eſt. Sed & Cn. Papyrio Carboni Plin. 8. cap. 16. Solin. cap. 4. Quin etiam Valeria inſignis mulier eodem modo nata eſt, vt ibidem habet Plinius. Legimus etiam puerum in Piceno, cum ſex dentib. natum, cum facie inſolentis magnitudinis Caliſto 3. Pontific. Bonfin. dec. 3. libr. 8.

De habentibus continuum os dentium.

Quandoque prorumpit vnum continuum os dentium, quod longæuitatis ſignũ probatur.

EXEMPLVM

De filio Regis Pruſiæ Bythinorum.

ITa Valer. Max. lib. 2. de mirac. c. 89. Cæterum & ipſa miraculis annumeranda. Nam & Pruſiæ regis Bithyniæ filius eodem nomine quo pater, pro ſuperiori ordine dentium vnum os æqualiter extentum habuit, nec ad ſpeciem deformem, nec ad vſum vlla in patre incommodum.

EXEM-

EXEMPLVM

De Pyrrho Epirotarum rege.

VT Fulgoſus tradit lib.1. cap.6. Pyrrho Epirotarum regi ſuperior oris pars pro dentib. eſſe perpetuo fuit communita.

EXEMPLVM

De Sicinio.

HOc etiam Sicinio dẽtato accidit, vt eſt apud Gellium. lib.2.c.11. Certè vis naturæ plurima fuit quæ dentium materiam non guttatim, ſed velut redundantem ſimul adeo ſubminiſtrauit, vt concretum os fuerit atq; indiuiſum. Ideoque hominum iſtorum fortitudinem capitis indicauit natura, quæ res expedimento poſtea ex vtriuſque bellica virtute fortitudineque apparuerit.

EXEMPLVM

De filia Mithridatis regis.

VT Valerius Max. teſtatur lib.2.c.90. de Mirac. Mithridatis regis filia Dripenti ę Laodicæ reginæ nata duplici ordine dentium deformi admodum, comes fugæ patris à Pompeio deuicti fuit.

De ſenib. quib. dentes renati.

Hæc adeo raro fiunt, vt non videas è multis millibus vnum; neque id miraculo eſſe poteſt, neque ad monſtrum pertinet, potius miraculum naturæ fuerit, ſenibus dentes renaſci.

EXEMPLVM

De Zancle Samothraceno.

ZAncli Samothraceno poſt centum & quatuor annos, dentes renatos teſtatur Mutianus, idque ſe vidiſſe aſſeuerat, vt habet Plinius lib. 11. cap. 37.

EXEMPLVM

De Michaele de Romagnano.

TEmpore Ludouici ducis Sabaudiæ penes Carignanum, in caſtro Raynerio Do. Michaeli de Romagnano excedenti nonageſimum annum, nouiter renati ſunt quaſi omnes dentes, vt teſtatur Næuizanus in ſylua Nuptiali lib. 5. num. 19.

EXEMPLVM.

De Carolo 4. Rom. Imp.

ANno 1372. cum Imp. Carolus 4. ad Rhenum degeret, nocte quadam dens molaris in ſomno ei excidit, & loco eius in momento alius ſuccreuit, quod cunctis admirationi fuit, erat enim

enim Imperator ætatis ſuæ anno ſeptuageſimo primo.

De Barba.

Barba naſcitur viro vltra 23. annum paulatim de die in diem, & tunc naſcitur ferme extra ſexum. Eſt & ſciendum, quod tales pili procreantur de ſuperfluitatib. ciborum, fumoſitas quorum ſuperaſcendit, vſque ad partes maxillarum velut fumus ad foramina camini. Et cum amplius non inueniant meatus aptos, quibus benè valeant ſuperius aſcendere, ſic inde exeunt in modum pilorum, qui dicuntur pili barbæ. Mulieres penè omnes carent barba in maxilla. Et eſt ſciendum, quod omnes humores, in quibus in viris barba generatur, in mulieribus menſtruum quod eſt eis quodam meatu, & motu ætatis lunæ, quandoque ſemel in menſe, quandoque bis, cuius exitus dicitur eſſe fluxus ſiue ſuperfluum. Puer non habet barbam eo quod nõ eſt natura iam potens adhuc neque tam matura, quod poſſint pori maxillarum aperiri. Cuius barba eſt benè ordinata ſiue compoſita & ſpiſſa pilis ſignificat hominem bonæ naturæ & rationalis conditionis ad omnia ſecundum coniunctum, & dabis mores productè & èconuerſo. De illis qui habent eam malè compoſitam, vt patet in Eunuchis, qui poſtquam perdiderint ambos teſticulos, valde tranſmutantur à natura virorum in naturam mulierum.

EXEM-

EXEMPLVM

De Gente barba carente.

ALoyſius Cadamuſtius gentem eſſe ſcribit Æthiopicam cui nomen eſt Azanaghi, labio inferiore eſſe valde propendulo: idq; eos ſale condire, ne putreſcat aeris infectione; propendet autem huiuſmodi labrum vltra vlnæ menſuram; ideoque gentem illam mutam eſſe teſtatur. Et ea gens barba caret, & ſic labrum huiuſmodi pendulum nutrit: in barba enim nutriēda gentes ſæpe inſaniunt. Nam in fluuio Gargaro Inſulæ, quam Hydrophagi incolunt, barbam ad vſque genua nutriunt. Bocat. de Fluuio Gargaro.

EXEMPLVM

De mulieribus barbatis.

EST mons Climax Æthiopiæ ſecus rubrum mare, quo fœminæ prolixis barbis degunt, quæ tigres pardoſque ſibi obſequentes ad venationem habent.

EXEMPLVM

De Antonia, Helena, virgine barbata.

AEre excuſa circumfertur imago, quæ & penes me eſt, & à fide probatis amicis audiui qui viderunt, ipſimet, virginis barbatæ, cui nomen Helena Antonia nata in Archiepiſcopatu Leodienſi ætatis ſuæ 18. à Seren. Ma. Archiduciſſa Auſtr. Maria vidua Græcii educata.

De voce

De voce & loquela.

Quidam naſcuntur muti infantes & permanent per vitam ſuam. Et hi muti & ſurdi ſimul à natura teſtamētū aut codicillos aut mortis cauſa donationē facere nō poſſunt, imo nec libertatē cōferre, vt reſcripſit Imp. Iuſtinianus Ioanni P.P. in L.10.C.qui Teſtam.fac.poſſ. Vbi autē huiuſmodi vitii non naturalis ſiue maſculo ſiue fœminæ accidit calamitas, ſed morbus poſtea ſuperueniens & vocem abſtulit & aures concluſit, ſi ponamus huiuſmodi perſonam literas ſcientem, omnia quæ priori interdiximus, hæc ei ſua manu ſcribenti permittimus. Et nullum eſſe expoſuiſſe quoſdam interpretes ſcimus, qui penitus non exaudiat, ſi quis ſupra cerebrum illius loquatur, ſecundum quod Iubentio Celſo placuit, huc vſque Iuſtinianus.

Sed tamen Plinius 10. cap.69. refert. Et cui primo negatus ſit auditus, huic & ſermonis vſum ablatum, & ideo marina oſtrea, quod ſurda ſint, muta eſſe quoque natura. Alexander Aphrodiſienſis in problemat. putat id eo fieri, quod vna neruorum coniunctio, quę ad linguam & aures pertineat, atque ea ratione contingere vt affectuum quoq; conſenſus eis accidat. Cur verò muti ſunt non à natura audiant? Idem Alexander id ideo fieri putat, quod oriatur propriū eorum πάθος, ſiue vt Politianus vertit, Locales neruorum paſſio. Natura vel morbo quidam muti eſſe poſſunt, non tamen ſurdi.

Exem-

EXEMPLVM

De Crœſi filio.

EXtat apud Herodotum lib.1.& Gellium.5.c.9.de Crœſi filio,qui cum mutus à puero fuiſſet, articulatè ad Hoſpitis impetum exclamauit: ὦ Ἄνθρωπε μὴ κτεῖνε Κροῖσον.

EXEMPLVM

De Ægle Samio Athleta.

SEd & quiſpiam Samius Athleta, nomen illi fuit Αἴγλης,cum antea loquens non fuiſſet, ob ſimilem cauſam loqui cœpit,Gell.dicto loco: qui id nunquam potuiſſet,niſi auditu prius ſermonem accepiſſet didiciſſetque.

De diuiſione linguarum.

Tempore Nembroth, qui fuit de genere Cham Gen.9. ca.& diſt.6.§.fin. cuius conſilio ædificata eſt Turris Babel,vt hiſtoriæ tradunt, ad dominand. In eius ſignum legitur Gen.9. quod volebant, quod cacumen eius in cœlum aſcenderet, ignorantes altitudinem cœli innumerabilem,ad ſignificand.cordis ambitionem,in præeminendo aliis, propter quod Deus ad ſuam diſplicentiam oſtendendam fecit hocce miraculum in hominibus ſciſſuram eorum dominij con-

confundendo, eorum linguas diuiſit, cum vnius labii omnes eſſent, vt prædicto c.Gen.9.

De varietate linguarum.

Eſt & maximum miraculum in varietate linguarum. Nam omnes Orientales in gutture verba collidunt, ſicut Hebræi & Syri. Mediterraneæ gentes, ſermones proferunt in palatu, ſicut Græci & Aſiani. Occidentales verò verba in dentibus frangunt ſicut Itali & Hiſpani. Septentrionales, vt ſunt Germani, verba faciunt in pectore, Galli in gutture, palato & pectore, hinc vulgo dicitur: Itali capriſant, Alemanni vlulant, Galli cantant & Angli iubilant.

De Muta Gente.

Mela lib.3. cap.4. ſic habet: Extra Ægypti & Macrobiorum deſerta, muti ſunt populi, & quibus pro eloquio mutus eſt, alij ſine ſono lingua, alii ſine linguis, alii labris etiam cohærentibus. Et huic accedit Solinus cap.32. Æthiopum inquit, aliquibus concreta ſunt ora medioque tantum foramine; nonnulla gens linguis caret, in vicem ſermonis vtentes nutib. motibuſque. Adſtipulatur & Plinius lib.6.cap.30. vbi alios ſcribit eſſe ſine linguis, alios nutu tantum loqui, alios in facie unico eſſe foramine; alios ſine naribus æquali totius oris planitie. Quin & lib.7. cap.2. ſcribit, Choromandas ſylueſtres eſſe ſine voce hirtos corpore & caninis dentibus. Atque Aſtromoros item eſſe ſine ore, hirtos etiam corpore, ſolis odoribus viuere.

Sed Strabo hæc omnia deridet libr. 15. Attamen S. Auguſtinus libr. 16. ca. 8. de Ciuitat. Dei hanc gentē quæ ore careat, aut lingua & ſolo halitu viuat, commemorat, nec incredibile id eſſe aſſerit, ſicut apertiſſimis verbis Iſidorus libro 11. capit. 3. tradit, gentem eſſe abſque lingua nutu tantum vtentem, atque aliam quoq; concreto ore, vt nihil eloqui vlla ratione poſſit. Quamobrem non adeo à veroſimili abhorret quandoquidem vel ipſo etiam Plinio teſte lib. 5. ca. 8. Troglodytæ ſermone carent, vnde vel lingua careant, neceſſe eſt, aut vſu eius. Eſt quidem lingua à Deo creata Exod. 4. vt homo homini Deoque ſua deſideria, mentiſque conceptus communicet nobiliſſimum animæ inſtrumentū, futura explicet vti præſentia, præterita quoque quaſi præſentia repræſentet. Attamen & ipſe mutos facit Exod. 4. Vnde & credibile huiuſmodi gentem eſſe poſſe. Cui tamen poſſit & Deus eloquentiā dono ſuę gratiæ concedere, vt quod muti miris modis nutib. mētis conceptus explicēt, vti quotidie experimur, ita & vocis ſono ediſſerant. Mutam naſci gentem aliquam, recentiores qui orbem perluſtrarunt, etiam teſtati ſunt. Petrus enim Martyr in Hiſpaniola occidentali inſula in prouincia Guaccaiarima ſylueſtres homines compertos ait, abſq; vllo proprio idiomate, abſq; legibus abſq; commercio.

De naſcentibus in mari mutis.

Formæ magnitudineſq; ac corporeæ conſtitutiones, quas complexiones dicunt, pro climatum

tūm diuerſitate varia ſunt. Nam compertiſſimū eſt, aliter ſe habere qui in mari, & aliter qui in continenti naſcuntur. Soranus etenim Epheſius Iſago. 17. tradit mulieres quę in nauibus pariunt, mutum parere: Simon Maiolus autem non putat ita mutum hunc intelligendum vt nunquam loquatur: nã ſæpe inquit vidimus in mari natos recte loqui: ſed mutire dixiſſe voluit ipſos infantes, cum naſcuntur in mari, vt nō vagiant, admiranda quadam maritimi climatis natura, cum in continenti terra ab ipſo exitu ex vtero maſculi vagientes A & fæminæ E clamitet, velut in ſuo ſexu quilibet Adamum & Euam, vnde miſeriæ trahantur omnes, culpantes. Hinc & Auſonius Gallus Ethnicus homo aliquid aliud cenſuit, ſuo ex illo carmine, cūm dixit, malū futurum, qui è Genuenſi patre, Græca matre, in naui natus eſſet, eius hoc eſt carmen:

Genua cui patrem, Genitricem Græcia, partum
Puppis & vnda dedit, num bonus eſſe poteſt?
Sunt vani Ligures, mendax eſt Græcia, Ponto
Nulla fides; hæc tu ſingula ſolus habes.

EXEMPLVM

De Zacharia mutò facto.

SÆpe miraculò Deus etiā eloquentes mutos reddit, quod in Zacharia Diui Iohānis patre [p]erſpicuū eſt, hic n. quū nollet credere Angelo [pr]ædicenti conceptionē D. Ioann. taciturnitate [pu]nitus eſt; ſic n. dixit Angelus ad eū. Et ecce eris

tacitus, nec valebis loqui ad eum vſque diem, quo fiant hæc, eo quod non credidiſti verbis meis, quæ implebuntur tempore ſuo. Luc. c. 1.

EXEMPLVM

De Athy filio regis Crœſi muto.

CVm Olympiade 58. victor Cyrus intraſſet Aſiæ oppidum Sardas, vbi tunc Crœſus latebat, Athys filius regis mutus ad id vſque temporis in vocem erupit vi timoris. Exclamaſſe enim dicitur: Parce patri meo Cyre, & te hominẽ eſſe vel caſibus diſce noſtris. Solin. c. 7. Herodot. in Thalia. Valer. 5. Gell. 5. c. 9. Iuſtinus 1. Xenophon pæd. 7. quanquam ex Plinio lib. 11. cap. 51. hunc Crœſi filium patet ſolo ſemeſtri natum locutum fuiſſe. Sed A. Gellius dicto loco Herodoto hærendum putat.

EXEMPLVM

De Martyrib. loquentib. ſine linguis.

ONorichus Girerichi in regno ſucceſſor, quoniam Arianam religionem ſequebatur, Chriſtianos in Lybia crudeliſſimè affligebat, cogens eos ad Arianam tranſire opinionem, qui recta dogmata venerabantur; non obſequentes autem igne & innumeris mortis generib. interimebat, & nonnullis linguas amputabat. Illos Procopius ſpectaculo fuiſſe ſcribit, cum Conſtantinopolim profugi veniſſent, ac perinde ac ſi nihil

nihil perpeſſi eſſent, cum iis in quos incidiſſent, eſſe loquutos, & quamuis linguæ illorum veluti funditus eſſent exectæ, nihilo tamen ſecius vocem illorum fuiſſe articulatam, & ſatis intelligibilia proferentem. Quod miraculum & nouum fuit & inſolitum. Et Iuſtini conſtitutio illorum meminit C. de offic. præfect. prætor. Afric. ex quibus duo prolapſi ſunt, ſicut ipſe Procopius ſcribit: Cum enim illi mulierib. loqui vellent, voce ſunt priuati, quod gratia Martyrii non maneret apud eos amplius. Euagrius hiſtor. Eccleſ. lib.3. cap.14. Et victor Vticenſis Epiſcopus illius temporis ſcriptor perſecutionis Vandalicæ lib. .idque confirmat B. Gregorius Dialog. libr.3. c. . Sed & apud Perſas idem contigit, vt Chriſtiani vi Tyrannica amiſſis linguis luculenter elocuti ſint, ſub Anaſtaſio Imperatore vt habet Nicephorus lib.16. c.36.

EXEMPLVM

De infantibus locutis.

NOn minora fuere miracula, quando infantes, quibus nec mens aut rerum vlla cognitio eſt, nec linguæ vllus vſus, locuti ſunt ma- hominum commodo. Sicut de Daniele ate contigiſſe narrat Sophronius prat. ſpirit. 14. Cum enim Daniel inſimularetur ab ad- rijs adulterii, quoniam cum quidam prolis itatem paterētur in coniugio, ac per Dani- rationem prolem ſuſcepiſſent, retorque-

bant aduerſarii quidam turpitudiuem in ipſum beatum virum. At ipſe accedens ad infantem iã 25. diebus tantum in lucem editum, interrogat coram omnibus. Num ego Pater tuus ſum, an alius? infans apertis verbis & nutib. patrem verũ oſtendit. Cui rei & alia accedit, de qua Gregor. Turon. hiſtor. Gallic. lib. 2. c. 5. Cum Britius Epiſcopus eiuſdem criminis inſimularetur, ſimili interrogatione ab infante apertis verbis purgatus eſt.

EXEMPLVM

De infantibus nondum natis locutis.

ALiquando accidit infantes nondum natos ex vtero matris, quædam verba clamaſſe, prodigio id accidiſſe putandum eſt, vt teſtatur D. Auguſtinus de Ciuitate Dei lib. 3. c. 31.

EXEMPLVM

De infante locuto.

PEpererat ex inceſtu mulier quædam, æmuli Sergii Papę in eum culpam referebant, caſtitati eius labem inurentes, at ſanctus Anshelmus Epiſcopus Pontificis Romani famam labefactari minimè paſſus, ita ad domum infantis, nonum diem nondum agentis, interrogat iubetq;, vt aperiat ſuis verbis; ſi ſit Sergii Pontificis Romani filius? Reſpondit infans abſolutiſſimo ſermone, Sergium Pontificem Romanum eo ſcelere im-

re immunem eſſe, nihil illum cum Venere commercii habere, ex vetuſtiſſimo authore Surius in vita S. Anshelmi c.3. Tomo 3.

EXEMPLVM

De Romano Martyre abſciſſa lingua loquente.

ROmanus Martyr, etſi eradicata à perſecutore ei lingua eſſet, diſertiſſimè tamen loquebatur, vt Ioannes Chryſoſtomus narrat apud Metaphraſtem in vita S. Romani. Nouembr. Surius Tom. 6.

EXEMPLVM

De igneis Apoſtolorum linguis, & varia eorum locutione.

Acta Apoſtolorum c.2. teſtantur. Quum compleretur dies Pentecoſtes, erant omnes vnanimiter in eodem loco. Et factus eſt repente de cœlo ſonitus tanquam impetu venientis flatus vehementis & repleuit totam domum, vbi erant ſedentes. Et viſæ ſunt illis diſſectæ linguę & velut igneæ. Seditque ſuper ſingulos eorum, ac repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, cœperuntque loqui variis linguis, prout Spiritus ille dabat eloqui illis.

EXEMPLVM

De Secundo Philoſopho Silentiario.

SEcundus Athenienſis Philoſophus M. Antonini Veri tempore in pretio fuit. Hic ſemper

ſilentium ſeruans, Pythagoricam duxit vitam, cuius taciturnitatis cauſa hæc fuit. Quod cum matrem propriam de illicito concubitu tētaſſet; & illa incognito filio aſſenſiſſet, vt eum cognouit eſſe filium, præ pudore ſpiritum exhalauit. Quod animaduertens Secundus id matri propter ſuam loquelam accidiſſe, & hanc ex ſe in poſterum exegit pœnam, vt de cætero nemini vnquam loqueretur. Quod cum Adriano, quum apud Athenas eſſet, nunciatum fuiſſet, ipſum illico accerſiri fecit, quem cum nec ſalutatione nec exhortatione aut minis à taciturnitatis propoſito retrahere potuiſſet, admiratus ipſius taciturnitatem, atque conſtantiam dixit: Cum iſta Silentij lex à te nullo modo ſolui poteſt, manu tamen tua problematib. meis reſpondere digneris. Et interrogans dixit: Quid eſt Deus? ille confeſtim reſcripſit: Deus eſt immortalis mens incontemplabilis, celſitudo, forma, multiformis, multiplexque ſpiritus, incogitabilis inquiſitio, omnia continens, lux indeficiens & optimum bonum. Fuere & alia multa Adriani problemata à Philoſopho propoſita, vt refert Hartmānus Schedelius in ſexta ætate mundi pag. mihi 125.

De Voracibus.

Naſcuntur quidam natura abhorrentes à quibuſdam cibis, vt abſtemii, inuinii, inciſei &c. quidam contra naturam voraces qui cibis haud ſatiari queunt.

EXEM-

EXEMPLVM

De Geta Imp.

GEta Imp. in menſa ſibi apponi iubebat dapes per Alphabetum, videlicet anſerem, anatem, aprum, aliquando pullum pauonem, perdicem, porcellum, piſcem, pernam, faſianum farta ficus, & id genus cætera.

EXEMPLVM

De Philoxeno Ericio.

PHiloxenus Ericius collum longius ſibi quam gruibus fieri exoptabat, vt in guſtu magis oblectaretur ex Ariſtotel. in Ethicis, Magis autem ſunt ciborum auidi, quibus ab aluo longius ſpacium eſt, Plin.

EXEMPLVM

De Apitio.

APitius ait Annæus Seneca ad Albidiam matrem noſtra me moria vixit, is ſcientiam popinæ profeſſus, ſeculum ſua diſciplina infecit: cum verò ſeſtertium millies in culinam conieciſſet, cum tot congiaria principum, & ingens Capitolii vectigal ſingulares comeſſationes ſuaſiſſet, ære alieno oppreſſus rationes ſuas tum primum coactus inſpexit, ſuper futurum ſupra ſeſtertium centies computauit, & veluti multa fame vi-

ſturus ſi in ſeſtertio centies vixiſſet, veneno vitam finiuit.

EXEMPLVM

De Maximino Imp.

MAximinus Imp. triginta libras carnium ſolus comedebat.

EXEMPLVM

De Clodio Albino.

CLodius Albinus Imp. quingentas ficus paſſarias, à Græcis Calliſtruthias dictas, ieiunus comedebat: centum perſica Campana, Melones Hoſtienſes decem, vuarum Lauicanarum pōdo viginti, ficedulas centum, oſtrea quadraginta.

EXEMPLVM

De Gulielmo Aquitaniæ Duce & Pictauorum Comite.

GVlielmus tantæ edacitatis & bibacitatis erat, vt ei vix quolibet prandio ea cibaria ſufficerent, quæ octo fortiſſimis edacibuſque iuuenib. pararentur. At vbi mundi delicias excuſſit, deoque ſe totum per conuerſionem dedidit, ieiuniis occupatus, pane modico & aqua cōtentus, magna incolumitate vixit, vt ſcribit Theobaldus Epiſcopus in vita ipſius Gulielmi c.1. & c. 24. apud Surium Tomo 1. Februario.

EXEM-

EXEMPLVM.

De quodam Anonymo.

ACcidit perſimile Anonymo cuidam viro à dæmonib. obleſſo, cui cadus vini ac panis modij tres quotidiano illi alimento non ſufficerent: At vbi Macharii virtute diuina ope dæmoniaca inſania liber extitit, tres ad ſummum panes, quotidie illi in alimentum ceſſere, vt ex vitis Patrum conſtat p. 2. c. 8. in impreſſione recentiore.

EXEMPLVM

De muliere Syriaca.

MVlier quoque Syriaca quædam triginta gallinis quotidie non ſaturabatur: at vbi diui Macedonii luſtrali aqua conſperſa eſt, perexigua carne alebatur. vt Theodoretus recolit in Philotheo, qui eius temporis ſcriptor fuit, quandoquidem Macedonio ipſi valdè familiaris erat.

EXEMPLVM

De comedone quodam apud Imp. Aurelianum.

COmedo quidam vt eſt apud Vopiſcum in Aureliani Imp. vita, in Aureliani menſa, aprum integrum, centum panes, veruecem & porcellum comedit.

EXEMPLVM

De Theagene Thaſio Athleta.

THeagenes Thaſius Athleta Taurum ſolidum vna cœna comedit.

EXEM-

EXEMPLVM

De Milone Crotoniata.

MIlon Crotoniata in olympiis quadrimũ taurum ingurgitauit. Comedebat aliquando viginti minas carnium, totidemque panis.

EXEMPLVM

De Aſtydama Mileſio.

AStydamas Mileſius ab Ariobarzane Perſa ad cibos aliquando citatus, quicquid omnibus deſtinatum foret, voraturum ſe promiſit: & promiſſa impleuit.

EXEMPLVM

De Chlambe Lydorum rege.

CHlambys Lydorum rex ad id voracitatis euectus eſt, vt nocte quadam vxorem deuorauerit, atque cum ſummo mane illius dextram in ore comperiſſet, gladio incubuit.

EXEMPLA

De Papyrio Curſore. De Galba Imp. & P. Octauio.

TAxantur voracitate apud Liuium Papyrius Curſor. apud Tranquillũ Galba Imp. & P.

quidem Octauius, de quo Senec.in Epiſt. nam cum Tyberius mullum quatuor pondo & ſelibræ vendi iuſſiſſet; amici, inquit, omnia me fallunt, niſi iſtum mullum aut Apitius emerit aut P. Octauius: Vltra ſpem illi coniectura proceſſit, licitati ſunt, vicit Octauius, ac quinque ſeſtertiis emit infamis Timocreon Rhodius.

DE BIBACITATE.

EXEMPLVM

De Tyberio Claudio.

TYberius Claudius bibendi rationem adeo exceſſit vt per iocum pro C. Tyberio Claudio Nerone, Biberius, Caldius, Mero ſit nuncupatus: integroque aliquando biberit biduo noctèque cum Pomponio Flacco & L. Piſone. ex Tranquillo, Plinius verò ait, potationem continuatam biduo duabuſque noctibus.

EXEMPLVM

De Bonoſo Imperatore.

BOnoſus qui Imperator poſtea factus eſt, neque diu tamen imperauit; tantum bibebat tantum hominum nemo; itaque hoc dicebat pane Aurelianus: Non vt viuat natus eſt, ſed bibat. Is ſuperatus à probo Imp. vitam laqueo finiuit, obiectuſque inde locus: Amphoram pendere non hominem.

EXEM-

EXEMPLVM

De Cicerone M.T. filio.

CIcero M.T. filius binos congios ſimul hauſrire ſolitus fuit.

EXEMPLVM

De L. Piſone.

L. Piſo quod biduo duabuſque noctibus potationem continuaſſet, à Tyberio Curator vrbis creatus eſt. Is ebrius factus ad ſextam diei horam dormiebat, ait Senec. in epiſt.

EXEMPLVM

De Syracuſano quodam.

SYracuſis quendam repertum eſſe ſcribit Plin. tam diu bibere ſolitum, donec ab eo coopertâ in terra fœtum ederent oua.

EXEMPLVM

De Dionyſio minore.

DIonyſius minor ebrius in nonageſimum vſque diem perſeuerabat: ob eamque rem caecutientibus oculis fuiſſe dicitur.

EXEMPLVM

De Alexandro Magno.

ALexander Macedo bibendi certamen, apud Perſas inſtituit: vbi bibaciſſimus omniũ Promachus

machus quatuor ingurgitans cantharos palmā meruit, vniuſque talenti coronam accepit, tribus tantum poſtea ſuperſtes diebus, crateremq; vnū & quadraginta potando ſpiritum eructauit.

De non bibentibus.

Et verum eſt aliquos nunquam bibiſſe; ſed non natura, at potius vſu.

EXEMPLVM

De Iulio Viatore Rom. Equite.

ROmanus enim Eques Iulius Viator, cū intercutaneo morbo diu laboraſſet in pupillarib. annis Medicorum parens mandatis à potu abſtinuit; naturam igitur faciens è conſuetudine etiam in ſenecta caruit potu, vt teſtatur Plinius lib. 7. cap. 18.

EXEMPLVM

De homine qui nullo vnquam tempore biberit.

POntanus vir ſingularis eruditionis libr. de reb. cœleſtib. teſtatur fuiſſe hominē qui nullo vnquam tempore biberit vinum aut aquam. Quin cum aliquando Ladiſlai Neapolitani regis hortatu, ſeu mauis mandato, tantillum bibiſſet, ægrè id tulit noxiuſque potus ille fuit. Eadem Petrus Hiſpal. Sylu. p. 1. c. 26.

De ieiunantibus.

VT potus, ita & cibi abſtinentiam dierum 11. pati homines poſſe teſtatur Plinius libr. decimo, caput 54. Et S. Auguſtinus Epiſtolâ ad Caſulanum, Quadraginta inquit dierum

dierum ieiunium aliquos feciſſe cognouimus: ad ipſum enim quadragenarium quendam à fratribus fide digniſſimis nobis aſſeueratum eſt. Hæc ille. Aliis verò multis itinerantib. etiam diuturnum ieiunium fuit. Theodotetus enim inſignis hiſtoricus in Philotheo in vita Maranæ & Cyræ ita habet: Eæ optantes loca ſacra, vbi Chriſtus paſſus eſt videre, vſque ad Heliam profectæ ſunt, vbi cum adoraſſent, cibum ſumpſere & iterum ieiunæ ſe domum recepere: eſt autem non minus quam viginti dierum iter in Berręam vſque videlicet, has ſe cognouiſſe & collocutus fuiſſe ibi teſtatur.

EXEMPLVM

De Moſe.

MOſes infans cum ob dirum edictum Pharaonis, quo omnis proles maſcula in flumen deiici præcipiebatur, expoſitus eſſet, in ripa fluminis extractus eſt; à filia Pharaonis, in aula educatus, & ſic miro ſeruatus eſt modo, quem poſtea Deus paſcentem gregem in rubo ardenti allocutus eſt, & à Dei miraculis & mandatis inſtructus eſt, tot edidit ſigna, virgam in colubrũ, aquas in ſanguinem vertit, ranas, muſcas, pedicu los, locuſtas, bruchos ignem cum grandine, veſicas & tabes Ægyptiis immiſit, primogenitum omnem ab homine vſque ad pecus peremit, ſuoſque deduxit, mare aperuit, fontem de petra, coturnices de cœlo produxit, aquas amaras dulcorauit,

corauit, fulgura & nubes per diem, columnam ignis per noctem ſuis præmiſit, vocem Dei viuẽtis ad populum è cœlis deuocauit, arrogantes igne, murmurantes lepra percuſſit, male merentes ſubita ſtrage, alios terræ hiatu abſorbtos affecit, populum cœleſti cibo pauit, ſerpentes placauit, venenatos curauit, numeroſam turbam ab infirmitate, veſtes eorum à corroſione conſeruauit, & hoſtium victricem reddidit. Exod. Vſq; ad quadrageſimum diem ieiunium protraxit, & ſic Moſis facies ſplendebat adeo, vt non poſſent intendere filij Iſrael in illum ob ſplendorem vultus eius.

EXEMPLVM

De Helia Propheta.

LIbr. 3. Reg. cap. 19. habetur. Quod cum Elias dormiret in vmbra iuniperi fugiens à facie idololatriæ Iezabel, Deus miſit ei Angelum dicentem, Surge & Veni, comede: Grandis enim tibi reſtat via. Surrexit, cõmedit & bibit, & in virtute illius cibi ambulauit vſque ad montem Dei Oreb.

EXEMPLVM

De Ieſu Chriſto Saluatore.

TEſtatur Lucas Euangeliſta cap. 4. Ieſus plenus Spiritu ſancto, regreſſus eſt à Iordane, & actus eſt per Spiritum in deſertum, ac diebus

quadraginta tentabatur à diabolo, nihilque comedit diebus illis; concordat Matth.4. Mar.1.

EXEMPLVM

De S. Catharina Senenſi.

DE S. Catharina Senenſi, legitur in vita eius, mirac. 10. quod ieiunium quadrageſimale ſola Euchariſtia contenta protraxerit vſque ad diem aſcenſionis dominicæ feſtum. Eadem Piſis ſumpta SS. Euchariſtia de more in Ectaſin rapta è fulgentibus cruentorum radiorum inſtar vulneribus beatiſſ. ſtigmata paſſionis excepit; fida tamen cœleſtium donorum cuſtos virgo precata eſt dominum, vt manente dolore ſigna delitеſcerent, quod & ad mortem vſque impetrauit. In vita eius mirac. 23.

EXEMPLVM

De Euſebio Hiſpano Medico.

VEnetis ad D. Michaelis monumentum eius tale eſt:

Lector parum ſubſiſte: rem miram leges
Hic Euſebii Hiſpani monachi corpus ſitum eſt.
Vir vndecunque qui fuit doctiſſimus
Noſtræque vitæ exemplar admirabile
Morbo laborans ſedecim totas dies
Edens bibens nil prorſus, & vſque ſuos monens
Deum adiit, hoc ſcires volebam. Abi & Vale.

Anno Domini M.D.IX. Februar. ætat. ſuæ LI. ſacræ milit. 17.

EXEM-

EXEMPLVM

De S. Ioanne Baptiſta.

D. Ioannes Baptiſta locuſtas & mel ſylueſtre edebat Matth.c.3.Mar.1. Locuſtas quidem non marinos illos delicatioris guſtus cancros, vt quidam ſomniant, ſed inſectum illud animal, quod ſaltando incedit; pluſque videtur quam reptile, minus quàm auis, vt ait Hieron. in cap. 4. Ionæ, cuius eſus lege veteri fuit permiſſus Leuit. c.11. ac Orientalib. Libyæ populis fuit familiaris, vt ait idem Hieron. lib.2. contra Iouinianum, habens grauem odorem, malumque guſtum, vt ait Euthymius in 3. Matth. Æthiopes etiam eas victitaſſe ait Strabo lib.16. & Parthos ait Plinius li.11. natur. hiſtor. c.29. Mel etiam ſylueſtre, ſumme amarum & omni guſtui inimicum & infeſtum, ait Iſidor. Peluſiota lib.1. Epiſt.132. Balthaſar Gomez, de Amelcua in tractat. de poteſtate in ſe ipſum lib.2.c.6.n.14.

EXEMPLVM

De Fr. Nicolao de Saxo.

ANno Salutis 1486. apud Suitenſes montanos haut longè à finibus Lucerneſium in loco vaſtæ ſolitudinis Fr. Nicolaus homo ſenex vitam abſtinentiſſimam habebat, qui per annos viginti & vnum ſine omni cibo corporali vixit, vir corpore aridus, ſiccus, exhauſtus, ſola cute;

neruiſque & oſſibus compactus. Eius loci indigenæ aliquoties omnes vias inſederunt & diligenter obſeruarunt, num ab aliquo cibum reciperet. Verum nihil vnquam harum rerum intellexerunt, per antiſtitem quoque Conſtantienſem approbatus. Tandem ſenio ac viribus deficiens, eius ſenilem animam mollis diſſoluit ſopor, ſepultus in Eccleſia ſui paſtoris, non ſine miraculis quieſcit, qui & finitimis populis nonnulla vaticinia prædixit. Teſtatur Ioan. Stumpf. lib. 7. Heluet. c. 4. Hartmannus Schedel. in Chron. ab initio mundi in ſexta ætate fol. 287.

EXEMPLVM

De puella de Camertio.

TEſtatur Hedio lib. 7. cap. 14. Chronic. quod anno Domini 1325. puella quędam in pago Camertio in die paſchatis ſacram Euchariſtiam acceperit, & abinde ieiunare inceperit, & per tres annos nihil comederit, neque biberit, neque eſurierit, tandem iterum poſt illud tempus manducare inceperit.

EXEMPLVM

De Apollonia Virgine Heluetica.

VIuit adhuc noſtro hoc ſeculo Virgo quædam nomine Apollonia in oppido S. Galli diœceſeos Bernenſis, quæ vltra quinquennium dum hæc ſcribo nihil comedit, neque bibit, neq;

laborat,

laborat, ſed ſemper vno emancipata loco iacet, de quo extat liber impreſſus editus per Paulum Lentulum Med. Io. Stumpf. Chronic. lib. 8. c. 19.

EXEMPLVM

De Alpaide muliere.

ALpaidis mulier ſancta de Cudora clatuit circiter annum Domini 1190. cui diuinitus collatum eſt, annis multis in corpore degere, & corporalis cibi non egere. Hæc genere infima officioque bubulca, ſic corpore marcida & perexilis inteſtinis inedia euacuatis, venuſta tamen & corpulenta in vultu cernebatur ac ſi delitiarum copia frueretur, frequenter rapiebatur in excelſis & angelo duce freta. Illud quoque admirand. fœminam rure editam & educatam rurali operi aſſuetam tam prudentem in conſiliis & circumſpectam fuiſſe in verbis, vt qui docet hominem ſcientiam, in ea delegiſſe ſedem plerique arbitrarentur. Hartm. Schedel. in Chron. ætat. ſexta, fol. 230.

EXEMPLVM

De puella ieiunante per 4. annos.

MElligæ eſt oppidum Heluetiorum ad Vrſam, tempore Ludouici 4. Imp. puella quædam octo annorum, vſque ad finem vitæ ſuę ab omni cibo & potu per quatuor annos abſtinuit. Corpus manebat ſine morbo & defectu

formoſum, vt teſtatur Ioannes à Vitoduro & Ioan. Stumphius in Chron.lib.7.c.10.

EXEMPLVM

De Anachoretis.

VT teſtatur liber de vitis Patrum cap.188. Anachoretæ in omnium rerum penuria quibuſdam tantum & paucis frugib. abſque pane in ſterili vaſtiſſimaque Ægypti ſolitudine pene hominib. inhabitabili degentes, aqua etiam carebant, veſtimenta ex palmarum foliis habentes, nullo alio potu vtentes, quam exeuntes mane ac diſcurrentes per diuerſas herbas colligentes rorem, qui affluentiſſimè ibi cadit, tantummodo bibebant, cum pluuiarum etiam regio eſſet expers, quem ob Paradiſum ab illis poſſeſſum ductus inuidia diabolus Sarracenorum opera vſus vi eos inde abiecit & martyres glorioſiſſimos effecit, vt quos ſuaſionib. eiicere non valuiſſet, vt Adamum & Euam, adhibita vi propelleret feliciore propulſione migraturos in maiorē Paradiſum, nempe cœleſtem. Fuerant autem Anachoretarum nomina, Petrus Stephanus, Ioannes, Georgius, Theodorus, Felix, Laurus.

EXEMPLVM

De Simeone Cilice.

SImeon Cilix de quo infra plura ſæpe quadraginta perpetuos dies abſque cibo ac potu ieiunauit,

iunauit, nocte ac die ſtās ſpectabatur ab omnib. forib. enim ac magna murorum parte ſublata, nouo atque mirabili omnium ſpectaculo expoſitus erat, modo enim ſtans, modo vero humi proſtratus Deum adorabat, &c.

EXEMPLVM

De Codrato Martyre.

COdratus Martyr præter conſuetum naturæ vſum educatus eſt, ab ipſis enim incunabulis nutrimentum incertum habuit, quippe qui matrem adhuc infans amiſiſſet, & maternis vberibus caruiſſet: Chriſtus autem illi ſignis minimè obſcuris, alimenta ſubminiſtrauit, cum eius iuſſu nubium globus è cœlo infantem amplecteretur alimentumque ſuppeditaret, vt habet Metaphr. 10. Martii, Lipom. Tom. 7.

EXEMPLVM

De duobus Gregoriis.

SOphronius in prato Spirituali cap. 121. de duobus agit Gregoriis, Byzantino altero, altero vero Pharonite. Degebant ii in Inſula maris rubri, nulla penitus ibi exiſtente aqua, præter eam, quam ſibi à continenti nauicula afferebant. Contigit autem nauiculam fluctib. mergi ſublatam littore fune dirupto. Itaque aquæ penuriam pati coacti ſunt ad plurimos dies & mori: Mortis autem cauſam ſic inſcripſere in cuiuſdam

teſtudinis dorſo: Abbas Gregorius Pharonites, viginti & octo dieb. aquam non bibens defunctus eſt. Ego autem dies triginta ſeptem tranſegi ex quo non bibi. Eorum autem cadauera integra comperta ſunt etiam poſt menſes octo.

EXEMPLVM

De muliere quadam Colonienſi.

ALbertus Magnus ſeſe in Colonia ſolertiſſimè obſeruaſſe tradit mulierem 30. diebus omni cibo potuque abſtinuiſſe, virum autem diebus quinquaginta, niſi quod alternis diebus paululum aquæ aut vini ſumeret. Hæc Albert. anim. lib. 7. tr. 3. cap. 3.

EXEMPLVM

De monacho quodam in Thebaide.

SCribit idem Sophronius prat. ſpir. cap. 184. de monacho iuuene in Thebaide degente, qui toto triennio, vino, aqua omniq; potionum genere abſtinuit, oleribus tantum veſcens.

EXEMPLVM

De Petro Pontico Monacho.

PEtrus Ponticus Monachus à Iordane in mõtem Sina itineratus eſt nihil omnino ſumens, ibi verò ſumpta Euchariſtia, cibum quoq; temporalem ſumpſit. A Sina verò vſque Alexan-

driam

driam ab omni eſculento & potu abſtinuit perpetuo, & ab Alexandria vſque Hieroſolymam, quę interualla paſſuum millia plurima exceduns Sophron. prat. ſpiritual. c.100.

EXEMPLVM

De Abraame Cyrrhorum Epiſcopo.

VT tradit Theodoretus Abraames Cyrrhorum Epiſcopus qui publicam curam gerebat, toto Epiſcopatus ſui tempore nec pane, nec aqua, nec lecto, nec igne vſus eſt, neque leguminum vllum genus, neque cocta olera, neque aquã ipſam guſtauit, lactucis, cicoriis, apiis aliiſq; crudis perpetuo contentus, nunquam Epiſcopalib. curis deficiens, diu noctuque publicis negociis audiendis præcipuè intentus, & quod eſt admirandum, hoſpitalitate frugali erga omnes vſus lautis epulis ac potionibus vini alios ſumere ſemper adhortans, ipſe nihil prorſus guſtans, vt tradit Theodoretus in Philotheo in ipſo Abraame.

EXEMPLVM

De viro Colonienſi abalienato.

REfert Albertus Magn. in Germania in vrbe Colonia Federico II. regnante ſæpius quẽdam abalienato ſenſu, ſeptem hebdomadas cibo caruiſſe, ſola aqua interdum epota, ſeſeque vt rem cognoſceret diligenter id obſeruaſſe.

EXEMPLVM

De homine ſolo aere viuente.

TEſtatur Ariſtoteles vidiſſe ſe hominem, qui ſolo aere ſoleque viueret, teſtimonio quoque Olympiodori vtitur, vt Ficinus teſtatus eſt ad Phædrum Platonis in argumento.

EXEMPLVM

De puella in villa Eykel Germaniæ.

ANno Domini 1288. comperta eſt in Germania in villa Eykel puella, quæ abſque omni cibo annos triginta vixerit. Euchariſtiæ ſacroſancto ſacramento contenta. Mirum cum aliquando ſacerdos hoſtiam nondum conſecratã obtuliſſet, ipſaque incauta ſumpſiſſet, intra fauces hæſit adeo vt glutire non potuerit. Id compertum eſſe tradit Nauclerus adiiciens, cũ mox verè conſecrata hoſtia fuiſſet oblata, abſque vllo impedimento glutiiſſe. Hęc autem accidiſſe memorat in Leodicenſi Diœceſi. Gener.43. in fin.

EXEMPLVM

De S. Chriſtiana.

S.Chriſtiana cum à neceſſariis contemneretur, eique cibum negaret propriis ab vberib. tãetſi virginalibus lacte ſe nutriit. Dionyſ. Carthuſ. de quatuor nouiſſ. c.50, ex Iacobo Aconenſi

Car-

Cardinale, neque id paruo temporis interuallo, nam ad hebdomadas nouem ſuo huiuſmodi virginali,& admirando lacte alita eſt, vt memorat Thomas Cantipratanus in vita S.Chriſtianæ c.4.apud Surium. Tomo 3.

De Gutturoſis.

Sunt fontes qui ſoli gutturi obſunt, mirandũ enim in modum guttura augentur, quandoque aquæ potu, quemadmodum iis contingit, qui Alpes inhabitant illos, quæ Galliam ab Italia diſterminant; ibi enim fontes, quorum aquis in potu vtuntur, ob inditam illis naturam indigenis guttura in tantam amplitudinem inaugentur, vt in vmbilicum vſque tum viris, tum fœminis propendeant: quin etiam in humeros reflectant: Res in propatulo eſt neque eget teſtibus. Nec in Europa tantum id accidit, verum etiam in Aſia: Mirandum enim in modum ex fontibus ibi reddi gutturoſos homines tradit M.Pol.lib.1.cap.31. At in Syria mulieribus adeo protenditur guttur, vt poſt tergum perinde ac ſaccum reiiciant, ne lactanti infanti impedimento ſit: perſimile viſum Friſaccii auctores ſunt. Hæc Ortellius in Illyrico.

EXEMPLVM

De Rhætis Heluetiorum Pop.

APud Rucantios ſunt populi Heluetiæ, nunc Rhæti vocantur, infra Curiam, incolæ præcipue ad oppidum Ciceres, plerique naſcuntur ſtrumoſi ſicut in Styria, teſte Iohanne Stumpfio lib. Chron. 10. cap. 20.

De Brachiis.

BRachia longa quæ extenſione attingunt genua, licet raro contingat, ſignificant hominem liberalem, audacem, ſuperbum, impetuoſum deſiderii, debilem, ſimplicem, cogitaminis pauci, & vana glorioſum. Cuius brachia ſunt valde curta reſpectu ſtaturæ corporis ſignificant hominem bellicoſum, ingratum, audacem, inuidum, ſuperbum, fatuoſum, tenacem, cuius brachia ſunt groſſa oſſibus, neruis & multa carne ſignificant hominem conuenienter fortem, ſuperbum, cito præſumptuoſum, inuidum, cupidum pulchrorum, & cito credentem. Cuius brachia ſunt pinguia & muſculoſa, ſignificant hominem vana glorioſum, cupidum, quorundam delectabilem, & plus inſipientem quam ſapientem in agendis. Cuius brachia ſunt valde piloſa ſiue ſint macra ſiue craſſa & mollis carnis ſignificant hominem luxurioſum; teneræ capacitatis, debilem, multæ ſuſpicionis, & ſagaciter malitioſum. Cuius brachia ſunt valde nuda

pilis,

pilis, ſignificant hominem teneræ capacitatis, magnæ iræ, cito credentem, vanum, laſciuum, mendacem, facile fallacem, ſagacem in malo & debilem.

EXEMPLVM

De Studioſo Thrace.

PLin.lib.11.cap.44. brachia non omnib.paria ſunt. Studioſo Thraci in C. Cæſaris ludo notum eſt dextram fuiſſe proceriorem.

De Manibus.

Manus mollis carnis macræ & longæ ſignificant hominem boni intellectus, teneræ capacitatis, ex facili timidum, libenter pacificum, ſatis legalem, diſcretum, ſeruitialem, domeſticæ conuerſationis & doctrinalem. Cuius manus ſunt valde groſſæ ac breues ſignificant hominē groſſi ingenii, ſimplicem, vanum, mēdacem, fortem, laborioſum, fidelem, cito credentem & breuis iræ. Cuius manus ſunt piloſæ & groſſorum pilorum ac digitorum, & curuorum, ſignificant hominem luxurioſum, vanum, mendacem, groſſi ingenii & plus ſimplicem quam ſapientem. Cuius manus in digitis curuantur ſurſum, ſignificant hominem liberalem & ſeruitialem, capacitatis bonæ, ſagacem, prauum, inuidum, longæ iræ, intellectus boni, & mediocrem, inter ſecretum & non ſecretum. Cuius manus ſunt implicabiles verſus extremam partem digitorum, ſigni-

gnificant hominem cupidum, cogitaminoſum, laborioſum, ſagacem; duri propoſiti, non cito conuertibilem ad credendum audita.

EXEMPLVM

De Dario Artaxerxe Longimano.

DArius Artaxerxes Longimanus dictus eſt, quod manum alteram altera proceriorem habuerit.

EXEMPLVM

De Gente manibus carente.

QVandoque inuenti ſunt, qui vtraque manu caruerint, quibus pedes manuum officium exhibuerunt. Quod ſæpe in Italia vidiſſe refert Simon Maiolus. Mulieri id accidit, quæ pede cibum ori admouens, ſcribens, ſuens, nens, arcum ſagittamque vibrans, nulla prorſus minore agilitate, quam reliqui manib. Huiuſmodi autem non pauci conſpecti ſunt in regia Magni Cham, vt tradit Oder. poſt. ante fin.

EXEMPLVM

De hominibus vna manu & vno pede.

TArtaricis quibuſdam locis comperti ſunt vnico in pectore brachio eſſe, vnicoq; crure ac pede: ſagittariorum tamen officium implere binos ac binos, dum alter arcum, alter ſagittam vibrat: Sunt ij miræ pernicitatis, quandoqui-

siquidem manu ſimul, ac pede tanta celeritate currunt, vt equos anteuertant; Cum autem brachio defatigati fuerint, pede tantum ſaltib. currunt. Id recolit Ioannes Apoſtolicæ Sedis Legatus ad Tartaros, & alii nuntii eiuſdem ſedis, & tandem Vincent. hiſtor. lib. 31. cap. 16. Anton. tit. 19. c. 8. 18. lib. 1. c. 14.

EXEMPLVM

De Damaſceno truncatam manum recuperante.

IOannes Hieroſolymitanus Patriarcha illius ſeculi ſcriptor, Damaſceni vitam quem nouerat, ac omnia eius geſta tradiderat. Fuerat igitur Damaſcenus egregius pro ſacris imaginib. venerandis athleta & ſcriptis & verbis, idque peſſimè tulit impius Iconomachus Imperator Leo Iſaurius, confictoque mendacio, Damaſcenum vt perduellionem prodidit apud Damaſci regem Saracenum. Is (vt Barbarorum mos eſt) inaudito Damaſceno, leuitate ductus, manum abſcindit, publiceque in foro abſciſſam ſuſpendit à mane vſq; ad veſperam, tandem à Tyranno impetrat Damaſcenus è foro ſibi transmitti demortuã manum, ea accepta, ingreſſus Oratoriũ, oratione Dominũ precatus atq; Deiparã virginem, corã cuius imagine procũbebat, manu brachio admota, à ſomno præ labore correptus manum reſtitui; reuiuiſcereque diuina ope perſenſit. Excitatus & Deo gratias agit, & validiore ſpiritu in Iconomachos eſt inuectus; Barbaruſque

Tyrannus miraculi magnitudine motus totum ſeſe ſubiecit Iohanni huic Damaſceno erratum ſuum agnoſcens. Repe[r]it Eborenſ. de miraculis.

EXEMPLVM

De manib. igneis Nonni.

HOc ce legitur apud Sophronium prat. ſpiritual.cap.104. Nonnus Abbas cum ante Eccleſiam oraret, nocte intempeſta, extenſis in cœlum manib. eius manus coruſcabant lampadum ignitarum modo, adeo vt Abbas Theodoſius Epiſcopus Capituliadis huiuſmodi viſo fuerit perterritus atque aufugerit.

EXEMPLVM

De fœmina non ambidextra.

ILlud nec admiratione caret ex hoc, quod quę maſcula ſunt, ea quoque ſunt valentiora & firmiora, vnde & maſculum pro forti, vehementi & magnanimo vſurpauerint antiqui, vt ſcribit Neuius. E contrario Hippocrates lib. Aphoriſm.5.cap.16. carnium effœminationem in ſua translatione ſcribit pro debilitate, vt ſentit ibi Gale. interpres, quoniam fœmina maſculo ſit debilior. Hinc quoque mulier, vt ſcribit idem Hippocrates Aphoriſm.7.cap.44. retulit & Plinius lib.7. ambidextra non efficitur, hoc eſt quæ ambabus manib. pro dextra vtatur, vt nonnulli viri vtraque manu vtentes ſæpe numero apparent,

rent, cuiuſmodi Aioth fuiſſe teſtatur libr. Iudicum c.3. & Aſteropœum Homerus lib. Iliad.21. nempe ob naturæ muliebris debilitatem, vt prodit Galenus in eo loco. Nam ſi ambabus (inquit) manibus ob neruorum robur ac muſculorum quidam viri vtuntur optima ratione, nulla mulier vtetur, ſed ſatis abundeque habeat, ſi vna dextra modice vtatur. Amazonidas quidem ſolitas dextram amburere mammam tradit hiſtoria, vt in proximam manum plus alimenti concurrens & proueniens maior vigor & valentia ei adeſſet, vt quæ etiam ei per naturam inualida habeatur, vt ſcribit Cœlius Rhodig. lib. antiq. lect.2. c.35. circa med. vbi etiam ſcribit, qua ratione Phyſici tradant ambidextrum fieri hominem aut ſiniſtra vtatur aliquis pro dextra. Accedat huc quod ſcribunt, qui numerorum rationes ſcrutati ſunt, numerum parem fœminã eſſe, imparem verò marem, quia ſemper fortior ſit ad omnia, vt copioſe diſſeruit Macrobius lib.1. de ſomnio Scipionis, & Lucas de Penna in l.3. poſt init. C. qui morbo ſe excuſant. lib.10.

De digitis.

Solet quandoque natura partus membrorum humanorum officiis ampliare, vt loquitur Paulus Iurec. lib. 4. ſententiar. l.14. D. de ſtatu hominum. vt puta quod quis plures digitos habeat, ſiue in manibus ſiue in pedibus.

EXEMPLVM

De ſedigitis Curiatii filiabus, & Volcatio.

DE his Plin. lib. 11. cap. 44. Digiti quibuſdam in manibus ſeni, vt Curiatii ex patritia gente filias duas, ob id ſedigitas appellatas accepimus, & Volcatium ſedigitum illuſtrem in poetica, idem cap. 52. Membra animalibus agnata inutilia ſunt, ſicut ſextus homini ſemper digitus. De his Vlpianus in l. 10. §. 2. Si quis plures digitos habeat, ſiue in manibus, ſiue in pedibus, ſi nihil impeditur numero eorum, non eſt in cauſa redhibitionis, propter quod non illud ſpectandum eſt, quis numerus ſit digitorum, ſed an ſine impedimento, vel pluribus, vel paucioribus vti poſſit. D. De Ædilit. Edicto.

EXEMPLVM

De natis coniunctis digitis.

SOlent quandoque naſci homines coniunctis digitis, vt innuit Vlpianus in l. Quæritur. §. ſi quis digitis 6. D. de Ædil. Edict. vt pauciores, quam quinque habeat. De curatione digitorum cohærentium vid. Celſum 7. c. 32.

EXEM-

EXEMPLVM

De Dactylis Idæis.

AD montem Idam habitarunt Idæi Dactyli ita dicti, quod in vtraque manu decem digitos habuerint, & id ſcribit Ephorus, vt refert Diodorus Siculus lib.6.c.24.de Creta.

EXEMPLVM

De puero denos digitos ſingulis manib. habente.

VT habet Zonaras 7.2.in Octauio Auguſto, puer quidam denos digitos in ſingulis manibus habuit.

EXEMPLVM

De gente octo digitorum.

ESt & gens quæ in monte Milo ſeu Imao naſcitur, auerſis quidem plantis, ſed octo digitorum, vt Solinus habet cap.53. Plinius lib.7. c.2. Gellius lib.9.c.4.Iſidor.lib.11.c.3.

De pectore.

Pectus groſſum & amplum ſignificat hominem fortem, audacem, ſuperbum, tenacem, iracundum, rapacem, cupidum, inuidum & ſagacem. Cuius pectus eſt ſtrictum, & in medio aliquãtulum eleuatum, ſignificat hominem ſubtilis ſpiritus, & alti intellectus, conſilii boni,

veracem,mundum, ingenioſum,ſagacem, ſapiētem,magnę iræ,cito iroſum,& conuenienter ſecretum. Cuius pectus eſt aliquãtulum piloſum, ſignificat hominem luxurioſum, valde ſagacem, paululum duræ capacitatis,liberalem, laborioſum,& alteri ſeruitialem. Cuius pectus eſt mundum à pilis,ſignificat hominem debilem, & teneræ capacitatis.Cuius pectus eſt planum & macrum ac mundum à pilis ſignificat hominem timidum, laudabilis vitæ & ingenii, teneræ capacitatis,pacificæ vitæ,ſecretum & duræ conuerſationis ad plurima.

EXEMPLVM

De pectoroſis.

SVnt homines natura quidam pectoroſi,quibus latum & pręgrande pectus eſt,de quibus Gaius Iurec. in l. vel proterui 3. D. de ædilit. edicto.

De dorſo.

Dorſum ſiue ſpinale piloſum,macrum& valde eleuatum ab æqualitate partium, ſignificat hominem inuerecundum, malitioſum, beſtialem,mali intellectus,debilem,paruę fatigationis & pigrum.Cuius dorſum eſt magnum & pingue ſignificat hominem fortem, groſſi nutrimenti, vanum,tardum,pigrum& multæ fallaciæ.Cuius dorſum eſt ſubtile & extenſum, plus macrum quàm craſſum ſignificat hominem debilem, ex

facili pauidum, vanum, rixoſum, & cito credentem quæ audit.

De ventre.

Venter pauciatus ſignificat hominem leuiter dedignoſum, comedonem, bibonem, tardum, magnanimum, vana glorioſum, falſum, luxurioſum, mendacem, partim legalem, & partim proditorem. Cuius venter eſt paruus & extenſus, ſignificat hominem laborioſum conuenienter ſtabilem, fugacem, intellectus boni & teneræ capacitatis. Cuius venter eſt valde piloſus, ſcilicet ab vmbilico inferius, ſignificat hominem loquacem, audacem, ſagacem, intellectus boni, teneræ capacitatis & conuenienter ad vtraque eloquentem, ex facili pauidum, tractabilem pro amicis, alti cordis & non benè fortunatum.

De ſpadonibus natura, facto, fato.

Naſcuntur quidam natura ſpadones, qui ob meatum diſtortum coli, non ob infœcundum ſemen generare non poſſunt quo vinculo abſciſſo generant. Galenus 15. de vſu partium apud Prateium. Generare poſſunt. l. 6. in fin. D. de ędil. edicto. Spes eſt poſſe eos liberos procreare 19. Eclog. 1. & lib. 60. fol. 193. ideoque placet Gothofr. ſcribi ita in l. 102. §. 1. D. de adopt. Et hi qui nondum generare poſſunt, vt eorum ſterilitas, cuius fit mentio in l. 6. D. de liberis, temporaria ſit, eoſque impediat inter morboſos cenſeri. l. 6. D. de ædil. quod in caſtratis non eſt, à quib. ſunt

diuerſi. §. 9. Inſtit. de Adopt. l. 6. l. 7. D. de ædil. l. 6. §. 1. D. de liber. l. 14. in fin. D. de manum. vind. Quod cum ita ſit non mirum ſpadonibus permitti matrimonium l. 39. D. de iure dotium. & matrimonii cauſa manumittere l. 14. in fin. de manum. vind. Adoptare. l. 2. in fin. l. 40. in fin. D. de adopt. Hæredem inſtituere l. 6. D. de lib. & poſthum. quod in caſtratis non eſt. In eo tamen æquales ſunt, quod vtrique teſtamentum facere poſſunt l. 5. C. qui Teſtam. Paulus. 3. ſentent. §. 2. Spadonum tria genera, Natura, facto, fato. Natura Spadones, facto caſtrati, fato ſeu caſu Thlaſiæ, quibus attriti ſunt teſtes.

EXEMPLVM

De Franciſco Philelpho.

ANtonius Panormita compertum ſibi fuiſſe refert, Franciſco Philelpho, cui ipſe fuiſſet perquam familiaris tres teſticulos eſſe ingenitos. Ioan. Iouianus Pontanus de rebus cœleſtibus, lib. 10. cap. 6.

EXEMPLVM

De Bartholomæo ex Familia Colleonorum.

FVit familia Bergomenſis dicta Colleon, ex qua omnes maſculi tribus teſticulis naſcebantur, ex ea fuit illuſtris ille heros Bartholomæus,

mæus, qui æneam ſtatuam equeſtrem Venetiis ante ædem D. Ioannis & Pauli ob rem bellicam feliciter geſtam meruit.

De menſtruo ſanguine mulierum.

Inter reliqua animalia ſola mulier patitur menſtruum, & Reſpondetur ſecundum medicos, quia ſunt frigidæ in reſpectu ad viros. Ergò totum nutrimentum non poteſt conuerti in eius ſanguinem. Ergo magna pars tranſit in menſtruum, quod in omni menſe à qualibet muliere iuſtę ætatis & ſana expellitur, q̃a ante tredecimũ annum non fluit. & dicit Ariſtotel. 1. generat. animal. quod menſtruum recens & fluens, ſi tangit arborem vel ramum arboris virentem, talis arbor areſcit, vel deficit. Item dicit Ariſtot. ſi canis guſtaret de menſtruo, tertia die eſſet rabidus, & ſi muſcæ tanguntur ab ipſo, illo die moriuntur. Ergo natura ſagax omni menſe expelli voluit à mulieribus menſtruum, tanquam inimicum vitæ contrarium. Ergo retentum à mulieribus vltra debitum tempus ſecund. Ariſtot. inducit peſſimas infirmitates ſcilicet ſyncopin & ectaſin. Sed ante tredecimum annum non fluunt menſtrua. Quia iuuenculæ ſunt calidæ, ita ſcilicet quod benè digerunt totum cibum, ergo menſtruum in eis non generatur ante illud tempus & per conſequens non expellitur. Et hoc eſt verum, niſi bonitas vel malitia complexionis impediat. Et mulieres poſt quinquageſimum annum non patiuntur menſtruum, quia

mulieres veteres ſunt ſteriles, ergo non habent menſtrua. Aliter Reſpondetur & melius, quia tunc natura eſt debilis, & ſic non poteſt ipſum expellere prę nimia debilitate. Ergo generantur in eis maximæ quantitatis immunditiæ in vna maſſa & ſic efficiuntur immundæ, vt ſuo anhelitu inficiant homines. Eſt ergo tunc in eis tuſſis abunda, & alia mala.

QVÆSTIVNCVLA

cur nouis nuptis Mena appareat.

LAtet ibi myſterium magnum ſerpentis antiqui. Id quod & Romanis ignotum nō fuit. Quia noua nupta ſuper ingentem faſcinum, id eſt membrum Priapi ſedere iubebatur, qui erat in loco altiori, quem indicat Lucanus inquiens: Toruus ſtat, id eſt, ſtratum, pendulum, & erectum. In quod aſcendebatur gradibus ebore ornatis, hoc autem fiebat propterea, vt illarum pudicitiam prior Deus delibaſſe videretur, docet ex Varrone Aurel. Auguſtinus lib. 6. de Ciui. Dei. c. 9. & lib. 7. c. 24. Lactant. lib. 1.

QVÆSTIVNCVLA

Quare Camiſia primum menſtruatæ ſiſtat incendium?

VT refert Michael Papa in ſua mirac. Medicin. pag. 1. fol. 196. 197. Coler. Oeconom. pag. 6. lib. 18. cap. 116. Virgines primum menſtruum

ſtruum in puro linteo obſeruant, multis enim prodeſſe ferunt. Sed illud de Camiſia ſuperſtitioſe creditur, & à quibuſdam cum experimento obſeruatum memini, aſt cum damno puellæ maximo; illa etenim ſucceſſu temporis exaruit, mortique holocauſto oblata eſt. Ratio ſi qua dari poteſt, occulta ea eſt, & è ſecretis ſecretioris Philoſophiæ petenda. Fortean ſumma antipathia inter ignem calidum, & inter menſtruum ſanguinem frigidum in cauſa eſt. Salamandra enim ſerpens frigidiſſimæ naturæ in igne viuit, & potens eſt contra incendia, adeo eius inter omnia venenoſa vis maxima eſt, viuit mediis flãmis ſine conſumptione pariter, & dolore, nec aduſtionem ab igne recipit, ſed ipſum incendium mitigat & extinguit, vt dicit Iſidor. lib. 11. Bartholom. Anglicus de proprietatib. rerum lib. 18. de Angue. Plinius lib. 10. cap. 47. huic inquit tantus eſt frigiditatis rigor, vt ignem extinguat ſicut glacies; & nota hic ſingulare myſterium Mythologicum, quod ſerpens primus ſexum fœmineum ſuo veneno infecerit, & diabolus ſuam interea ſuperſtitionem in hominibus augendo confirmandoque quæritat, in reprobum ducit ſenſum, vt nec miſeræ puellæ miſereantur, ſed ignem morte ipſius extinguant, more antiquorum, qui ob aliquam ſimilitudinem victimas aliquãdo mactabant, vt equum Soli ob celeritatem, vt eſt apud Ouid. lib. 1. Faſtor.

Placat equo Perſes radiis Hyperiona cinctum
Ne detur celeri victima tarda Deo.

Sic Cereri aliquando porca offerebatur ac cędebatur, quod eſſet id animal inuentis ipſius Deæ infeſtum, vt ait idem Ouid.

Prima Ceres auidæ gauiſa eſt ſanguine Porcæ
Vlta ſuas merita cæde nocentis opes.

Sic Bacchus quia caper infeſtum ſit animal ſuis inuentis eius cæde lætari creditus eſt, vt ait Virgil. lib. 2. Georgic.

Non aliam ob cauſam Baccho caper omnib. aris
Cæditur ———

Vnde deductam illam ſuperſtitionem puto, cum menſtruus ſanguis quodammodo frigefaciat, & languidum reddat corpus virginis, ita & ignem eiuſque calorem, non vi propria, ſed harmonica & cœleſti extinguit & ſopit. Et vel orta eſt hæc ſuperſtitio ab antiquis, quod cum ereptum ignem mortalib. rurſus in terram detulerit Prometheus, de quo Horat. in 1. carmin.

Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit
Poſt ignem ætherea domo
Subductum, &c.

Et fœminam ſcilicet omnium humanarum calamitatum originem, & ſceleſtum omnino animalis genus inuenerit, vt autor eſt Menander ſuauiſſimus poeta, vt ſic eodem inuento ipſius fœmina videlicet, furtum eius nimirum ignis ereptus extingueretur & deleretur.

De Iudæis laborantibus menſtruo.

Conſtat ex ſancto Euangelio, quod Pilato lauante manus & dicente, Mundus ego ſum à ſanguine iuſti huius. Iudæi impiiſſimi clamauerunt: Sanguis eius ſuper nos & ſuper filios noſtros. Super quo D. Auguſt. in ſermone quodam qui incipit: In cruce, innuere videtur, quod ex maledictione parentum currat adhuc in filios vena facinoris per maculam ſanguinis, vt per hanc importunè fluidam proles impia inexplicabiliter crucietur, quo vſque ſe reçam ſanguinis Chriſti recognoſcat pœnitens & ſanetur. Præterea refert Cantipratanus libr. 7. mirac. cap. 29. §. 23. audiuiſſe litteratiſſimum quendam Iudæorum ſuo tempore conuerſum ad fidem dixiſſe, quendam quaſi prophetam eorum in extremo vitæ prophetaſſe Iudæis, dicentem; Certiſſimè, vos inquit, ſcitote nullo modo ſanari vos poſſe, ab illo quo punimini verecundiſſimo cruciatu niſi ſolo ſanguine Chriſtiano. Quod verbum cœci ſemper Iudæi & impii rapientes induxerunt, omni anno in omni prouincia fundendum ſanguinem Chriſtianum, vt tali ſanguine conualeſcant. Et addidit: Malè, inquit, intellexerunt verbum ſanguinem, intelligentes Chriſtiani cuiuslibet, ſed prorſus illum Sanguinem, qui in ſalutem peccantium quotidie funditur in altari, quem quicunque noſtrum conuerſus ad fidem Chriſti, ſumpſerit,

pſerit, vt decuerit, mox ſanatur ab illa maledi-
ctione paterna.

DE GEMINIS.

EXEMPLVM

De Eſau & Iacob.

ORauit Iſaacus dominum pro vxore ſua, ſterilis enim erat: & exoratus eſt ab eo dominus concepitque Rebecca vxor eius. Et collidebant ſeſe filij in vtero eius, dixitque Rebecca, Si ſic cur ego hoc? Abiit igitur inquiſitura Dominum, Dominus verò dixit ad eam: Duæ gentes ſunt in vtero tuo, & duo populi ex viſceribus tuis diuidentur, alter autem altero erit robuſtior & maior ſeruiet minori. Impletis verò diebus eius vt pareret, En gemini in vtero eius. Egreſſuſque prior rufus veluti gauſapina villoſa totus hiſpidus: vocaueruntque ergo nomen eius Eſau. Deinde prodiit & frater eius, manuſque eius prætendit calcem Eſau, vocatumque eſt nomen eius Iacob, Gen. c.25.

EXEMPLVM

De Perez & Zerah fratribus.

GEn.38, cum adueniſſet tempus vt pareret Thamar, gemelli erant in vtero eius, & in pariendo vnus manum exeruit, qua arrepta obſtetrix coccino filo circumligabat, dicens. Is primus egreſſus eſt. Contigit autem vt is manum

ſuam retraheret,& egrederetur frater eius, dixitque illa: Cur rupiſti tibi rupturam? Et vocatum eſt nomen eius Perez, poſtea egreſſus eſt frater eius,in cuius manu filum coccinum erat, & vocatum eſt nomen eius Zerah.

EXEMPLVM

De natis ſimul.

SI ſint duo nati ſimul,nec iudicari poſſit, quis prior aut eligendus eſſet,iudicandum eſt pro formoſiore, vt dicit Bald.in princ.conſtit. Digeſtorum in §.itaque. in fin.col.2.

EXEMPLVM

De duobus natis ſimul, ægrotantibus ſimul & conualeſcentibus ſimul.

CIcero de natura deorum adducit exemplum duorum fratrum, qui cum ſimul nati eſſent,etiam ſimul poſtea ægrotare cœperunt, & eorum morbus pariformiter cœpit ingraueſcere,& eodem medicamine ſanati ſunt, de quibus dicit Poſſidonius Aſtronomus, quod ideo hæc æqualiter & vniformiter illis acciderunt, quia eandem conſtitutionem aſtrorum in conceptione & natiuitate habuerunt.

De ſimilibus forma.

Eſt hoc præcipuum,elucetque mirum in modum Dei maieſtas,vt tot homines diuerſis lineamentis

mentis conſpiciantur, attamen ne Deo videretur adſcribi ex imbecillitate virtutum eius omnes homines ſibi eſſe diſſimiles, ſæpiſſimè voluit, eſſe aliquos mira faciei vultuſque ſimilitudine perſpicuos, vt & inde diuina virtus nouis miraculis eluceret.

EXEMPLVM

De Menæchmis geminis.

APud Plautum Menæchmi gemini adeo ſimiles fuere, vt neque nutrix, neque mater quæ pepererat, dignoſceret.

EXEMPLVM

De Seruiliis geminis.

CIcero quoque Academicis quæſtionib. lib. 4. tradidit, Seruilios geminos difficile à quoquam ob ſimilitudinem dig oſci potuiſſe.

EXEMPLVM

De Arteone & Rege Antiocho.

SOlinus cap. 5. Regem Antiochum (inquit) Arteon quidam ex plebe Syriaca ſic facie æmula mentiebatur, vt poſtmodum Laodice vxor regia, obiecto populari iſto, tamdiu diſſimulauerit defunctum maritum, quoad ex arbitratu eius regni ſucceſſor ordinaretur.

EXEM-

EXEMPLVM

De Cn. Pompeio & Vibio.

SEd & inter Cn. Pompeium & Vibium humili loco natum tantus error extitit, de paribus lineamentis, vt Romani Vibium Pompeij nomine, Pompeium Vibij vocabulo cognominarent.

EXEMPLVM

De duobus pueris altero de Transalpina Gallia, altero ex Aſia.

ADiicit Solinus & illud memorandum præcipuè. Cum Antonio (inquit) iam triumuiro Thoranius quidam eximia forma pueros velut geminos trecentis ſextertiis vendidiſſet, quorum alterum de Tranſalpina Gallia, alterum ex Aſia comparauerat, adeoque vna res videretur, niſi ſolus ſermo fidem panderet, atque ideo ſe Antonius illuſum grauaretur: Non infacetè Thoranius id vel præcipue, quod emptor criminabatur, pretioſum comprobauit. Neque enim mirum ſi forent pares gemini, illud nullis poſſe taxationibus æſtimari, quod tantis ſpaciis diuerſitas ſeparatos plus quam geminos contuliſſet. Quo reſponſo Antonius adeo mitigatus eſt, vt deinceps nihil ſe habere carius in ſubſtantia ſua iactaret. Eadem & Plinius habet libr. 7. cap. 12.

EXEM-

De his duobus pueris, ex geſtis eorum narrantur mirabilia. Vnus fuit ex Comitatu Aluernenſi, alius ex milite quodam Berichano, qui cum à parentibus baptiſmi gratia Romam deportarentur, in Luca ciuitate ſe inuicem inuenerunt, & ſocietate inter ſe firmata Romam ingreſſi ſunt, tantaque inter paruulos ſocietas atque voluntas erat, vt vnus ſine alio nollet cibum ſumere, nec in alio cubiculo quieſcere, qui oblati ſummo Pontifici ab eo baptizati ſunt. Multi Romanorum militum eos cum gaudio de ſacro fonte ſuſceperunt, poſtea mira geſſerunt in vita, quæ recenſenda ad longum ducerent. Quos Deus vna concordia coniunxit in vita, morte quoque ſeparari noluit. Cum in diuerſis Eccleſiis tempore Karoli ſepulti eſſent, manè corpus Amelici cum ſarcophago in Eccleſia inuentum fuit. Hartmannus Schedelius recenſet in Chron. ab initio mundi in ſexta ætate mundi p. 185.

EXEMPLVM

De Geminis Medardo Epiſcopo Nouiodunenſi & Gildado Epiſcopo Rothomagenſi.

SI non vultu gemelli, tamen perſæpe eadem fortuna vti inuenti ſunt. Nam apud Fulgoſum lib. 1. & apud Eborenſem de miraculis traditur, Medardum Epiſcopum Nouiodunenſem & Gildadum Rothomagenſem Epiſcopum fratres gemellos vno partu, vnaque die natos, vna die Epiſcopatum adeptos, vna defunctos, vna

ſanctis adſcriptos. In quorum laudem aliquando Simon Maiolus Epiſcopus Vulturarienſis, hoc carmen conſcripſit, dum febre lecto diſtineretur, die eorum celebritatis, quæ eſt. 6. Idus Iunij.

Vna dies peperit, mitras dedit altera, mortem
Altera & in ſanctos lectus vterque fuit.
Felices fratres quorum, communis origo
Vita, corona obitus, gloria, feſta dies.
Quin communis erat vita & cor: dicite ſed vos
Corde vno poßint corpora bina regi.

EXEMPLVM

De Geminis fratribus Lupo & Apro.

PErſimile eſt quod contigit, ſed infeliciore exitu, duobus aliis fratribus, Lupo & Apro, in quorum ſepulchro hæc carmina leguntur apud Rauennam in ſepulchro Theodorici regis in maris littore templo S. Mariæ Rotundæ.

Vna Ioannina domus hos produxit alumnos,
Libertatis opus contulit vna dies.
Naufraga mors rapuit pariter, quos iunxerat ortus
Et duplices luctus mors inopina dedit.

DE INNVMERIS partubus.

EXEMPLVM

De Fauſta muliere Romana.

SVb Auguſto Cæſare Fauſta quædam ex plebe partu vno edidit quatuor geminos, mares duos,

duos, fœminas totidem, vt ſcribit Solinus cap.2. qui etiam addit Trogum affirmare, in Ægypto ſeptenos vno vtero ſimul aliquando genitos.

EXEMPLVM

De Horatiis & Curiatiis.

TErgeminos natos inſignibus exemplis conſtat Horatiorum, & Curiatiorum, vt eſt apud Liuium Dec.1.lib.1.& Plin.lib.7. c.3.

EXEMPLVM

De quinque partu vno editis.

IN Ægypto & Græcia conſtat emiſſos vno partu fuiſſe quinque, vt recolit A.Gellius libr. 10.c.2.& apud Iuriſtas,pro compertiſſimo id habetur. Nam Paulus omnium Iureconſultiſſimus in Iuſtiniani Pandectis lib.5. tit.4. & lib.17. ad Plautũ iis verbis vſuseſt. Traditũ eſt quatuor pariter puellas à matre familias natas eſſe. Sed & nõ leues auctores tradidere, quinquies quaternos enixam Peloponneſiam & multas Ægypti vno vtero ſeptenos. Sed & Ælius ſcribit ſe vidiſſe in palatio liberam mulierem, quæ ab Alexandria perducta eſſet, vt Hadriano oſtenderetur, cum quinque liberis, ex quibus quatuor eodem tempore enixa dicebatur, quintum poſt quadrageſimum diem. Hæc ille. Sed & Caius Iuriſconſultus iiſdem aſſentitur inter Pandectas lib.34. tit.5.

EXEMPLVM

De quinque vno partu editis.

ARiſtotel. hiſt. lib. 7. c. 4. tradit quandam mulierem viginti edidiſſe fœtus, quatuor tantum vicibus enixam, quinos enim ſingulis vteris ediderat, minorem autem eorum partem enutriri atque adoleſcere potuiſſe.

EXEMPLVM

De quinque vno partu editis.

A. Gellius Noct. Attic. lib. 10. c. 2. ſic habet. Ariſtoteles Philoſophus memoriæ tradidit mulierem in Ægypto vno partu quinque pueros enixam. Sed & Diuo Auguſto imperante, qui temporum eius hiſtoriam ſcripſerunt ancillam Cæſaris Auguſti in agro Laurēti pepeiſſe quinque pueros dicunt, eoſque pauculos dies vixiſſe matremque eorum, non multo poſtquam peperit, mortuam, iuſſuque Auguſti monumentum ei factum. Quod & Albertus M. animal. lib. 9. tract. 1. c. 5. commemorat.

EXEMPLVM

De ſeptem vno partu editis.

SVb Agamundo Hunnorum rege meretrix quædam vno partu in Germania enixa eſt ſeptem, licet in lacu proiectos omnes peremerit, vno

vno excepto (cui nomen poſtea Lanuſſio fuit) quem Agamundus venatione adhuc in aquis palpitantem repertum extrahi iuſſit, & ali, qui ipſi poſtea defuncto, Longobardis electis ſucceſſit imperio ſub Benedicto I. Papa. Scripſere id multi. Auctor annalium, quibus eſt titulus de initiis Regnorum, idem habet, & Philippus Bergomas lib. 10. ſub Iuſtino Iuniore, atque etiam Petr. Hiſpalenſis Sil. cap. 32. ante hos omnes Vrſperg. anno Domini 565. cum Longobardorum res perſequitur.

EXEMPLVM

De nouem filiis vno partu editis.

ANno 1081. in Bohemia in Territorio Bilnenſi fœmina quædam vno partu nouem filios peperit, qui omnes baptizati fuere. Tres pueri mortui, reliqui verò ad virilem ętatem peruenerunt, latius de his Wenceslaus Hageicius in Chron. Bohem. pag. mihi 176.

EXEMPLVM

De viginti duobus vno partu editis.

MEmorat is auctor qui Scholion ad Tertulliani librum de anima conſcripſit ad cap. 2. Comitiſſam Hirmentruldim de Artelf. viginti duos enixam fuiſſe.

EXEMPLVM

De triginta ſex infantibus vno partu editis.

ANno 1270. in Polonia in oppido Nakel non procul à Cracouia, nobilis cuiuſdam Miroslai nomine vxor Margretha, triginta ſex infantes vno partu edidit, qui omnes viui fuere, & eodem die mortui, vt teſtatur M. Matthias Michouski in ſuis Chronic.

EXEMPLVM

De centum & quinquaginta infantibus vno partu editis.

SEd & admirabilius multo eſt, quod Albertus M. memorat, de animal. lib. 9. tit. 1. cap. 5. Verum enim ſibique compertum, ait, in Germania mulierem vno partu enixam centum quinquaginta ea magnitudine articulis omnibus abſolutos, qualis eſt digitus articularis.

EXEMPLVM

De 364 infantibus vno partu editis.

En tibi monſtroſum nimis & memorabile factum
Quale nec à mundi conditione datur.
Hæc lege mox animo ſtupefactus lector abibis.

MArgaretha Hermanni Comitis Hennebergiæ vxor, Quarti Florentii Comitis Hollandiæ & Seelandię filia, Gulielmi regis Romanorum ac poſtea Cæſaris ſeu Gubernatoris Imperij, atque Alitheiæ Comitis Hannonię ſoror, cuius Patruus Epiſcopus Traiectenſis, auun-

culi autem filius dux Brabantiæ & Comes Thuringiæ. Hæc autem illuſtriſſima comitiſſa annos quadraginta duos circiter nata ipſo die paraſceues nonam circiter horam, anno milleſimo ducenteſimo, ſeptuageſimo ſexto, Trecentos ſexaginta quatuor enixa eſt pueros, qui prius à Guidone ſuffraganeo Traiectenſi omnes in duobus ex ære peluibus baptizati ſunt: quorum maſculi quotquot erant, Iohannes, puellæ autem omnes Eliſabethæ vocatæ ſunt, qui ſimul omnes cum matre, vno eodemque die fatis conceſſerunt, atque in hoc Laudunenſi templo ſepulti iacent. Quod quidem accidit ob pauperculam quandã fœminam, quæ ex vno partu gemellos in vlnis geſtabat pueros, quam rem ipſa comitiſſa admirata dicebat: Id per vnum virum fieri non poſſe ipſamque contumelioſe reiecit. Vnde hæc paupercula animo perturbata ac perculſa mox tantum prolium numerum ac multitudinẽ ex vno partu ipſi imprecabatur, quot vel totius anni dies numerarentur, ꝙ quidẽ præter naturæ curſum, obſtupẽda quadam ratione ita factum eſt, ſicuti hic in perpetuã huius rei memoriã ex vetuſtis tã manuſcriptis, q̃ typis excuſis Chronicis breuiter poſitũ & enarratũ eſt. Deus ille ter maximus hac de re ſuſpiciẽdus, honorãd. ac laudib. extollẽdus in ſempiterna ſecula Amẽ. Vera eſſe q̃ hic narrãtur teſtes ſunt omni exceptione maiores. Lud. Viues, Eraſmus Roterodamus, Baptiſta Fulgoſius, Camillus Gilinus, Andreas Eborenſis inſignis exemplorũ cõpilator. Genebrardus in cle-

in Clemente V. Marcellus Donatus in hiſtoria Medica.cap.24. Annales Holland. & Mater hiſtor. Nathan Chytræus in deliciis itiner. in Belgicis.

DE PARENTIBVS multos liberos habentibus.

EXEMPLVM

De duodecim Patriarchis.

NOn contemnendæ memoriæ numerus eſt ille duodenarius, duodecim Patriarcharum, qui ſimul patri matrique conuiuebant legitimo matrimonio nati, in virilem ætatem prouecti omnes. Geneſ. 49. vbi nomina omnium recenſentur.

EXEMPLVM

De duodecim fratribus martyribus.

SCribit Alphanus Archiepiſcopus Salernitanus in Africæ vrbe Adrumento à Bonifacio & Thecla legitimis coniugibus, mares filios duodecim procreatos, quorum fuere nomina, Donatus, Felix, Arontius, Honoratus, Fortunatianus, Sabinianus, Septimius, Ianuarius, Felix, Vitalis, Satorus, Repoſitus. Vixere ii omnes ſub Sancto Cypriano, qui eos adhortatus quoque eſt ad Martyrium contra ſimulacrorum venerationem ſubeundum, qui fortiter perierunt. Habentur

bentur egregia de huiuſmodi re carmina apud Lipomanum Tom.4.

EXEMPLVM

De duodecim filiis, Marcell. Centurionis.

FVere alii duodecim filii Marcello Centurioni in ipſa etiam Africa Tingi Mauritaniæ, qui omnes cum ipſo Patre egregiam ſubiere Martyrij gloriam poſt defunctum iam Cyprianum. Fauſto & Gallo Coſſ. anno Domini 298.

EXEMPLVM

De duodecim filiis Tancredi.

FVere & duodecim filij Tancredi Apuliæ regis, qui tametſi humana prudentia fortitudineque præditi eſſent, attamen nihil ſupereſt de eorum virtute reliqua, nulla memoria, ſicuti de illis martyribus, in cœlo regnantibus. De iis Tancredi duodecim filiis Anton.tit.15. c.4. §.3.

EXEMPLVM

De duodecim fratribus Noruegis.

FVere & in Noruegia duodecim germani fratres fortiſſimi, qui vnanimes Haldano Suetiæ regi ſuis excurſionibus plurimum negocium fecerunt, ipſo illo ſeculo, quo Chriſtus Dominus noſter Patris verbum caro factum eſt, vt Krantzius memorat Suet.lib.1.c.40.

EXEMPLVM

De populari fœcunditate.

VIues ad S. Auguſtinum de ciuit. Dei lib. 15. c. 8. recolit, de quadam vili gente his verbis: Fuit memoria patrum vicus pene centum domorum in Hiſpania, cuius omnes incolæ erãt à ſene quodam, qui adhuc viuebat, progeniti, ita vt propinquitatis nomen iam deeſſet, quo à minimis natu vocaretur, lingua enim noſtra ſupra abauum non aſcendunt: Hæc ille.

EXEMPLVM

De Artaxerxe 115. filios habente.

VT tradit Iuſtinus, Artaxerxi, centum quindecim, filii fuere tres tantum iuſto matrimonio nati.

EXEMPLVM

De Comite Babone 32. filios habente.

COmes Babo de Abenſperg triginta duos filios legitimos natos & filias octo duab. vxoribus ſuſcepit, quos omnes ad Henricum Imperatorem Sanctum (is erat ſecundus eius nominis) deduxit in comitiis Ratisbonenſib. vt memorat auctor Annalium Metropolis Salisburg. Epiſcopo trigeſimo Salisburgenſi.

EXEM-

EXEMPLVM

De Rege Gilolo.

TRadit Antonius Pigafetta Regem Gilolo (Inſula eſt inter Molucas) ſexcentos filios ex ſe genuiſſe, eoſque viuentes omnes ſibi obſequi ſolitos. Quia addit & alium regem, ſexcentos & quinquaginta ſuo è corpore filios procreaſſe, eoſque vidiſſe viuentes: Sed & Ziambæ eiuſdem Orientalis Indiæ Regis fuiſſe filios 325. tradit Marcus Polus lib. 3. c. 6.

EXEMPLVM

De Andrea Tiraquello Gallo.

ANdreæ Tiraquello Gallo inſignis eruditionis viro, quod vel ipſa volumina edita teſtãtur, triginta liberi iuſtis nuptiis fuere, atque inter eos plurimi, & ipſi eruditionis paternæ velut hæredes admirandaque eo magis fertilitas huiuſmodi fuit, quod ipſe eſſet abſtemius: hanc rem vel ipſius Tiraquelli filii carmine ita decantarunt:

Fœcundus, facundus aqua Tiraquellus amator
Bis quindecim liberorum & librum parens:
Quid ni reſtrinxiſſet aquis abſtemius ignes?
Impleſſet orbem prole animi atque liberis.

EXEMPLVM

De muliere matrimoniata ad 20. viros.

DAmaſo Pontifice Romæ homo reptus eſt, q̃ fuerat viginti vxorũ defunctarũ vir. Erat

& mu-

& mulier quædam, iam duobus & viginti viris ſuperſtes. Duo igitur ſeſe matrimonio iunxerant, ciuibuſque omnibus magna orta expectatio eſt, vter ipſorum præmoreretur. Præmortua vxore populus virum ſuperſtitem coegit à lugubri funere abſtinere: quin vt lauro coronatus palma præ manibus, tanquam victor funus ſequi iuſſus eſt. Ex S. Hieron. tract.3. p.3. Epiſtola 26. deque ea re ſcripſere etiam Iuriſtæ pro iuris dicendi oportunitate. Nam Tiraquellus id habet lib. de legib. connub. Boer. deciſ. 186. Cœl. Rhodiginus antiquit. lib.14. c.8. & alii plures.

EXEMPLVM

De muliere nono anno grauida.

TEſtatur Albertus M. in 4. ſentent. lib. vidiſſe puellam nono anno redditam prægnantem, decimo peperiſſe, quod etiam affirmat S. Anton. Flor. lib. de impedim. matrim. c.24.

EXEMPLVM

De mulieribus ſemel tantum parientibus.

ESt apud Plinium, lib.7. cap.2. vbi memorat ſeptimo anno quaſdam mulieres parere, ac ſemel tantum, quadrageſimum verò vitæ annum non excedere ſenio confectas eaſque iunctas eſſe Macrobiis.

EXEM-

EXEMPLVM

De puero bicorpore in agro Florentino nato.

FRanciſcus Petrarcha lib. 4. de rebus memorandis tract. 6. c. 21. In agro Florentino, puerum bicorpori effigie geminis capitibus, quaternis manibus, circa genitales partes connexum, ſic vt non amplius quàm in geminos pedes deſineret. Viderunt illic omnes, &c. Et in fine eius tractatus.

De monſtro quod natum eſt in Comitatu Florentinorum, cuius effigies ſculpta eſt in Hoſpitali ad ſcalas.

Huc Petrus Pauluſque vno ſub corpore bini
Fabrica naturæ mira iacemus humo.
Cuique ſuum fuit & manuum fuit oris opuſque
Veſicæ, aſt vnum ventris opuſque fuit.
Iunxere extremæ partes nos corporis ambos
Quas neuter ſimul & dicat vterque ſuas
Neutra ex parte pedes, capita ex vtraque fuerunt.
Bina ſed è medio corpore planta fuit.
Bina fuit medio quæ corpore planta deorſum,
Pendebat, ſurſum quinta erat vna manus.
Non vero nobis vnus ſomnuſque cibuſque
Nec riſus nobis fletus & vnus erat.
Somno membra dabat vnus, ridebat at alter
Surgebatque vnus flens quoque & alter erat.
In Florentina natos nos fluminis Arni
Valle dedit patriæ nos pia cura patris.

Inde alti & ſacro pariter de fonte leuati
Viximus ambo decem bis totidemque dies.
Quid nunc Neptunum? Quid nunc Ianumque biſrontem
Miraris? Stygii terna quid ora canis?
Et quid Geryonis tria corpora? ſcilicet vnum
Nos corpus binas nos animaſque lege.

ASSERTIO
De partu ſeptimeſtri.

SEptem planetæ maximam habent poteſtatẽ atque operationẽ in hominis generatione, quoniam ſecundum Aſtrologos, Galenum & cæteros medicos cum mulier concepit,

In primo menſe dominabitur ibi Saturnus, qui ſemen in matrice mulieris receptum coagulat & condenſat frigiditate, & ſiccitate ſua iuxta illud Iob.10.Sicut caſeum me coagulaſti.

In ſecundo menſe Iupiter ibi membra & ſanguinem tribuit, & ſi ſit maſculus anima rationalis à Deo infunditur ſcilicet quadrageſima die, à die cõceptionis computanda, vt notatur in L. Diuus D.de extraordinar. criminib.

In tertio menſe Mars ſubtiliat ſanguinem, & humores condenſat & ordinat & componit, & à Deo anima rationalis infunditur Embryoni ſi eſt fœmina, die octogeſimo pariter à die conceptionis computanda, vt not. in gl. fin. in cap. 1. 5. diſt.

In quarto menſe Sol ibi vitalem calorem, & Spiritum capiti, & cordi tribuit.

In quinto menſe Venus organa ſenſibilia, & offi-

officialia mēmbra, ſcilicet aures & nares & ſimilia perficit & diſponit.

In ſexto menſe Mercurius omnia foramina corporis componit.

In ſeptimo menſe Luna ſuis limitibus mēbra diuidit. Et in hoc ſeptimo menſe (quia non ſunt niſi ſeptem planetæ, conceptui principaliter operantes,) naſcitur partus perfectus, vitalis & ſalubris. Textus eſt de auctoritate Hippocratis in l. ſeptimo menſe. D. de ſtat. homin. & ſufficit intraſſe in ſeptimo menſe per duos dies, textus eſt in l. in teſtam. §. fin. D. de ſuis & legit. hæred. & notatur in d. l. ſeptimo menſe. ideo ſi naſcatur puer in ſeptimo menſe, poſt nuptias iuſtas, præſumitur legitimus. Bald. in l. iura conſtitui oportet, cum l. ſeq. D. de legib. ſed pro hoc textus eſt clarus in d. l. ſeptimo menſe. Si autem in hoc ſeptimo menſe, partus naſci diſtulerit & naſcatur in octauo menſe, tunc partus moritur, quia Saturnus redit ſuper eo, qui frigiditate & ſiccitate ſua partū mortificat, alias rationes refert Cœlius lib. 11. c. 1. anima certò quando ſpiritus eſt, in ſicco habitare non poteſt, text. in c. Moſes 32. q. 2. q̄ facit valde pro Normannis, Anglicis, & Polonis, vt poſſint bibere fortiter ne anima habitet in ſicco, vt dicitur ibi Coloſſ. in verbo. In ſicco. Si vero naſci diſtulerit in octauo menſe & naſcatur in nono hinc redit Iupiter, qui ſuo calore tēperato, partū refouet & cuſtodit taliter, q̄ naſcitur vitalis, ſed ſi partus diſtulerit, naſci in nono menſe, naſci poterit in decimo, in quo redit Mars q̄ ſui

caloris

caloris & ſiccitatis beneficio partum facit regredi iam robuſtum, facit i ext. in L. Gallus. in pr. ibi in decem menſib. proximis. D. de lib. & poſth. in l. fin. C. de poſthum. hæred. inſtit. Salomon verò decem menſium tempore fuit nutritus in vtero, vt habetur Sapient. 7. in princ. & etiam capiendo menſem pro 30. dieb. Chriſtus natus fuit in decimo menſe poſt quinque dies, vt dicit G. Bened. in ſua repetit. c. Rayn. in verbo. Et ſobolem quam geſtauerat in vtero. n. 28. Extr. de teſtam. vbi ponit quatuor miranda quæ fuerunt in conceptione virginis. Vltra verò decem menſem mulier conceptum non portat in ventre, vt d. l. inteſtato. §. fin. de ſuis & legit. hæred. ſaltem vltra duos dies in menſem vndecimum, vt in Auth. de reſtitut. & ea quæ patit in vndecimo menſe poſt mortem viri. §. Vnum ſiquidem verſ. Quãobrem. vbi bona Gl. in verb. perfecto. coll. 4. in quo vndecimo menſe redit ſol ſuper partum qui vitalitatem, calorem & ſpiritum epati & cordi refouet. Plin. li. 7. nat. hiſtor. c. 5. Ariſtot. in libr. de animal. Iaſon in d. l. Gallus. De huiuſmodi tempore partus quæſierunt, & Medici & Aſtrologi, vt dicit Aulus Gellius in noctib. Atticis lib. 3. c. 16. qui ibi plura diſſerit. Tandem in fine illius c. refert Senatum adiudicaſſe bonorum poſſeſſionem nato in vndecimo menſe. Quoniam nullum certum tempus ei ſtatutum videretur, & ibi etiam ponit de natis in octauo menſe, qui non ſunt vitales, quod reprehendit Picus Mirandula lib. 3. ſuar. diſputat. 18. c. & in eodem

lib.

lib.25.c.dicit aſtra in his inferioribus nihil agere, niſi per modum cauſæ vniuerſalis, ſed non in particulari, quem allegat idem Benedict. loco præalleg.n.31.

De Pedibus.

Pedes magni, id eſt groſſi in carne,& longi in figura,ac duræ pellis, ſignificant hominem ſimplicem,fortem,groſſi nutrimenti, tardi intellectus & vanum. Cuius pedes ſunt tardi, ſubtiles, macri ac pellis mollis ſignificāt hominem boni intellectus, alti ingenii, timidum,debilem,ſagacem,fatigabilem, parui laboris & cito credentem.

EXEMPLVM
De hominibus vno pede.

GEntes apud Indos reperiuntur vno tantum pede,ſaltuatim perniciterque currere nec poplitem flectere,ſciopodaſque nuncupari, quod per æſtum in terra iacentes reſupini vmbra pedum protegant. Solin. c.83. fuiſſeque pictos in foro Carthaginenſi iuxta portum teſtatur S. Auguſtinus lib.de Ciuit. Dei 16.c.8.neque id incredibile eſſe profitetur. Habet eadem & Plinius lib.7.c.2.Gellius lib.9.c.4.Iſidor.li.11.c.3.

EXEMPLVM
De hominibus Hippopodibus.

ISidorus lib.11.c.3. ſcribit aperte gentem eſſe, quę humano ſit corpore,equinis autē pedibus

conſpiciatur. Et Mela & Solinus non videntur diffiteri homines eſſe poſſe equinis etiam pedibus. Mela etenim lib.3 c.3. In Inſulis Oonis Septentrionalis maris ſunt Oones (inquit) qui equinis pedibus ſunt, Hippopodes dicuntur. Cui aſtipulatur & Solinus c.21. dicens. Hippopodes humana vſque ad veſtigium forma in equinos pedes deſinunt, expreſſim verò homines eſſe huiuſmodi, qui apud Oones naſcuntur, equinis pedibus, explicat Plinius lib.4.cap.13.

EXEMPLVM

De Mare.

MAres ex Erypia, qui tempore Noah vixit in Italia, fuit pedibus equinis, ſed deformitatem corporis animi donis, ſapientia, ingenio, prudentiaque ſuperauit. Hic dicitur vixiſſe annos 120 & tertium à morte reſurrexiſſe. Ælian. Conradi Lycoſth. in lib.1. mirac. Dei p. mihi 10. Vide de mirac. mortuor. part.2.c.8.

EXEMPLVM

De variis & valgis.

NAſcuntur quidam vari qui introrſus, naſcuntur & quidam varii, qui & valgi, qui extrorſum intortos pedes habent.

EXEMPLVM

De Maximino Imp.

MAximinus Imp. anno ab V. C. 987. fuit ingentis ſtaturæ vir, adeo vt pedes octo exce-

excederet. Pedem habuit tantæ magnitudinis, vt poſtea in prouerbii locum ceſſerit, cum de longis & ineptis hominibus diceretur: Maximini caligam requirit: Hartmannus Schedelius ſexta ætat. mundi p. 132.

EXEMPLVM

De Simeone in columna.

SImeon Antiochenus in columna dictus, ex vtero matris electus, de quo mira referũtur. Is primo egit vitam monaſticam, inde vt ferunt in puteo priuato aqua habitans. Tandem verò annis quadraginta in finem vitæ ſuæ ſuper columnam ſtetit, refert Hartmann. Schedelius in Chron. in ætat. 6. p. 165.

EXEMPLVM

De S. Lucia virgine.

QVando S. Lucia virgo, vt tradit Ado Treuerenſ. idib. Decembr. de pudicitia à Paſcaſio tentabatur, reſpondit, adeo forti animo: Si me inuitam violari feceris, caſtitas mihi duplicabitur ad coronam, iuſſaque exponi à lenonibus, adeo immobilis fixaque loco ſtetit, vt nec funib. nec boum viribus dimoueri tantillum potuerit, neque adiecto igne vlla parte lędi. Marcellus lib. 4. teſtatur mille homines, mille quoq; iuga boũ loco eam dimouere non potuiſſe.

De Genubus.

Genua pinguia ſignificãt hominẽ timidũ, liberalem, vanũ, pauci laboris, cuiꝰ genua ſunt macra

ſignificant hominem fortem, audacem, ſecretum & boni itineris.

De Cruribus.

Crura hominis habens magnas pulpas retrorſum eo quod caret cauda. Sciendum eſt, quod Ariſtoteles dicit in libro animalium, Omne animal carens pulpa magna in crurib. habet caudam alicuius ſubſtantiæ, vt pilorum, &c. Cuius crura ſunt groſſa oſſibus & carne ac piloſa ſignificãt hominem fortem, audacem, ſagacem, ſecurum, groſſi ingenii, pigrum, tardum & durę capacitatis. Cuius crura ſunt ſubtilia, & non benè piloſa ſignificant hominem debilem, timidum, intellectus boni, fidelem, ſeruitialem, & raro luxurioſum. Cuius crura ſunt omnino nuda à pilis ſignificant hominem caſtum, debilem & cito pauidum. Cuius crura ſunt valde piloſa, ſignificant hominem piloſum circa genitalia & luxurioſum, ſæpè vanum, ſimplicem & inſtabilem vel abundantem malis humoribus.

De Curſoribus.

TArtaricis quibuſdam locis comperti ſunt vnico in pectore brachio eſſe vnicoq; crure ac pede: Sagittariorum tamen officium implere binos ac binos, dum alter arcum, alter ſagittam vibrat: Sunt ij miræ pernicitatis, quandoquidem manu ſimul ac pede tanta celeritate currunt, vt equos anteuertant, cum autem brachio defatigati fuerint, pede tantum ſaltib. currunt. Id recolit Ioannes Apoſtolicæ Sedis Legatus ad Tartaros, & alii nuncii ſedis & tandem

Vinc.

Vincent.hiſt.lib.31. cap.16. Anton.tit.19. cap.8. 18.lib.1. cap.14.

EXEMPLVM

De Lixitis Africæ hominibus.

HAnno Carthaginenſis ſcripſit Lixitas Africæ homines longe excellere equos curſu. Cui conſentit Leonius Afr. rerum ſcriptor.p.2. ſcribens in Anchiſa monte non procul Athlante, quemlibet ſingularem peditem duob. equitibus pugnando virtute obſiſtere poſſe.

EXEMPLVM

De Troglodytis & Indis Marianis.

SOlinus 60.cap. tradit Troglodytas equis velociores eſſe, reliquas quoque feras curſu anteuertere, quod & Plinius tradit lib.7. cap.2. & cap.20. Sed & recentiores,qui orbem luſtrarunt, tradunt in occidui noui orbis Marianes prouincia, Indos adeo curſu valere, vt ceruum diem integrum inſequantur, donec laſſitudine feſſum viuum intercipiant aut occidant. Aluarus Nuguez,Petrus Hiſpal.Sylu.p.5.cap.7. narrat eam pernicitatem præcipue eſſe incolis Inſulæ Floridæ. Sed & in Aquilone tanta comperta eſt pernities in Scritonfinnis hominibus, vt curſu feras anteuertant.

Exemplvm

De Haraldo Hibernico nobili.

IN occidente compertus eſt Hibernicus Nobilis vir Haraldus nomine, admirandæ vi pernicitatis, depoſito enim pignore curſu, cum citatiſſimis equis contendebat, vt equinus illum curſus æquare non poſſet. Krantz Norueg. libr. 5. cap. 6.

Exemplvm.

De Dauide.

DAuid puer Leonem & vrſum curſu anteuertebat, vt ex ſacris litteris apertiſſimū eſt lib. 1. Reg. cap. 17.

Exemplvm

De Lada.

SOlin. cap. 6. Primam palmam Ladas quidam adeptus eſt, qui ita ſupra cauum puluerem curſitauit, vt arenis pendentibus, nulla indicia relinqueret veſtigiorum.

Exemplvm

De Polymneſtore Mileſio puero.

POlymneſtor Mileſius puer cum à mane locatus eſſet ad caprarios paſtus ludicro leporem conſecutus eſt, & ob id ſtatim productus à gregis domino Olympiade ſexta & quadrageſima, vt Bocchus auctor eſt, Victor in ſtadio meruit coronam.

Exem-

EXEMPLVM

De Philippide.

PHilippides biduo mille ducenta quadraginta ſtadia ab Athenis Lacedæmonem decurrit. Aniſtius Lacon, & Philonides Alexandri Magni Curſores à Sicyone Elin vſq; mille ducẽta ſtadia vna die tranſierunt. Fonteio Vipſanoq; Coſſ. in Italia octo annos puer natus, quinq; & 40. paſſuum millia à meridie tranſiit ad veſperã.

EXEMPLVM

De Philonide.

DE Philonide Plin. lib. 2. c. 71. addit id itineris totum confeciſſe nouem horis, indeq; quamuis decliui itinere tertia noctis hora remenſum fuiſſe, quod eſt longe admirabilius, quam quod Solinus narrat, quanquam lib. 7. c. 20. idem prorſus habeat, vt Solinus ſcripſit.

EXEMPLVM

De Tabellariis in Mexico.

REferunt Neoterici qui orbem luſtrarunt, in nouo orbe in Mexicō Temiſtitan, tabellarios non minore celeritate percurrere eadẽ terratũ ſpacia, vt eq; ſolẽt, fuiſſeq; nonnullos, q quatriduo leucas ſeptuaginta trãſuolarint. At comptũ eſt, vbi ſuccedere ſibi ſolẽt tabellarii videlicet,

ſingulis quaternis leucis vnica die literas fuiſſe delatas vltra leucas ſeptuaginta quinque, noſtro Romano more ad millia paſſuum trecentorum.

EXEMPLVM

De Maria Ægyptiaca.

PAulus Diaconus in vita D. Mariæ Ægyptiacæ ſic habet: Cum nona Aprilis die de manu Zozimæ ſacram communionem illa ſumpſiſſet, eadem defuncta eſt, peracto tanto terrarum ſpacio vnius horæ interuallo, quantum Zozimas per viginti dies ambulans vix conſummauit laborans.

EXEMPLVM

De Virgine Aurelia.

REfert Munſterus lib 3. Coſmographiæ cap. 253. de vrbe Lindauia; quod in caſtro verſus meridiem vrbis Lindauiæ in ſtagno iuxta Noſocomium, & pontem naualem ſanctæ virginis Orillæ ſiue Aureliæ corpus requieſcat, quæ aliquando tempore perſecutionis vno paſſu à Fuſſaco, vnde nomen oppido illi contigit cis lacum milliare diſtanti, vſque ad Lindauiam in prædictum caſtrum, vbi ſepulchrum eius in hunc vſque diem cernitur, ſupergreſſa fuiſſe dicatur.

DE

DE CVTE.

EXEMPLVM

De Ludouico Rege Hungariæ.

LVdouicus Vladislai regis vnicus filius naſcebatur abſque cute, quæ medicorum ope parabatur, rex eligebatur anno ſecundo ætat. Nuptias celebrabat anno 15. finiit vitam anno vigeſimo.

EXEMPLVM

De Ioanne Friderico Duce Saxoniæ.

HIc natus eſt in hunc mundum anno 1503. & refertur in dorſo ſecum attuliſſe aurei coloris crucem figuratam, vt teſtatur Theatr. heroicum Ioan. Engelb. Nopſe.

EXEMPLVM

De Gente villoſa.

MEla lib. 3, cap. 4. homines ſcribit eſſe hirſutos toto corpore, præter capita ferarum more eſſe Carmanios, qui ſine veſte ac fruge, ſine pecore ac ſedibus, piſcium cute ſe velant, carneque veſcuntur.

EXEMPLVM

De Anthropophagis.

IN Inſula Buthuan piloſi feri atque Anthro-

 pophagi

pophagi ſunt, vt ſcribit Pigafetta: ii etenim occiſorum hominum cor deuorant.

EXEMPLVM

De Chelenophagis.

SVnt & Chelenophagi, ſilueſtres hirſuti præter faciem, quæ lenis eſt toto corpore, veſtiūtur coriis piſcium, vt habet Solinus c. 55. & Plin. lib. 6. c. 24. Gorgones quoque hirto ſunt corpore mira pernicitate valentes Plin. li. 6. c. 31. Quib. accedunt quos retulit ex peruetuſtis ſcriptorib. Aul. Gellius lib. 9. cap. 4. videlicet quoſdam eſſe hirtos corpore non villis, ſed auium more plumantes eſſe.

DE OMINIBVS naſcentium variis.

EXEMPLVM

De S. Dominico.

DOminicus Hiſpanus vir ſanctitate & doctrina plurimum decoratus, prædicatorū dux & Pater inclytus, ac Chriſtianæ religionis quaſi maritimum ſydus, natus eſt in Calogura pago Oxonienſis dioceſ. Cuius Pater Felix appellatus, mater Iohanna, quę pręuidit in ſomnis, ſe geſtare catulum ore accenſam faculam baiulantem, qui egreſſus ex vtero totum mundū incendere videbatur, præfigurans ex ea prædicatorem eximium naſciturum: fuit enim vitiorum mirabilis obiurgator, oppugnator hæreſum, fidelium

delium diligentiſſimus exhortator, ab infantia quoq; cũ eo miſeratio creuerat, ex Canonico autem regulari à Deo vocatus cum fratribus ſociis prędicatorum ordinem incredibili feruore fundauit. Hartm. Schedelius in Chron. in ſexta ætat. mundi. pag. 232.

EXEMPLVM
De S. Brigida domina Suetiæ.

BRigida deuotiſſima Chriſti mulier natione Germana Suetiæ prouinciæ domina & Princeps, ex regum progenie non ſolum illuſtrẽ duxit originem, verùm de nobilibus deuotiſque progenitorib. ortum habuit, cuius genitor ſpeciali amore ſanctum Iacobum viſitans, omni die Veneris ob memoriam paſſionis confeſſionem peregit. Mater cum Brigidam in vtero geſtaret, naufragium paſſa ob prolem ſaluata fuit. Nata autem puella tribus annis quaſi elinguis obmutuit, inde perfecte loquebatur. Hæc libros reuelationum, de diuerſis myſteriis ſibi reuelatis compoſuit. Hartman. Schedel. in Chron. ſexta ætat. mundi f. 260.

EXEMPLVM
De Virgilio Marone.

P. Virgilius Maro poetarum Princeps natione Mantuanus, natus in pago qui Andes dicitur. Mater eius Maia ſe enixam laureum ramum ſomniauit, haud dubium proſperæ genituræ omen, hinc & Virgilius Bucoli. Eclog. 4.

Ipſa tibi blandos fundent cunabula flores.

Vbi

Vbi vult Donatus, quod Nannio placet & Germ. Virgilium hoc loco alluſiſſe, ad ſuas ipſius cunas inſignes religione virgæ populeę, quæ ipſo natiuitatis Maronis die depacta & mandata terræ, ita coaluit ac ſe ſuſtulit, vt modico tempore æquarit cacumina altiſſimarum pinuum; ac demum puerperarum votis Virgilio conſecrata, nobiliſſima arbor euaſerit.

EXEMPLVM

De Diadumeno Imp.

LAmpridius: Eadem die qua natus eſt, Pater eius purpuras forte inſpexit, & quia in agro patris eius oues purpureas duodecim ferunt natas, omen acceperunt imperii Diadumeni, apud Macrebium enim ſcriptum eſt. Purpureo aureove colore ouis arieſue ſi aſpergetur Principi ordinis, & generis ſumma cum felicitate largitatem auget, genus progeniemque propagat in claritate, lætioremque efficit.

EXEMPLVM

De Alexandro Seuero.

IDem omen Alexander Seuerus habuit apud Lampridium. ibi. Quia ouum purpurei coloris eadem die natum, qua ille natus eſt, & quia mater eius pridie quam pareret, ſomniauit, ſe purpureum dracunculum parere.

EXEM-

E X E M P L V M

De Albino.

IDem omen habuit & Albinus Nam ipſi apud Capitolium imperium portendit bos natus purpureis cornibus. Maximinus ad obtinendum ſummum imperium, hoc habuit Prognoſticon ex purpureo colore. Vitis enim attulit intra annum ingentes vuas purpureas.

Antonino Getæ apud Spartianum agnus natus, qui vellus in fronte purpureum haberet.

E X E M P L V M

De Aureliano.

VOpiſcus: Aureliano factum eſt omen ad imperium, nam infans inuolutus eſt à matre crepundiis factis ex palliolo purpureo: nam matri natus eſt vitulus purpurantibus maculis: nam illo nato natæ etiam ſunt roſæ purpureæ. Hæc Vopiſcus. Purpura enim cum regum ſit per eam indicari regnum credebant, vt etiam ſcribit Artemid. lib. 2. c. 3. καὶ τῷ ἀξιώματι κατάλληλον εἶναι, τιμὴν καὶ εὐδοξίαν προαγορεύει, cum dignitati conueniat, præſagit honorem & nominis claritatem.

E X E M P L V M

De Elya Propheta.

HIc ex Arabia erat Thesbites, cum naſciturus eſſet pater eius Sobacha, vidit illum ab Ange-

Angelis albicantib. ſalutari & igne tanquam faſciis inuolui, & flamma ignis veluti cibo ali, & Hieroſolymam profectus rem iſtam indicauit; dictumque illi eſt ex oraculo, ne timeret: fore enim, vt puer naſciturus in luce habitaret, & quæ diceret firmam ſententiam haberent, iudicaretque Iſraelem in gladio & igni. Doroth. Epiſcop. Tyri in Synopſ.

EXEMPLVM

De Elyſſao.

HIc erat ex Abel buel terra Rubin, & illius gratia factum eſt portentum. Cum enim natus eſſet in Gargalis, damalis aurea adeo exclamauit acutè, vt Hieroſolymis audita ſit, dixeritque propheta quiſquam: Natus eſt Hieroſolymis propheta, qui ſculptilia & conflatilia illorum deturbabit. Doroth. Epiſc. Tyri in Synopſ.

EXEMPLVM

De Galeacio Maria Vicecomite Mediol.

VOlaterranus Philologiæ lib. 25. in Matthæi Magni Vicecomitis Mediolanenſis filii natu maioris natali nocte eueniſſe memorat, in qua videlicet non ceſſarunt Galli, vel ad tædiũ cocciſſare. Vnde & Galeatio nomen illi inditum eſt. Et ſic facundia laudeque militari floruit, inquit Iouius, vt principum ſuæ ætatis famam [illegible] facile obſcu-

EXEM

EXEMPLVM

De filio Ioh. de Lignano.

TEmpore Papæ Martini Io. de Lignano Iuriſconſultus doctiſſimus & Aſtronomus celeberrimus præuidens, ex genitura filiũ quendã ſuum cruci affigendum, volensque fatali geneſeos diſpoſitioni ſuccurrere, eum ſacris initiari ac liberalib. diſciplinis apprimè fecit erudiri. Sed nec ſic quidem euitare potuit vim fati. Nam cũ eum patria Bononienſis pro pace componenda, ad Martinum Pontificem Maximum Legatum miſiſſet, & ipſe magis ad exitium, quam cõmodum Patriam clanculo prodidiſſet Pontifici, idque poſt reditum domi innotuiſſet, eum nocte patibulo affixerunt. Quem illuceſcente die cum Pater pendentem vidiſſet deplorãs inquit, Heus fili mi tuum infeliciſſimum fatum, nec humanis litterarum adminiculis, nec diuinis miniſteriis ſuperare potuiſti.

EXEMPLVM

De Clodoueo rege Francorum Chriſtiano I. & eius baptiſmo.

CVm Clodoueus rex Francorũ primus Chriſtianus medio Clotildis eius vxoris filię regis Burgund. baptizaretur, angelus de cœlo, quem Michael fuiſſe putãt, ampullã oleo plenã attulit, quo adhuc hodie liniri ſolẽt reges, cũ ſacrantur & vngũtur. Fuerũt & tũc diuinitus Lilia de cœlo miſſa, quib. ipſe Clodoue⁹, & q ſequuti sũt reges,

Franciæ

Franciæ, pro armis ac inſignibus, ab illo tempore vſi ſunt loco trium bufonum & vtentur in perpetuum, vt dicit Guaguinus lib. 1. cap. 8. Hinc etiam videtur, quod reges Franciæ poſt regnum adeptum virtutem habere dicuntur, vt de regno Franciæ rex vnum morbum curet, qui dicitur morbus regum, & ampulla illa oleo plena adhuc eſt in Abbatia S. Remigij in ciuitate Rhemenſi, & apparet oleum ſolum tempore, quo ſunt coronandi reges Franciæ, quo tempore oleum, & non alio tempore apparet, vt eſt notorium in tota Gallia, vt refert Bartholomæus Chaſſanæus in Catalogo Gloriæ mundi part. 5. conſider. 31.

EXEMPLVM

De Iohanna puella de Orleans.

ELizabetha de Arca Lotharingia fœmina, ex pago Vaucoleur, prægnans cum Iohanna puella de Orleans ſomniauit ſe parere grande tonitru, poſtea accidit, quod ex voluntate diuina puella Ioanna ſuppetias venerit Aurelianenſib. & pulſarit Anglos ex Francia miraculoſe, vt refert Baptiſta Fulgoſ. latius vide in mea Sibylla, cap. Num virgo poſſit eſſe miles armat.

EXEM-

DE NATIVITATIS & mortis eodem die anniuerſario.

EXEMPLVM

De Franciſco Bandino Florentino.

FLorentino ciui Franciſco Bandino Abbati in aula Romana notiſſimo id accidit, vt qua die natus eſt 19. Decembr. eadem poſtea ſit defunctus, vt quater nouennalis numerus rebus ſuis acciderit, decima nona die natus, decima nona defunctus, ętatis annum agens vigeſimum nonum, cum ageretur annus domini milleſimus quingēteſimus ſeptuageſimus nonus, quod adnotauit, qui illi ſepulchrale elogium conſcripſit Romæ in æde S. Syluestri in Quirinali.

EXEMPLVM

De Carolo V. Imper.

TRadunt hiſtorici & meminit Scleidanus in Eccleſiaſtica hiſtoria Carolum V. Imp. iiſdem Kalendis quibus natus erat, nempe 24. die Februarii, Franciſcum Gallorum regem deuiciſſe, captiuumque feciſſe apud Ticinum Inſubriæ vrbem, in illa quoque auguſtale diadema de manu Pontificis Romani Bononiæ ſuſcepiſſe, de Germania triumphaſſe, Imperio ſe abdicaſſe.

caſſe, habuit autem in ortu Capricorni ſydus, vt Cardanus confitetur.

EXEMPLVM

De Gregorio XI. P. R.

QVo ad numeros, in omni humano genere nulli plures concurrere ſeptenis, ſcilicet, quàm in Gregorio vndecimo Romano Pontifice, ac non modo ſepties ſeptem, ſed vndecies ſeptem, cum ipſe eſſet eius nominis vndecimus Pontifex ſeptimo ſupra decimum anno factus Cardinalis, ſeptem ſupra triginta annos in illa dignitate agens fit Pontifex, ſeptimus erat ex iis Pontificibus, qui Auenione ſederant, electus à ſeptem ſupra decem Cardinalib. ſeptimo decies repetito anno vrbem Romam Pontificiæ Maieſtati veluti poſtliminio exilioue liberatam, repetita ſede decorauit; ſeptem annos in Pontificatu peregit, ſeptimo ab electionis die conſecratus & coronatus. Electus fuit anno Domini ſeptuageſimo trecenteſimo poſt milleſimum, deſeruit vrbem Auenionem in qua portæ ſeptem numerantur, Plateæ, palatia, Collegia, Parochiæ, cœnobia virorum ac mulierum ſeptem, migrauit Romam ſeptem collibus inſignem, ter ſeptem triremibus, omne è Gallia in Italiam iter confecit, vt ita coniiciatur, omnem lucem maieſtatéque Romanæ vrbis non potuiſſe illuſtriori modo repeti, niſi tot ſeptennalib. numeris in vnum collectis.

DE

DE NATIS CVM certo ſigno.

EXEMPLVM

De familia Lepidorum.

IN Lepidorum gente tres intermiſſo ordine obducto membrano oculo geniti memorantur. Plin. lib.12.c.12.

EXEMPLVM

De familia Seleuci.

SEleuci filii nepoteſque anchoram in fæmore ſecum attuliſſe feruntur. Iuſtin. lib.15.

EXEMPLVM

De familia Daci.

DAci in brachio certum aliud quoddam generis ſui inſigne ad quartum vſque partum oſtendiſſe perhibentur. Plin. lib.7.c.11.

EXEMPLVM

De familia Pythonis.

IN corporibus liberorum Pythonis Niſibenſis haſtæ figuram ſignum Spartanis conueniens, poſt multi temporis reuolutionem, tanquam ex altiſſima generis ſimilitudine emicuiſſe veſtum eſt.

EXEMPLVM

De familia Colleonorum.

BErgomi in Colleonûm familia, (quam vnus maxime illuſtrauit Bartholomæus ille, cuius adhuc Venetiis ad DD. Ioannis & Pauli erecta viſitur ſtatua equeſtris) peculiare fuit, mares vt plerunque tribus naſci teſticulis, ob idque adhuc eius familiæ ſymbolum tribus nigris teſticulis eſſe notatum atque inſignitum certum habetur. Hiſtor. Venet. Nicol. Remigius in dæmonolatria lib. 1. cap. 6.

EXEMPLVM

De Georgio Caſtrioto Scanderbeego.

GEorgius Caſtriotus dictus Scanderbeg Princeps Epirotarum ſignum Acinacis in lucem ſecum attuliſſe fertur.

EXEMPLVM

De Gente Anglica quadam caudata.

IN Anglia, cum miſſus à Gregorio Magno Auguſtinus verbum Dei prædicans irriſioni eſſet genti in Doroceſtria, qui ranarum caudas veſtibus illius appendebant: gens illa cum poſteris caudas ſicut pecudes refertur habere. Guiliel. Nang. Genebr. in Gregorio M.

DE

DE NON NATIS.

EXEMPLVM

De C. Iulio Caſ.

C. Iulius Cæſar ex matris vtero cæſus eſt, vnde & Cæſaris nomen adeptus, vt expreſſe tenet Glycas annal. part. 3. circa pr. nam cum mater ipſius menſe nono, ex quo prægnans fuerat, è viuis exceſſiſſet, vtero ſecto, viuus & incolumis inde ſumptus perhibetur eſſe. Et videtur natura ſingulari modo cum eo, vtpote qui & primus & ſolus Romanum tenuit Imperium Monarcha, agere voluiſſe.

EXEMPLVM

De Gorgia Epirota.

VAler. Maximus lib. 1. c. vlt. refert Gorgiam quendam Epirotam in funere matris ſuæ vtero elapſum, & inopinato vagitu lectum ferentes conſiſtere peregiſſe, & ita matrem fato functam peperiſſe, Gorgiam ante elatum quam natum fuiſſe.

EXEMPLVM

De Edouardo rege Angliæ.

EDouardus rex Angliæ Henrici 8. filius, ex vtero matris cæſus regnũ adeptus anno ætatis

9. reformabat Eccleſias conſilio & ope Thomæ Cromeri Archiepiſcopi Cantuarienſis anno Domini 1547.

Exemplvm

De Burchardo ingenito.

BVrchardus Comes de Lintzgouia & Bucchorn Abbas S. Galli 20. non naturali modo in lucem mundi venit, ſed ex vtero matris cæſus eſt. Vnde nomen Ingeniti ſortitus fuit, teſte Io. Stumpſio in Chron. lib. 5. c. 5. de Durgæa.

DE NATIS SINE PATRE.

Exemplvm

De Melchiſedech.

HIc Melchiſedech, rex Salem erat ſacerdos Dei altiſſimi, qui occurrit Abrahæ reuertenti à cæde regum & benedixit illi, cui & decimas ex omnibus impertitus eſt Abraham, qui primum quidem ex interpretatione dicitur Rex Iuſtitiæ, deinde verò etiam rex Salem, quod eſt rex pacis, ignoti Patris, ignotæ matris, ignoti generis, nec initium dierum, neque vitæ finem habens, ſed aſſimilatus filio Dei manet ſacerdos in perpetuum. Gen. c. 14. Ep. ad Hebræos 7.

Exem-

EXEMPLVM

De Ieſu Chriſto Saluatore.

MIraculoſiſſimè natus eſt Saluator ac redemptor noſter Ieſus Chriſtus Dei filius ex Maria Virgine, Imperii Augusti Cæſ. qui tùm orbi imperitabat anno 42. Quirino tum præſide Syriæ, vniuerſo orbe pacato in Bethlehem Iudæ, quem Maria angelo annunciante ex Spiritu Sancto concepit & peperit, ad abolendam humani generis labem, propter primorum inobedientiā contractam, qui naſcendo, viuendo, moriendo & reſuſcitando & in cœlum aſcendendo, vt Deum ſe oſtenderet, multa & inaudita miracula fecit, quæ ex familiariſſ. Euangelij hiſtoria patent.

EXEMPLVM

De Merlino vate Anglo.

MErlinus Anglus vates inſignis ex regis filia Monacha & incubo dæmone natus ſcribitur. Huius mater Demetię regis filia, quę inter quaſdam Monachas S. Petri enutrita virum nūquam cognouiſſe conteſtata eſt. Sed aliquando dixit, viſum ei fuiſſe quendam pulcherrimæ ſpeciei virum eam fuiſſe amplexatā, indeq; euaneſcentem grauidā ſe cognouiſſe, & illū tandē peperiſſe, ac poſtea in magnū virum euaſiſſe. Huius autem Merlini inſtinctu Vortigerius Britonū rex Chriſti fidem in immenſum auxit, cui ſucceſſit

frater eius qui M. Arturi pater fuit. Hic autem Merlinus multa obſcura reuelauit & futura prædixit, aperuit ei ſub fundamento, vbi turris ædificari non potuit, lacum eſſe, ſub lacu duos latere dracones, quorum vnus rubeus Pop. Britonum, alter Albus gentem Saxonum deſignaret, & quis conflictu ſuo ad inuicem præualeret. Arthurum verò quem aprum Cornubiæ vocat, prædixit, quod Eccleſiæ Dei ſuccurreret, quod Gallicanas prouincias poſſideret, Romano exercitui terribilem ſe exhiberet, & quod exitum dubium haberet.

EXEMPLVM

De Hunnorum ortu.

GEntem Hunnorum ab Incubis generatam eſſe euidenter hiſtoria regnorum Occidentalium narrat, & Inſulam Cypri totam depopulatam eſſe, & inhabitatam à filiis incuborum fama prædicat. Io. Nyder. in Formicar. lib. 5. cap. 10. Bonfinius Hunnorum originem à Spiritib. incubis deducit. Ait enim Filimerum Gothorum regem è ſuo exercitu meretrices omnes in loca ſolitaria profligaſſe ne militum animos & corpora eneruarent. Ad hæc poſtea incubos Spiritus acceſſiſſe, atque ex eorundem concubitu gentem Hunnorum crudeliſſimam eſſe prognatam, quorum non mores tantum, verum etiam lingua ac ſermo immane quantum ab omni humanitate degenerarunt.

De Incubis & Succubis.

Incredibile quidem verum tamen eſt poſſe malos Spiritus corporibus ex aere formatis indutos, cum hominibus actus veneros exercere atque etiam generare. Hoc Spirituum genus incubos & ſuccubos appellant. Incubos quidem, quod ſub viri forma cum mulieribus commiſceantur. Succubos quod mulierum ſpecie corpora viris ſubſternant. Quanquam autem naturaliter per ſe ipſi coire & generare nequeant, quippe corpore ac proinde etiam ſemine vaſiſque ſpermaticis, & in primis calore deſtituti (quæ omnia ad generationem requiruntur,) nihilominus tamen naturalibus illis mediis vſi, primum ſe in muliebrem effigiem transformant, & viro ſubſternunt, receproque ab eo in corpus aſſumptum ſemine, momento temporis cum fœmina congredientes illud in matricem transfundunt; vnde nonnunquam fœtus procreantur, in primis quando ſemen prædictum eadem qualitate & calore naturali conſeruatum in conuenientem materiam tempus ac locum inciderit. Auguſtinus eadem de re verba faciens, Fama, inquit, vulgatum eſt, & à multis approbatum, atque etiam acceptum ab iis, de quorum fide dubitari non debet, Faunos & animalia quædam ſyluestria, à vulgo incubi dicta mulierib. ita moleſtos fuiſſe, vt concumbere cum ipſis luxuriamque explere cupierint. Auguſt. lib. 15. de ciui. Dei c. 23. & lib. 1. Quæſt. ſup. Gen. 43.

EXEMPLVM

De Venere.

AVguſtinus lib.3. c.4. de ciuit. Dei. Vtrum potuerit Venus ex concubitu Anchiſæ Æneam parere, vel Mars ex concubitu Numitoris filiæ Romulum gignere in medio relinquamus, vide plura in Monte Veneris H K.

EXEMPLVM

De alio ſuccubo.

APud Hectorem Boethium, qui de rebus Gothicis ſcripſit, dæmonis ſuccubi talis exſtat hiſtoria. Carithæ vel Gareothæ regionis vico quatuor vix paſſuum millibus ab Aberdonia, adoleſcens formoſus coram Aberdonenſi antiſtite queſtus eſt palam, ſeſe à dæmone ſuccubo, vt vocant, gratiſſima omnium quas vidiſſet forma, multos ante menſes infeſtatum, eundemq; occluſis foribus noctu ad ſe ingredi, blanditiiſq; in complexum pellicere imo compellere, dubia luce abire ſine ſtrepitu ferè, nullo ſe poſſe modo, quum plures tentaſſet, à tanta ac tam turpi veſania liberari. Iubet continuo optimus Epiſcopus adoleſcentem alio ſe conferre, & plus ſolito orationibus & ieiuniis vacare; fore vt piis operibus intento victus cacodæmon terga ſit daturus, idque conſilium adoleſcenti religioſe exequuto ſalubriter eueniſſe.

EXEMPLVM

De ſacerdotis filia ab incubo infeſtata.

SCribit Cæſarius Colonienſis, ſacerdotis cuiuſdam filiam à dæmone incubo ita infeſtatam fuiſſe, vt liberari diu nequiuerit: tandem verò vltra Rhenum à Patre ablegatam, immundi Spiritus libidinem quidem effugiſſe, Patrem verò à dæmone ſic exagitatum & percuſſum, vt intra triduum mortem abierit.

EXEMPLVM

De Neſſeſoglis apud Turcas.

EOdem modo ex incubis ſcilicet vel ſuccubis geniti videntur, quos Mahumetani Neſſeſoglios vocant, & è Spiritu Sancto natos impiè credunt, hominum genus ſceleratum, quibus tamen Turcæ tantum tribuunt honorem, vt à quo illi beneficium receperint, beatum ſe putẽt: Quin etiam tangi ab eis ſingularis felicitatis loco habent. Aiunt Barbari capillos horum tanta eſſe virtute atque efficacia, vt ægrotis ſuperimpoſiti morbos continuo depellant, quæ cauſa Turcas impellit, vt ita natos eſſe credant, ſimul quod vitam illi agant, ab hominum non conſuetudine tantum, verum etiam modo & moribus valde alienam.

EXEM-

EXEMPLVM

De Polycrito incubo.

SImiliter Spiritus incubus, in Polycriti forma Ætolorum Princeps creatus eſſe, & iuuencu- lam Locrenſem vxorem duxiſſe legitur: Cum qua tribus exactis maritali conſuetudine nocti- bus ſubito diſparuit, grauidamque vxorem reli- quit, quæ poſtea hermaphroditum monſtroſum valdè partum edidit. Mulieris parentes attoniti, monſtrum in forum detulerunt, vbi conuocato ſenatu vocatiſque aruſpicibus deliberatum fuit, quid monſtro illo faciundum eſſet, conſuluerũt alii, vt partus flamma aboleretur, alii vt mater cũ partu Ætolorum finibus exigeretur. Heic Poly- critus nigro veſtitu amictus repente apparuit, & precibus primum, deinde minis filium repo- ſcit. Recuſantib. Ætolis, in medium proſiliit, & infantem apprehenſum totum degſutiuit, capi- te excepto, ſtatimque diſparuit. Ætolis ingenti ſtupore percullis, & de Legatis ad Oraculum Delphicum mittendis conſulentibus, infantis caput in medio foro iacens loqui cœpit, & graui oratione magnam cædem prædixit; quæ non multo poſt ſequuta eſt, prælio inter Ætolos & Acharnauenſes commiſſo.

EXEMPLVM

De Succuba Hermelina.

FRanciſcus Picus ait notum ſibi eſſe homi- nem Benedictum Bernam nomine, annos

ſexa-

ſexaginta quinque natum, qui per quadraginta annos Spiritus ſuccubi conſortio vſus ſit. Hnic nomen Hermelinæ ab eo inditum, & paſſim in forum atque alia loca deductum, ſermones etiam multos cum eo habitos, ita vt qui loquentem audiebant, nec tamen quenquam conſpiciebant, inſanire hominem putarent.

EXEMPLVM

De Pineto.

ALius quoque fuit Pinetus nomine, qui tali dæmonio per tringinta annos, pro muliere abuſus eſt.

EXEMPLVM

De Succubo Conſtantienſi.

IAcobus Rufus fœminam quandam Conſtantienſem cum ſuccubo rem habuiſſe, poſtea vero loco partus cum acerbiſſimis doloribus, clauos, ligna, vitra, crines: atq; alia eiuſmodi eieciſſe affirmat.

EXEMPLVM

De Succubo Colonienſi.

ALiud multo admirabilius in Colonienſi diœceſi accidiſſe dicitur. Multis enim aliquando principibus, in magno & pulcherrimo ad Rhenum palatio cōgregatis, Cymbam eo appuliſſe,

à cygno argentea catena attractam exque ea ignotum militem in terram egreſſum, qui muliere ibidem ducta liberos procrearit, poſt multos annos eandem cymbam rediiſſe inque eam rurſum ingreſſum militem inde diſceſſiſſe, relictis vxoribus, & liberis, nec amplius poſtea eſſe viſum.

EXEMPLVM.

De incubo Braſiliano.

IN Braſilia è barbaræ mulieris cum incubo congreſſu horrendum monſtrum prognatum fertur, & in ſedecim palmorum altitudinem excreuiſſe, dorſo lacertæ pelle contecto turgidis mammis, brachiis Leoninis, oculis rigentibus, & inſtar ignis ſcintillantibus, cæteriſque membris deformibus admodum & fœdis aſpectu.

EXEMPLVM.

De incubo Marſico.

ALexander mulierem Alcippen nomine bello Marſico è Spiritu incubo Elephantem peperiſſe ſcribit.

EXEMPLVM.

De Peguſianis & Scianitis Indiæ Popp.

IOannes de Barros actor eſt Peguſianos & Scianitas Indiæ populos à mulierib. dæmonũ concubitu impręgnatis originem traxiſſe.

EXEM-

Exemplvm

De Menippo.

PHiloſtratus ſcribit Menippum pulcherrimæ formæ adoleſcentẽ Demetrii Cynici diſcipulũ Corintho Cenchreas profectutũ in itinere in Spiritum ſanctum belliſſimũ puellæ ſpecie tectũ incidiſſe,& ab ea,amore illius ardere ſe fingente, in proximam caſam pertractum, multoſque ibi dies commoratum, non Veneris ſolum conſuetudinem cum illa habuiſſe, verum etiam ita blanditiis & illecebris captum, vt vxorem ducere ſtatuerit. Quod conſilium dum imprudens iuuenis agitat,Apollonium Tyaneum inſignem Magum fortè fortuna eo delatum Menippo aperuiſſe, non eſſe hanc quam putaret fœminã, ſed Spiritum ſuccubum, ex eorum genere, qui laruæ vel lemures dicuntur.Spiritum verò vbi ſe proditum animaduerterit ſubito diſparuiſſe.

Exemplvm

De Monacho Apelle.

SOzomenus refert Monachum,Apellem nomine,in monaſterio quodam Ægypti ne ocio torperet, nocte quadam in arte fabrili ſe exercuiſſe, & à ſuccubo ſub laſciuæ virginis habitu, ad inhoneſtum amorem inuitatum: Monachũ verò petulantia hac offenſum,ardentem forcipẽ ex igniario abreptum in faciem puellæ incuſſiſſe,atque ita illam ſubito diſparuiſſe.

EXEMPLVM

De Succubo è mari extracto.

VIncentius lib.3. hiſtoriæ ſcriptum reliquit, Rogerio in Sicilia regnum tenente, iuuenem quendam natandi peritiſſimum dum ſero veſpere in mari natat, à tergo ſequentem aliquẽ animaduertiſſe, quem ſocium eſſe exiſtimans, capillis atreptum in littus extraxerit. Verum vbi puellam eximia eſſe ſpecie vidit ac toto corpore pulcherrimo, pallio tectum domum ſecum abduxiſſe, ac tamdiu conſuetudine eius vſum donec filium ex ea ſuſcepiſſet. Vna res erat quæ iuuenis animum valde angebat, quòd tam bella forma muta videretur, neque enim vnquam loquentem audierat. Quodam verò die à ſocio obiurgatus, quod ſpectrum & non veram mulierem domi haberet iratus ſimul & territus, manu ad gladii capulum admota, vt quæ vel cuius eſſet continuo diceret, vehementer vrgebat, ni faceret filium ex ipſa natum interfecturum ſe minatus. Heic Spiritus tantum proloquutus, bonam à iuuene amitti coniugem, eo quòd loqui eam vellet, ſubito euanuit relicto filio, qui poſt annos aliquot cum ſodalibus pueris in maris littore ludens, ab eodem Spiritu in mare abreptus eſt, & ſuffocatus.

EXEM-

EXEMPLVM

De incubo Marriano.

HEctor Boethius lib. 8. hiſtoriæ Scoticæ miram de incubo narrat hiſtoriam. In Marria, inquit, regione, vti ex his qui rem hanc conſpexerunt, accepimus, puella nobilis formoſaq; auerſata coniugium, inuenta eſt prægnans. Parentes quum ſtupratorem quærerent, faſſa eſt puella nocte dieque ſecum formoſiſſimum cubare adoleſcentem, quem vnde veniret, non ſciret, illi tametſi parum fidei reſponſo adhiberet, tertio die indice ancilla cognoſcentes illum adeſſe, cũ tedis ac facibus ardentibus ſubito ingrediuntur, reſeratis foribus horrendumque monſtrum & ſupra humanam fidem terribile in complexibus filiæ cõſpicantur. Accurrerunt aut ocyus vicini ad fœdum ſpectaculum, atque inter illos ſacerdos probatæ vitæ nec ſacræ paginę ignarus Euangelium B. Ioannis quum recitaret, eoq; perueniſſet, Et Verbum Caro factum eſt, dæmon aſportans Cubiculi tectum, incenſa ſupellectili, ſtridoreque horribili emiſſo abiit. Fœmina poſt triduum peperit monſtrum vndiquaque aſpectu fœdum & quale in Scotia nunquam viſum eſt, quod obſtetrices ne in dedecus familiæ ſeruatum eſſet extincta pyra exuſſerunt.

EXEMPLVM

De Apollonio Tyanæo.

SVidas vult Apollonium Tyanæum incubi fuiſſe filium, ac patrem ſæpè à matre eius viſum, atque etiam quis eſſet, Proteus ſcilicet Ægyptius, aperuiſſe.

EXEMPLVM

De Meluſina.

MEluſina fuit Nympha, & ex pacto cum Beelzebub, vt nanciſceretur virum, dieb. Saturni inferius in vermem mutata eſt, quem exuiſſet ſi vſque ad finem apud Dominum ſuum manſiſſet. Verum in ſuperſtitione auolauit, in loca ad quæ maleficiati homines, qui in ſuperſtitionib. faſcinati ſunt, & incantati perueniũt, credibile vermem manſiſſe ad exitum vſq; ſuum, vt vult Theoph. Paracelſus lib. de Nymphis & Sylu.

EXEMPLVM

De Nob. Petro de Stauffenberg.

HIc Petrus de Stauffenberg Eques ex Mortenaco, per multos feliciſſimè, cum belliſſima ſuccuba concubuit, ipſique promiſit nunquam aliam ſe ducturum. Sed perſuaſus à Sigiſmundo Imp. votum fregit aliamque ſuperinduxit, quo facto triduo poſt nuptias mortem ſubire

coactus.

coactus. Cuius hiſtoria in ſingulari libello extat expreſſa, ideoque hic non deduco.

DE NATIS EX animalibus.

EXEMPLVM

De Nato ex vrſo.

VRſus miles Suetiæ mirabilem natiuitatis ortum habuit, cuiuſdam enim patrisfamilias in agro Suetico filiam liberalis formæ cum ancillulis luſum egreſſam, eximię granditatis vrſus deturbatis comitib. complexus rapuit, exceptamque vnguibus, præ ſe leniter ferens ad notam nemoris latebram deportauit, cuius egregios artus nouo genere cupiditatis aggreſſus, amplectendi magis quàm abſumendi ſtudium egit petitámque laniatui prædam, in vſum nefariæ libidinis conuertit, continuò enim ex raptore amator effectus, famem concubitu ſoluit, ardoremque gulæ Veneris ſatietate penſauit, quoque eam diligentius aleret, crebris incurſionib. vicinum acrius inceſſabat armentum, nec niſi lautiorib. antea veſci ſolitã, ſparſis ſanguine dapib. aſſuefecit. Adeo enim captiuæ ſpecies, efferatam raptoris ſæuitiam fregit, vt quem ſanguinis ſui cupidum extimeſcebat, amoris auidũ experiretur, paſtumque ab eo perciperet, cui fore protinus alimonia metuebat. Tandem fera à canibus, & retiariis circumuenta ac venabulis occupata confoditur. Vt ergo duplicis materiæ benigna artifex natura nuptiarum

deformitatem ſeminis aptitudine coloraret, generationis monſtrum vſitato partu edidit, ſylueſtremque ſanguinem humani corporis lineamentis excepit. Hoc modo vrſus natus, & paternum nomẽ à neceſſariis adeptus Anno 890. tandem agnita propaginis ſuæ veritate à patris interfectoribus, funeſta exegit ſupplicia, poſtea quoque res maximas bello geſſit, atque regibus Daniæ & Suetiæ gratiſſimus fuit. Saxo Gramm. lib. 10. Ioh. Magn. in hiſtor. Goth. lib. 18. cap. 2. Panthal. de viris Illuſtr. German. part. 2. p. 38.

EXEMPLVM

De Nato ex vacca.

IN Flandria incubus aliquis ſub viri forma, cum vacca rem habuiſſe fertur: è qua natus infans, baptizatus atque educatus in hominem pium ac Dei timentem euaſerit. Hunc amicis narrare ſolitum, ſentire ſe in animo continuum deſiderium, per prata ambulandi, & gramine cum cæteris pecoribus veſcendi.

DE VRINATORIBVS.

EXEMPLVM

De Ichthyophagis natandi peritis.

ICHthyophagos non ſecus, quam marinas belluas nando in mari valere ſcribit Solin. c. 58. & addit: Nam nandi peritiam etiam priſci probarunt.

runt, adeo vt prouerbio datus ſit locus in deſignando ignauo homine: Neque natare neque literas didicit.

EXEMPLVM

De Iulio Caſ. natandi peritiſſ.

CÆſar qui nulli hominum vlla in re virtute inferior fuit, natandi peritiam eximie callbit, quandoquidem iuxta littus Aphricanum non procul Alexandria, non paruum maris ſpacium alacriter tranauit, veſtibus pallioque nihil illi impedimenti præbentibus, cum ſe è cymba in pelagus dimiſiſſet, læua ſuos commentarios deferens, dextera natans ore pallium tenens peruenit ad ſuas triremes, Ægyptiorum ſuperuenientem impetum vitans Suetonio teſte.

EXEMPLVM

De Siuardo peritia natandi inſigni.

SIuardus è proceribus Noruegiæ natando ſub aquis loricam exuebat: deinde totus ſubmerſus, veſtimentis etiam omnibus, ac tandem adhuc ſub aquis degens, ſubucula, quæ extremum inter veſtes locum habet, ſeſe nudabat, quandoque in mari pugna quadam cruentiſſima quæſitus fuit, & ex natandi peritia inuentus circa annum Domini 1054. Krantzius Norueg. lib. 5. c. 8.

EXEMPLVM

De Nicolao Colapiſce.

VOlaterranus tradit ante à ſuo ſeculo annos pluſquam ducentos nempe ſub Gregorio nono, in Apulia vixiſſe hominem adeo marinis fluctib. ac belluis aſſuetum, vt qui antea Nicolaus diceretur, poſtea Colapiſcis fuerit nominatus, de quo & Bugatus ſcribit hiſtoriæ ſuæ lib. 3.

EXEMPLVM

De Colano.

IN Siciliæ ora homo erat cui piſcis Colanus nomen fuit, à pueritia tanta natandi libidine diu noctuque fluctibus obuerſaretur gaudens, & ad quingenta ſtadia natando perſeuerans, benignè comiterque nauigantibus occurſans; anxie viuens extra fluctus, ſub rege Alphonſo propoſito natantibus, præmio in mare proſiliens, vlterius non emerſit aliquo caſu incognito extinctus, narrat Alexander ab Alexandr. libr. 11. cap. 21.

EXEMPLVM

De mulieribus ad Nilum natantibus.

REfert Franciſcus Aluarez c. 135. quod mulieres lacum, vnde Nilum oriri ferunt, inhabitantes, vt piſces maritima nando percurrant.

EXEM-

EXEMPLVM

De Mauro quodam.

REfert Veſalius Maurum quendam vrinatorem Ferrariam, ex Triremi adductum, qui vnus longius producebat vocem, ac continuo clamore abſque reſpiratione, inſiſtebat diutius quàm quatuor robuſtiſſimi pugiles: Idem rurſus cohibito, ſuppreſſoque ſpiritu, ac naribus oreq; occluſo, abſque vlla halitus animæque reductione cum illis certabat: Quo naturæ munere hoc erat conſecutus, vt ſemel atque iterum captus elapſus ſit, mergoque aui ſimilis intima maris per ſemihoræ ſpacium penetrans captiuitatis iugum morte acerbius excuſſit. Lemn. de occult. natur. mirac. lib. 11. c. 6.

De Noctambulonibus.

Sunt homines qui ambulant in ſomnis, vulgo noctambulones vocantur, de quibus multi varia commenti ſunt. Paracelſus vt verior reiicit cauſam in Spiritum. Sciendum enim diem eſſe deſtinatum corporibus, noctem verò ſpiritibus. nam in die laborant corpora & in nocte ſpiritus, & quando ceſſant corpora, incipiunt ſpiritus, & quando ceſſant ſpiritus, incipiunt corpora. Sic & quando corpus hominis deſinit laborare, & incipit quieſcere, ſpiritus eius incipit operari, & quando deſinit operari, incipit iterum corpus. Vt igitur in die cauſatur homo ambulare & ambulat, adeſt ſpiritus eius euſtos, qui ipſum ducit

in virtute Dei. Sic & in ſomnis quando Spiritus cauſatur ſurgere & ambulare, adeſt Spiritus cuſtos, & ducit hominem in ſomno. Vt enim habemus morbos in phyſico corpore, ita & in anima, ſed non materialiter, verum ſpiritualiter, ideo ſurgimus in ſomno, quando habemus maniam ſomni. Nec contradicend. quod ſi homo ſurgat in tali morbo, malignus Spiritus accedat ipſumque circumducat ad inacceſſa loca & periculoſa. Verum bonum angelum non animaduertit, ideoque fallitur: nam bonus angelus cuſtodit eum, & maligni Spiritus propoſitum fruſtratur. Ideoque ſæpiſſimè fit ſi nomine vocitentur ambulones, ipſos expergiſci & cadere. Et ratio eſt, quia Spiritus eius terretur ob vocitationem, Spiritus enim terrentur æquè ab hominum vocibus, ac homines à Spirituum voce, & ideo quia homo ſuſcepit nomen in baptiſmo, & non Spiritus.

Exemplvm

De Ambulone nocturno.

LAudenſis Iuriſconſultiſſimus enarrationes ſcribens in Clementinas memorat, cum Pariſiis degeret, vſum ſe conſuetudine Anglici cuiuſdam, cui id more poſitum erat, vt ſomno correptus domo egrederetur, ad templa proficiſceretur, etiam procul remota: atque aliquando eum iuxta Sequanam, fluuium ſomno adhuc oppreſſum ambulantem etiam puerum peremiſſe,

miſſe, ac ſeſe rurſum in lectum recepiſſe nunquam expergefactum.

EXEMPLVM

De noctambulone Piſano.

BArtolus quoque memorat Piſanum quendam ciuem in ipſo ſomno ſæpe arma corripuiſſe, vrbem inambulaſſe concinentem, ſemper oppreſſum ſomno.

EXEMPLVM

De noctambulone puella Senenſi.

MArianus quoque Senenſis iuris conſultiſſimus narrat, in vicinia agnouiſſe puellam, è lecto cubilique ſomno oppreſſum egredi conſueuiſſe, piſtoriamq; exercuiſſe nunquam expergefactum. Quæ omnia non iis tantum accidere, ſed frequenter aliis quoq;: nam & Cœlius Rhodiginus de ea re ſcribit Antiq. lib. *30.* c. *9.* & Petrus Aponenſis in commentario *30.* ad problema *12.* & Tiraquel. de pœna remitt. cauſa quinta.

QVÆSTIO

An noctambulo in delictis excuſetur.

QVid ſi noctambulo delinquat, puta hominem interficiat, vel huiuſmodi, nunquid erit excuſandus? Reſp. I. Clarus lib. 5. §. fin. pract.

crimin. Quod ſic,non enim erat tempore delicti compos mentis, ideo de eo tanquam furioſo videtur iudicand. Hoc tamen intellige vt procedat, quando alias ei dormienti talia euenire non ſolent, ſed ſi aliquando id ei contingere ſoleret, vt ſcilicet à lecto ſurgeret & enſem euaginaret, vel ſimilia faceret, tunc ſi ipſe non præcauiſſet claudendo oſtium, diceretur eſſe in culpa, & ideo deberet pœna extraordinaria puniri,ita tenet Bartol.in l.pen.D. Ad l. Pomp. de parricid.& eſt communis opin. vt ait Didac. in reper. clem.ſi furioſus.fol. 319. num. 6. Placa lib. 1. delictor. cap.31. num.3.

QVÆSTIO.

Quid de hominibus ambulantibus,ante & poſt mortem.

SOlent quandoque homines apparere ante mortem,& poſt mortem hocce vel illud agẽtes. De eo ſic intelligendum eſt, quòd ſit ſpiritus hominis, qui eſt tertium quidpiam in homine, non anima,non corpus, ſed animæ anima, ſiue vmbra vtriuſque. Corpus igitur in tali apparitione non conſpicitur, neque anima,ſpiritus verò conſpicitur aſſumpta ſpecie & figura hominis & animæ; vtriuſque enim vmbra eſt.

De Lycanthropis.

Virgil.Bucolicor. Eclog.8.

His ego ſæpe Lupum fieri, & ſe condere ſyluis
Mœrim. ———

Viden-

Videntur veteres vel delectati hoc figmento, vel hac ignoratione decepti, cum ſæpe dicant homines in feras mutatos, in lupos inprimis. De Mæri Virgil. ibi. de ſociis Vlyſſis in 7. Æn. Formas magnorum vlulare luporum. Propertius quoque: Et ſua nocturno fallere terga lupo. Pauſanias lib. 8. Lycaonem regem Arcadum ſcribit inter ſacra, quæ Ioui faciebat, mutatum in lupum, additque Arcadum vanitatem quandam. Nam credebant illi multos mortales poſt Lycaonem in lupos verti, hac lege, vt decimo anno ſi interea humana carne abſtinuiſſent, formam priſtinam reciperent, ſin hominum carnes guſtaſſent, nunquam deſinerent eſſe lupos. De Neuris id ipſum ſcribit Herodotus li. 4. λέγονται γὰρ ὑπὸ σκυθέων καὶ ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ σκυθικῇ κατοικημένων, ὡς ἔτεος ἑκάστου ἅπαξ τῶν Νευρῶν ἕκαστος, λύκος γίνεται ἡμέρας ὀλίγας καὶ αὖθις ὀπίσω εἰς ταυτὸ καθίσταται. Produnt Scythæ & Græci, qui in Scythia degunt, ſingulos Neuros ſemel quotannis ad aliquot dies lupos effici, & rurſus redire in formam priſtinam. Scribit Trithem. in Chronic. Hirſaugienſi, Baianum Bulgariæ regem ſolitum mutari in lupum cum vellet, vel in quamuis aliam feram. Vide etiam Plin. lib. 8. cap. 22. vbi late. Hoc ipſum tradunt Pompon. Mela, Solinus Euſthatius, Varro, A. Gellius aliique plures. Putat Hieron. Mercurial. lib. 6. Var. cap. 20. huic tam decantatæ narrationi aliquid veri eſſe coniunctum, nimirũ huiuſmodi homines & gentes, ea Melancholiæ ſpecie labo-

laboraſſe, quam Græci Lycanthropiã, Latini inſaniam Lupinam appellant. Qua ſi aliqui tententur, ita ſe Lupos eſſe credunt, vt per ſyluas oberrent, nocte vagentur, clament, percutiant, aliaque Luporum opera edant, quibus ſimplices inducti, poſtmodum eos eſſe lupos factos verè exiſtimauerint. Meminit morbi huius Cœlius Rhodiginus lib.14.c.45. Franc. Valleſius de ſacra Philoſoph.c.28. Quod genus morbi plerumque referas ad imperſcrutabile Dei iudicium volentis, ita nefarios homines & peccatores punire, quales illi ſunt, de quibus loquitur S. Hieron. in Epitaphio Paulæ: Cernebat variis dæmones rugire cruciatibus, & ante ſepulchra ſanctorum vlulare homines more luporum, vocibus latrare canum, fremere leonum, ſibilare ſerpẽtum, mugire taurorum. De hoc argumento qui multa volet, adeat Ioh. Bodinum Mag. Dæmon. lib.2. c.6. Io. Spondanum in lib.10. Odyſſ. vbi apertè ait, vel herbarum poteſtate, vel dæmonis arte fieri poſſe, vt homines amittant humanam figuram, ferinamque lupi aut bouis aut cuiuſque beſtiæ induant. Vide etiam quæ Vincentius adducit in Speculo lib.3.c.109. Quid Apuleius, Quid Lucianus ſcripſerint, in promtu eſt. Sunt verba Sprangeri inquiſitoris, quę etiam adducit Spondanus: Iuuenis Anglus miles in Cypro fuit à Saga transformatus in Aſinum: qui cum in nauem ad ſocios volens remeare, fuſtibus abactus eſſet, ad Magam rediit; Itaque illa eo vſa eſt, donec aſinus in Eccleſia viſus eſt in genua procidere, eaq; facere,

facere, quæ ab animante bruta nequeunt proficiſci. Tum Maga quæ agebat ipſum, ex ſuſpicione ad Iudices rapta, eum triennio elapſo reſtituit & morte affecta eſt. Ex hac opinione mortalium locutus Plaut. Amphytr.

Nam verum eſt quod olim eſt auditum
Fabularier mutatos antiquos in Arcadia homines
Et ſæuas belluas manſitaſſe, nec vnquam denuo parentibus cognitos.

EXEMPLVM

De Nebucadnezare.

NEbucadnezar quum animo eſſet elato, ſibique arrogaret, immoderata, de ſolio regni ſui depoſitus eſt, illiq; decus ademerunt. Et de hominibus eſt pulſus, ac ferino ſenſu præditus, inter onagros verſatus eſt, eumque fœno cibarunt velut boues, & de rore cœleſti eius corpus tinctum eſt, donec agnouit, quod hominum regno dominetur ſupremus Deus illique imponat, quem voluerit. Dan. 4. & 5. c.

QVÆSTIO.

An Nebucadnezar ſubſtantialiter in beſtiam transformatus ſit?

NIcolaus Remigius in dæmonol. ſentit Nebucadnezarem ad infimum animalium ordinem ob affectatos diuinos honores aliquãdo redactum eſſe, nunquam tamen oris vultuſq; habi-

habitum depoſuiſſe, ſed tantum eodem cum illis paſtu hoſpitioque per aliquot annos vſum cœli iniuria villos vngueſq; contraxiſſe, qualib. bruta animalia tegere armareq; natura conſueuerit. Verum Iohannes Bodinus vir magni iudicii putat humanam formam reuera ei fuiſſe ademptam, idque ex textu ipſo probari poſſe demonſtrat, primo vbi dicitur: Humana ratio illi eripiatur, & ſenſus detur ei beluinus. Secundo fœnum vt bos comedit, eiuſque corpus de rore cœleſti tinctum, adeo vt pilorum copia aquilis & vnguibus ſimilis euaderet volucribus. Tertio exactis diebus Nebucadnezar ſuſtulit oculos ſuos ad cœlum: Et ecce mens eius rediit ad eum, ex quibus omnibus facilè colligitur eum mutatum in beſtiam. Et Deus miraculum hoc in iſto rege impio facere potuit, vt in beſtiam mutaretur, ſicut vxor Lothi mutata in ſtatuam ſalis, Geneſ.19: aſtipulatur c. miror. cau.17. q.4. ibi. Nabuchodonoſor regem intende, quia cauſa ſuperbiæ in bouem eſt ex homine commutatus, non vt cõfundam te hoc ſcribo, ſed vt filium cariſſimum moneo. Ne quis non reuera mutatum eſſe regem putet, docet Dorotheus & Epiphanius in Synopſi in vita Dan. eundem anteriori parte corporis ſpeciem bouis, poſteriori autem Leonis retuliſſe, vt ſcilicet hac ipſa daretur intelligi, regẽ priori ſua ætate fuiſſe ventri & libidini deditiſſimum, poſteriori autem immanitati, crudelitati, rapinis ac cædib. hominum vacaſſe. Hinc eſt, vt non immerito dixerit B. Gregorius lib.5. Moral. cap.8: Nabu-

Nabuchodonoſor regem in animal irrationale mutatum eſſe Petr. Thyræus de ſpirit. appar. lib. 2. c. 15. in fin. Et Euilmerodach filius Nabuchodonoſorem poſt mortem in eſcam dedit volucribus ne quando reſurgeret à mortuis, qui iam de beſtia redierat in hominem, vt ſit veroſimile illos non dubitaſſe de vera eius metamorphoſi.

DE AMATIS AB animalibus.

EXEMPLVM

De Virgine amata à ſerpente.

SCribunt Hiſtorici ſerpentes deprehenſos eſſe aliquando amaſios puellarum, omniaque & amoris & nequitiæ ſigna præbuiſſe. Extat memorabile exemplum apud Plutarchum de ſerpente, qui Ætolæ cuiuſdam virginis amore captus, noctu eam adire ſuetus puellæ corpori circumfuſus, hac atque illac illabens, illam nunquã neque vltro neque inuitus lædebat, opportuneque ſub diluculum recedebat. Quod quum ii, quibus puella curæ fuit, intellexiſſent, eam alio migrare compulerunt. Serpens per triduum & quatriduum non adeſſe, ſed diligenter accurateque circumire, illam quæritans, quam vbi mox inuenit, caſu illi obuiam factus, non vti ſolitus erat, mitis & blandus ſed aſper & horridus in eã inſiliit, manibuſque primũ ſpira ad corpus aſtrictis, caudæ reſiduo fæmora flagellabat, leuem quidem iram præ ſe ferens, ſed quæ licet indulgentia aliqua permixta eſſet, caſtigationem tamen apertè demonſtraret.

EXEMPLVM

De Aquila virginem adamante.

EXemplum inducitur cuiuſdam Aquilæ à pulcherrima virgine educatæ apud Seſton vrbem,quæ quidem permiſſa à puella libero cœlo gratias quotidie ei referebat, aues enim primo, deinde venatus ſedulo aggerebat. Atqui quum contigiſſet virginem mortuam efferri,gemebunda ſubſtitit Aquila poſtremo in accenſum rogum ſe mittens, cum puella ſimul conflagrauit. Huius rei teſtimonium adfert Plinius, ne videatur res ficta, & ſine auctore eſſe Fr.Patricius de Regno lib.3.tit.7.de Aucupio.

EXEMPLVM

De Androdo ſeruato à Leone.

ANdrodus Dacus cum atrociſſimi heri furorem fuga deuitaret, in Africæ prouincia ſole feruenti in obuiam quandam ſpecum ſeſe recepit latebroſam, neque multo poſt ad eandem ſpecum venit Leo vno pede ſaucius, gemitus edens & miteſcens, homini pedem oſtendens. Abiecto igitur omni timore Androdus peracutam ligneam feſtucam, veſtigio pedis eius hærentem reuulſit, deterſo omni cruore, ſuſcepti beneficii memor Leo, per triennium in eadem ſpecu Androdum venationibus pauit. Ac cum poſtea Leo fortè fortuna captus Romam fuiſſet dela-

delatus: & Androdus ibidem ob obiecta crimina ad feras diſcerpendus damnatus eſſet, Leo ad hunc hoſpitis ſui memor, nec læſit, nec ab aliis lædi permiſit, ſed blanditus adeo illi eſt, vt vterque fuerit ſeruatus, vti ſcripſit Appion Polyhiſtor. qui ſe hanc rem Romæ vidiſſe teſtatur: retulit ex eo A. Gellius Noct. Atticar. lib. 5. cap. 14. Ælian. hiſtor. anim. lib. 7. c. 43.

EXEMPLVM

De Helia, Antonio & Paulo cibatis à coruis.

DEus in pleriſque myſteriis corui opera vſus eſt. Nam Heliam pauit per coruum, qui tamen filios ſuos non paſcit, 3. Reg. c. 17. & Antonium ac Paulum primum eremitam, vt S. Hieronymus tradit in vita Pauli eiuſdem. Nam cum antea dimidiatum panem ſemper coruus Paulo deferret, tunc propter Antonii aduentum integrum detulit.

EXEMPLVM

De Daniele tuto à leonibus.

MEmorant Ethnici Leoni eſſe aliquando miſericordiam, ſed id à magnanimitate deprehenſum eſt retenta ferocitate naturæ. At cum ſeruis Dei famulati ſunt, aut pepercere depoſita ferocitate, manifeſtiſſima cauſa fuit, ſola reuerentia ac Dei voluntas, quæ glorificantes glorificat. Nam Danieli Leones obliti vigentiſ-

ſimæ famis pepercerunt, hominem venerati Dei vtique ſeruum; eos autem qui, vt Daniel in lacum mitteretur, omnem nauarant operã, in momento Leones iidem deuorarunt. Dan.c.14.

EXEMPLVM

De Arione Cytharœdo ſeruato à Delphino.

ARion Methymnæus Cytharœdus & poeta Lyricus dum Lesbon patriam peteret, videretque inſidias & coniurationem parari ſibi à ſociis vel nautis, quib. cum nauigabat propter opes quas fereba ſecum, rapta cythara nonnihil prius modulatus in mare ſe coniecit, cuius cantu illectus Delphin dorſo exceptum portauit ad littus, hoc eſt in Laconiam, antequã nautæ illuc applicuiſſent, in cuius rei monumentum erecta eſt illi ſtatua cum Græco Epigrammate, quod Raphael Volaterranus Latinum fecit hoc modo:

Cernis amatorem qui vexit Ariona Delphin
A Siculo ſubiens pondera grata mari.

EXEMPLVM

De Sandrocotto ſeruato à Leone.

SAndrocotto qui haut multo poſt Indorum rex fuit, quum Alexandro inuiſus infeſtuſq; ſæuitiam fugiens per vaſtas ſolitudines curis & inſomniis fatigatus, languente corpore, iaceret afflictus, ſoluſque obdormiſceret, Leo horribilis & pertimeſcendus ſudorem dormienti deterſit

lingua,

lingua, quod oſtentum ex omni ſæuitia fortunæ illum emerſurum & mox Imperii præpotentem ſignificauit.

DE SANCTIFICATIS in vtero.

EXEMPLVM

De Samſone.

LIbro Iudic.c.13. Erat vir quidam de Zareah de familia Dan, nomen eius erat Manoah, cuius vxor ſterilis fuit.nec peperit. Huic mulieri apparuit Angelus Domini dixitque ad eam: Ecce tu ſterilis es nec paris, concipies vero & paries filium; caue ergo ne vinum bibas aut ſiceram, & nihil quod immundum eſt comedas, quoniam tu imprægnata paries filium, cuius capiti nouacula nulla admoueatur, Nam puer ille Naſir Dei erit ex ipſo vtero, is incipiet ſeruare Iſraelem de manu Palæſtinorum.

EXEMPLVM

De Propheta Ieremia.

IErem.c.1. Factus eſt ſermo Domini ad me in hunc modum, priuſquam te formarem in ventre, cognoui te, & antequam prodires de vtero, ſanctificaui te & Prophetam gentibus conſtitui te.

EXEMPLUM

De S. Iohanne Baptiſta.

IOannes natus eſt ex Elizabetha muliere ſterili,& prædictus eſt ab Angelo, & exultauit in vtero matris ſuæ, cum viſitaretur ea à B.Mariâ, eodemque momento ſanctificatus, & Spiritu ſancto repletus fuit, poſtmodum in deſerto viuens mel ſylueſtre & locuſtas comedit.

EXEMPLUM

De B. Maria Virgine.

HÆc longiſſimo tempore prædicta fuit Gen.3. Semen mulieris conteret caput ſerpentis. Fuit ea promiſſio renouata Abrahamo: In ſemine tuo benedicentur omnes gentes. Fuit rurſus promiſſa dauidi: De fructu lumborum tuorum ponam ſuper ſedem tuam, & ſtabiliam thronum regni eius vſque in ſempiternũ. Tranſactis ab initio mundi annis quaſi 400. Archangelus Gabriel miſſus à Deo ad immaculatiſſimã virginem Mariam, eam ſalutat dicens: Aue, gratia plena Dominus tecum: Benedicta tu in mulierib. Dicitur Aue, id eſt, ſine Ve, hoc eſt ſine culpa, cui iuſto ordine debetur Ve. Et quia ſola virgo immunis ab omni macula fuit, ideò ei ſoli hæc noua dictio, & noua ſalutatio debuit reſeruari. Eſt autem triplex Ve, à quo fuit libera ſancta virgo Maria. Primò à Ve culpæ originalis. Secundo

cundo à Ve culpæ Venialis. Tertio à Ve culpæ mortalis. Quidam tamen dicunt B. Virginem fuiſſe in peccato originali conceptam, & quod ad lymbum deſcendiſſet, ſi ante filii ſui paſſionem deceſſiſſet. Quibus dicitur, quod hoc non fuiſſet propter culpam Originalem, ſed quia ianua regni cœleſtis nondum erat aperta, quæ ſolo merito paſſionis Chriſti erat aperienda.

EXEMPLVM

De Ioſia.

IOſias prius nominatus fuit quam natus. 3. Reg. 13. ibi ſic dicit Dominus: Ecce filius naſcitur domui Dauidis Ioſias nomine, qui ſuper te ſacrificabit ſacerdotes excelſorum, qui thura ſuper te adolent, & humana oſſa ſuper te comburent.

DE HÆREDITARIIS quorundam virtutibus, & facultatibus.

EXEMPLVM

De Iehoſua.

IEhoſua tantæ fuit virtutis & potentiæ, vt ad verbum eius: Sol ſiſte gradum in Gibeon & Luna in valle Aialon, conſtiterit Sol, & Luna ſtetit, donec ſe gens de hoſtib. ſuis vlciſceretur: An non hoc in libro iuſti ſcriptum eſt. Conſtitit

itaque ſol in medio cœli nec feſtinauit ad occaſum ferè integro die. Nec fuit dies talis antę illum, nec poſt illum, vt exaudiret Dominus vocem hominis Ioſ. 10. ideo Iuſtinus Martyr in Dialogo cum Tryphone Hebræo non longè à calcę diem illam triginta ſex horarum fuiſſe ait.

EXEMPLVM

De Regibus Hiſpaniarum.

DE Regibus Hiſpaniarum habetur, quod hæreditaria quadam virtute dæmones à corporibus fugent, vt atteſtatur Carolus Tapia in Rubric. D. de conſtit. Princ. c. 1. n. 3.

EXEMPLVM

De Regibus Galliarum.

REges Gallię hęreditariam virtutem per manus traditam habere perhibentur, vt quoſcunque ſtrumis laborantes (alii morbum regalem dicunt, Chaſſan. in Gloria mundi 5. part. 1. concluſ. Tapia in Rubric. D. de conſtit. princ. c. 1. n. 4.) atque affectos attigerint, ſanos reddere valeant. Leonhard. Vairus de faſcino lib. 1. cap. 11. eamque omnes Francorum reges à ſacra vnctione, cuius oleum à columba in baptiſmate Clodouæi à cœlo allatum diuino munere accepiſſe putantur, virtutem curandi quoddam genus infirmorum, ſola impoſitione manuum. Nangius in vita D. Ludouici narrat, cum deceſſores reges

in tangendis ſtrumoſis ſigno crucis vſi non eſſent, illum primo vti cæpiſſe. Hanc vim regibus Galliæ à Deo datam, vt ſolo tactu ſtrumas curet, pro re certa habetur, ad eoſque ex vltimis Hiſpaniæ finib. ſtrumoſi accurrunt, Marculphi precib. tantum eos poſſe conſtans fama eſt, itaq; ad eius templum in agro Laudunenſi reges, quã primũ vncti ſunt, ſolent proficiſci. Marculphus apud Baiocaſſes in Lugdunenſi ſecunda, quę Neuſtria & Normannia eſt, nobili natus loco Clotarii ſecundi & Childeberti temporib. vixit. Id ex Sigeberti Chronicis perſpicitur & ex eius vita.

EXEMPLVM

De Pyrrho rege Epirotarum.

PYrrhus rex Epirotarum in dextro pede pollicem habuit, cuius tactus lienoſis medebatur, quem cremari cum reliquo corpore non potuiſſe, tradit Leonh. Vairus de faſcino li.1.c.11.

EXEMPLVM

De Veſpaſiano Imp.

VEſpaſianus à natura donatus legitur, vt tactu & ſaliua & quandoque ſine his pluribus morborũ generib. mederetur, Leonh. Vair. lib.1. de faſcino c.11. Legitur de eo cum eſſet iam à militib. ſalutatus Imp. auctoritatẽ & quaſi maieſtatẽ quandã inopinato, ſcilicet & adhuc nouo Principi defuiſſe, q̃ nõ prius acceſſerit, q̃ è plebe q̃dã luminib. orbatus, itẽ alius debili crure ſedẽtẽ ꝓ tribunali pariter adiiſſẽt orãtes, vt Tranq. ait,

opem valetudinis demonſtratam à Serapide, per quietem reſtituturum, oculos ſi inſpuiſſet, confirmaturum; crus ſi dignaretur calce contingere; cumque vix fides eſſet rem vllo modo ſucceſſuram, ideoque ne experiri quidem auderet. Extremo hortantibus amicis palam pro concione, vtrumque tentauit, nec euentus defuit, atque ita quod primum deſiderabatur, auctoritatem indeptus eſt.

EXEMPLVM

De Iuliano Saba.

NOta miraculum, Caſſiodorus ſcribit in 6. Tripart. c. 45. Iulianum Sabam cognouiſſe mortem Iuliani Apoſtatæ, licet plus quam viginti mutationes ab eo loco vſque ad illius exercitum eſſe viderentur. Theodoretus illud appellat iter viginti dierum. Verum miraculoſe factum id non eſt, ſed per celeritatem curſus publici de quo Procopius Iuſtinianus, cap. de curſu publico.

EXEMPLVM

De Matre Neronis.

SCiebat ex præſagio Aſtronomi mater Neronis, ſe à filio interemptam iri. Nam cum Aſtrologus in natiuitate Neronis, videret Neronem quidem Imp. fieri, ſed matrem ſuam interfectu-

fectorum; illa: Occidat, modo regnet: Sicque matricidium nihili habebat, dum regnare poſſet. Xiphil. ex Dione Nic.

EXEMPLVM

De Plotio odorato.

CNeius Plotius ciuis Romanus latens in regione Salernitana, cum nec ſeruis tortis aperiri poſſet, vbi lateret, ſolo tamen odore ipſe deprehenſus eſt. Val. lib. 6. cap. 8. Anton. Auguſt. Epiſcopus Ilerdenſis in familiis Romanorum ciuium, & Vrſinus in eiſdem.

EXEMPLVM

De Elia.

ELias cum pallio flumen percuſſiſſet, cum Eliſæo ſiccis pedibus pertranſiit, quin Eliſæus ipſe eodem Eliæ pallio, cum Iordanem ipſum etiam percuſſiſſet, effecit vt tantus fluuius cedens, Domini præcepto diuiſerit ſemetipſum, retento ſuperioris partis curſu, vt ſicco pede tranſiret Eliſæus 4. Reg. c. 2.

EXEMPLVM

De Eliſæo.

AMaros ac ſalſos ipſis quoque fructuoſis arboribus, ac prægnantibus mulieribus partuique pernicioſos fontes Eliſæus immiſſo ſale reddidit

ſalubres ſimul & prædulces. 4. Reg. c. 2. Ioſeph. bell. Iudaic. lib. 5. cap. 4.

De hominibus ſaſcinatoribus natis.

Solent quandoq; hæreditario iure à ſuis maioribus faſcinatores naſci. & hinc eſt, vt per dæmonum miniſterium pro initi fœderis ſigno nõnulli faſcinatores binas pupillas in oculis, quidã in vno oculo geminam pupillam, in altero equi effigiem habeant, vt Didymus inquit Plinio referente.

EXEMPLVM

De faſcinantibus per viſum.

MVlieres & inter eas aniculæ maximè habent effaſcinandi vim, quæ viſu nocere vbique compertæ ſunt, & illæ præſertim, quæ vel in ſingulis oculis geminam pupillam habent vel in altero equi effigiem, vt de quibuſdã Pontum incolentib. ſcriptum legitur. Ex oculis enim radii quidam emittuntur, qui veluti iacula quædam ac ſagittæ ad effaſcinandorum corda deferũtur, totumq; corpus inficiũt, atq; ita nulla interpoſita mora, arbores, ſegetes, bruta animalia & homines pernicioſa qualitate inficiunt, & ad interitum perducunt.

EXEMPLVM

De faſcinantibus laude.

VIrgil. Bucolicorum Eclog. 7. vltra placitum laudarit. Laudare vltra placitum eſt nim. atq

atque irriſoriè laudare,& vltra quam placeo aut mereor. Ita Seruius. Ex hac laude ait Virgilius prouenire faſcinum,& ideo parandum eſſe baccar,vt amuletum. Faciunt verba Plin. lib.7.c.2. In eadem Africa familias quaſdam effaſcinantium Iſigonus & Nympodorus tradunt,quarum laudatione intereant probata, areſcant arbores, emoriantur infantes. Faciunt etiam verba Seruii p.Daniel.Quicquid vltra meritum laudatur, dicitur faſcinari. Præclare itaque ad mentẽ facit Virgilii,nota illa, quæ in multis iam obuia. Qui alium laudabant addebant hanc voculam, præfiſcine vel præfiſcini,id eſt, ſine faſcino. Græce ἀβασκάντως, quo teſtabantur ſe laudare alios nõ animo faſcinandi & cum liuore, ſed candidè & ſincere. Titinius in Setina, cum inducat quendam dicentem:Paula mea amabo. Subdit alius. Pol tu ad laudem addito præfiſcini, ne puella faſcinetur.Ex eodem more Plaut. Rudente Act. 2. ſeruum Sceparuionem, cui benè res ſucceſſerat, ita inducit loquentem ; Vt ſine labore hanc extraxi præfiſcine,id eſt explicatore Lamb. Quam minimè laborioſe extraxi vrnam ex puteo? Abſit verbo inuidia,ignoſcat mihi Nemeſis, timebat videlicet ne ex laude ſua aliquid ſibi mali imminerct.

EXEMPLVM
De Salutatoribus in Hiſpania.

IN Hiſpania ab oculatis teſtib. audiuiſſe teſtatur Leonh. Vairus in li.1.de faſcino c.11.quoſdã hẽs fuiſſe,q Salutatores vocabãtur,q ſalutationib

prope

propè incredibilia faciebant, etiam canum mortes curantes. Hi hodie in Gallia & Burgundia eſſe dicuntur. Quando enim aliquis ſeptem filios maſculos, & inter eos nullam fœminam ſuſcepit, ſeptimus hancce mirabilem virtutem habere creditur.

Exemplvm

De Ophiogenibus hominibus & Pſyllis.

IN Helleſponto circa Parium genus hominum eſſe Pergamenus Crates tradit, vt ex Plinio diſcimus, quos Ophiogenes vocat ſerpentum ictus contactu leuare ſolitos. Similis in Aphrica gens, Pſyllorum fuit, vt Agatharchides ſcribit à Pſyllo rege dicta, quorum corporibus virus exitiale ſerpentibus ingenitum fuit, cuius odore eas ſopirent. Plin lib. 7. cap. 2. & lib. 8. cap. 25. & libr. 25. cap. 10. & lib. 28 cap. 3. Pſyllos etenim, vt ſcribit Plutarchus, Cato iter per deſerta Lybiæ faciens ſecum duxit, vt morſibus ſerpentium mederentur: ii enim partim ore trahunt venenum, partim cantilenis medentur, vti horum etiam meminit Herodotus lib. 4. Gell. 16. cap. 11. Odor enim Pſyllorum ſerpentes necat, & ſaliua, vt Varroni videtur.

DE MIRACVLIS ingeniorum.

EXEMPLVM

De memoria Cæſaris.

ADmirari licet in C. Iulio Cæſare, quem quaternas ſimul litteras dictaſſe ſcribit Solinus c. 5. Quin Plin. lib. 7. c. 25. addit, ſi nihil aliud ageret Cæſar, dictaſſe ſeptenas eumque ſcribere & legere ſimul, dictareque & audire ſolitum, neque ea omnia ob aliud, quam ob proprium ſenſuum vigorem magnanimitatemque, ob quam tranquilliſſime imperturbateque res excogitaret.

EXEMPLVM

De Adriano Imp.

HOc & in Adriano Imperatore admirandum fuit, vt vno tempore ſcriberet, dictaret, audiret, & cum amicis fabularetur, vt tradit Spartianus: quem etiam ſcribit libros ſtatim lectos, & ignotos quidem plurimum memoriter reddidiſſe.

EXEMPLVM

De Valente Æliæ ciuitatis Diacono.

SCribit Euſebius Cæſ. hiſtor. lib. 8. cap. 21. de Valente Æliæ ciuitatis Diacono diuinarum ſcri-

nominatim ſingulos alloquebatur. Solin. cap. 7. Valer. lib. 8. cap. 776. Quintil. lib. 11. cap. 2. addit eum etiam plurimos verſus ſemel auditos protinus reddidiſſe.

EXEMPLVM

De Cynea memoria.

CYneas Pyrrhi Legatus poſtero die, quam ingreſſus Romam fuerat, & equeſtrem ordinem & Senatum propriis nominibus ſalutauit. Solin. cap. 7. vid. Cic. Tuſcul. 1. Plin. lib. 7. cap. 24. Plutarch. in Pyrrho & Senec. (qui & miræ fuit memoriæ) in Prolog. con. vbi ait intra exiguum pauciſſimorum dierum tempus poterit quilibet facere id quod Cyneas fecit, qui miſſus à Pyrrho Legatus ad Romanos, poſtero die nouus homo & Senatum, & omnem vrbanam circumfuſam ſenatui plebem nominibus ſuis perſalutauit.

EXEMPLVM

De Dauide rege.

DAuid literas non didicit, & ex paſtore effectus eſt, vates & diuinarum rerum ſcientiſſimus, monomachia iactabundum Antagoniſtam Goliathum ſtrauit & vicit, 1. Samuel. 17.

EXEM-

EXEMPLVM

De Salomone rege.

REx Salomon in vnius noctis ſomnio omnium ſuperum & inferum ſapientia repletus fuit. Legitur namque in ſacris Hebræorum hiſtoriis illum diſputare ſolitum à cedro Libani vſq; ad Hyſſopum, item de iumentis, volucribus reptilibus & piſcibus, &c.

EXEMPLVM

De Mithridate.

MIhridates duarum & viginti gentium rex totidem linguis iura dixit, pro concione ſingulas ſine interprete affatus, vt habet Plin. lib. 7. c. 24. Huic Mithridati maximo ſua ætate regum vni excogitatum, quotidie venenum bibere, præſumptis remediis, vt conſuetudine ipſa innoxium fieret, vt Plin. teſtatur lib. 25. c. 2.

EXEMPLVM

De Hieronymo Maggio.

MAgnis hiſce viris, & Hieronymus Maggius annumerandus erit: hic enim captiuus ferreas geſtans cathenas ſub iugo Turcico Conſtantinopoli, animum ad ſcribendum adpulit, omni librorũ ope deſtitutus: de Tintinna-

ſimæ famis pepercerunt, hominem veneratì Dei vtique ſeruum; eos autem qui, vt Daniel in lacum mitteretur, omnem nauarant operã, in momento Leones iidem deuorarunt. Dan. c. 14.

EXEMPLVM

De Arione Cytharœdo ſeruato à Delphino.

ARion Methymnæus Cytharœdus & poeta Lyricus dum Lesbon patriam peteret, videretque inſidias & coniurationem parari ſibi à ſociis vel nautis, quib. cum nauigabat propter opes quas ferebat ſecum, rapta cythara nonnihil prius modulatus in mare ſe coniecit, cuius cantu illectus Delphin dorſo exceptum portauit ad littus, hoc eſt in Laconiam, antequã nautæ illuc applicuiſſent, in cuius rei monumentum erecta eſt illi ſtatua cum Græco Epigrammate, quod Raphael Volaterranus Latinum fecit hoc modo:

Cernis amatorem qui rexit Ariona Delphin
A Siculo ſubiens pondera grata mari.

EXEMPLVM

De Sandrocotto ſeruato à Leone.

SAndrocotto qui haut multo poſt Indorum rex fuit, quum Alexandro inuiſus infeſtuſq; ſæuitiam fugiens per vaſtas ſolitudines curis & inſomniis fatigatus, languente corpore, iaceret afflictus, ſoluſque obdormiſceret, Leo horribilis & pertimeſcendus ſudorem dormienti deterſit lingua,

lingua, quod oſtentum ex omni ſæuitia fortunæ illum emerſurum & mox Imperii præpotentem ſignificauit.

DE SANCTIFICATIS in vtero.

EXEMPLVM

De Samſone.

Libro Iudic.c.13. Erat vir quidam de Zareah de familia Dan, nomen eius erat Manoah, cuius vxor ſterilis fuit.nec peperit. Huic mulieri apparuit Angelus Domini dixitque ad eam: Ecce tu ſterilis es nec paris, concipies vero & paries filium; caue ergo ne vinum bibas aut ſiceram, & nihil quod immundum eſt comedas, quoniam tu imprægnata paries filium, cuius capiti nouacula nulla admoueatur, Nam puer ille Naſir Dei erit ex ipſo vtero, is incipiet ſeruare Iſraelem de manu Palæſtinorum.

EXEMPLVM

De Propheta Ieremia.

Ierem.c.1. Factus eſt ſermo Domini ad me in hunc modum, priuſquam te formarem in ventre, cognoui te, & antequam prodires de vtero, ſanctificaui te & Prophetam gentibus conſtitui te.

EXEMPLVM

De S. Iohanne Baptiſta.

IOannes natus eſt ex Elizabetha muliere ſteri-li,& prædictus eſt ab Angelo, & exultauit in vtero matris ſuæ, cum viſitaretur ea à B.Maria, eodemque momento ſanctificatus, & Spiritu ſancto repletus fuit, poſtmodum in deſerto viuens mel ſylueſtre & locuſtas comedit.

EXEMPLVM

De B. Maria Virgine.

HÆc longiſſimo tempore prædicta fuit Gen.3. Semen mulieris conteret caput ſerpentis. Fuit ea promiſſio renouata Abrahamo: In ſemine tuo benedicentur omnes gentes. Fuit rurſus promiſſa dauidi: De fructu lumborum tuorum ponam ſuper ſedem tuam, & ſtabiliam thronum regni eius vſque in ſempiternũ. Tranſactis ab initio mundi annis quaſi 400. Archangelus Gabriel miſſus à Deo ad immaculatiſſimã virginem Mariam, eam ſalutat dicens: Aue, gratia plena Dominus tecum: Benedicta tu in mulierib. Dicitur Aue, id eſt, ſine Ve, hoc eſt ſine culpa, cui iuſto ordine debetur Ve. Et quia ſola virgo immunis ab omni macula fuit, ideò ei ſoli hæc noua dictio, & noua ſalutatio debuit reſeruari. Eſt autem triplex Ve, à quo fuit libera ſancta virgo Maria. Primò à Ve culpæ originalis. Secundo

cundo à Ve culpæ Venialis. Tertio à Ve culpæ mortalis. Quidam tamen dicunt B. Virginem fuiſſe in peccato originali conceptam, & quod ad lymbum deſcendiſſet, ſi ante filii ſui paſſionem deceſſiſſet. Quibus dicitur, quod hoc non fuiſſet propter culpam Originalem, ſed quia ianua regni cœleſtis nondum erat aperta, quæ ſolo merito paſſionis Chriſti erat aperienda.

EXEMPLVM

De Ioſia.

IOſias prius nominatus fuit quam natus. 3. Reg. 13. ibi ſic dicit Dominus: Ecce filius naſcitur domui Dauidis Ioſias nomine, qui ſuper te ſacrificabit ſacerdotes excelſorum, qui thura ſuper te adolent, & humana oſſa ſuper te comburent.

DE HÆREDITARIIS quorundam virtutibus, & facultatibus.

EXEMPLVM

De Iehoſua.

IEhoſua tantæ fuit virtutis & potentiæ, vt ad verbum eius: Sol ſiſte gradum in Gibeon & Luna in valle Aialon, conſtiterit Sol, & Luna ſtetit, donec ſe gens de hoſtib. ſuis vlciſceretur: An non hoc in libro iuſti ſcriptum eſt. Conſtitit

itaque ſol in medio cœli nec feſtinauit ad occaſum ferè integro die. Nec fuit dies talis ante illum, nec poſt illum, vt exaudiret Dominus vocem hominis Ioſ.10.ideo Iuſtinus Martyr in Dialogo cum Tryphone Hebræo non longè à calce diem illam triginta ſex horarum fuiſſe ait.

EXEMPLVM

De Regibus Hiſpaniarum.

DE Regibus Hiſpaniarum habetur, quod hæreditaria quadam virtute dæmones à corporibus fugent, vt atteſtatur Carolus Tapia in Rubric.D.de conſtit.Princ.c.1.n.3.

EXEMPLVM

De Regibus Galliarum.

REges Galliæ hereditariam virtutem per manus traditam habere perhibentur, vt quoſcunque ſtrumis laborantes (alii morbum regalem dicunt, Chaſſan. in Gloria mundi 5. part.1. concluſ. Tapia in Rubric. D.de conſtit.princ.c.1. n.4.) atque affectos attigerint, ſanos reddere valeant. Leonhard. Vairus de faſcino lib.1.cap.11. eamque omnes Francorum reges à ſacra vnctione, cuius oleum à columba in baptiſmate Clodouæi à cœlo allatum diuino munere accepiſſe putantur, virtutem curandi quoddam genus infirmorum, ſola impoſitione manuum. Nangius in vita D.Ludouici narrat, cum deceſſores reges

in tan-

in tangendis ſtrumoſis ſigno crucis vſi non eſſent, illum primo vti cæpiſſe. Hanc vim regibus Galliæ à Deo datam, vt ſolo tactu ſtrumas curet, pro re certa habetur, ad eoſque ex vltimis Hiſpaniæ finib. ſtrumoſi accurrunt, Marculphi precib. tantum eos poſſe conſtans fama eſt, itaq; ad eius templum in agro Laudunenſi reges, quã primũ vncti ſunt, ſolent proficiſci. Marculphus apud Baiocaſſes in Lugdunenſi ſecunda, quę Neuſtria & Normannia eſt, nobili natus loco Clotarii ſecundi & Childeberti temporib. vixit. Id ex Sigeberti Chronicis perſpicitur & ex eius vita.

EXEMPLVM

De Pyrrho rege Epirotarum.

PYrrhus rex Epirotarum in dextro pede pollicem habuit, cuius tactus lienoſis medebatur, quem cremari cum reliquo corpore non potuiſſe, tradit Leonh. Vairus de faſcino li.1.c.11.

EXEMPLVM

De Veſpaſiano Imp.

VEſpaſianus à natura donatus legitur, vt tactu & ſaliua & quandoque ſine his pluribus morborũ generib. mederetur, Leonh. Vair. lib.1. de faſcino c.11. Legitur de eo cum eſſet iam à militib. ſalutatus Imp. auctoritatẽ & quaſi maieſtatẽ quandã inopinato, ſcilicet & adhuc nouo Principi defuiſſe, q̃ nõ prius acceſſerit, q̃ è plebe q̃dã luminib. orbatus, itẽ alius debili crure ſedẽtẽ ꝓ tribunali pariter adiiſſẽt orãtes, vt Tranql. ait,

opem valetudinis demonſtratam à Serapide, per quietem reſtituturum, oculos ſi inſpuiſſet, confirmaturum; crus ſi dignaretur calce contingere; cumque vix fides eſſet rem vllo modo ſucceſſuram, ideoque ne experiri quidem auderet. Extremo hortantibus amicis palam pro concione, vtrumque tentauit, nec euentus defuit, atque ita quod primum deſiderabatur, auctoritatem indeptus eſt.

EXEMPLVM

De Iuliano Saba.

NOta miraculum, Caſſiodorus ſcribit in 6. Tripart. c. 45. Iulianum Sabam cognouiſſe mortem Iuliani Apoſtatæ, licet plus quam viginti mutationes ab eo loco vſque ad illius exercitum eſſe viderentur. Theodoretus illud appellat iter viginti dierum. Verum miraculoſe factum id non eſt, ſed per celeritatem curſus publici de quo Procopius Iuſtinianus, cap. de curſu publico.

EXEMPLVM

De Matre Neronis.

SCiebat ex præſagio Aſtronomi mater Neronis, ſe à filio interemptam iri. Nam cum Aſtrologus in natiuitate Neronis, videret Neronem quidem Imp. fieri, ſed matrem ſuam interfectu-

fectum; illa: Occidat, modo regnet: Sicque matricidium nihili habebat, dum regnare poſſet. Xiphil. ex Dione Nic.

EXEMPLVM

De Plotio odorato.

CNeius Plotius ciuis Romanus latens in regione Salernitana, cum nec ſeruis tortis aperiri poſſet, vbi lateret, ſolo tamen odore ipſe deprehenſus eſt. Val. lib. 6. cap. 8. Anton. Auguſt. Epiſcopus Ilerdenſis in familiis Romanorum ciuium, & Vrſinus in eiſdem.

EXEMPLVM

De Elia.

ELias cum pallio flumen percuſſiſſet, cum Eliſæo ſiccis pedibus pertranſiit, quin Eliſæus ipſe eodem Eliæ pallio, cum Iordanem ipſum etiam percuſſiſſet, effecit vt tantus fluuius cedens, Domini præcepto diuiſerit ſemetipſum, retento ſuperioris partis curſu, vt ſicco pede tranſiret Eliſæus 4. Reg. c. 2.

EXEMPLVM

De Eliſæo.

AMaros ac ſalſos ipſis quoque fructuoſis arboribus, ac prægnantibus mulieribus partuique pernicioſos fontes Eliſæus immiſſo ſale reddidit

atque irriſorie laudare,& vltra quam placeo aut mereor. Ita Seruius. Ex hac laude ait Virgilius prouenire faſcinum,& ideo parandum eſſe baccar,vt amuletum. Faciunt verba Plin. lib.7.c.2. In eadem Africa familias quaſdam effaſcinantium Iſigonus & Nympodorus tradunt,quarum laudatione intereant probata, areſcant arbores, emoriantur infantes. Faciunt etiam verba Seruii p.Daniel.Quicquid vltra meritum laudatur, dicitur faſcinari. Præclare itaque ad mentẽ facit Virgilii,nota illa, quæ in multis iam obuia. Qui alium laudabant addebant hanc voculam, præfiſcine vel præfiſcini,id eſt, ſine faſcino. Græce ἀβασκάντως, quo teſtabantur ſe laudare alios nõ animo faſcinandi & cum liuore, ſed candidè & ſincere. Titinius in Setina, cum inducat quendam dicentem:Paula mea amabo. Subdit alius. Pol tu ad laudem addito præfiſcini, ne puella faſcinetur.Ex eodem more Plaut. Rudente Act. 2. ſeruum Sceparuionem, cui benè res ſucceſſerat, ita inducit loquentem ; Vt ſine labore hanc extraxi præfiſcine,id eſt explicatore Lamb. Quam minimè laborioſe extraxi vrnam ex puteo? Abſit verbo inuidia,ignoſcat mihi Nemeſis, timebat videlicet ne ex laude ſua aliquid ſibi mali immineret.

EXEMPLVM
De Salutatoribus in Hiſpania.

IN Hiſpania ab oculatis teſtib. audiuiſſe teſtatur Leonh. Vairus in li.1.de faſcino c.11.quoſdã hẽs fuiſſe,q Salutatores vocabãtur,q ſalutationib

prope

propè incredibilia faciebant, etiam canum mortes curantes. Hi hodie in Gallia & Burgundia eſſe dicuntur. Quando enim aliquis ſeptem filios maſculos, & inter eos nullam fœminam ſuſcepit, ſeptimus hancce mirabilem virtutem habere creditur.

EXEMPLVM

De Ophiogenibus hominibus & Pſyllis.

IN Helleſponto circa Parium genus hominum eſſe Pergamenus Crates tradit, vt ex Plinio diſcimus, quos Ophiogenes vocat ſerpentum ictus contactu leuare ſolitos. Similis in Aphrica gens, Pſyllorum fuit, vt Agatharchides ſcribit à Pſyllo rege dicta, quorum corporibus virus exitiale ſerpentibus ingenitum fuit, cuius odore eas ſopirent. Plin lib. 7. cap. 2. & lib. 8. cap. 25. & libr. 25. cap. 10. & lib. 28. cap. 3. Pſyllos etenim, vt ſcribit Plutarchus, Cato iter per deſerta Lybiæ faciens ſecum duxit, vt morſibus ſerpentium mederentur; ii enim partim ore trahunt venenum, partim cantilenis medentur, vti horum etiam meminit Herodotus lib. 4. Gell. 16. cap. 11. Odor enim Pſyllorum ſerpentes necat, & ſaliua, vt Varroni videtur.

DE

DE MIRACVLIS ingeniorum.

EXEMPLVM

De memoria Cæſaris.

ADmirari licet in C. Iulio Cæſare, quem quaternas ſimul litteras dictaſſe ſcribit Solinus c. 5. Quin Plin. lib. 7. c. 25. addit, ſi nihil aliud ageret Cæſar, dictaſſe ſeptenas eumque ſcribere & legere ſimul, dictareque & audire ſolitum, neque ea omnia ob aliud, quam ob proprium ſenſuum vigorem magnanimitatemque, ob quam tranquilliſſime imperturbateque res excogitaret.

EXEMPLVM

De Adriano Imp.

HOc & in Adriano Imperatore admirandum fuit, vt vno tempore ſcriberet, dictaret, audiret, & cum amicis fabularetur, vt tradit Spartianus: quem etiam ſcribit libros ſtatim lectos, & ignotos quidem plurimum memoriter reddidiſſe.

EXEMPLVM

De Valente Æliæ ciuitatis Diacono.

SCribit Euſebius Cæſ. hiſtor. lib. 8. cap. 21. de Valente Æliæ ciuitatis Diacono diuinarum ſcri-

ſcripturarum memoriam in pectus adeo illum incluſiſſe, vt quemcunque locum citare vellet, perinde expedite illud poterat abſque ſcripto efficere, atque ex ſcripto legere.

EXEMPLVM
De Iohanne Palæſtino.

IDem Euſebius eod.libr.c.22.tradit de Iohanne Palæſtino cœco in hæc verba: Plurimum admirationis habet in eo memoriæ vis, qua quidem integros ſacrarum ſcripturarum libros, non in tabulis lapideis, vt ait Diuus Apoſtolus, neq; in animalium pellib. membranis aut charta, quę vel tineæ conficiunt, vel temporis conſumit diuturnitas, ſed in tabulis reuera cordis carnei, id eſt in animo ſolerti & ſincera mentis intelligentia tanquam ſcriptos habuit, adeo vt quando viſum erat interdum legis & Prophetarum teſtimonia, ſæpe hiſtorias, nonnūquam Euangelia aut Apoſtolorum ſcripta memoriter ex animi domicilio tanquam ex quodam litterarum theſauro proferre potuerit. Hæc ille. Subiicit quoq; cum eum audiſſet ipſe aliquando, obſtupuiſſe, putaſſeque illum è ſcripto quæ diceret, recitare.

EXEMPLVM
De Simplicio amico D. Auguſtini.

S. Auguſtinus lib.4. c.7. de anima & eius origine ſic: Amicus quidam meus iam inde ab adoleſcētia Simplicius nomine, homo excellentis

tis mirabiliſq; memoriæ, cum interrogatus eſſet à nobis, quos verſus Virgilius in omnib. libris ſupra vltimos dixerit, continuo celeriter, memoriterque reſpondit: quæſiuimus etiam ſuperiores, vt diceret, dixit: & credimus eum poſſe retrorſum recitare Virgilium: de quocunque loco voluimus, petiuimus vt faceret, fecit. Proſa etiã de quacunque Oratione Ciceronis, quam memoriæ commendauerat, id eum facere voluimus, quantum voluimus ſurſum verſus ſecutus eſt, cum admiraremur, teſtatus eſt Deum neſciuiſſe ſe hoc poſſe ante illud experimentum. Hæc ille.

EXEMPLVM
De Themiſtocle.

DE eo Valer. Max. lib. 8. de ſtudio. cap. 775. Quam porro induſtrius Themiſtocles: qui maximarum rerum cura diſtrictus, omnium tamen ciuium ſuorum nomina memoria cõprehendit, per ſummam namque iniquitatẽ patria pulſus, & ad Xerxem quem paulo ante deuicerat, confugere coactus: Priuſquam in conſpectu ſuo veniret, Perſico ſermone ſe aſſuefecit, vt laborem parta commendatione regiis aurib. familiarem & aſſuetum ſonum vocis adhiberet, cuius vtriuſque induſtriæ laudem duo reges partiti ſunt.

EXEMPLVM
De Cyri regis memoria.

MIrãda & vix credẽda Cyrus memoria claruit, qui in exercitu, cui numeroſiſſimo præfuit, nomi-

nominatim ſingulos alloquebatur. Solin.cap.7. Valer.lib.8.cap.7.76. Quintil. lib.11. cap.2. addit eum etiam plurimos verſus ſemel auditos protinus reddidiſſe.

EXEMPLVM

De Cynea memoria.

CYneas Pyrrhi Legatus poſtero die, quam ingreſſus Romam fuerat, & equeſtrem ordinem & Senatum propriis nominibus ſalutauit. Solin.cap.7.vid.Cic.Tuſcul.1.Plin.lib.7.cap.24. Plutarch. in Pyrrho & Senec. (qui & miræ fuit memoriæ) in Prolog. con. vbi ait intra exiguum pauciſſimorum dierum tempus poterit quilibet facere id quod Cyneas fecit, qui miſſus à Pyrrho Legatus ad Romanos, poſtero die nouus homo & Senatum, & omnem vrbanam circumfuſam ſenatui plebem nominibus ſuis perſalutauit.

EXEMPLVM

De Dauide rege.

DAuid literas non didicit, & ex paſtore effectus eſt, vates & diuinarum rerum ſcientiſſimus, monomachia iactabundum Antagoniſtam Goliathum ſtrauit & vicit, 1. Samuel. 17.

EXEM-

EXEMPLVM

De Salomone rege.

REx Salomon in vnius noctis ſomnio omnium ſuperum & inferum ſapientia repletus fuit. Legitur namque in ſacris Hebræorum hiſtoriis illum diſputare ſolitum à cedro Libani vſq; ad Hyſſopum, item de iumentis, volucribus reptilibus & piſcibus, &c.

EXEMPLVM

De Mithridate.

MIhridates duarum & viginti gentium rex totidem linguis iura dixit, pro concione ſingulas ſine interprete affatus, vt habet Plin. lib. 7. c. 24. Huic Mithridati maximo ſua ætate regum vni excogitatum, quotidie venenum bibere, præſumptis remediis, vt conſuetudine ipſa innoxium fieret, vt Plin. teſtatur lib. 25. c. 2.

EXEMPLVM

De Hieronymo Maggio.

MAgnis hiſce viris, & Hieronymus Maggius annumerandus erit: hic enim captiuus ferreas geſtans cathenas ſub iugo Turcico Conſtantinopoli, animum ad ſcribendum adpulit, omni librorũ ope deſtitutus: de Tintinna-

bulis, & de Equuleo libros poſthumos nobis reliquit.

EXEMPLVM

De Corſico quodam.

MArcus Antonius Muretus Romanæ aulæ clariſſimus Rhetor ſcribit ſe Patauii nouiſſe hominem è Corſica originem trahentem, qui triginta tria vocabulorum millia ordine quocunque ſiue recto ſiue retrogrado recitaret; idque ſcribit in libro, cui Tit. Variarum lectionum ſyluæ lib.3.cap.3.

EXEMPLVM

De puero Sueſſionenſi.

ANno Dom. 1128. in Sueſſionenſi vrbe puer omnem veteris Teſtamenti hiſtoriam rithmicè referebat, ipſum quoque Euangelium omne, ac quicquid Chriſtus egiſſet, in terris adeo omnia recolens tenaci memoria, occluſiſque oculis, velut ex ſcripto recenſeret. Idiotas atque illiteratas adeo auerſabatur, vt hæc coram illis dedignaretur: aſſerebat autem is hæc non aliunde didiciſſe, quàm infuſa diuinitus gratia beatæ Mariæ Virginis afflante numine. Rob. de Mont. Quod id fit admirabilius eo nomine, quod is pecorum cuſtos erat, litterarumque ignarus prorſum: Obiit tandem, cuius cadauer velut diuina gratia perfuſum proſpectabatur candore quodam, quaſi angelicam referens faciem, coruſcante vultu, vt S. Antoninus memorat tit.16. cap.14.§.2.

EXEM-

EXEMPLVM

De Franciſco Cardulo.

INcredibilis memoriæ periculum fecit Franciſcus Cardulus Narnienſis, qui cum plura folia conſcripta ſibi prælegi audiſſet, mox ſingula eorum verba recenſebat, & recto ordine & conuerſo, vt Leander in Sabinis habet.

EXEMPLVM

De Iacobo Critonio Scoto.

ET hoc noſtro ſeculo Iacobus Critonius Scotus adoleſcens, idem memoriæ exemplū præbuit Venetiis anno Domini 1581.

EXEMPLVM

De Dionyſio Poillet Burgundo.

DE Dionyſio Poillet regis Galliarum Franciſci I. Conſiliario teſtatur Barthol. Chaſſ. in Catalogo gloriæ mūdi part. 10. conſid. 9. quod tanta fuerit eius memoria, vt quæ duabus horis aut tribus legerit, etiam id memoriter recitare ſolitus fuerit.

EXEMPLVM

De Baldo Iuriſconſultiſſ.

BAldus Iuriſconſultiſſimus in decimo quinto ætatis ſuæ anno publicè repetiit L. centū Capuæ D. de eo quod certo loco.

EXEMPLVM

De Barbatia Iuriſc.

BArbatias ſecundo anno quo leges audire cœpit publice ſub Domino Ioanne de Anania de iure reſpondit in materia ſatis difficili l. 1. D. de condict. indeb. & anno tunc ſequenti, & ſic in triennio ſui ſtudii ad legendum publicè conductus Bononiæ extitit, vt ipſemet atteſtatur in c. cum vigeſimum, in 15. col. D. de officio deleg. & in c. fin. in princ. de ſolutionib.

DE DIVINANTIBVS.

EXEMPLVM

De Sibylla Perſica.

SIbyllæ viderunt gloriam incarnationis Dominicæ, & plurima de Chriſto prædixerunt, vt Sibylla Perſica, quæ ita prologuuta eſt:

Ecce beſtia conculcaberis & gignetur Dominus in orbem terrarum & gremium virginis erit ſalus gentium, & pedes eius in valetudine hominum inuiſibile verbum palpabitur.

EXEMPLVM

De Sibylla Perſica.

ECce veniet dies & illuminabit Dominus condenſa terrarum, & ſoluetur nexus ſynagogæ

gogæ.& deſinent labia hominum, & videbunt regem viuentium, & tenebit illum in gremio domina gentium,& regnabit in miſericordia, & vterus matris eius erit ſtatera cunctorum.

EXEMPLVM

De Sibylla Delphica.

DElphica quæ fuit ante bellum Troianum, ſic proloquuta:

Naſcetur propheta abſque matris coitu ex virgine.

EXEMPLVM

De Sibylla Chimica.

CHimica in Italia ſic: in prima facie virginis aſcendet puella pulcra facie, capillis prolixa, ſedens ſuper ſtratam, puerum nutriens, dans ei ad comedendum ius proprium, ſcilicet lac de cœlo miſſum.

EXEMPLVM

De Sibylla Erythræa.

ERythræa in Babylonia ſic:

In vltima ætate humiliabitur Deus, humanabitur proles diuina, vnietur humanitati diuinitas, iacebit in fœno agnus, & puellari officio educabitur.

Hæc quidem de ſe ipſa ſexta poſt diluuium generatione vixiſſe, & ſacerdotem Apollinis

fuiſſe dicit, Diadema ex æquo vna cum Deo, cui ſeruiebat geſtans & tripodia, circa quem ſerpens verſabatur colens, & appropinquantes à ſe abiiciens, quę carmina quidem vaticinando de Deo conſcripſit in ſerie primarum litterarum aduentum Ieſu declarans, eſt autem acroſtichis iſta:

Ieſus Chriſtus Dei filius ſeruator & crux.

Et 6. Carmina quæ deſcribuntur per Euſebium libro quinto, de vita Conſtantini Imperatoris.

EXEMPLVM

De Sibylla Samia.

SAmia à Samo Inſula ſic: Ecce veniet dies & naſcetur de paupercula, & beſtiæ terrarum laudabunt eum, clamabunt & dicent: Laudate eum in atriis cœlorum.

EXEMPLVM

De Sibylla Cumana.

CVmana, quæ fuit tempore Tarquinii Priſci.

Magnus ab integro ſeclorum naſcitur ordo.
Iam redit & virgo, redeunt Saturnia regna;
Iam noua progenies cœlo demittitur alto;
Tu modo naſcenti puero quo ferrea primum
Deſinet, ac tota ſurget gens aurea mundo.
Caſta faue Lucina tuis, iam regnat Apollo.

EXEM-

EXEMPLVM

De Sibylla Helleſpontiaca.

HEllespontiaca in agro Troiano orta: De excelſo cœlorum habitans proſpexit Deus humiles ſuos, & naſcetur in diebus nouiſſimis de Virgine Hebræa in cunabulis terræ.

EXEMPLVM

De Sibylla Phrygia.

PHrygia: Flagellabit Deus potentes terræ, ex Olympo excelſus veniet, & firmabitur conſilium in cœlo, & annunciabitur virgo in vallibus deſertorum.

EXEMPLVM

De Sibylla Tyburtina.

TYburtina: Naſcetur Chriſtus in Bethlehē, annunciabitur in Nazareth, regnante Tauro Pacifico, fundatore quietis, O felix illa mater, cuius vbera illum lactabunt.

EXEMPLVM

De Sibylla Europæa.

EVropæa: Veniet ille & tranſibit colles & montes, & latices Olympi, regnabit in paupertate, & dominabitur in ſilentio, & egredietur de vtero virginis.

EXEMPLVM

De Sibylla Agrippa.

AGrippa, inuiſibile verbum palpabitur, germinabit vt radix, ſiccabitur vt folium, nõ apparebit venuſtas eius, & circumdabitur aluus maternus, & flebit Deus lætitiæ ſempiternæ & ab hominibus conculcabitur & conuerſabitur vt peccator.

DE ELOQVENTIA.

EXEMPLVM

De Pericle.

VAler. Max. lib. 8. de vi eloquentiæ. Pericles feliciſſimis naturæ incrementis ſub Anaxagora præceptore ſummo ſtudio perpolitus inſtructis libris: Athenarum ceruicibus iugum ſeruitutis impoſuit, egit enim ille vrbem, & verſauit arbitrio ſuo. Cumque aduerſus voluntatem populi loqueretur, iocunda nihilominus & popularis eius vxor erat. Itaque veteris comœdię maledica lingua quamuis potentiam viri perſtringere cupiebat: tamen in labris hominis melle dulciorem leporem fatebatur habitare: inque animis eorum qui illum audierant: quaſi aculeos quoſdam relinquere prædicabat.

EXEM-

EXEMPLVM

De Piſiſtrato.

VAler.Maximus libr.8. Piſiſtratus dicendo tantum valuiſſe traditus eſt, vt ei Athenienſes regium imperium oratione capti permitterent: Cum præſertim ex contraria parte amantiſſimus patriæ Solon niteretur: alterius diſertiores, quo euenit, vt alioquin prudentiſſima ciuitas, libertati ſeruitutem præferret.

EXEMPLVM

De Valerio.

REgibus exactis plebs diſcedens à patribus iuxta ripam fluminis Anienis in colle, qui Sacer appellatur, armata conſedit, eratque non ſolum deformis, ſed etiam miſerrimus reip. ſtatus à capite eius cætera parte corporis peſtifera ſeditione diuiſa, ac ni Valerii ſubueniſſet eloquētia: Spes tanti imperii in ipſo pœnæ ortu ſuo corruiſſet: Is namque populum noua & inſolita libertate temere gaudente oratione ad meliora, & ſaniora conſilia reuocatum ſenatu ſubiecit vrbem vrbi iunxit, verbis ergo facundis, ita conſternatis arma ceſſerunt.

De Longævitate.

De Maſculis longioris vitæ.

MIraculum & hoc eſt, quod maſculi ſunt longioris vitæ fæmellis, cum calidius animal ſit maſculus, quam fæmella, teſte Ariſtot. de longitud. & breuit. vitæ & in eod. lib. de animal. in genere humano pauci gemini ſeruantur, ſi alter mas, alter fœmina ſit, quæ mari nocet in breuitate vitæ, inde dicitur Eccleſ. *36*. Omnem maſculum excipiet mulier, id eſt, gratum accipiet in partu pluſquam ſi mulierem pareret, ſecund. Lyram ibid. Quia fœmina non eſt homo ſimpliciter, ſed homo occaſionatus, ſecund. Philoſoph. lib. de animal. quod denotat imperfectionem ratione defectus materiæ, ex quo prouenit, quod fœmina generatur & calor eſt cauſa maris, & frigiditas reddit fæmellam, & per membra dextra generantur maſculi, & ſiniſtra fœminæ. Et in vtero matris à dextris ſunt maſculi, & à ſiniſtris fœminę, vt ſcribit Arnol. de Villa noua in ſuo tract. de coitu in princ. circa fin. & in 1. cap. & Cœlius lib. antiq. lect. 2. c. 54. & 55. Et hinc naturaliter parentes plus diligunt maſculos, quàm fœminas. Quin imò matres quibus fortè & communiter filia dulcior eſſet, & magis gratioſa velut ei ſimilis in ſexu, ſemper concipere & parere mallent maſculum, quia grauius fœminam in vtero gerunt & pariunt, ſecund. Philoſoph. in libr. animal. Quæ inquit fœminam gerunt, ſunt palli-

pallidiores, & grauius degunt, & varia auidius appetunt, ſtatimque faſtidiunt.

EXEMPLVM

De Adamo Protoplaſte.

ADamus Protoplaſtes vixit annos nongentos & triginta & mortuus eſt. Gen.c.5.

EXEMPLVM

De Mathuſalah.

MAthuſalah vixit annos nongentos ſexaginta nouem & mortuus eſt, Gen.5.

EXEMPLVM

De Iohanne de Temporibus.

IOhannes qui de Temporibus eſt appellatus, armiger Caroli Magni vixit annos 363. Hartman. Schedel. in Chron. ab initio mundi, ætat. 4 p.222. Ioan. Bodin. in Method. hiſtor. cap.8. de temporis vniuerſi ratione p. 466. Neuizan. in ſylua nuptial lib.3.num.111. circa fin. Io.Stumpf. lib.3. Chron. c.105. refert alios cenſere non Caroli M. ſed Craſſi armigerum fuiſſe.

EXEMPLVM

De Dauide Epiſcopo Senenſi.

SCribit Olaus Dauidem Epiſcopum Scotum vixiſſe ad annos 170. felicior ergo noſtro Europæ cœlo Aquilonaris plaga videtur.

EXEMPLVM

De Dandona.

ALexander in eo volumine, quod de Illyrico tractu compoſuit, affirmat Dandonam quendam ad quingenteſimum vſque annum nulla ex parte ſeneſcentem proceſſiſſe.

EXEMPLVM

De Argantonio Gaditano.

ASinius Pollio non minima pars Romani ſtyli tertio hiſtoriarum ſuarum libro centum illum, & triginta annos expleuiſſe commemorat: & ipſe numeroſæ viuacitatis haud paruum exemplum. Hic Argantonius teſte Herodoto libr. hiſtoriarum primo fuit Tarteſſiorum Tyrannus, cuius Cicero. libr. de ſenectute hanc breuiter mentionem facit: Expectemus inquit Tarteſſiorum regis ætatem: fuit enim vt ſcriptũ video Argantonius quidam Gadib. qui octoginta regnauit annos: Centum viginti vixit: quod idem affirmat Plinius lib. 7. hic ergo multos ætatis longitudine ſuperauit, quippe qui tanto tempore regnauit, quanto quidem alii complures viuere poſſe lætarentur.

EXEM-

EXEMPLVM

De Æthiopibus & Indis.

AEthiopes Herodotus ſcribit centeſimum & trigeſimum annum tranſgredi & Indos, de quibus Etheſias tradit.

EXEMPLVM

De Epimenide Gnoſio.

EPimenides Gnoſius teſte Theopompo ſeptem & quinquaginta, & centum annos vixit.

EXEMPLVM

De Q. Fabio.

QVintus Fabius Maximus duobus & ſexaginta annis auguratus ſacerdotium ſuſtinuit robuſta iam ætate id adeptus, quæ vtraque tempora, ſi in vnum conferantur, facile ſæculi modum expleuerint. Valer. Max. lib. 8. Tit. de ſenectute. Ad centeſimum annum perueniſſe Fabium, hoc vno probat argumento Valerius, quod duobus & ſexaginta annis augur fuerit. Plinius verò dicit ſexaginta tribus lib. 7. nat. hiſt. quem honorem non niſi ætate prouectiori conſequi potuerit, cum eiuſmodi dignitas adoleſcētibus nunquam nec iuuenibus dari conſueuerit. Ergo ſi tempus quo creatus eſt augur, & quo augu-

auguratum geſſit in vnum collegerimus, ſæculi ſpacium inueniemus, quod idem ſentire videtur Liuius decade ſecundi belli Punici libro vltimo; qui dicit. Q. Fabius Maximus moritur exactæ ætatis, ſiquidem verum eſt, Augurem duos & ſexaginta annos fuiſſe, quidam auctores tradunt, vir certe fuit dignus tanto cognomine.

EXEMPLVM

De Rege Numidiæ Maſiniſſa.

MAſiniſſa rex Numidiæ exceſſit regni ſpacium ſexaginta annis, & ante omnes homines robore ſenectæ admirabilis conſtat eum, quemadmodum Cicero refert libro, quem de ſenectute ſcripſit, nullo vnquã imbre, nullo frigore, vt caput ſuum veſte tegeret adduci potuiſſe. Eundem ferunt, aliquot horis in eodem veſtigio perſtare ſolitum: non autem moto pede quo conſimili labore iuuenes fatigaſſet: Ac ſi quid agi à ſedente oporteret toto die ſæpenumero: nullam in partem conuerſo corpore in ſolio duraſſet: illi verò etiam exercitus equo inſidens noctem diei plerunque iungendo duxit: nihilq; omnino ex his operib. quæ adoleſcens ſuſtinere aſſueuerat, quo minus ſenectute agere omiſit. Val. Max. lib. 8. de Senect. Cic. in Catone Maiore ſic. Scipio hoſpes tuus habitus Maſiniſſa, quæ faciat hodie nonaginta natus annos cum ingreſſus iter pedibus ſit in equum non aſcendere vellet: cum autem ſit in equo, ex equo non deſcendere

dere nullo imbre,nullo frigore adduci,vt capite operto ſit, ſummamque in eo eſſe ſiccitatem corporis. Itaque omnia probantur exequi regis officia & munera.

EXEMPLVM

De Hierone rege Siciliæ.

VAler. Max. lib 8. de Senectut. Diuturnitas Reip. noſtræ fuit vtiliſſima Siciliæ rector Hiero ad nonageſimum annum peruenit.Hiero rex Syracuſarũ fuit,cuius infantia ſuę futurę maieſtatis dicitur fuiſſe prænuncia,quippe qui genitus à patre nobili,ſed ex ancilla natus,ne dehoneſtaret paternũ genus,expoſitus fuit. Sed paruulũ & humanæ opis indigentẽ apes congeſto circa iacentẽ melle aluere : ob q̃ rem reſponſo hauruſpicum admonitus pater, qui regnum infanti portendi canebant, paruulũ recollegit omnique ſtudio ad ſpẽ maieſtatis, quæ promittebatur inſtitutũ eidẽ adoleſcenti,prima belli ineũti Aquila in clypeo & noctua in haſta conſedit, ꝗ oſtentũ,& in cõſilio cautũ, & manu promptũ regemq; futurũ ſignificabat: Deniq; aduerſus prouocatores ſæpe pugnauit, ſemperq; victoriã reportauit.A Pyrrho rege multis mil[illegible]ribus donis donatus eſt.Pulcritudo ei corporis inſignis,vires quoq; in homine admirabiles fuere : In alloquio blandus, in negocio iuſtus, in Imperio moderatus erat prorſus, vt nihil ei deeſſe videretur præter regnum. Itaque à Syracuſanis primò Imperator, deinde rex creatus eſt, ſocius fuit Pop. Roman. qui primo Punico bello

bello inita ſocietate & amicitia per quinquaginta annos vſque ad vltimum ſuæ vitæ diem in fide & officio permanſit. Vixit autem teſte Liuio nonaginta annos, qui lib. 3. Decadis ſecundi Punici belli dicit: Non facile erat nonageſimum iam agenti annum circumſeſſo dies noctesque mulieribus, blanditiis liberare animum & conuertere ad publicam priuatamque curam.

Exemplvm

De Gorgia Leontino Philoſopho.

GOrgias Leontinus Iſocratis & plurium magni ingenii virorum præceptor ſua ſententia feliciſſimus. Nam cum centeſimum & ſeptimum ageret annum interrogatus, qua propter tamdiu vellet in vita remanere? Quia nihil inquit habeo, quod ſenectutem meam accuſem. Quid iſto tractu ætatis aut longius aut beatius, iam alterum ſeculum ingreſſus, neque in hoc querelam vllam inuenit, neque in illo reliquit.

Exemplvm

De rege Latinorum.

XEnophon Latinorum regem, cuius nomen Valerius non ponit, octingentis vitæ annis donauit, at ne pater eius parum benignè acceptus videretur, ei quoque ſexcentos aſſignauit annos.

Exem-

EXEMPLVM

De quibuſdam Epiperorum.

THelanicus ait quoſdam ex gente Epiperorum, quæ eſt pars Ætoliæ, ducentos explere annos, eique ſubſcribit Damaſtes hoc amplius affirmans Litthorium quendam ex his maximarum virium ſtaturęque pręcipue trecenteſimum annum cumulaſſe.

EXEMPLVM

De Liuia Rutilii, de Terentia Ciceronis, & Clodia filia Auli.

VT refert Valer. Max. mulierib. etiam vitæ ſpacium nō minus longum in complurib. apparuit, quarum aliquas ſtrictim retuliſſe me ſatis erit. Nam & Liuia Rutilii ſeptimum & nonageſimum, & Terentia Ciceronis tertium & centeſimum, & Clodia Auli filia quindecim filiis antea enixis quintum decimum & centeſimum expleuit annum, de quibus Plinius libr. 7. mentionem fecit.

EXEMPLVM

De M. Valerio Coruino.

VAlerius Coruinus centeſimum annum compleuit, cuius inter primum & ſextum conſulatum quadraginta & ſex anni interceſſerunt,

runt, ſuffecitque integris viribus corporis non ſolum ſpecioſiſſimis reip. myſteriis, ſed etiam exactiſſimæ agrorum ſuorum culturæ & ciuis patrisfamilias optabile exemplum. De quo Cicero in Catone Maiore, qui dicitur à nonnullis de Senectu. Plin. lib. 7.

DE MIRA PVLchritudine.

EXEMPLVM

De filiabus hominum.

A Pulchritudine laudat ſacra pagina filias hominum. Gen. 6. ibi videntes filii Dei filias hominum, quod eſſent pulcræ, ſumpſerunt ſibi vxores, de quibus ſupra, de ortu Gigantum.

EXEMPLVM

De Rebecca.

LAudatur & à pulcritudine Rebecca Gen. c. 24. ibi, Rebecca puella nimis decora virgoq; pulcerrima & incognita viro.

EXEMPLVM

De filiabus Iobi.

LAudantur & à pulcritudine filiæ Iobi c. vlt. ibi: Non ſunt autem inuentæ mulieres ſpecioſæ ſicut filiæ Iobi in vniuerſa terra, quæ appellatæ

pellatæ ſunt Dies & Caſſia, & Cornu ſtibii, ſiue Cornu conuerſionis, quibus nominibus voluit Iob. conſignare memoriam vtriuſque fortunæ ſuæ proſperæ & aduerſæ. Gloſſ. ibid.

EXEMPLVM

De Heroina Iudith.

LAudatur & à pulchritudine Iudith illa heroina. Iudith.10. ibi: Cui etiam Dominus contulit ſplendorem, quoniam omnis iſta compoſitio, non ex libidine, ſed ex virtute pendebat, & ideo Dominus hanc in illam pulcritudinem ampliauit, vt incomparabili decore omnium oculis appareret, itidem conſiderabant faciem eius, & erat in oculis eorum ſtupor, quoniam pulcritudinem eius mirabantur nimis.

EXEMPLVM

De Regina Eſther.

LAudatur & à pulcritudine virgo Regina Eſther. libr. Eſther c. 2. ibi: Eſther pulcra nimis & decora facie. itidem. Erat formoſa valdè & incredibili pulchritudine omnium oculis gratioſa & amabilis videbatur.

EXEMPLVM

De Regina Vaſthi.

LAudatur & in cap. 1. libr. Eſther reiecta & repudiata illa regina Vaſthi à pulchri-

tudine. ibi. Erat enim pulcra valdè & præcepit rex Aſuerus, vt introducerent illam, vt oſtenderet cunctis populis pulcritudinem illius.

E X E M P L V M

De Abiſag, Sunamitide.

LAudatur & à pulcritudine puella illa Abiſag, de qua 1. Reg. 1. ibi. Quærentes itaque puellam pulcram in omnibus terminis Iſrael, inuenerunt Abiſag, Sunamitidem, & adduxerunt eam ad regem. Erat hæc puella admodum venuſta, fuitque fotrix regis, &c.

E X E M P L V M

De Abſolone.

NOn fuit vir tam elegans, vt Abſalon in omni Iſraele, qui ſic laudaretur ſupra modum. A planta pedis ſui in verticem vſque non fuit quicquam reprehenſibile in eo, quum tonderet caput ſuum, quod fiebat ſingulis annis ad finem anni, quod ſcilicet tonderet eo, quod capillitium grauaret ipſum, quum inquam tonderet comam, pendebat capillitium capitis ſui ducentis ſiclis regio pondere 2. Sam. 14.

E X E M P L V M

De Saulo.

SAul iuuenis erat & pulcer, nec erat inter filios Iſrael illo pulchrior, nam ab humero ſu & ſupra procerior erat omni populo.

E X E M

EXEMPLVM

De Helena ex Græcia.

A Specioſa forma præ aliis maximopere cõmendatur Helena illa Troiani belli & excidii primaria cauſa.

DE MIRA FORtitudine.

EXEMPLVM

De Nembroth.

COmmendatur vel potius vituperatur Nembroth à fortitudine. Nam dicitur Venator fortis coram Domino, Gen. 9.

EXEMPLVM

De Chaleb.

ECcleſiaſt. cap. 46. refertur de Chaleb heroe fortiſſimo, quod in ſumma ſenectute conſtitutus, idem Robur vt in iuuentute habuit.

EXEMPLVM

De Samſone.

SAmſon tantæ fuit fortitudinis, nam cum deſcenderet in Thimnath, En Catulus Leonis adultior rugiebat occurrens ei. Et Spiritus Do-

mini proſperè egit in eo, vt diſcerperet eum, vti ſolet diſcerpi hœdus, nec quidquam habebat in manu ſua. Iudic. 14. Media nocte ſurrexit, & apprehendens fores portę ciuitatis, cum duobus poſtibus, amouit eas vna cum vecte, impoſitaſq; humeris ſuis portauit eas in cacumen montis, qui eſt è regione Hebron. ibid. Et ait Samſon ad puerum, qui ducebat eum manu ſua: Duc me vt attingam columnas quibus domus ſuſtinetur, vt innitar eis. Porro domus ipſa referta erat viris & mulieribus, aderantque omnes Satrapæ Palæſtinorum, quin & ſuper tectum erant ferè tria millia virorum, & mulierum ſpectantium ludẽtem Samſonem. Samſon autem clamans ad Dominum, dixit: Domine Deus memento mei, quæſo, & corrobora me, quæſo vel nunc ô Deus, vt vnam vltionem ſumam de Palæſtinis pro duobus oculis meis. Complexus itaque eſt Samſon duas columnas intermedias, quibus domus ipſa nitebatur, & quibus fulciebatur alteram dextera ſua, alteram ſiniſtra ſua, ſimulque dixit Samſon. Morietur anima mea cum Palæſtinis. Et quum toto robore inclinaret, cecidit domus ipſa ſuper ſatrapas ſuperque omnem populum, qui erant in ea. Fueruntque eorum plures, quos moriens interfecit, quam quos in vita ſua occiderat.

EXEM-

EXEMPLVM

De Karolo M. Imp.

KArolus M. Imp. tantæ fortitudinis & roboris fuiſſe dicitur, quod mediocris ſtaturæ virum manu ſua de terra leuauerit, vſque ad humeros & poſtea rurſus depoſuerit. Ioan. Stumpf. Chron. lib. 3. c. 88.

EXEMPLVM

De Heluetico quodam.

REfert Auentinus annal. Boiar. c. 4. ſub Karolo M. in bellis contra Bohemos Venetos, Hannos & Auares gigantem ex Durgæa, (quæ noſtra ætate eſt præfectura Heluetiorum.) oriundum militaſſe, qui per flumina, quæ pontib. ſtrata nō erant. Poſt ſe equum ſuum etiam reluctantem traxerit, Venetos Auareſque in modū fœni demeſſuerit, & in morem auicularum haſta velut cuſpide fixos humeris ſuſpenderit. Cumq; domum reuerſus à popularib. de hoſtium ſtatura & belli ſucceſſu interrogaretur, non ſine indignatione reſponderit. Quid multa de iſtis ranūculis commemorem? Ego interdum ſeptem vel octo haſta mea transfixos, neſcio quid coaxantis vltro citroque tuli. Fruſtra Imp. & nos tantis ſumptib. contra illos vermiculos bellum geſſimus. Eandem hiſtoriam Conradus de Mure Canonicus Tygurinus in vita Karoli M. deſcripſit.

EXEMPLVM

De Georgio Caſtrioto Scander beego.

GEorgii Caſtrioti Epirotæ viri fortiſſimi gladium Mahometes Turcarum Imp. & ipſius hoſtis acerrimus videre cupiit. Hunc cũ Caſtriotus ad eum accepta cautione Conſtantinopolim miſiſſet. Nemo tanti roboris in Turcica aula repertus fuiſſe traditur, qui eo commode & perite vti potuerit: Ob id Mahometes remiſſo eo veluti ad terrorem ſuppoſititio gladio ſe hoſtili animo & arte deluſum eſſe renunciari iuſſit. Cui Scanderbeegus reſcripſit, ſe bona fidẽ, & abſque fuco doloue miſiſſe acinacem ſuum, quo in prælijs valde ſtrenueque vteretur: Verum manum & brachium ſuum, quo medios Turcos proſcindere, tranſuerſos diuidere, integroſq; artus detruncare ſoleret, non miſiſſe, ſed ſibi retinuiſſe, id ipſum ſe mox re ipſa oſtenſurum: quod & perfecit.

EXEMPLVM

De viris fortibus in Suetia & Gotia.

SCribit Olaus lib. 5. c. 2. in Suetia & Gotia viros compertos, qui equum aut bouem humeris ferant, quin & pondus librarum mille è terra ſublatum in multa millia paſſuum geſtarint, ſpecialique exemplo nuncupat Starcatorẽ, collo appenſas perpetuo geſtaſſe auri puri libras viginti & centum.

EXEM-

EXEMPLVM
De Tritano Gladiatore.

SCribit Solin. c.3. ex Varrone Tritanum ſcilicet gladiatorem natura Samnitem fuiſſe, qui ex rectis & tranſuerſis neruis modo crate pectoris, ſed & manibus cancellatis & brachiis omnes aduerſarios leui tactu, ac penè ſecuris congreſſionibus vicerit, eiuſque filium militem Cn. Pompeij pari modo natum ita ſpreuiſſe hoſtem prouocantem, vt inermi eum dextra & ſuperaret & captum digito vno in caſtra Imperatoris ſui reportaret, quæ etiam habet Plin. lib. 7. c. 20.

EXEMPLVM
De homine Aſiatico.

REfert Simon Maiolus in dieb. canicularib. c. Contingentia. Se Aſiæ hominem Aſiaticum vidiſſe, coram Piſcariæ Marchione arreptã pilam marmoream prorſus Sphæricam trium pedum ambitu, vt vnius craſſitie in altum iecisſe, vlnis ſæpiſſimè recepiſſe, rurſumque celerrimo iactu modo ante, modo pone excepiſſe ex alto relabentem velut ſi luſoria pila luderet. Quin eiſdẽ ſpectatoribus iuſſit è macello recentia boũ cru*ra adferri, nudataq; adhuc humorem retinẽtia, gladiolo ſub iis ſuperpoſito, pugnoque percutiens, tam dura oſſa in duas diſcindebat partes tranſuerſim; deinde aliud crus bubalum arreptũ propriæ illiſit fronti, moxque ſicut ſi illiſiſſet ſilici, ingentique marmoreo ſaxo crus huiuſmodi bubulum in partes confractum eſt, fronte prorſus illæſa. Pugno quoque aliud crus eiuſdem am-

plitudinis ac duritiei nobis ſpectantibus, eodem loco contriuit; aliaque inſuper fortitudinis ingentis ſigna ediderat.

EXEMPLVM

De Rodamante Mantuano.

FVit & Rodamas Mantuanus ex Gonzaga gente admirandæ fortitudinis, ſtaturæ tamē modicæ. Is munimentum ferreum, quod equorum pedibus adhibetur, manibus contorquebat: funem quantum ſit hominis brachium craſſum arreptum, & hac atque illac iunctis manibus torquens ac retorquens, intra duas manus ita diſcindebat ac frangebat velut gladio diſcidiſſet. Equos duos vni inſidens, alterum fune ducens, vtrumque in ipſo curſus impetu, certa conſtituta linea ſiſtere vi cogebat.

EXEMPLVM

De Ruſticello & Fuſio Saluio.

PLinius lib. 7. c. 20. Ruſticellus (inquit) mulum ſuum tollebat: Sed & Fuſius Saluius duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus, & ducenaria duo humeris contra ſcalas ferebat.

EXEMPLVM

De Athanato.

PLinius etiam ſe vidiſſe commemorat Athanatum nomine prodigioſæ oſtentationis, quingenario thorace plumbeo indutum, cothur-

thurniſque quingentorum pondo calceatum per ſcenam ingredi.

EXEMPLVM

De Milone Crotoniata.

DE quo Solin.c.3.ſic habet. Milonem Crotonenſem ferunt egiſſe omnia ſupra, quæ homo valet, de quo etiam proditur, quod ictu nudæ manus tantum fecit victimam, eumq; ſolidum, qua mactauerat die abſumpſit ſolus non grauatus. Sed huic nihil profuit fortitudo hæc, quando diſciſſam quercum manibus apprehenſam nequiuit diſcindere, quin potius ipſa in ſe rediens adeo conſtrinxit Milonis manus, vt nec eruere potuerit, atque ita vitam cum morte cõmutauit in ipſa ſui roboris virtute, vt habet Strabo lib.6. idque ita narrat Maximus lib.9. Milo Crotoniates cum iter faciens quercum in agro cuneis adactis fiſſam vidiſſet, acceſſit ad eam, inſertiſq; manibus diuellere conatus eſt, quas arbor excuſſis cuneis, in ſuam naturam reuocata compreſſit, eumque cum tot gymnicis palmis lacerandum feris præbuit.

EXEMPLVM

De Goliatho.

VT habent ſcripturæ codices 1.Reg.17. Goliath altitudinis ſex cubitorum & palmi, pondus loricæ eius quinq; millia ſyclorũ æris erat, ocreas æreas habebat in crurib. haſtile haſtæ eius erat, quaſi liciatoriũ texẽtiũ, ipſum aũt ferrũ

haſtæ

haſtæ eius ſexcentos ſyclos habebat ferri, hac tamen corporis armatura & robore ab adoleſcentulo inermi, qui æqualis virtutis, cum exempla peregiſſet, non elatus, ſed humilis nihil ſibi tribuens, ſed omnia diuinæ gratiæ adſcribens, tantum gigantem proſternens ſe populumque ſeruauit, meruitque triumphare.

EXEMPLVM

De Paulo Boemo.

NAturæ fortitudinem admirandam compertam tradit Bonfinius rer. Vngar. Dec. 4. lib. 2. Paulus (inquit) humillimo genere in Boemia natus inauditis animi corporiſque viribus fuit, ſtatura, robore lineamentiſque membrorum Herculi prorſus aſſimilis in paterno piſtrino alitus molam ſæpè frumentariam ſine quoquam adminiculo, quandoque vas vinarium vix currui tolerabile ſolus humo ſuſtulit: armatum quoque hominem dentibus ſurreptum inter militares choreas non inermis Sabaudo circumtulit.

EXEMPLVM

De Erico Daniæ rege quarto.

ERicus rex Daniæ quartus ab humero ſurſum eminebat reliquis, ipſo quoque membrorum robore magnitudini reſpondente. Tãtis enim erat viribus, vt funem quoque manu præ-

præhenſum quatuor fortiſſimis viris iuſſerit tenere: eos igitur trahebat quo vellet, circumagẽs, nec ab illis loco poterat dimoueri, vt Krantzius refert Dan. lib. 5. cap. 1.

EXEMPLVM

De Vberto de Cruce Mediolanenſi.

VBertus de Cruce Mediolanenſis ciuis circa annum Domini 1290. inſidens equum citatiſſimè currentem certa linea conſtituta immobilem detinebat, ne tranſiliret: humeris ſuis iumentum frumento onuſtum eleuabat ferebatque. Deinde cum ſe in vnicum pedem conſtituiſſet, altero de terra ſublato, tanta firmitudine perſiſtebat, vt nemo quantumuis robuſtus, illum è loco tantillum dimouere valuiſſet. Leander in Mediolano.

EXEMPLVM

De M. Septimio Imp.

INdice qui proximus à pollice digitus eſt, & Salutaris nomen habet, M. Septimium, qui ex fabro ferrario imperium tenuit, tantum valuiſſe dicunt, vt currus ex aduerſo nitentes repulerit, & fortiſſimum quemque colliſerit.

EXEM-

EXEMPLVM

De Tyberio Claudio, Auguſto Impp.

TYberius quoq; articulis ita firmis fuiſſe fertur, vt recens malum ſalutari digito terebraret.

Quod de Claudio II. Cæſ. traditur, qui digitis ita validis fuit, vt ictu digitorum aut pugno ſæpe equi dentes excuſſerit.

Contra verò Auguſtus illo ſæpe laborauit, ita vt vix cornei circuli ſupplemento ſcripturæ admoueret.

EXEMPLVM

De Arturo rege Britonum.

ARturus Britonum rex qui vixit anno 470. gladium habuit Caleburnum & lanceam Ronam, quo gladio vno prælio occidit 470. hoſtes, ſi vera ſunt, quæ Sigebertus Gemblacenſis memoriæ tradidit.

EXEMPLVM

De Georgio Fronſpergio Caroli V. Duce.

Promptus eram nulli veterum virtute ſecundus
Seu res conſilio ſeu peragenda manu.
Stans ego equum potui frenis inhibere volantem,
In valido tantum corpore robur erat.

EXEM-

EXEMPLVM

De forti muliere Bohemica Domka.

DOmka fuit fœmina Bohemica, ex oppido Huoiky tantæ fortitudinis & roboris, itá vt viuam vaccam ad iactum arcus ferre humeris poſſet, vixit anno 803. refert Wenceslaus Hageccius in Chron. Bohem. p. mihi 41.

DE LONGITVDINE quorundam hominum.

EXEMPLVM

De Cyno Iureconſulto.

CVm in amplitudine & latitudine plus quã in longitudine ſapientia conſiſtat, ſecundũ Petrum de Bellapertica, ſummè id diſplicuit Cyno, qui vltra modum longus erat, vt dicit Bartol. in l. 1. D. de Iuriſd. omn. iudic. nec ſunt communiter audaces nec valentes, velut cor multum diſtans à cerebro habentes. Hæc Gu. Bened. in Reper. c. Raynut. in verbo Teſtam. n. 27. de Teſtam.

EXEMPLVM

De Salamine.

SAlamin Euthymenis fili⁹ creuit in triẽnio tria cubita ſublimitate, ſed inceſſu tardo, ſẽſu hebeti, robuſta voce, pubertate feſtina, ſtatimq; obſeſſ⁹ morbis plurimis im̃oderatis ęgritudinũ ſupplicijs

plicis compenſauit, præcipitem incrementi celeritatem. Solin. cap. 5.

De mira agilitate quorundam.

Agilitas leuitaſque corporea non paucis ineſt hominibus, eaque etiam ſtudio induſtriaque acquiritur. Nam vidit Hiſpali Antonius Nebriſſenſis hominem, è Canariis Inſulis ortum, qui in eodem veſtigio ſiniſtri pedis inſiſtens, ab octo paſſibus volentibus illum ſaxo petere ſe exponebat, fugiens plagam, nunc facta in alterutrum latus parua admodum capitis declinatione, nunc totius corporis ſubtractione, nunc alterna crurum permutatione venientem ictum fugiebat, tantoque periculo ſe toties percuſſori exponebat, quoties illi æreum quadrantem porrexiſſet. Id memorat Nebriſſenſis Rer. Hiſp. Dec. 2. lib. 1. cap. 1.

EXEMPLVM

De Funambulo.

Vidimus (inquit Simon Maiolus in diebus Canic. Colloquio 4.) in Ciſalpina Aſiaticum hominem funambulum enſibus prælongis introrſus armata crura habuiſſe, adeo vt gradienti inambulantique funem, oporteret crura admodum dilatare, enſem ne cuſpide crura vulnerarentur, inambulaſſe ſecurè: deinde ligna duo teretia, tres digitos lata, cubito longiora ſibi pedibus ſubieciſſe, illiſque rectis inſiſtens ipſum funem

funem inambulaſſe, atque alia plura feciſſe, quæ niſi oculata fide cõſpiciantur, vix credi poſſunt.

EXEMPLVM

De Hiſtrione.

LVitprandus Ticinenſis auctor non contemnendus ſcribit, cum Berengarii nomine apud Conſtantinopolitanum Imperatorem legatione fungeretur, anno Domini 950. Ludum hunc ſe ſpectaſſe: Ferebat quidam hiſtrio in frõte otioſis manibus rectum lignum, cuius longitudo quatuor & viginti pedum erat, pyramidali forma, latitudo in imo bicubitalis, at in ſummo cubitalis. Duo pueruli nudi præter fæmora ſuccinctoriis tecta lignum ipſum rectum hiſtrionis fronte ſuſtentatum aſcenderant, nullam in partem id inflectentes, ſeruato ſemper ſuæ rectitudinis æquilibrio, perinde ac ſi radicibus in fronte hiſtrionis fixum conſtitiſſet, vbi ad verticem vterque peruenerant, ludebant ibi ligno ſemper immobili. Deſcenderat deinde alter tantum; alter qui permanſerat ibi ſolus elegantiſſime ludebat, immobili ſemper ligno. Accedit iis, quod hiſtrio omni huius temporis, non paruo interuallo fixis pedibus, otioſis manibus immobili ſemper fronte, recto corpore perſtiterit, cum tamen ampliſſimum ponderoſumque lignum illud eſſet. Hæc Luitprandus oculatus teſtis lib. 6. cap. 4.

DE MIRIS ARCHITECTIS.

EXEMPLA

TExtor in ſua officin. multos ſcribit Architectos, quos dicit fuiſſe nobiles, vt fuit Damocrates, qui Alexandriam metatus eſt.

Spintharus Corinthius Delphicum templum conſtruxit.

Cteſiphon templum Dianæ Epheſię, vbi ſimulacrum ipſius Deæ vitigineum fuerat. Vnde Plinius operi inquit præfuit Ctheſiphon Architectus.

Meleagenes fanum Mineruæ Priennenſis,
Theodorus Phocenſis fecit Tholum Delphicum,
Phylo Athenienſis ArmamentariumPyræi,
Hermogenes ædem Doricam Iunonis Magneſiæ
Sugolas Mauſoleum Artemiſiæ,
Zenodotus nobile pauimentum, Pergami.

Hermodorus nomen eſt Architecti, qui Obeliſcum fecit, Æmylius, Rholus & Theodorus Architecti fecerunt Labyrinthũ Lemnium.

Valerius Hoſtienſis Architectus fuit, qui theatrum Romæ texit.

Meneſicles Architectus Athenis arcem ædificauit.

Nicon pater fuit Galeni Geometriæ & Architecturæ peritiſſimus.

Apollodorus Traiani forum, Metodeum & Gymnaſium Romæ fabrefecit. Hunc interfecit Hadrianus.

Et ali-

Et aliquos ex prædictis poſuit F.Patricius in lib.1.de inſtitut. Reip.tit.9.

EXEMPLVM

De Archyta Tarentino.

PHauorin9. Ἀρχύτας ταραντήνιος φιλόσοφος, ἅμα καὶ μηχάνηχος ὃς ἐποίησε περιστερὰν ξυλινὴν πετομένην· ἥτις εἴποτε καθίσειεν, οὐκ ἔτι ἀνίστατο· μέχρι γὰρ τούτου. Id eſt. Archytas Tarentinus Philoſophus pariter & Mechanicus vir columbam ligneam fecit volantem, quæ ſi nonnunquam ſubſediſſet: præterea non exurgebat, hactenus enim. A.Gellius lib.10.c.12.

DE MIRIS SCVLptoribus.

EXEMPLA

De Dipeno & Scylli Cretenſibus.

DIpenus & Scyllis Cretenſes, Sicyonem ſe contulere, vbi fuit quondam præcipua omnium metallorum officina, ibique ſculpendo marmore primi omnium claruerunt. teſte Plin. lib.36.nat.hiſt.c.4.

EXEMPLVM

De Phydia.

PLin. lib. eod.c.5. Phydiam clariſſimum artificem nunquam ſatis laudatum dicit. Is fuit Athenienſis ſculptor & minoribus, ſimulacris ſcalpendis claruit. Idem fecit ſtatuam Mineruæ, ex auro & ebore amplitudine 26. cubitorum. In cuius ſcuto cælauit prælium Amazonum, &

Digitized by Google

Gigantomachiam. In ſoleis Lapitharum pugnam & Centaurorum. Fabius Phidias (inquit) diis quam hominibus efficiendis melior, in ebore verò longè citra æmulum, vel ſi nihil niſi Mineruam Athenis, aut Olympium in Ælide Iouem feciſſet.

Martial.lib.3.

Artis phidiacæ toreuma clarum
Piſces aſpidis, adde aquam natabunt.

Idem lib.6.

Quis te phidiaco formatam Iulia cœlo
Vel quis palladiæ non putet artis opus.

Stat. lib.2.Sylu.

Phidiacæ raſere manus.

EXEMPLVM

De Lyſippo.

LYſippus Sicyonius adeo claruit ſculptura, vt ab eo ſolo fingi voluerit Alexander, quemadmodum pingi à ſolo Apelle. Horat.

Edicto cauit ne quis ſe præter Apellem
Pingeret, aut alius Lyſippo duceret ære.

STROZA PATER.

Cedit Lyſippus phidiacuſque labor.

HVnc Plinius ait feciſſe ad 70. opera, quæ ſingula arti claritatem dare potuiſſent, Propertius, Gloria Lyſippo eſt animoſe fingere ſigna.

De ſigno Legitimationis liberorum apud Germanos & Gallos.

Vetuſtiſſimus Rheni accolarum mos erat talis. Recens natos liberos ſuos in Rheno flumine ſolebant explorare clypeo vel galeæ impoſitos, fluitantes atque natantes vt legitimos amplectebantur, & educabant, ſubſidentes autem velut ſpurios & adulterinos abiiciebant & deſerebāt, qua de cauſa Græci Rhenum ΖΗΛΩΜΟΝΑ appellare ſolent. Extat vetus Epigramma Græcum, quo mos iſte Celtarum eleganter deſcribitur. Meminerunt item pulcrè Greg. Nazianzenus & Claudianus Poeta ad Ruffinum libr. 1. Franc. Irenæus exegeſ. lib. 1. cap. 17. Gallos gelido amne natos immergere ſolitos, refert Ariſtot. Polit. lib. 7. cap. 17.

De probatione Adulterij fœminarum in Veteri Teſtamento.

Vt habetur Numeri c. 5. quando mulier ſtupri vel adulterii inſimulabatur, Moſes dari iuſſit potionem maledictionis, illa ſumpta, ſi mulier rea erat ſtupri, pertranſibant illam aquæ maledictionis, & inflato ventre putreſcebat fœmur eius, eratque in exemplum omni populo, ſi polluta cum alio non erat, potio ſumpta ei nihil nocebat.

EXEMPLVM

De Tuccia Veſtali.

TVccia Veſtalis iuſſa dicere cauſam, crimenque diluere, quod ab accuſatore intendebatur. Veſtam precata eſt, vt ſi caſtè ſanctèque eius ſacris ad id tempus operam dediſſet, propoſitum teneret. Hoc tantum precata eſt, ſimulq; ad ripam fluminis progreſſa multis comitantibus, vt rei euentum cognoſcerent, cribrum fluuiali aqua plenum ad Pontificum conſpectum (quorum ea cognitio erat) detulit: Adiiciunt huic miraculo accuſatorem attentè requiſitum, nuſquam apparuiſſe amplius Sabellic.li.2. cap. 5.

EXEMPLVM

De Claudia Veſtali.

PAri miraculo illuſtrata Claudia eiuſdē ceremoniæ cultrix, cuius liberior vita cum calumniam incurriſſet, vt eam hominum animis opinionem magno aliquo teſtimonio eximeret, facinus adorta eſt, plus admirationis quàm fidei apud poſteros habiturum. Nauem qua Deorum mater vehebatur, Tyberino vado hęrētem, Veſtam prius ſuppliciter precata cingulo alligat, mox eam remolita eſt, traxitque aduerſo flumine, quod pars Roman. ciuitatis poſt multos, & varios caſus requiſiuerat. ibid.

De probatione Innocentiæ per ferrum candens.

Olim ætate Honorii tertii erat, & in vſu ad proband. innocentium purgatio per ferrum candens, quo vſa fuit Kunegundis Imp. Henrici 2. con-

coniunx,adulterii inſimulata, ſeq; eo purgauit. Verum talis purgatio, vt peruerſa & ſuperſtitioſa reiecta eſt,iuxta c.fin.de purgat.vulgari.& 2.q.5.c.Mennam.& c.conſuluiſti S.Thom.2.2.q.95.art.8.ad 3.S.Anton.4.part.Tit.15.c.34.§.2.Ioan.à Turre cremat,in d. c. conſuluiſti. Panorm. & Ancharan. in d.c. fin. de purgat. vulgar. Cum Deus in eo tentari videatur, quia probare intendit innocentiam vel culpam hominis per experimentum, non ſecundũ naturam,neque ſecund. Catholicam ſcripturam, ſed per modum ſuperſtitioſum, cum ferrum candens naturali ratione ita lædat innocentem,ſicut peccantem,ad miracula autem,quæ Deus arbitrio ſuo reſeruauit, vt Ancharanus,ait non ferro candenti vel aqua frigida, ſed iuſtis orationibus commouetur Deus. Sed ſæpe ignis & aqua ad eruend.verum pluſquã conſuetus naturæ curſus efficiunt, cum vt veri vis inueniatur,effectus adeo naturæ ſuæ contrarios pariant.

De probatione vel purgatione per aquam frigidam.

Fuit & olim in vſu & adhuc apud quaſdam gentes viget probatio vel purgatio per aquam frigidam, quæ fit hoc modo, & plerumque nunc in Sagarum criminibus. Malefica præſumpta adducitur ad flumen vel lacum, ligatur manibus pedibuſque in formam crucis,ligata proiicitur in aquã frigidã,ſi enatat,habetur

vehementer ſuſpecti malefícii & iterum quæſtioni ſubiicitur. Si verò ſubmergitur, vt innocens abſoluitur. Et hæc communiter reiecta eſt, velut peruerſa & ſuperſtitioſa 2. q.5. c. Mennam ex regiſtro S. Gregorii in Epiſtola ad Brunichildam reginam Franciæ. Sequuntur Panorm. & Ancharanus ſupra d. loc. in cap. fin. de purgat. vulgar. Ioan. Bodinus lib. 4. c. 4. Petrus Binsfeld. de confeſſ. malef. ſeptim. & vltim. concluſ. dub. 1. per rationes ibi not. quem ſequitur de verbo ad verbum Hardu. à Daſſel in ſuo reſponſo, in cauſa pœnali malef. ideo huc non tranſporto. Longè defendit eam Gulielmus Adolphus Scribonius Marpurgenſis lib. 2. de Sagarum natura & poteſtate, quem ego ſequor, non tam quod Originarius meus ſit, quàm attentis rationibus ſubſeqq. cum enim hæc ſcripſerim, occurrit fortean mihi eius liber. Cum elementum aquæ materia ſit ſacramenti baptiſmatis, quo Chriſto incorporamur, cùm in ſacramentorum oblationibus, quæ inter miſſarum ſolemnia Domino offeruntur, panis & vinum aqua permiſtum in ſacrificium offerantur, non autem debet in calice Domini aut ſolum vinum aut aqua ſola efferri, ſed vtrumque permixtum, quod vtrumque ex latere Chriſti in paſſione ſua fluxiſſe legitur. Vnde Ambroſ. in libr. de Sacrament. Quare in ſacrificio aqua vino miſceatur, accipite & illud: De latere eius effluxit aqua & ſanguis, aqua vt emundaret, ſanguis vt redimeret. Quare de latere? ga vnde culpa, inde gratia, culpa per fœminam,

minam, gratia per Chriſtum. c. in calice. de conſecr. diſt. 2. Ex hiſce igitur, quia aqua per tactum Dominici corporis ſanctificata eſt, c. nunquam. diſtinct. 4. de conſecr. puto maximum illudque intrinſecum, & naturæ occultum diſſidium inter aquam & Veneficas, ob hanc cauſam, quia Sagæ veneficæ magi, &c. quando ſe diabolo deuouent, abnegant & abiurant baptiſmum & fidem in eo Chriſto datam & reliqua ſacramenta in contemptum Chriſti, de qua renunciatione Petrus Binsfeld. in tract. de confeſſ. malef. prælud. 6. refert, exemplum ex Amphylochio in vita Baſilii M. Quando igitur Sagæ imponuntur aquæ, reſpuit illas aqua tanquam indignas ſubmerſione, & ſic mundo prodere videtur. Plura poſſunt teſtimonia de aqua proferri, ſupr. de potione maledictionis Num. 5. Ezech. Aſpergam ſuper vos aquam mundam, & mundamini ab omnibus immunditiis veſtris, & ab omnibus ſimulacris mundabo vos. Item in Numer. Qui tetigerit cadauer hominis, & propter hoc ſeptem diebus fuerit immundus, aſpergatur de hac aqua die tertia & ſeptima, & ſic mundabitur. Item omnis qui tetigerit humanæ animę morticinium, & aſperſus ex hac commixtione non fuerit, polluet tabernaculum Domini & peribit ex Iſrael. Et iterum. Et locutus eſt Dominus ad Moſen dicens. Accipe Leuitas de medio filiorum Iſrael, & purificabis eos, & ita facies eis purificationem ipſorum, circumſperges eos aqua purificationis, & iterum aqua aſperſionis purificatio eſt. Vnde

apparet aſperſionem quaſi aquæ inſtar ſaluatoris lauacri obtinere. Scias diaboli nequitiam pertinacem vſque ad aquam ſalutarem valere, in baptiſmo verò omnes nequitiæ ſuæ vires amittere, quod exemplum criminis in Pharaone, qui vi reluctatus eſt, & in ſua perfidia demoratus tamdiu reſiſtere potuit & præualere, donec ad aquã veniret, quo cum veniſſet victus eſt, & extinctus. Mare illud ſacramentum baptiſmi fuiſſe declarat S. Paulus dicens: Nolo vos ignorare fratres, quod patres veſtri omnes ſub nube fuerunt, & omnes per mare tranſierunt, & omnes in Moſe baptizati ſunt, & in nube & in mari: & addit dicens: Hæc autem omnia in figura noſtri fuerunt, ad quæ & alia maximè maiores noſtros reſpexiſſe non dubito, quod probationem illam per aquam inſtituerint, poſt hæc in eadem opinione inuenio & allego Sereniſſ. & potentiſſ. autorem Dæmonologiæ Iacob. Angliæ & Scotiæ regem in lib. 3. c. 6. circa fin. vbi ſagarum ſupra aquam natatum medium ad inquiſitionem incantatorum rectè adhiberi tradit adducto exemplo de homicidio clam perpetrato & ſanguine ex cadauere occiſi manante, addens vltra abnegationem baptiſmi, quod ex oculis ſagarum ne lacrymulam quidem vllam, quocunque modo eas extorqueas, excruciesque, prius quam pœnitentes ſint, profundere poſſint, cum alias ſexus fœmineus in contrariam partem qualicunque occaſione ſit promptiſſimus.

De ſigno

De ſigno probationis virginitatis apud Hebræos.

Tradunt Medici pro comperimento virginitatis, quod primus concubitus cum fœmina fiet aſper & durus ob fractionem Hymenis, quod eſt cuticula paruula intercludens ingreſſum, & matricem vuluæ, ad quod etiam Moſes videtur reſpexiſſe Deut. 22. verſ. 13. cum ſeqq. in cuius loci expoſitione Eraſmus Marbarch. commentar. in Pentateuch. Non abs re coniicit lintea primi concubitus pręſentib. teſtib. à parentib. in locum ſecurũ repoſita fuiſſe, vt vbi vſus eſſet filiarum pudicitiæ indubitato teſtimonio eſſent. Alex. in L. apud Labeonem §. Si quis virgines D. De iniur. Abbas in cap. propoſuiſti. De probat. Socin. Iun. in conſil. 102. in 2. part. Barbat. in d. c. propoſuiſti. Cotta in memorabil. in verbo. Hæres ſuus morem ciuitatis, Nolenſis refert probari virginitatem de præterito per pannnm ſanguinolentum Afflict. deciſ. 236. num. 3. Verum Ambroſius Paræus regius ille Galliæ Chirurgus tanquam fabulam & figmentum, quicquid veteres de Hymene cantarunt, reiicit, cum ipſe in tot virginum & puellarum anatomiis; nullum inuenerit, ſanguiniſque profuſionem, in primo concubitu ex anguſtia, & fractione tenuium venarum oriri, cum in adultis virginibus nullus dolor, neque ſanguinis effuſio in primo concubitu aduertatur. Sed & ſummi Medici & Philoſophi etiam quidam

dam Iureconſulti prodidere nullum eſſe hymen, vt doctiſſ. Cuiacius & diligentiſſimè omnium ſententiis expoſitis ſcripſit Alber. Gentilis in lib. 7. de nuptiis. Verum & Romanos eius rei rationem habuiſſe ex Claudiano colligitur in Epithalamio Mariæ & Honorii.

Et veſtes Tyrio ſanguine fulgidas
Alter virgineus nobilitet cruor,
Tunc Victor madido proſiliat thoro
Nocturni referens vulnera prælii.

Et ſciendum eſt, hunc morem Virginitatis explorandæ, apud pleraſque gentes Mahometicas, quæ à Moſe multa accepere, etiam adhuc frequentari, vt apud Afros, qui in matrimoniis celebrandis hunc ritum obſeruant, vt refert Ioã. Leo lib. 3. c. 34. in deſcriptione Africæ. Sponſa tabernaculum ligneum octogenale ſerico panno tectum ingreditur, & in eo ſedens à baiulis defertur, eam comitantibus parentibus & affinib. & magno cum tibiarum, tubarum & tympanorum ſtrepitu prælucentibus facibus, ad maximũ forum contendit, temploque prætterito ſponſus ſocrum & reliquos omnes ſalutat, domumque quantum poteſt, properat, pater, frater & patruus ſponſum ad cubilis ingreſſum deducunt, eumque pariter ſponſi matri tradunt. Sponſam in cubiculum ingredientem Sponſus excipit, & ſuo pede ipſius pedem tangit, ibi tum aliis diſcedentibus, ambo recluduntur, interim paratur nuptiale conuiuium, & mulier quædam præ foribus expectat, donec linteolum ſanguine tin-

ctum

ctum illi porrigat, quod illa manum geſtans cō-
uiuis oſtendit, alta voce clamans, Virginem in-
corruptam, & à viro integram fuiſſe. Hanc cum
aliis quibuſdam fœminis primo parentes Sponſi
deinde ſponſæ excipiunt ſplendidè. Quod ſi for-
taſſis corrupta reperiatur, magno omnium cum
dedecore nuptiis infectis ad parentes relegatur.
Hactenus Ioan. Leo. Tamen vt dicit Archid. in
c. hæc imago 33. q. 5. mulier cognita millies, de fa-
cili ſcit inuenire remedia contraria, vt allegat
Abbas d. loc. Idem adhuc in Hiſpania ſeruari ſcri-
bit diſertis verbis, Laurentius Ioubertus Pro-
feſſor Academiæ Montis Peſſulani in libro cui
T. Erreurs populaires an faiſt de Medecinæ, &
regime de ſante lib. 1. c. 4. Ancores aiourdhui les
Eſpagnole grans obſeruateures de ceremonies
ſont quel' endamain de noces les matrones
montrent an public & avec grand acclamation
lis draps du lict nuptial, pour voce les taches de
la defloration criant par pluſieurs fois d' vne fe-
neſtre, qui reponde à la rue vierge lato nemos.
Refert tamen Paulus Cypræus libr. de iure con-
nubiorum c. 13. ſe cum anno 83. in Hiſpania Le-
gatus ad regem Philippum à duce Holſatię Adol-
fo miſſus eſſet, nihil tale percunctationib. diſce-
re & explorare potuiſſe, etiamſi cum viris prima-
riis ea de re ſermonem & colloquia haberet. De
Barbaris & nigris eadem penè tradit Petrus Bem-
bus lib. 6. hiſtor. Venet. Hi enim, inquit, & boni
homines & ſtrenui bellatores filiabus ſuis, vbi
primum natæ ſunt, pudenda conſuunt, ſic tamē
vt vri-

vt vrinæ meatus non impediatur. Illæ autem ſic conſutæ, vbi adoleuerint, nuptum dantur, ſed primum ea ſponſo relinquitur incumbitque cura, vt ferro conglutinata ceruicis vteri labia ſecet diuidatque.

De variis hominum coloribus.

Cœli climata in colores hominum plurimum influunt. Æthiopia nigros producit, Europa albos, aliæ regiones medio colore. In Mexico noui orbis regia tradit Corteſ. Relat. 2. homines aliquot publice ali, quibus ab ipſo ortu crines ſupercilia ac palpebræ albæ fuerint, valde ibi pro admirando habitum eſt.

De hominibus Melancholicis.

Sunt quatuor complexiones hominum. Sunt Melancholici, & in iis accidit ardor ſtomachi, multitudo appetitus canini. Color fuſcus in facie, ſanguis eſt niger & ſpiſſus, vrina nigra vel aliquantulum ruffa, tendẽs aliquando ad viriditatem vel palliditatem, corpus in tactu ſentitur frigidum, hebes eſt in labore, pedes frigidi ſunt, cor multum ſuſpicioſum, perſona ex cogitatu triſtis facile, riſu tenax, amans ſtare in ſolitudine, pauci eſt cibus & potus.

De hominibus phlegmaticis.

Cum phlegma nimis abundat, in ore accidit multitudo ſaliuæ; id eſt ſputus multus, qui ſi fuerit albus & fluidus, eſt bonus, ſi viſcoſus, malus; paucitas ſitis, os madidum, gula mollis, &

lingua,

lingua, rarò bibit vel nunquam niſi in prandio vel cœna, vrina exit alba, piger & in laborando debilis, ſuperfluitates abundant in naſo oculi ſunt graues, & ſomnoleti, ſomnus fit longus, caro vndique ſentitur mollis & laſciua, appetitus debilis, paucus, acerbus, digeſtio tarda in facie color albus, egeſtio mollis & paucæ frigiditatis, in addiſcendo eſt groſſæ capacitatis, oculi ſæpe lacrymant, & proprie omni mane, pili cito creſcunt & vngues.

De hominibus Cholericis.

Cum cholera nimis abundat, accidit in facie color citrinus, amaritudo in ore, aſperitas in gula, ſitis multa, pauca ſaliua, lingua ſicca & aſpera. Caput ſæpè dolet, os ſiccum, debilis, appetitus tardus, vomitus citrinus, vel viridis, cum multa amaritudine, egeſtio erit ſiccà, dura, & pauca quaſi aduſta, & fœtulenta cum multo premitur labore, vrina tenuis, citrina, ignea & clara, vigilatio multa, dormitio pauca, caro macra & cor inſtabile.

De hominibus ſanguineis.

Cum ſanguis nimis abundat, accidit pruritus quaſi vbique carnis & principaliter in brachiis, in facie abundat rubedo continua, oris dulcedo ſentitur, præter ſolitum fiunt veſiculæ in ore & labiis. Quidā ardores ſentiuntur in pectore quos carbūculos appellamus, q̃b. perſona perdit come dere & ſuos ſomnos, vrina rubea & aliquātulum ſpiſſa, corp⁹ pingueſcit, res ſapiunt bonæ in æſtu,

vnde

vnde benè appetit, digerit & diſponit. Michael Scotus in Phyſionom. c. 40. & ſeqq.

De Caino Timoroſo.

CAin primogenitus Adæ & Euę. Hic primus agrorum cultor fuiſſe perhibetur, cupidiſſimus quidem & alienæ felicitatis impatientiſſimus cum ſceleratus dolens munera ſua reprobata à Deo, & munera fratris ſui accepta motus inuidia fratrem ſuum Abelem ductum in agrum interfecit, propter quod à Deo punitus fuit, vt omnibus diebus vitæ ſuæ vagus & profugus ſuper terram. De ſigno quod Deus Caino impoſuit, ſcriptura expreſſum non eſt: alii litteram fronti expreſſam, alii cornu enatum, alii canem præcurſorem adiunctum, nonnulli tremulum corpus comminiſcuntur occaſione maledictionis, qua Deus ad Cainum dicebat: Vagus & tremens erit. Hieron. ad Damaſ. & alii fermè in eo conſentiunt horrendo tremore manus, & caput omniaque corporis membra Caino conceſſa fuiſſe, quod etiam Chryſoſtomus approbat hom. 19. Vnde & vulgata verſio Nomen Nod in qua terra habitauit Cainus, ad Cainum refert, & ſic reddidit: Habitauit profugus: Beſtias quippe & dæmones timebat, non tam homines, qui pauciſſimi erant, vt ſupradictum eſt, ob amiſſum ſignaculum Dei.

DE HOMINIBVS INVI-ctis & illæſis.

EXEMPLVM

De Abrahamo.

ABrahamus ſuffocato in Vhr Chaldæorum Aran fratre ſuo in igne, quia ignem colere noluit, cum & ipſe proiectus fuiſſet in ignem, à Deo liberatus eſt.

EXEMPLVM

De tribus pueris Sadrach, Meſah, & Abednego.

TRes hi viri quum nollent adorare ſimulacrum illud, quod rex Nebucadnezar erexiſſet & ad adorand. præcepiſſet, in ardentem fornacem ignis proiecti ſunt, ſed in corpora eorum ignis vim nullam habuit, neque capillus capitis eorum aduſtus eſt, Dan. c. 3. Admiratur hoc ipſe Iohannes Chryſoſtomus ſuper Geneſ. homil. 12. Et ne quis putaret viſibilem hunc ignem operatione carere, idcirco miſericors Deus illius efficaciam & operationem non impediuit, ſed vim illam vrendi illæſam ſeruauit, & ſeruos ſuos illo ſuperiores fecit; at in illos qui foris erant, ignis ſuam operationem exercuit; nam exuſſit & abſumpſit. Quando enim Dominus vult, elementa omnia in contrariam mutat operationẽ. Hæc ibi, qui & in Pſalm. 96. exaggerat idem mi-

raculum his verbis : Edax ignis in tribus pueris ſanctum, & diuinum ternarium reuerebatur & tremebat : ſuæ enim naturæ oblitus tam nihil nocuit, vt etiam capillum læſioni valdè obnoxium non offenderit. hæc ille.

EXEMPLVM
De Iona Propheta.

IOnas Propheta cum fugiens à facie Domini nauigaret Tharſum ſuborta tempeſtate à nautis per ſortem in mare deiectus eſt, & à piſce magno deuoratus, in cuius viſcerib. tribus diebus & tribus noctib. fuit. Mandatu autem Domini piſcis Ionam rediuiuum euomuit in aridam, Ion. cap. 1. & 2.

EXEMPLVM
De Daniele inter Leones.

DAniel Propheta innocentiſſimus coniectus eſt in foueam Leonum. Sed Deus Angelum ſuum miſit & concluſit ora Leonum, vt non læſerint Danielem. Eſtque Daniel eductus de fouea, neque labes vlla reperta eſt in eo, quia credidit Deo ſuo, Dan. 6.

EXEMPLVM
De B. Petro ambulante in mari.

IOann. 21. habetur: Simon Petrus cum audiſſet, quod Dominus eſſet, tunica ſe ſuccinxit, erat enim nudus, & miſit ſe in mari, alii autem diſcipuli nauigio venerunt. Origenes, peccatores inquit,

inquit, graues ſunt, inde eſt ergo, quod iniqui demerſi ſunt, ſicut plumbum in aqua: Sancti autem non demerguntur, ſed ambulant ſuper aquas, quia leues ſunt, & peccati pondere nō grauantur. Ambulauit Saluator ſuper aquas. Ipſe enim peccatum neſcit; ambulauit & diſcipulus eius Petrus, licet paululum trepidauerit. Non enim talis erat ac tantus, qui nihil omnino de ſpecie plumbi in ſe haberet admixtum: habuit licet parum, propter quod dicit Dominus ad eum: Modicę fidei quare dubitaſti. Vid. Coſm. Magellianus in com. cantic. Moſ. ſect. 5. annot. 3. n. 1.

EXEMPLVM

De veſtibus S. Bartholomæi.

DE B. Bartholomęo legitur, quod viginti ſex annis veſtimenta eius & ſandalia non veteraſcunt, nec ſordeſcunt. Anton. Florent. in ſua hiſtor. part. 1. Tit. 6. c. 12.

EXEMPLVM

De veſtibus Iſraelitarum per 40. annos in deſerto perdurantibus.

ID exprimit Deuteronomii liber c. 8. & 29. his verbis: Adduxit te Dominus Deus tuus quadraginta annis per deſertum, veſtimentum tuum, quo operiebaris, nequaquam vetuſtate defecit, & pes tuus non eſt ſubtritus. Et rurſum. Adduxit nos Dominus qua-

draginta annis per deſertum, non ſunt attrita veſtimenta veſtra, nec calceamenta pedum veſtrorum vetuſtate conſumpta ſunt. Hæc ibi.

EXEMPLVM

De veſtibus Abrahami confeſſoris.

ABrahami confeſſoris in Syria veſtes ad quinquaginta annos integras, cum ſemper iis ille tegeretur, perduraſſe conſtar, vt refertur ex Metaph. 29. Octobr. Lipom. Tom. 6. col. 8.

EXEMPLVM

De S. Conrado.

S. Conradus Epiſcopus Conſtantienſis ex nobilibus in Germania ortus parentibus litteris eruditus à Nothingo Epiſcopo Conſtantienſi auditor, cauſarum, inde Prępoſitus effectus, poſt eius obitum à S. Vdalrico & Clero in Epiſcopum electus inde Eccleſiam Conſtantiæ, & duas alias ante portum conſtrui fecit. Et cum tertia vice Hieroſolymam petiiſſet in Eccleſia S. Mauritii ſepulcrum Domini adinſtar Hieroſolymitani conſtrui fecit. Celebrans in die Paſchæ, araneam in calice delapſam cum fiducia ſumpſit, quæ poſtea hora prandii ſine læſione de eius ore exiuit. Hartm. Schedel. in Chron. ab init. mundi ſext. ætat. pag. 202.

EXEMPLVM

De S. Cæcilia.

CÆcilia virgo Romana corporeo decore, moribus ac ſanctitate & laudabili caſtitate cum nollet idolis ſacrificare, ab Almachio in bullienti aqua die noctuque iuſſa concremari, vbi illæſa manſit, quo audito, iuſſit eam in balneo decollari, quam Spiculator tribus ictibus percutiens, nequaquam caput amputare potuit. Et quia decretum erat ne quartam percuſſionē decollanda reciperet eam ſemiuiuentem reliquit. Dein per triduum omnia ſua bona pauperib. diſtribuens, & quos ad fidem conuerterat, Vrbano Papæ commendauit dicens: Triduanas à Domino poſtulaui inducias, vt hanc domum meam Eccleſiam conſecrares. His dictis ſpiritum emiſit. Hartman. Schedel. ſext. ætat. mundi p. 130.

EXEMPLVM

De S. Ioanne in oleo feruenti illæſo.

SAnctus Ioannes Euangeliſta Tertulliano teſte ſub Domitiano Romæ in feruentiſſimi olei dolium iniectus eſt, & tamen exiliit omnino illæſus, quin & purior & vegetior, vt tradit S. Hieron. contra Iouinianum ex Tertull. de præſcriptionibus hæreticorum.

EXEMPLVM

De Petro Cardinale ignem permeante.

VIcit & aduerſarios illæſus ab igne Petrus ille ampliſſimus Cardinalis Albanus cognomento igneus. Nam vt Simoniacam hęreſim ſuperaret, compoſitam magnam hinc inde ſupra & infra ardentem lignorum ſtruem permeauit Florentiæ, omni aſtante populo rei exitum præſtolante, permeauit pluries lento gradu illæſus, tum corpore, tum veſtib. vicit eum in modum hoſtem ſuum traxitque in ſuam ſententiã gentem omnem. Id tradit Blaſius Milaneſius in vita S. Ioannis Gualberti apud Surium, Tom. 4. Vrſpergenſ. anno Domini 1088.

EXEMPLVM

De Poppone illæſo in igne.

ERat Poppo ex Aquilonari plaga ortus ſacerdos, religioſus planè vir diu in Italia peregrinatus, & apud ſummos Rom. Eccleſ. Pontif. in pretio habitus. Is aliquando in Daniam profectus vbi hoſtes Chriſti idololatræ regnarẽt, atq; ita permanente Danorum rege apud Portum, cui ob frequentiam glaciei nomen eſt, accito magno Danorum cœtu publice de fide Chriſti verba facere cœpit: Quib. vt vera eſſe, quæ doceret, ſuaderet, candentis ferri tantum illæſis manib. obtulit, experimentum. Allata eſt igitur ferrea ignitaque chirotheca longa vſque ad cubitũ:

Poppo

Poppo excepit manib. immiſitque vſque ad cubitum dexteram, detulitque vſque ad conſtitutum quendam locum ac demum ad regis pedes proiecit. Rex vbi id admirans animaduertit, illæſis ſcilicet manib. tamdiu ignitam ferream chirothecam delatam à Poppone fuiſſe, ſponte in Chriſtum credidit, lauacroque ab ipſo Poppone nudatis humeris ceruicem ſubiiciens intingi paſſus eſt, vt Krantzius tradit Vand. lib. 4. c. 23. & Saxon. lib. 10. & Metropol. lib. 3. c. 34.

EXEMPLVM.

De puero illæſo ab igne.

VT S. Ambroſius tradit de Virginib. lib. 3. proditum eſt, inquit, Alexandro ſacrificante Macedonum rege puerulum Barbarum, qui ei lumen accenderet, excepiſſe ignē brachio, atque aduſto corpore manſiſſe immobilem, nec dolorem prodidiſſe gemitu, nec tacito pœnam indicaſſe fletu, tanta in puero barbaro fuit diſciplina reuerentiæ, vt naturam vinceret, atque ille non Deos qui nulli erant, ſed regem timebat, recolit hoc Lipom. tom. 2. in vita S. Marcelli.

EXEMPLVM

De puero Heleno.

SEd certè admirabilior Chriſtiani pueri Heleni fuit virtus: tanta enim ſanctitate tenella ætate adhuc ille enitebat, vt cum ignis cauſa ad vicinos accederet, in ſinu exceptum ferret, ſe ac veſte illæſa: Vita Sanctorum Patrum p. 1. de S. Heleno & ead. p. 1. in vita S. Eugeniæ.

EXEMPLVM

De Maria Ægyptiaca ſicco pede ſuper Iordanem ambulante.

MAria Ægyptiaca quanquam Iordanis aquas non diuiſerit, vt Ioſue, Elias aut Eliſæus atque alii, ſigno tamen crucis fecit ſuis pedibus ſolidas terræ modo, vt eas aſcendens inambularet, in alteramque partem deſcenderet Zozimo Abbate ſpectante. Paulus Diaconus Eccleſiæ Neapolitanæ in ipſius Ægyptiacæ vita, quod & Fulgoſ.habet. lib.1. idque non ſemel tãtum ab Ægyptiaca Maria patratum eſt, ſed ſæpè ac quoties ad Zozimum ſacro ſanctę Euchariſtię cauſa ſeſe conferret, quod idem Paulus memorat.

EXEMPLVM

De Panthalemone.

PAnthalemoni glorioſiſſimo Martyri, cũ Tyrannus collo ingens ſaxum alligaſſet, atque in mare præcipitem dediſſet, ſaxum non ſecus atque arborum folia mari ſupernatauit, ipſe verò quaſi alter Petrus ſuper fluctus ambulauit ſecurus. Metaphr. apud Lipomanum Tomo 6. 28. Iulij.

EXEMPLVM

De muliere ſepties icta.

SCribit S. Hieronymus, mulierem quandam Ver-

Vercellenſem adulterii inſimulatã, iuuenẽ autem qui reus eius criminis fuerat delatus, tormentorum vi adactum crimen iudicii fuiſſe cõfeſſum, mulierem vero innocentem ſemper conſtantem ſtetiſſe. Sumpto ig tur de confitente iuuene ſupplicio, mulier ſep ies icta, gladio in gutture adacto, nunquam lædi potuit, quin ad capulum gladius reflectebatur, tand mque cum mori defeſſa laboribus ipſa videretur ad ſepulcrum illata eſt. Verum reſumptis viribus, viuere comperta eſt illæſo corpore, ac ne ſupereſſet iniquo iudici torquendi aut potius occidendi facultas; ea ipſa die comperta eſt defuncta mulier quædam Eccleſiæ ſumptibus, viuens ea ſepulcro infertur. Iudice igitur quærente, an illa adhuc viueret, oſtenſo recenti ſepulcro ab omni reliquo conatu deſtitit. Hæc ex S. Hieronymi ſententia lib. 1. Epiſt. ad Innocent.

EXEMPLVM

De Britii lineo illæſo ab igne.

NArrat Gregorius Turonenſis hiſt. Gallic. lib. 2. cap. 1. De Britio Turonenſi Epiſcopo, qui cum mulierem ſororis loco domi admiſiſſet, amb gereтque de eorum caſtitate plebs temeraria ardentes prunas in proprium ipſe lineum capitis tegumentum iniecit, diu ita gerens & longo interuallo inuſtum illæſumque plebi oſtendit.

EXEMPLVM

De B. Chriſtina.

B. Chriſtina Scota teſtimonio Iacobi Aconenſis Epiſcopi & Cardinalis, ſe in ardentes fornaces iniiciebat, in quibus præ doloris vehementia horribiliter exclamabat, nec tamen in ea ingrediente læſio apparebat: frequenterque ſe proiiciebat in ignem vel manum vel pedem tãdiu in igne tenebat, quod iuxta naturæ curſum potuiſſet in cinerem redigi: ſæpe ingreſſa grandes cacabos bullienti aqua repletos vſque ad renes aut vbera, & cæteris membris aquam feruidam ſuperfudit, in quib. pœnis clamaret velut parturiens, at nullum læſionis veſtigium apparebat, vt ſcribit Dionyſius Carthuſianus in libr. de quatuor nouiſſimis c.50. & in colloquio de iudicio animæ c.33.

EXEMPLVM

De Matthiæ Regis Vngariæ fratre Ladislao.

HIc Ladislaus filius Ioannis Hunniadis (qui Pater fuit Matthię regis, tyrannideq; Vngariæ diu oppreſſit) in Alba regali Vlricum vltimũ comitem Ciliæ, mille confodit vulnerib. Ladislaus ad capitis ſupplicium ducitur. Ecce miraculum, tres ictus à carnifice illæſus ſuſtinuit: Surrexit, inquit, iure liberatus ſum, tertio ſiquidẽ percuſſus ictu Dei adhuc beneficio ſuperſum: Sed quarto ad terram ruptus, caput amiſit. Bonfin.

EXEMPLVM

De homine fulminato.

HAbet hoc priuilegium Homo inter cætera animalia, quod licet omne animal ictum fulmine intereat, homo tamen non ſemper interit, imò percuſſus euadit ſæpiſſimè, vt de Anchiſe apud Virgil. legitur, vt recitat G. Bened. in ſua repetit. c. Rayn. in verbo. adiecta impuberi in pr. de Teſtam.

De Delo Inſula.

FVit Delos vna ex Cycladib. cui nomen Ortygia, in ea templum in quo Apollinem ipsũ natum & alitum fabulantur tantæ religionis, vt ne Perſæ quidem cum innumeralib. copiis bellũ parant, & omnia iure belli vaſtant, violentas aut ſacrilegas admouere manus auſi fuerint; in cuius ara nullum immolari animal proditum eſt, quare morbo & peſtilenti contagione, coacti Delii id decreto ſanxerunt, nè homines defunctos ibi cremarent nevè ſepelirent, neque in Delo canes alerent. ſcilicet, vt ab omni cæde Inſula immunis foret. Cumque oraculo moniti Athenienſes Delum expiarent, hoc expiationis genus inuenerũt, vt cadauera ſepulcris condita inde eruerent, atque edixere, ne quis in Delo moreretur, neuè quis homo naſceretur, ſed morituri & parituræ mulieres in Rhenum Inſulam Delo proximam tranſmigrarent. Alex. ab Alexandro Gen. dier. lib. 6. cap. 12.

De non morboſis per vitam.

EXEM-

EXEMPLVM

De Azone Iuriſconſulto.

AZo qui fuit mens legum, ſecundum Cynum in L. certi Iuris. C. Locat. & vas Electionis ſecund. eũdẽ in L. contractus C. de fid. inſtrum. & tẽpore quo legebat Bononiæ erant ibi ſcholares decem millia & nunquam infirmabatur, niſi tempore vacationum, & tali tempore mortuus eſt, vt per Odofr. in vltimis verbis ſui commenti ſuper C.

DE DORMIENTIBVS.

EXEMPLVM

De ſeptem dormientibus.

TEmporibus Decii cum poſt varias perſecutiones Epheſum veniſſet in medio ciuitatis templum conſtruens omnes ſub pœna mortis idolis ſacrificare compulit, tantuſque pœnarum terror cunctos inuaſerat, vt filius patrem & amicus ſodalem abnegaret. In ea vrbe ſeptem nobiles primi in palatio Maximin⁹, Marcus Martinianus, Dionyſius, Seraphion, Ioannes, & Conſtantinus idola ſpernentes ieiuniis & orationibus, in domo celantes vacabant, apud. Decium accuſati patrimonium pauperibus diſtribuentes inito conſilio in montem Cœlion ſeceſſerunt, & vſq; ad tempus perſecutionis finiendæ latere decreuerant,

uerant, quibus vnus adminiſtrabat, qui furorem Decii cæteris detexit, & panes allatos obtulit; quo cibo confortati colloquentes in luctu, vt Deus voluit, obdormiuerunt. Decius os ſpeluncæ obſtrui præcepit; vt fame & ſiti dies clauderet. Sed temporibus Theodoſii ſuſcitati ſunt à Deo ad confutand. errorem exortum apud quoſdam negantium reſurrectionem mortuorum. Qui poſtquam Theodoſio Imp. & plurib. aliis locuti ſunt, reſurrectionem atteſtantes in pace dormiuerunt.

EXEMPLVM

De Scholare Lubecenſi.

GRegorio XI. Pontifice Adoleſcens Lubecę Scholaſticis diſciplinis nauans operam recluſit ſe dormitaturus, repertus eſt ſeptennium dormiiſſe, iam enim omnes ſibi perſuaſerant vrbe exceſſiſſe. Krantz. Wandal. lib. 8. c. 39.

EXEMPLVM

De Mida, rege Phrygiæ.

VT refert Valer. Max. lib. 1. de mirac. cap. 48. Midæ cuius imperio Phrygia fuit ſubiecta, puero dormienti formicę in os grana tritici congeſſerunt, parentibus deinde eius quorſum prodigium tenderet, explorantib. Augures reſponderunt: Omnium illum mortalium futurum ditiſſimum. Nec prædictio vana extitit. Nam Midas cunctorum pœne regum opes abundantia

pecu-

pecuniæ anteceſſit, infantiæque incunabula vili Deorum munere donata onuſtus auro atque argento gazis penſauit.

EXEMPLVM

De Platone.

VAler. Max. eod. loco aliud mirum refert: Formicis Midæ iure meritoque apes Platonis prætulerim, illæ enim caducæ ac fragiles, hæ ſolidæ & æternæ felicitatis indices extiterunt. Dormientis in cunis paruuli labellis mel inferẽdo, qua re audita prodigiorum interpretes ſingularem eloquii ſuauitatem ore eius emanaturã dixerunt: At mihi ibidem illę apes non montem Hymenum Thymi florem redolentem, ſed Muſarum Heliconios colles omni genere doctrinæ virentes Dearum inſtinctu depaſtæ: maximo ingenio dulciſſima alimenta ſummæ eloquentię inſtillaſſe videntur.

EXEMPLVM

De Seruio Tullio.

REfert Valer. Max. lib. 1. c. 33. Seruio Tullio etiam tum puerulo dormienti circa caput flammam emicuiſſe domeſtici oculi annotauerũt, quod prodigium Priſci Tarquinii regis vxor Tanaquil admirata Seruium ſerua natum in modum filii educauit, & ad regium faſtigium euexit.

De the-

De choreizantibus per annum.

CONtigit temporib. Henrici Imp. mirabile prius inauditum. Cum in villa quadam Saxoniæ in Magdeburgenſi diœceſi vbi erat Eccleſia S. Magni, quidam ſacerdos miſſam celebraret, in vigilia natiuitatis Domini 108. viri ſimiliter cũ 15. mulierib. in cæmiterio Eccleſiæ vbi celebrabat, choreas ducendo alta voce cantarent, ſacerdotemque ipſum celebrantem impediebant, mandat illis ſacerdos, vt tacerent aut inde recederent, qui ſacerdotis verba deridentes deſiſtere noluerunt. Is amaricatus imprecando inquit: Placeat Deo & S. Magno, vt ita cantantes permaneatis vſque ad annum choreizantes: & ita factum eſt, vt toto illo anno ſine intermiſſione aliqua choreizãdo cantarēt, mirabile dictu, toto illo tempore nec ros nec pluuia, ſupra illos cecidit, ſed nec laſſitudo nec fames illos affecit, nec veſtimenta nec calceamenta, eorum toto illo tēpore attrita ſunt. Anno autem reuoluto Herebertus Archiepiſcopus, in cuius diœceſi hoc mirabile contigit, ad locum veniens à nodo quo ſacerdos illos ligauerat, abſoluit atque ante altare dictæ Eccleſiæ reconciliauit: filia presbyteri cum duab. aliis continuo exanimata eſt. Cæteri continuis trib. noctib. proximis dormierunt, reliqui poſtea abierunt. Cæteri verò pœnam ſuorum membrorum tremore prodiderunt. Hoc ſcriptũ reliquit vnus ex iſtis Vbertus nomine, teſtatur Hartm. Schedel in Chron. in 6. ætat. mundi fol. 209. Krantz. in Saxon. lib. 4. c. 3. Nauclerus.

DE TRANSLATIONE hominum.

EXEMPLVM

De Abacuc Propheta.

HIc cum aliquando meſſoribus agri ſui miniſtraret; & pulmentum ſumeret ad ſuos prophetauit dicens: Proficiſcor in terram longinquam ac citò reuertar. Si verò tardauero ferre meſſoribus eſcam ipſorum. Cum autem in Babylone fuiſſet, & prandium Danieli dediſſet, adſtitit meſſoribus veſcentibus, nec quicquam dixit eorum, quæ facta erant. Dan. 14. Hic Guilhelmus Pariſienſis ſentit de Angelo bono, qui prophetam Abacuc ereptum in vertice capitis in Babylonem portauit; quod præter virtutem motiuam Angelicam adfuerit noua virtus ſuperaddita creatoris, cuius iuſſu hoc factum narratur. Non enim putat quod capilli capitis tantam vim naturaliter habuerint, vt pondus corporis Prophetæ ferre potuerint, neque etiam ipſi capilli adeò tenaciter adhærebant capiti ipſius, vt tanto tactu & pondere non auulſi eſſent ab ipſo. Hæ rationes mouent Guilhelmum ad dicendum virtutem ſuperadditam ibi fuiſſe. Sed nulla propter dicta eſt, neceſſitas ponendi iſtam virtutem, cum virtus naturalis angelica à creatore indita ſufficiens fuerit ad portandum Prophetam, & huic doctrinæ concor-

d-

dat textus ſcripturæ cum dicit : Et apprehendit eum Angelus Domini in vertice eius, & portauit eum capillo capitis ſui, poſuitque eum in Babylonem ſuper lacum in impetu Spiritus ſui. Ergo non in virtute de nouo addita. Ad motiua. Iuſſio Dei nullam vim de nouo impreſſit aut angelo aut capillis Abacuc, ſed tantum diuinam voluntatem ſignificauit. Etſi angelus apprehenderit capillis, pondus tamen corporis non ita depreſſit, vt vim capillis aut dolorem capiti inferret. Quia licet ad oculum apprehenſio fuerit tantum capillorum, virtus tamen motiua ſe extendit ad totum corpus. His conſentit Dionyſ. Carthuſ. in cap. 14. Daniel. Angelus, inquit, in aſſumpto corpore ſe oſtendens ſimilitudine manus apprehendit Prophetam in vertice capitis, & ſolos capillos vel vnum duntaxat crinem capitis eius tenuit manu, ad inſinuand. quam facile eum ferre potuerit. Virtus autem Angelica non tetigit pilos duntaxat, ſed totum Abacuc corpus, mouens illud facillimè, cum & Angelici Spiritus cœleſtia moueant corpora rapidiſſimo motu, quorum comparatione tota terra eſt tanquam punctum. Itaque apprehenſo Abacuc per capillum, ille capillus non tulit corporis grauitatem, ſed virtus Angelica fluxit in illud & tulit. (Impetu Spiritus ſui) id eſt, celerrima actione ſuæ Spiritualis potentiæ, Petrus Binsfeld. de conf. ſſ. malef. Tertio dub. pag. 116. & ſeq.

EXEMPLVM

De B. Ambroſio.

DE S. Ambroſio legitur, quod vna hora fuerit Mediolani & etiam Turonis ad ſepulcrum S. Martini.

EXEMPLVM

De Ioanne Teutonico.

CLaruit anno Chriſti 1271. Ioannes Teutonicus, hic præd. anno media nocte ſacrum natalem Domini præcedente tres miſſas cecinit, Vnam Halberſtadii, Alteram Moguntiæ, Tertiam Coloniæ.

EXEMPLVM

De S. Auguſtino.

S. Auguſtinus in libr. de cura agend. pro mortuis c. 11. Nobis apud Mediolanum conſtitutis Carthaginis Rhetor Eulogius, qui meus in eadem arte diſcipulus fuit, ſicut mihi ipſe poſteaquam in Africam remeauimus retulit. Cum Rhetoricos Ciceronis libros diſcipulis ſuis traderet, recenſens lectionem quàm poſtridie fuerat traditurus, quendam locum oſtendit obſcurum: quo non intellecto vix potuit dormire ſollicitus, qua nocte ſomnianti ego illi, quod non intelligebat, expoſui, imo non ego, ſed imago mea

mea neſciente me, & tam longè trans mare aliquid aliud ſiue agente ſiue ſeminante, & nihil de illis curis curante, quomodo fiant iſta neſcio. Hæc ibi.

EXEMPLVM

De S. Cyriaco inuiſibili.

S.Cyriacus incola monaſterij SanctiSabę, non patiebatur ſe à neceſſariis neque ab aliis inuiſi. At ad eum nonnulli inuiſendum clam aliquando aduenerant,(quod eius cellula quęrentib.fuiſſet forte indicata.) At illis repentè ſuperuenientibus orauit Deum ne ab ipſis videretur. Aperiens igitur ianuam coram illis exiit de cellula ſua,& ab eis penitus viſus non eſt,abienſque in deſertum redire tamdiu diſtulit,donec eos receſſiſſe cognouit.Ita habet Sophron. prat. Spirit. cap.53.

EXEMPLVM

De pueris Hameleenſibus, ingreſſis in montem.

Hamelia in ripis iacet vrbs celebrata Viſurgis
Qua Sathanæ eſt,olim res noua geſta dolis.
Aſcaules crebro venit hanc ignotus in vrbem
Vtriculo pueris carmina grata canens.
Aſcaulem ſequitur puerorum longa caterua
Ducta nouo cantu ducta,nouoque viro.

Tempore vbi multo hos circumduxiſſet in vrbe
Vtriculi oblectans carmine dulci ſono.
Vicinum ad montem deduxit præuius illos
Ad montem Capitum qui ſibi nomen habet.
Aſcaules intrat montem, comitantur euntem
Incauti pueri montis in ima Ducem.
Fama venit, trepidi procurrunt vrbe Coloni
Procurrunt matres attonitique patres.
Stat puer id lacrymans non montis in antra ſecutus
Hic monſtrat pueri quem introiere locum.
Perfodiunt ciues latebras montiſque cauernas
Scrutantes pueros voce quærente ſuos.
Aſt non inueniunt perſoſſo monte dolentes,
Ah miſeri natos quàm doluere diu?
Annales factum veteres teſtantur in vrbe
Pictura & vitrea eſt, teſtis in æde vetus.
Hei Sathanas ludens Solymam perſuadet adire
Hos nuper pueros qui reuocare velit
Hac etenim ſaluos annos tot in vrbe puellos
Seruari mira de bonitate Dei
Barbaricis annos iam binos errat in oris
Si modo adhuc aura veſcitur ætheria.
Hei Satanæ inſidiæ quantæ? heu ludibria quanta?
Qui nos ſic miſeros ludificare ſolet.
Hoc docet Exemplum Satanas quàm quærit in orbe
Quos Leo ceu rugiens perdat vbique pios.
Et magis hic pueris intentat funera mortis
Chriſtiadum vt tollat ſancta Lycea Scholæ,
Hunc tu Chriſte potens ſæuum compeſce Tyrannum,
Ne vaſtet cœtus alueoloſque tuos.

DE SOMNIANTIBUS.

EXEMPLVM

De Galeno.

DE Galeni quodam ſomnio hoc tradidere authores. Ipſe etenim cum ægroto cuidam nulla ratione remedia adhibere potuiſſet, per ſomnium eſt monitus, vt è vena, quæ inter auricularem & annularem digitos eſt, ſanguinem educeret: Idque cum peregiſſet peritior factus ſomno quam ſtudio ægrotus conualuit. Monopolita. Dec. 1. cap. 8. q. 2. 3.

EXEMPLVM

De Calphurnia vxore Iulii Cæſaris.

HÆc Calphurnia quarta vxor C. Iulii Cæſ. multum eum amauit, plurimumque eo die quo in Senatu Cæſar occiſus eſt, ſomnio territa (nam maritum in gremio ſuo confodi ſomniabat) hortari cœpit ne curiam ingrederetur. Cæſar ſpreta Calphurniæ admonitione Curiam ingreſſus idibus Martiis licet & ab Aruſpice Spurinna & Artemidoro pluribuſque prodigiis admonitus eſſet, viginti tribus vulneribus interfectus anno ætatis ſuæ ſexto & quinquageſimo, Principes coniuratorum C. Caſſius, M. Brutus & Decius Brutus fuerunt.

EXEMPLVM

De Cornelio Ruffo.

CORnelius Ruffus teſte Plinio lib. 7. cap. 50. ſomniabat ſe oculis priuatum, quod etiam accidit.

EXEMPLVM

De Conſtantino Magno.

COnſtantinus M. cum multa ſecum animo volueret, de vrbis Romanæ præſtantia, quam cruentare ciuium ſanguine verebatur pientiſſimus Princeps (iam enim inceperat religionis Chriſtianæ fautor ſummum Deum venerari, anxius belli euentum anhelus ſuſpirabat, eleuato itaque ad ſidera vultu, in æthere crucis fulgidum ſuſpexit vexillum, cuius ſplendore legiones ſuæ irradiabantur, voxque clamantis excepta eſt. *ἐν τούτῳ νίκα. In hoc Vince.* Auſpicio fulgidæ crucis lætior factus, & de victoria iam ſecurus ſignum Crucis, quod in cœlo viderat, fronti ſuæ inſcribit, & vexillis applicat militaribus. Fertur etiam deinceps ſemper manibus ſuis geſtaſſe ex auro crucis ſimulacrum. Tradunt alii, meridie in cœlo apparuiſſe ei ex ſtellis factum ſimulacrum Crucis, quarum imagines has litteras formabant. *In hoc Vince.* Et noctu in ſomnum reſolutum eandem vidiſſe imaginem, appellatumque ſiue à Deo, ſiue ab Angelis, vt publico edicto Crucis ſimulacrum iuberet circum-

cumferri, id illi portendere certam victoriam. Mox igitur aduerſus hoſtem mouet exercitum circaque Miluium pontem caſtra locabat, ibiq; eum ſuperauit: Sozomeni in hiſtoria quam vocant Tripartitam, lib.1.c.4.& 5. hæc extant verba Epiphanio interprete, in his ergo ſollicitudinib. conſtitutus in ſomnio vidit Crucis ſignum cœlo ſplendide collocatum, mirantique viſionem adſti erunt Angeli dicentes: O Conſtantine, In hoc Vince. Fertur autem & ipſum Chriſtum ei apparuiſſe, ſignumq; monſtraſſe Crucis, ac præcepiſſe, vt figuram ſimilem faceret, & in præliis auxilium hoc haberet, quo victoriæ iura conquireret. Euſebius itaque Pamphili cum iureiurando ipſo Imperatore dicente audiſſe ſe refert; quia circa meridiem declinante iam ſole Crucis ſignum ex lumine factum & ſcripturam conſertam ei dicentem. *In hoc Vince,* vidiſſet ipſe & milites, qui tum eo tunc eſſent. Pergente namque aliquo cum exercitu pariter, Hoc, inquit, ei miraculum eſt oſtenſum. Dumque cogitaret quid eſſet, nox ſuperuenit & dormienti Chriſtus apparuit cum ſigno, quod vidit in cœlo, iuſſitque vt fieret eius ſigni figuratio, quæ foret auxilium in præliorum congreſſionibus, &c.

EXEMPLVM
De Gulielmo Duce Bauariæ.

ANnis iſtis qbus Baſilieſe durabat generale Cōciliū, eidē in prǣctorē loco Cęſareę Maieſtatis dat⁹ eſt illuſtris Princeps Wilhelm. Dux Bauarię pater paupeŕū, & tutor omniū religioſorū, cuius

quam laudabilis vita fuerit, teſtantur orphanorum & viduarum lacrymę ſuper eodem effuſę mortuo. Hic anno vltimè præterito poſtquam ad propria de Baſilea rediit, quadam nocte ſomnium habuit, in quo ceruum elegantiſſimæ ſtaturæ vidit, in cuius vno cornu campanellas habere, & in alio cereos plures affixos conſpexit. Venator autem quidam, multis cum canibus fugientem inſequebatur ceruum, & euadendi eidem omnes vias præuenit, quo viſo territum animal in cæmeterium beatæ Virginis Eccleſiæ, quæ in ciuitate Monachenſi ſita eſt, fugit, & in apertum ſepulcrum deſcendens per canes captus & occiſus eſt: Euigilauit his viſis Princeps & de eis ſatis admirari cœpit, quid res iſta infauſti vel ominis portenderet. Cumque die ſequenti ſuis iſta patefaceret, ipſe dixiſſe fertur, aliis varie ſomnium interpretantibus: Ego, inquit ceruus iſte ſum, & in breui vitam hanc concludens mortalem in dictæ Eccleſiæ loco humari eligo. Ægrotauit deinde ſtatim moriturus, & quanquam diebus paucis viueret, tamen ſumptis Eccleſiaſticis ſacramentis velociter ſatis vita functus eſt. Refert Ioan. Nyder in Formicato, lib. 2. cap. 4.

E x e m p l a

PLura alia ſunt de ſomniantibus verè, cui lubet, legat lib. 1. Moſ. Gen. 37. Somnium Ioſephi. Gen. 40. Somnium pincernæ & piſtoris Pha-

Pharaonis Geneſ. 41. Somnium Pharaonis. Daniel.2. Somnium Nebucadnezaris. Matth. 2.Somnium Ioſephi Matth. 27. Somnium vxoris Pilati.1.Machab.4. cap. Somnium Iudæ Machabæi. Plura qui deſiderat exempla legat M. Andream Riccium in libr. de Somniis. & Artemidorum & nouiſſime M. Ancerme Iulianum Doctorem Medicinæ, qui plurima collegit exempla in libro ſuo De L' Art & iugement des ſonges & viſions nocturnes, quæ hic ad finem properans ſtudio prætereo, diligentem lectorem eo ſelegabo.

EXEMPLVM

De Ectaticis.

De Ioanne Duns Scoto.

DE Ioanne Duns Scoto Scholaſtico illo ſubtiliſſimo memoriæ proditum eſt, illum cum in Ectaſin incidiſſet, ipſi peculiarem ob acutiſſimas meditationes, diutiuſque ea detineretur à diſcipulis, pro mortuo elatum ſepultumque eſſe Coloniæ Agrippinæ, Anno M CCC VIII. in Templo minorum conuentualium in Choro, cum hoc Epitaphio, quod ibi exſcripſi.

Ante oculos ſaxum Doctorem deprimit ingens,
Cuius ad interitum ſacra Minerua gemit,
Siſte gradum lector fuluo dabis oſcula ſaxo
Corpus Ioannis hæc tenet Vrna Scoti,

Anno Milleno ter CCC. *cumque adderet octo*
Poſtremum clauſit letho agitante diem.

De hoc Scoto idem narrat Iouius in Elogiis. Fr. Innocentius, Cybus Ghiſus in tractat. Italico de ſepolcri Dialogo 2. p. mihi 49. Idem refertur de Platone & de aliis. Scotum eleganti carmine decantauit Ianus Vitalis.

Quod nulli vnquam hominum accidit, viator
Hic Scotus iaceo ſemel ſepultus,
Et bis mortuus omnibus Sophiſtis
Argutus magis atque captioſus.

De Ecstaticis latè tractat Petrus Bonaiſteau Launaus, in diſcors Dela excellente & dignitè del homo p. mihi 159. & ſeqq. vide rationes in tract. meo de Miraculis mortuorum parte 7. cap. 56.

Finit opus de Miraculis viuorum,

Regnante Matthia I. Rom. Imper. Cæſ.
A. P. F. P. P.

Ad 145 6431

Digitized by Google

Digitized by Google

XXIX
C.22